

คู่มือ
การพัฒนาทักษะ
การวิจัยชุมชน

ด้วย การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณนาแบบเร่งด่วน
(Rapid Ethnographic Community Assessment Process: RECAP)

คู่มือการพัฒนาทักษะการวิจัยชุมชน ด้วยการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณนาแบบเร่งด่วน (Rapid Ethnographic Community Assessment Process: RECAP)

ผู้เขียน รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา นันทบุตร

คณะผู้เขียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิรพงษ์ บุญสวัสดิ์กุลชัย
อาจารย์จารุณี สรภพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัชตวรรณ ศรีตระกูล
อาจารย์อาริยา สอนบุญ
นางนิศาชล บุปผา
อาจารย์อุไร จเรประพาส

บรรณาธิการอำนวยการ นางสาวดวงพร เสงบุญพันธ์

บรรณาธิการวิชาการ อาจารย์ชยภรณ์ ดีเอม
นางสาวปิยาภรณ์ ใจแก้ว
นางสาวณัฐธญา วิไลวรรณ
นายอิทธิพล มาชื่น
นางสาวนิตา รัตนติลภ ฌ ภูเก็ต

จัดพิมพ์และเผยแพร่โดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน (สำนัก 3)
ศูนย์วิจัยและพัฒนาาระบบสุขภาพชุมชน (ศวช.) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่

คำนำ

คู่มือการพัฒนาทักษะการวิจัยชุมชนด้วยการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน (Rapid Ethnographic Community Assessment Process: RECAP) จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการวิจัยชุมชน สำหรับนักวิจัยชุมชนจากองค์กรหลักของชุมชนท้องถิ่นและทุนทางสังคมของชุมชน รวมทั้งผู้เข้าร่วมในกระบวนการวิจัยชุมชน โดยเน้นให้เข้าใจเป้าหมาย แนวคิด วิธีการ กระบวนการ เทคนิควิธี กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยชุมชน และแนวทางการนำใช้ผลการวิจัยชุมชน ซึ่งในทุกขั้นตอนทุกกระบวนการของการวิจัยชุมชนจะต้องกระตุ้นการเรียนรู้ เพื่อให้ทั้งนักวิจัยและผู้เกี่ยวข้องสามารถบ่งบอกถึงศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นของตนเอง ชุดความรู้ทุนทางสังคมทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม ระดับองค์กรชุมชนหรือหน่วยงาน ระดับหมู่บ้านที่เป็นหมู่บ้านเข้มแข็ง หรือหมู่บ้านจัดการตนเอง อันครอบคลุม ข้อมูล เงินหรือกองทุน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่

คู่มือการพัฒนาทักษะการวิจัยชุมชนนี้ ประกอบด้วยแนวทางการวิจัย วิธีการและกระบวนการเข้าถึงข้อมูลและผู้ใช้ข้อมูล การมีส่วนร่วมของทุนทางสังคมและแหล่งประโยชน์ในกระบวนการวิจัยชุมชน แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบโจทย์การวิจัย รวมทั้งแนวทางการสรุปข้อความรู้ที่ได้จากการวิจัยชุมชนเพื่อนำใช้ตามเป้าหมายการวิจัย โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนของการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปทบทวนและข้อความรู้ ด้วยการใช้ 5 ปฏิบัติการหลัก (ดังรายละเอียดในบทนำ)

คู่มือการพัฒนาทักษะการวิจัยชุมชนนี้ เป็นเครื่องมือทางวิชาการที่นำไปใช้ในการเสริมสร้างศักยภาพนักวิชาการชุมชนท้องถิ่นของเครือข่ายรวมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ ให้เป็นกำลังคนของชุมชนท้องถิ่นที่สนับสนุนให้เกิดกระบวนการรู้จักตนเอง นำใช้ศักยภาพของตนเองในการจัดการปัญหาอันนำไปสู่การจัดการตนเองในระดับครอบครัว กลุ่ม หมู่บ้าน (ชุมชน) และตำบล รวมถึงการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับองค์กรและหน่วยงานหนุนเสริมในการเข้ามาเกื้อกูลให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองได้ดีขึ้น

คณะผู้จัดทำคู่มือจะได้มีการศึกษาเพิ่มเติมจากการนำคู่มือนี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาให้เป็นคู่มือการพัฒนาทักษะการวิจัยชุมชนสำหรับใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรด้านการพัฒนาชุมชนและนำไปใช้ได้โดยบุคลากรจากหลากหลายวิทยาการ

ชนิษฐา นันทบุตร และคณะ

ตุลาคม 2556

บทนำ

กรอบกระบวนการวิจัยชุมชน ด้วยวิธีการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน

ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นเป็นความพร้อมและความสามารถของชุมชนในการเรียนรู้และจัดการกับความหลากหลายของสถานการณ์ชีวิตของประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยกระบวนการพัฒนางานหรือกิจกรรม การจัดการกับปัญหา ตลอดจนการยกระดับคุณภาพการดำเนินชีวิต อันเป็นผลกระทบจากโครงสร้างทางกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ การจัดการสภาวะแวดล้อม และการเมืองการปกครอง โดยองค์ประกอบที่สำคัญของศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นที่พบในพื้นที่ อาจได้แก่

- 1) ข้อมูล
- 2) เงินหรือกองทุน
- 3) ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- 4) คนที่มีความพร้อมทั้งความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความตั้งใจ ประสบการณ์ วิธีการทำงาน การช่วยเหลือกัน การรวมกลุ่ม เป็นต้นและเครือข่ายความสัมพันธ์

การนำศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นอันเป็นทุนทางสังคมที่นำมาใช้อย่างต่อเนื่อง เป็นกลยุทธ์หลักในการเพิ่มพูนและเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นนำไปสู่การจัดการพื้นที่ที่พึ่งพิงจากภายนอกพื้นที่เท่าที่จำเป็นเท่านั้น กระบวนการนำใช้ทุนทางสังคมต้องอาศัยกระบวนการอย่างน้อย 3 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) การรับรู้ถึงสถานการณ์ชีวิต ปัญหา และศักยภาพของทุนทางสังคมในชุมชนท้องถิ่น
- 2) การเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจแนวทางหรือวิธีการที่จะจัดการกับสถานการณ์ชีวิต ปัญหา ด้วยศักยภาพของทุนทางสังคมที่มีอยู่ของชุมชนท้องถิ่น
- 3) การจัดการที่นำเอาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างรูปธรรมการพัฒนางานหรือกิจกรรมที่นำไปสู่การจัดการปัญหาและสร้างผลกระทบที่เกิดจากโครงสร้างทางกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ การจัดการสภาวะแวดล้อม และการเมืองการปกครอง

องค์ประกอบสำคัญของศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นที่นำมาใช้ขับเคลื่อนองค์ประกอบภายในชุมชน คือ “คน” ซึ่งถือเป็นทุนทางสังคมที่แยกแยะตามวิถีของชุมชนท้องถิ่น ได้ดังนี้

- 1) คนเก่ง คนที่เชี่ยวชาญ คนที่ช่วยเหลือเกื้อกูลคนอื่น ๆ คนที่คนอื่นให้ความเคารพนับถือและนึกถึงเมื่อต้องการความช่วยเหลือ คนที่ขึ้นนำการพัฒนางานและกิจกรรม
- 2) กลุ่มทางสังคม (รวมถึงองค์กรชุมชน) ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกัน มีเป้าหมายเดียวกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน จนสามารถช่วยเหลือเกื้อกูล แก้ปัญหาของกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม รวมถึงคนในชุมชนนั้นได้ เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มอาสาสมัคร กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนประเภทต่างๆ หมู่บ้าน หน่วยงานในพื้นที่ เครือข่าย เป็นต้น

3) รูปแบบความสัมพันธ์ของคนกับองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ข้อมูล เงินหรือกองทุน ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งมักเป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว สมาชิกในกลุ่มและชุมชน เช่น การสรุปบทเรียนจากประสบการณ์เพื่อปรับวิธีการทำกิจกรรมและงาน การใช้ข้อมูลเพื่อจัดการกิจกรรมของกลุ่มอาชีพ การนำข้อมูลปัญหาสิ่งแวดล้อมมาออกแบบการปรับโครงสร้างทางกายภาพและสังคม การใช้ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนมาเสริมกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุหรือผู้ต้องการความช่วยเหลือ เป็นต้น

การส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่นจึงต้องทำผ่านกระบวนการเสริมศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นและเสริมพลังทุนทางสังคม เพื่อให้ทุนทางสังคมสามารถจัดการโครงสร้างต่างๆ ของชุมชนให้เอื้อต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งใช้องค์ประกอบอื่นของทุนทางสังคมของชุมชนร่วมด้วย จนแสดงให้เห็นความสามารถในการจัดการตนเองโดยวิธีการและรูปแบบที่ร่วมกับกระบวนการนำใช้ศักยภาพของทุนทางสังคม เช่น การสรุปบทเรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การฝึกอบรมจากการปฏิบัติจริง การสร้างกิจกรรมหรืองานใหม่ หรือการพัฒนาวิธีการทำงานใหม่ เป็นต้น ดังนั้นความเป็นไปได้ในการเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่นจึงต้องขึ้นอยู่กับความสามารถในการค้นหาทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นขององค์กรหลักในพื้นที่ และสร้างโอกาสในการนำใช้ทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นนั้นให้ก่อประโยชน์ได้

การวิจัยชุมชนเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อการเรียนรู้ข้อมูลชุมชนที่สามารถแสดงให้เห็น 2 ส่วน คือ

- 1) ทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชน
- 2) ปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น โครงสร้างด้านต่างๆ ของชุมชนและผลกระทบที่เกิดจากโครงสร้างดังกล่าวต่อวิถีชีวิตและสุขภาพของประชาชนกลุ่มต่างๆ และต่อศักยภาพการจัดการเพื่อการพึ่งตนเองได้ของทุนทางสังคมของชุมชน ซึ่งส่วนที่ 2 นี้เป็นผลการวิจัยชุมชนผ่านการนำใช้ระบบข้อมูลตำบลด้วยโปรแกรม Thailand Community Network Appraisal Program หรือ TCNAP ที่ได้พัฒนาควบคู่กันมากับการวิจัยชุมชนเพื่อค้นหาทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชน การมีข้อมูลจากการวิจัยชุมชนทั้ง 2 ส่วนทำให้การแก้ปัญหาและการจัดการกับความต้องการของชุมชน มีโอกาสนำใช้ศักยภาพของพื้นที่ได้มากขึ้นด้วย

การวิจัยชุมชนเมื่อดำเนินการโดยชุมชน ถือเป็นเครื่องมือที่เป็นรูปธรรมของกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน เนื่องจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนทำให้กิจกรรมการวิจัยชุมชนสามารถสร้างความเข้าใจสถานการณ์ของชุมชน การมีส่วนเกี่ยวข้องในสถานการณ์ของคนในชุมชน คนสำคัญในการจัดการให้สถานการณ์ดังกล่าวเอื้อประโยชน์ต่อคนในชุมชน ทำให้เกิดการเรียนรู้แนวทางการจัดการสถานการณ์ต่างๆ จนนำไปสู่การหาทางออกหรือเพิ่มแนวทางใหม่ๆ เพื่อจัดการกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงต่อเนื่องได้

องค์ประกอบที่จำเป็นของการวิจัยชุมชนโดยชุมชน คือ คนและข้อมูล ซึ่ง “คน” (บุคลากร) ควรมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานในพื้นที่ แกนนำกลุ่มทางสังคมและองค์กรชุมชน ผู้ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมและงานพัฒนาในพื้นที่ ตลอดจนผู้สนับสนุนการเสริมความเข้มแข็งให้กับทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในมิติต่างๆ ส่วน “ข้อมูล” คือส่วนที่มาจากการสรุปบทเรียนจากประสบการณ์ การตีความประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อมในการจัดการสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากการเป็นผู้กระทำ ผู้เกี่ยวข้องอยู่ร่วมสถานการณ์

และผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำ อันจะทำให้ข้อมูลที่ได้ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงมากที่สุด ทำให้การวิจัยชุมชนสามารถสรุปข้อมูลและความรู้ที่มาจากการปฏิบัติจริงของผู้ที่เกี่ยวข้องได้มากที่สุดด้วย ทำให้กระบวนการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นมีโอกาสเกิดได้มากขึ้น

การวิจัยชุมชนทำได้ด้วยหลายกรอบวิทยาการ การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณนาแบบเร่งด่วน (Rapid Ethnographic Community Assessment Process - RECAP) เป็นหนึ่งในวิทยาการวิจัยทางมานุษยวิทยา ที่ทำให้ *คน (บุคคลากร) หรือนักวิจัย* ซึ่งวิธีการนี้ได้เข้าถึงข้อมูลที่เป็นการสรุปและตีความประสบการณ์ของคน จากสถานการณ์ที่เป็นบริบททางสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และสุขภาพของชุมชนท้องถิ่น ได้ใกล้เคียงจากสถานการณ์จริงมากที่สุด

การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณนาแบบเร่งด่วน (RECAP) ให้ความสำคัญกับการให้ความหมายและการตีความสถานการณ์จากผู้ที่อยู่ร่วมโดยตรงและโดยอ้อมในสถานการณ์นั้นๆ ภายใต้ผลกระทบของบริบทของชุมชนท้องถิ่นดังกล่าว ทำให้เห็นภาพรวมของผู้เกี่ยวข้องต่อสถานการณ์นั้นๆ เมื่อสรุปการวิจัยชุมชนจะทำให้เห็นมุมมองของคนในชุมชนชัดเจน หากต้องการข้อมูลที่แสดงทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนและการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นแล้ว การเปิดโอกาสให้คนในชุมชน ทั้งที่อาจเป็นทุนทางสังคมและองค์ประกอบอื่นของศักยภาพของชุมชนได้เข้าร่วมในกิจกรรมการวิจัยชุมชนด้วย จะทำให้การเข้าถึงข้อมูลมีมากขึ้น และในทางกลับกันยังสามารถให้กระบวนการวิจัยชุมชนนี้สร้างกระบวนการเรียนรู้ข้อมูลในคนกลุ่มต่างๆ ที่เป็นทุนทางสังคมของชุมชนได้ด้วย

การวิจัยชุมชนด้วยวิธีการเชิงชาติพันธุ์วรรณนาแบบเร่งด่วน สามารถอธิบายได้ สองส่วน คือ ส่วนที่ 1 องค์ประกอบของคนและข้อมูล และ ส่วนที่ 2 กระบวนการและวิธีการ ดังรายละเอียด

ส่วนที่ 1 องค์ประกอบของคนและข้อมูล

กลุ่มคนสำคัญที่ร่วมกระบวนการวิจัยชุมชนด้วยวิธีการเชิงชาติพันธุ์วรรณนาแบบเร่งด่วน

การวิจัยชุมชนเป็นกระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น ผ่านกระบวนการสอบถามประสบการณ์และสรุปบทเรียนในการจัดการกับสถานการณ์ต่างๆของคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถสร้างข้อสรุป 2 ส่วนคือ ทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นที่แสดงให้เห็น คนสำคัญ กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หมู่บ้านเข้มแข็ง เครือข่ายทั้งภายในพื้นที่และระหว่างพื้นที่ ทรัพยากรและโครงสร้างด้านต่างๆ ของชุมชน ความสามารถในการจัดการ และ วิธีการหรือแนวทางในการแก้ปัญหา การพัฒนางานและกิจกรรมใหม่ของชุมชน ตลอดจนผู้มีส่วนสนับสนุนหรือรับประโยชน์จากกระบวนการจัดการของทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น

ประสบการณ์การพัฒนาชุมชนที่ผ่านมาเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันว่า ตำบลเป็นอาณาเขตที่ประกอบด้วยหน่วยชุมชนและโครงสร้างของระบบการจัดการครบถ้วน จนกล่าวได้ว่า มีศักยภาพในการจัดการปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ได้ครอบคลุมทุกด้าน (ด้านสังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ การจัดการสถานะแวดล้อม และการเมือง

การปกครอง) ทั้งนี้ รวมถึงหมายถึงเขตพื้นที่รับผิดชอบของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย กระบวนการวิจัยชุมชน จึงใช้พื้นที่เขตรับผิดชอบของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยของการศึกษา โดยสามารถสรุปองค์กรหลักในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งในพื้นที่ ได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มองค์กรในชุมชนที่เป็นภาคประชาชน ทั้งคนสำคัญ (คนดี คนเก่ง แกนนำ ผู้นำ) และกลุ่มทางสังคมหรือองค์กรชุมชน (กลุ่มอาชีพ กลุ่มอาสาสมัคร กองทุน สถาบันการเงินหรือกลุ่มออมทรัพย์ วัด หมู่บ้าน)

2) กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานรัฐและเอกชน ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ที่หนุนเสริมการเพิ่มศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น (เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น) ซึ่งสามารถเข้าร่วมในกระบวนการวิจัยชุมชน ทั้งในฐานะผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลหลักได้ ทั้งนี้ในส่วนประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการจัดการสถานการณ์ในชุมชนต้องเข้าร่วมในบทบาทของผู้ให้ข้อมูลด้วย

สำหรับองค์กรหรือหน่วยงานที่หนุนเสริมพื้นที่ให้เกิดการรวมกลุ่มกันสร้างงานและกิจกรรมเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตและวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ อาจได้แก่ หน่วยงานรัฐที่มีปฏิบัติการในพื้นที่ (เช่น พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์กรพัฒนาเอกชน สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ) ถือเป็นผู้เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งสามารถเข้าร่วมในกระบวนการวิจัยในบทบาทผู้ให้ข้อมูลได้

ผู้เข้าร่วมในกระบวนการวิจัยชุมชนจะสามารถกำหนดบทบาทตนเองในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นต่อไปได้ ในฐานะทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นด้วย ดังนั้นกระบวนการวิจัยนี้จึงเป็นการค้นหาทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น ที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ สร้างการมีส่วนร่วม และเพิ่มศักยภาพ ได้ด้วย

ข้อมูลที่ต้องการจากกระบวนการวิจัยชุมชนด้วยวิธีการเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน

ข้อมูลที่ได้จากการกระบวนการวิจัยชุมชนนี้จำแนก 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 ประกอบด้วยข้อมูล 2 กลุ่ม คือ ทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น

ชุดที่ 2 ประกอบด้วยข้อมูล การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหา ประชากรที่ได้รับผลกระทบ และการแก้ปัญหาของชุมชน การวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการจัดการกับพฤติกรรมคน โครงสร้างด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการแก้ปัญหา ด้วยการพัฒนานวัตกรรม รวมทั้งการตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การพัฒนานโยบายสาธารณะ ตลอดจนผลกระทบอันเกิดจากการจัดการของทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น ดังนี้

ชุดที่ 1 ข้อมูลกลุ่มทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น

1) ข้อมูลที่แสดงโครงสร้างหลัก 7 ด้าน ข้อมูล 7 ส่วน ที่แสดงโครงสร้างหลักของตำบล ด้าน ได้แก่ 1) ข้อมูลทุนทางสังคมที่เป็นศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น (คนสำคัญ คนเก่ง แกนนำ ผู้นำ กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน และ

ทรัพยากรอื่น) 2) การสื่อสารและข้อมูลชุมชน 3) ประชากรกลุ่มต่างๆ และปัญหาสุขภาพ พร้อมทั้งการดูแลสุขภาพและบริการสุขภาพ 4) สิ่งแวดล้อม 5) เศรษฐกิจชุมชน 6) การเมืองการปกครอง และ 7) สังคมวัฒนธรรม

2) ข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหาและเหตุที่มาของปัญหาในชุมชน อันอาจเป็นผลกระทบจากโครงสร้างด้านต่างๆ ของชุมชน (เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม การเมืองการปกครอง สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ)

3) ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการจัดการปัญหาและความต้องการหรือผลกระทบจากโครงสร้างด้านต่างๆ ของชุมชน อันอาจเกี่ยวกับกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของการจัดการของชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านมา ได้แก่ องค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดการแก้ปัญหาและพัฒนาปฏิบัติการต่างๆ ในชุมชน บทบาทหน้าที่ วิธีการ แนวทาง ตลอดจนปัจจัยเงื่อนไขของการจัดการทั้งหลาย ทั้งการจัดการคน การจัดการข้อมูล การจัดการงาน และการจัดการทรัพยากรอื่น

4) ข้อมูลที่เกี่ยวกับผลลัพธ์หรือประโยชน์ที่เกิดจากกระบวนการจัดการตนเองของทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น เป็นข้อมูลที่แสดงสถานะความเข้มแข็งของทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น ณ ขณะใดขณะหนึ่ง ข้อมูลส่วนนี้ อาจแบ่งเป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง เช่น การเกิดใหม่ของกลุ่มทางสังคมและหมู่บ้านเข้มแข็งที่สามารถจัดการปัญหาตนเองได้ แก่นนามีศักยภาพสูงขึ้นโดยมีทักษะการชี้นำสูงขึ้น และส่วนที่เป็นผลลัพธ์ เช่น ประชาชนในพื้นที่ได้รับสวัสดิการหลายรูปแบบ มีบริการต่างๆ เพิ่มมากขึ้นตามความจำเป็นและความเดือดร้อน มีช่องทางการพูดคุยปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนต่างๆ หรือเพื่อริเริ่มงานใหม่ เป็นต้น

ชุดที่ 2 ข้อมูลการจัดการของทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น

1) ข้อมูลการถอดบทเรียนทุนทางสังคม (คนสำคัญ กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หมู่บ้านจัดการตนเอง หน่วยงานหรือองค์กรรัฐ และอื่นๆ) ประกอบด้วย ที่มา และเส้นทางการพัฒนา ทุนทางสังคมอื่นที่ทำงานร่วมกัน โครงสร้างด้านต่างๆ (เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม การเมืองการปกครอง สิ่งแวดล้อม และ สุขภาพ) ที่สนับสนุนการพัฒนางานกิจกรรม เป้าหมาย การจัดการทรัพยากรคน ทรัพยากรเงิน กองทุน งานและกิจกรรม รูปธรรมบทบาทหน้าที่ของแกนและสมาชิกพร้อมทั้งองค์กรที่เกี่ยวข้อง ความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชน ผลผลิตและผลลัพธ์พร้อมทั้งปัจจัยเงื่อนไขของความสำเร็จจากการจัดการของทุนทางสังคม

2) ข้อมูลสถานะของการพัฒนางานของทุนทางสังคม ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สถานะของทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนพร้อมทั้งการพัฒนางานและนวัตกรรม 2) การวิเคราะห์ลักษณะกิจกรรมและวิธีการดำเนินการ และ 3) การวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อมของทุนทางสังคม ประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชน ความสามารถในการแก้ปัญหาและสร้างประโยชน์ และการจัดการ

3) ข้อมูลสรุปภาพรวมของทุนทางสังคม คือ การทบทวนข้อมูลจากการถอดบทเรียนแต่ละทุนทางสังคม สรุปเป็นภาพรวมข้อมูลศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น วิธีการ การจัดการ ผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น และการวางแผนการพัฒนางาน เพื่อขยายต่อยอดงานของแต่ละทุนทางสังคม

4) ข้อมูลการพัฒนานวัตกรรมเพื่อจัดการกับสถานการณ์ของชุมชนด้วยการนำเงินทุนทางสังคม ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม

ส่วนที่ 2 กระบวนการและวิธีการวิจัย

การออกแบบกระบวนการวิจัยชุมชนและการเลือกใช้วิธีการวิจัยจึงควรสัมพันธ์กับกระบวนการนำเงินทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นด้วย อันเป็นวงจรที่สรุปจากการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติการจริงในพื้นที่ ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอน คือ การรับรู้ การเรียนรู้ และการจัดการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

การรับรู้

กระบวนการผลักดันให้เกิดการรับรู้ร่วมกันขององค์กรหลักในชุมชน เน้นที่การรับรู้สถานการณ์ของปัญหา ตลอดจนความจำเป็นในการพัฒนางาน (ข้อมูลปัญหา ประเด็นที่กระทบการดำเนินชีวิต นโยบายที่ต้องนำสู่การปฏิบัติ) และศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น (ทุนทางสังคม ผู้นำ คนเก่ง กลุ่มทางสังคม องค์กร หมู่บ้านเข้มแข็ง เครือข่าย) ทั้งนี้อาศัยการสร้างและพัฒนากระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อความรู้ ข่าวสาร ในพื้นที่อย่างเป็นระบบ โดยใช้ระบบการสื่อสารเป็นเครื่องมือ ตั้งแต่การค้นหาเนื้อหาที่มีความไวต่อการรับรู้ของคนต่างกลุ่มกัน (การวิจัยชุมชน การเก็บข้อมูลต่างๆ) การสร้างสื่อที่เหมาะสมและวิธีการหรือช่องทางในการสื่อสารทุกรูปแบบอย่างเป็นระบบ (การประชุม ผู้นำ การจัดเวทีประชาคม การประชุมสภาท้องถิ่น การประชุมหัวหน้าครอบครัว การประชุมกลุ่มต่างๆ เครือข่าย การบอกผ่านปากต่อปาก สภาคาแฟ สภาแม่บ้าน รายการวิทยุชุมชน จดหมายข่าว website หนังสือนิทรรศการ) เป็นต้น

การเรียนรู้

การสร้างบทเรียนหรือประสบการณ์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของทุนทางสังคมและประชาชนในพื้นที่ใน 2 ทิศทาง คือ 1) การเรียนรู้ผลกระทบของสถานการณ์ชุมชนต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ (ปัญหา การเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และโครงสร้างทางกายภาพและบริการ ของระบบต่างๆ ที่เป็นปัจจัยกำหนดสถานะสุขภาพของคน เป็นต้น) 2) การเรียนรู้ทางออกและแนวทางการจัดการกับสถานการณ์และปัจจัยต่างๆ การเรียนรู้วิธีการทำงานของคนในแต่ละองค์กรทั้งในพื้นที่และองค์กรสนับสนุนจากนอกพื้นที่ เป็นต้น โดยวิธีการที่เลือกใช้อาจเป็นการจัดประสบการณ์ในสถานการณ์จริง (การทำงานร่วม การศึกษาดูงาน) การเสริมพลังในการสรุปทเรียน ถอดบทเรียนจากประสบการณ์ และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเรียนรู้บทเรียน (สภาคาแฟ เวทีประชาคม เวทีสภาผู้นำ การประชุมกลุ่ม เวทีประชุมวิชาการ) เป็นต้น

การจัดการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

เป็นการจัดการนำเงินทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นมาใช้ ด้วยการสร้างรูปธรรมการพัฒนางานหรือกิจกรรมที่นำไปสู่การจัดการปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากโครงสร้างทางกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ การจัดการสภาวะแวดล้อม และการเมืองการปกครอง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างน้อย 3 ทิศทาง ได้แก่

- 1) การเปลี่ยนวิธีการทำงานขององค์กรให้เน้นการทำงานเชิงระบบ สร้างงานให้เป็นระบบ ที่เชื่อมต่อการทำงานกับองค์กรหรือหน่วยงานอื่น ในแนวทางที่เป็นการสานงานกันมากกว่าการทำงานซ้อนทับกัน และพัฒนาต่อยอดงานได้
- 2) การใช้ข้อมูลประกอบการปรับวิถีการดำเนินชีวิตและวิธีการทำงาน
- 3) การเสริมความเข้มแข็งให้ความสัมพันธ์ของตนกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการปรับบทบาทการอยู่ร่วมกันในสังคมชุมชนของตนและการร่วมมือกันของทุนทางสังคมและการใช้ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น ในการยกระดับการแก้ปัญหาหรือต่อยอดงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้

ดังนั้น กระบวนการวิจัยชุมชนหากออกแบบกิจกรรมให้ตอบสนองทั้ง 3 ขั้นตอน ของการนำใช้ทุนทางสังคม และศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นนี้ด้วย จะทำให้สามารถค้นหาและเสริมแรงทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นได้พร้อมๆ กัน

กระบวนการวิจัยชุมชน

กระบวนการวิจัยชุมชนด้วยวิธีการเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน (RECAP) ทำได้ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลที่คนในชุมชนคุ้นเคยเป็นอย่างดี โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 วิธี ดังนี้

1) การสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างละเอียดในสถานการณ์การจัดการตนเองของทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งใช้ทักษะที่คนมีและใช้เป็นประจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนในชุมชนเดียวกันที่มีความใกล้ชิดและมีการทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เห็นทั้งพฤติกรรม การกระทำที่เชื่อมโยงกับความคิด ได้ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด โดยนักวิจัยชุมชนทำการสังเกตสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของการอยู่ร่วมกันในชุมชนหรือการทำงานร่วมกัน ตลอดจนการจัดการงานและกิจกรรมต่างๆ ของทุนทางสังคมต่างๆ เป็นปรากฏการณ์ที่แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกันเองหรือปฏิสัมพันธ์ของคนกับสิ่งแวดล้อมและโครงสร้างอื่นๆ ของชุมชน

2) การสัมภาษณ์เจาะลึก เป็นการใช้ทักษะการพูดคุย ให้อธิบายสถานการณ์จากผู้มีประสบการณ์ตรงและอ้อมและผู้เกี่ยวข้องที่ได้ประโยชน์หรือผลกระทบจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเก็บข้อมูลที่เป็นความคิดเห็น และความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์นั้นๆ เป็นการซักถามเพื่อให้เข้าใจความคิดที่อธิบายการกระทำหรือพฤติกรรมบางอย่าง ด้วยบอกเล่าให้ละเอียดและครอบคลุมทุกแง่มุม โดยนักวิจัยชุมชนทำการสัมภาษณ์แกนนำและคนในชุมชนผู้มีประสบการณ์ตรงและอ้อมในสถานการณ์หรือการสอบถามข้อมูลเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ได้ประสบหรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้น ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลทั้งที่มา ที่ไปของเรื่อง และภาพผลกระทบที่เกิดขึ้นด้วย

3) การสนทนา กุญแจปริศนาหรือ ของผู้ให้ข้อมูลหลายคน โดยนักวิจัยชุมชนจัดให้มีการเสวนาของผู้ให้ข้อมูล ในประเด็นที่ต้องการหาข้อสรุป ที่วิเคราะห์มาจากการนำใช้ข้อมูลการสังเกตและการสัมภาษณ์เจาะลึก โดยที่นำคนในเหตุการณ์มาทบทวนความเข้าใจต่อเหตุการณ์และหาคำอธิบายร่วมกัน ทำให้ได้รายละเอียดของข้อมูลส่วนที่อาจเก็บข้อมูลตกหล่นจากการสังเกต หรือ สัมภาษณ์พูดคุยเป็นรายคน และความคิดหรือคำอธิบายร่วมที่เป็นข้อสรุปที่ยอมรับได้ของผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย นักวิจัยชุมชนอาจจัดเวทีให้ผู้มีประสบการณ์ตรง แกนนำทุนทางสังคมและผู้เกี่ยวข้อง แลกเปลี่ยนข้อมูลในสถานการณ์เดียวกัน และสถานการณ์ที่เชื่อมโยงกัน พร้อมทั้งหาข้อสรุป หรือข้อตกลงจากการเสวนา

การรวบรวมข้อมูลทั้ง 3 วิธี สามารถเชื่อมโยงกับกระบวนการนำใช้ทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ในรูปแบบการนำทุนทางสังคม ผู้ได้รับประโยชน์และผู้เกี่ยวข้อง มาให้ความเห็น แจกแจง และอธิบาย จากมุมมองและประสบการณ์ของแต่ละคน จนทำให้ภาพรวมทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนปรากฏชัดเจนมากขึ้นเป็นลำดับ ดังได้กล่าวแล้ว ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเน้นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ดังนี้

1) การจัดกลุ่มข้อมูลจากผู้ร่วมในกระบวนการวิจัยที่เป็นผู้ให้ข้อมูล การเทียบเคียงความเหมือนและความต่างของข้อมูล ซึ่งใช้ตารางการวิเคราะห์เป็นเครื่องมือ

2) การจัดลำดับและขั้นตอน พร้อมทั้งแบบแผนการเกิดขึ้นของสถานการณ์ โดยใช้การจัดแบ่งเวลา แผนผังขั้นตอน แผนผังการจัดกลุ่มและความสัมพันธ์ แผนภาพองค์ประกอบ

3) การแสดงความสัมพันธ์ของสาระสำคัญของสรุปสถานการณ์ ด้วยการใช้แผนผังแสดงโยงใยความสัมพันธ์ของทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น

4) การแจกแจงรายละเอียดของสถานการณ์หรือประเด็นที่เป็นสาระสำคัญของสรุปสถานการณ์ การค้นหาสาระเฉพาะที่เกิดขึ้นภายใต้บริบทของสังคมวัฒนธรรมของพื้นที่ ด้วยการเขียนสรุปแจกแจงสถานการณ์ตามมุมมองคนในชุมชน ในที่นี้คือรายงานการวิจัยชุมชนที่แสดงทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการตนเองเพื่อแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของชุมชน

คู่มือการวิจัยชุมชนด้วยวิธีการเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน (RECAP) ฉบับนี้ออกแบบเพื่อให้นักวิจัยชุมชนสามารถนำใช้วิธีการเก็บข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลไปในคราวเดียวกันได้ โดยใช้รูปแบบของปฏิบัติการต่างๆ ที่ประกอบด้วย 1) โจทย์ของการวิจัย 2) แนวทางในการเก็บข้อมูล พร้อมด้วยแนวทางการบันทึกภาคสนาม 3) ผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงซึ่งอาจเป็นผู้ให้ข้อมูลได้ 4) วิธีการเข้าถึงข้อมูล 5) แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบโจทย์การวิจัยด้วย

โดยลำดับการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปอย่างสัมพันธ์กันจนสามารถหาข้อสรุปที่แสดงทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นได้อย่างละเอียด ครอบคลุมทุกมิติของการจัดการปัญหาและความต้องการของชุมชนด้วยการนำใช้ศักยภาพของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้โดยมีประสบการณ์ของพื้นที่ต่างๆ แสดงให้เห็นเป็นตัวอย่างด้วย

การวิจัยค้นหาทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นประกอบด้วย 5 ปฏิบัติการหลัก ได้แก่

ปฏิบัติการที่ 1 วิเคราะห์ศักยภาพและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น

ปฏิบัติการที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชน

ปฏิบัติการที่ 3 การพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล

ปฏิบัติการที่ 4 การสร้างและพัฒนานวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง

ปฏิบัติการที่ 5 การเขียนรายงานการวิจัยชุมชน

ดังรายละเอียดที่ปรากฏในเอกสารนี้ในช่วงต่อไป

สารบัญ

คำนำ 3

บทนำ 5

ปฏิบัติการเพื่อการวิเคราะห์ทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชน

ปฏิบัติการที่ 1 วิเคราะห์ศักยภาพและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น 23

ปฏิบัติการที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชน 69

ปฏิบัติการที่ 3 การพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล 95

ปฏิบัติการที่ 4 การสร้างและพัฒนานวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง 141

ปฏิบัติการที่ 5 การเขียนรายงานการวิจัยชุมชน 169

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก คำนิยามเชิงปฏิบัติการ 225

ภาคผนวก ข ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 227

ภาคผนวก ค 7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ 229

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1.1	แนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ ศักยภาพและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น	27
ตารางที่ 1.2	การสำรวจศักยภาพและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น รายหมู่บ้าน	40
ตัวอย่างตารางที่ 1.2	การสำรวจศักยภาพและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น รายหมู่บ้าน	40
ตารางที่ 1.3	การจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคมในพื้นที่ เทียบเคียงกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม และการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ	42
ตัวอย่างตารางที่ 1.3	การจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคมในพื้นที่ เทียบเคียงกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม และการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ	43
ตารางที่ 1.4	การจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคมในพื้นที่เทียบเคียง กับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม และข้อเสนอนโยบายสาธารณะ	44
ตัวอย่างตารางที่ 1.4	การจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคมในพื้นที่เทียบเคียง กับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม และข้อเสนอนโยบายสาธารณะ	45
ตารางที่ 1.5	กระบวนการเรียนรู้เพื่อจัดการงานและกิจกรรม ผู้รับประโยชน์ การเชื่อมประสานงานและกิจกรรม และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการทุกด้าน	46
ตัวอย่างตารางที่ 1.5	กระบวนการเรียนรู้เพื่อจัดการงานและกิจกรรม ผู้รับประโยชน์ การเชื่อมประสานงานและกิจกรรม และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการทุกด้าน	47
ตารางที่ 1.6	ความเชื่อมโยงทุนทางสังคมของชุมชนกับแหล่งเรียนรู้อื่นในชุมชน	48
ตัวอย่างตารางที่ 1.6	ความเชื่อมโยงทุนทางสังคมของชุมชนกับแหล่งเรียนรู้อื่นในชุมชน	49
ตารางที่ 1.7	ที่มาและเส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคม	51
ตัวอย่างตารางที่ 1.7	ที่มาและเส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคม	52
ตารางที่ 1.8	ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมกับการสร้างผลกระทบต่อ การลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพในประชากรกลุ่มเป้าหมาย 13 กลุ่ม	56

ตัวอย่างตารางที่ 1.8	ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคม กับการสร้างผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ ในประชากรกลุ่มเป้าหมาย 13 กลุ่ม	57
ตารางที่ 1.9	ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคม กับความสอดคล้องกับนโยบายสาธารณะ	58
ตัวอย่างตารางที่ 1.9	ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมกับความสอดคล้อง กับนโยบายสาธารณะ	59
ตารางที่ 1.10	ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคม ต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	60
ตัวอย่างตารางที่ 1.10	ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคม ต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	61
ตารางที่ 1.11	ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคม ต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้อง	62
ตัวอย่างตารางที่ 1.11	ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคม ต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้อง	63
ตารางที่ 1.12	ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมต่อความเป็นเจ้าของ ความเชื่อมั่นในกลุ่ม การมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง	64
ตัวอย่างตารางที่ 1.12	ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมต่อความเป็นเจ้าของ ความเชื่อมั่นในกลุ่ม การมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง	65
ตารางที่ 1.13	ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมต่อประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม และมีติของผลกระทบ	66
ตัวอย่างตารางที่ 1.13	ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมต่อประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม และมีติของผลกระทบ	67
ตารางที่ 2.1	แนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ปัญหาชุมชน ประชากรที่ได้รับผลกระทบ การแก้ปัญหาของชุมชน และผลการแก้ปัญหาของชุมชน	72
ตารางที่ 2.2	ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน) จำแนกรายหมู่บ้าน	81
ตัวอย่างตารางที่ 2.2	ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน) จำแนกรายหมู่บ้าน	83
ตารางที่ 2.3	เหตุที่มาของปัญหาในหมู่บ้าน (ชุมชน) งานและกิจกรรมในการแก้ปัญหา	84
ตัวอย่างตารางที่ 2.3	เหตุที่มาของปัญหาในหมู่บ้าน (ชุมชน) งานและกิจกรรมในการแก้ปัญหา	86

ตารางที่ 2.4	การแก้ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน) และความเชี่ยวชาญ	87
ตัวอย่างตารางที่ 2.4	การแก้ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน) และความเชี่ยวชาญ	88
ตารางที่ 2.5	การดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น และการตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	89
ตัวอย่างตารางที่ 2.5	การดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น และการตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	91
ตารางที่ 2.6	ข้อเสนองานเพื่อแก้ปัญหาและแนวทางการสร้างความเข้มแข็งให้ทุนทางสังคม	92
ตัวอย่างตารางที่ 2.6	ข้อเสนองานเพื่อแก้ปัญหาและแนวทางการสร้างความเข้มแข็งให้ทุนทางสังคม	93
ตารางที่ 3.1	แนวคำถามเพื่อการเรียนรู้การพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล กระบวนการสร้างการเรียนรู้ การสร้างการมีส่วนร่วม การเชื่อมประสานแหล่งประโยชน์	98
ตารางที่ 3.2	ศักยภาพของทุนทางสังคมในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล	106
ตัวอย่างตารางที่ 3.2	ศักยภาพของทุนทางสังคมในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล	108
ตารางที่ 3.3	ศักยภาพของหมู่บ้าน (ชุมชน) ในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล	109
ตัวอย่างตารางที่ 3.3	ศักยภาพของหมู่บ้าน (ชุมชน) ในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล	111
ตารางที่ 3.4	กิจกรรมเด่นของทุนทางสังคมและการขับเคลื่อนงานเพื่อพัฒนาต่อเนื่องและขยายผล	113
ตัวอย่างตารางที่ 3.4	กิจกรรมเด่นของทุนทางสังคมและการขับเคลื่อนงานเพื่อพัฒนาต่อเนื่องและขยายผล	114
ตารางที่ 3.5	ศักยภาพและความพร้อมของทุนทางสังคมในการสร้างการเรียนรู้ต่อประชากรเป้าหมาย	115
ตัวอย่างตารางที่ 3.5	ศักยภาพและความพร้อมของทุนทางสังคม ในการสร้างการเรียนรู้ต่อประชากรเป้าหมาย	118
ตารางที่ 3.6	เทียบเคียงงานและกิจกรรมของหมู่บ้าน (ชุมชน) กับการตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	119
ตารางที่ 3.7	กิจกรรมเด่นของทุนทางสังคม จำแนกรายหมู่บ้าน	124
ตัวอย่างตารางที่ 3.7	กิจกรรมเด่นของทุนทางสังคม จำแนกรายหมู่บ้าน	125
ตารางที่ 3.8	ศักยภาพการจัดการงานและกิจกรรมของหมู่บ้าน (ชุมชน) กับประชากรเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์และมีดีของผลกระทบ	126
ตัวอย่างตารางที่ 3.8	ศักยภาพการจัดการงานและกิจกรรมของหมู่บ้าน (ชุมชน) กับประชากรเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์และมีดีของผลกระทบ	127

ตารางที่ 3.9	ศักยภาพการจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคม กับการตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความสอดคล้องกับข้อเสนอนโยบายสาธารณะ	128
ตัวอย่างตารางที่ 3.9	ศักยภาพการจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคม กับการตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความสอดคล้องกับข้อเสนอนโยบายสาธารณะ	130
ตารางที่ 3.10	ศักยภาพของทุนทางสังคมรายหมู่บ้าน (ชุมชน) กับการจัดการงาน และกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย	131
ตารางที่ 3.11	ศักยภาพของทุนทางสังคมรายหมู่บ้าน (ชุมชน) กับการจัดการงานและกิจกรรมที่สอดคล้องกับข้อเสนอนโยบายสาธารณะ ส่งผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ	132
ตารางที่ 3.12	การประเมินศักยภาพหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง	133
ตารางที่ 3.13	สรุปภาพรวมการประเมินศักยภาพหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง	134
ตารางที่ 3.14	จำนวนทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วม ในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล	135
ตัวอย่างตารางที่ 3.14	จำนวนทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วม ในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล	136
ตารางที่ 3.15	ภาพรวมทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วม ในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล	137
ตารางวิเคราะห์ที่ 3.15	ภาพรวมทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วม ในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล	138
ตัวอย่างตารางที่ 3.15	ภาพรวมทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล	139
ตารางที่ 4.1	แนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนานวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่น โดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง	144
ตารางที่ 4.2	นวัตกรรมที่แสดงถึงวิธีการดำเนินงานและคุณลักษณะ	153
ตัวอย่างตารางที่ 4.2	นวัตกรรมที่แสดงถึงวิธีการดำเนินงานและคุณลักษณะ	155
ตารางที่ 4.3	นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นกับการสร้างผลกระทบต่อประชากรกลุ่มเป้าหมาย	157
ตัวอย่างตารางที่ 4.3	นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นกับการสร้างผลกระทบต่อประชากรกลุ่มเป้าหมาย	158

ตารางที่ 4.4	นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นกับการสร้างผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพของประชากรเป้าหมาย	159
ตัวอย่างตารางที่ 4.4	นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นกับการสร้างผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพของประชากรเป้าหมาย	161
ตารางที่ 4.5	นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นกับการสร้างผลกระทบต่อการตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความสอดคล้องกับข้อเสนอนโยบายสาธารณะ	162
ตัวอย่างตารางที่ 4.5	นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นกับการสร้างผลกระทบต่อการตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความสอดคล้องกับข้อเสนอนโยบายสาธารณะ	164
ตารางที่ 4.6	นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นกับการสร้างผลกระทบต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น	165
ตัวอย่างตารางที่ 4.6	นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นกับการสร้างผลกระทบต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น	167
ตารางที่ 5.1	ทุนและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น	182
ตารางที่ 5.2	จำนวนนวัตกรรมจำแนกตามกลุ่มของนวัตกรรมชุมชนท้องถิ่น	199
ตารางที่ 5.3	ความสัมพันธ์ของนวัตกรรม กับแนวคิดของการพัฒนาและคุณลักษณะของนวัตกรรม	201
ตารางที่ 5.4	ความสัมพันธ์ของนวัตกรรมกับผลกระทบ 5 ด้าน ต่อประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม และความสอดคล้องกับภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	206
ตารางที่ 5.5	ความสัมพันธ์ของนวัตกรรมกับการตอบสนองต่อ 7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ กับการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น	211

สารบัญภาพ

แผนภาพที่ 1.1	ภาพรวมปฏิบัติการที่ ๑ วิเคราะห์ศักยภาพและทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น	0
แผนภาพที่ 1.2	ความเชื่อมโยงทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นกับแหล่งเรียนรู้อื่นในชุมชน	50
แผนภาพที่ 1.3	สรุปภาพเส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคม	54
ตัวอย่างแผนภาพที่ 1.3	สรุปภาพเส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคม	55
แผนภาพที่ 2.1	ภาพรวมปฏิบัติการที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชนท้องถิ่น	71
แผนภาพที่ 3.1	ภาพรวมปฏิบัติการที่ ๓ การพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล	97
แผนภาพที่ 4.1	ภาพรวมปฏิบัติการที่ ๔ การสร้างแลพัฒนานวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่น โดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง	143
แผนภาพที่ 5.1	วิวัฒนาการของปัญหา แนวทางการจัดการกับปัญหา	187

ปฏิบัติการที่ 1

วิเคราะห์ศักยภาพ และบทบาทสังคมของชุมชนท้องถิ่น แนวคิดและหลักการ

ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นเกิดจากการนำใช้ทุนทางสังคมทั้งหมดในชุมชน ประกอบด้วย 1) บุคคล ได้แก่ แกนนำ ผู้นำ นักสู้ ประชาชน 2) กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ได้แก่ อาสาสมัคร กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ สถาบันการเงิน ชุมชน วัด และอื่นๆ 3) หน่วยงาน ได้แก่ สถานบริการสุขภาพในพื้นที่ทั้งรัฐและเอกชน โรงเรียน 4) หมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง รวมตัวกันร่วมคิดร่วมทำเพื่อแก้ปัญหาของชุมชน โดยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วม การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับประโยชน์ เชื่อมประสานการทำงานของทุนทางสังคมทั้งหมดในพื้นที่ บูรณาการการทำงาน โดยใช้ปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นตัวตั้ง โดยมีเป้าหมายคือ การสร้างการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ให้กับประชาชน ทั้งด้าน สังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ การจัดการสภาวะแวดล้อม และการเมืองการปกครอง ผลกระทบที่ปรากฏเป็นรูปธรรม ได้แก่ การเรียนรู้ของแกนนำ สมาชิก ผู้ได้รับผลประโยชน์ การเกิดแหล่งเรียนรู้ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง การลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ นโยบายสาธารณะ การตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลกระทบที่ปรากฏเป็นนามธรรม ได้แก่ ความเป็นเจ้าของ งาน กิจกรรม และผลความเชื่อมั่นในแกนนำ กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน การมีส่วนร่วมของสมาชิกและผู้ได้รับประโยชน์ ความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันของแกนนำ สมาชิก และการสร้างผลกระทบร่วมกัน เป็นต้น

การวิจัยชุมชนเป็นกระบวนการเรียนรู้ศักยภาพและทุนทางสังคมทั้งหมดในพื้นที่ ผ่านกระบวนการสอบถาม ประสพการณ์ในการจัดการกับปัญหาสถานการณ์ต่างๆ ของคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างข้อสรุปใน 2 ส่วน คือ การจัดการ และ วิธีการในการแก้ปัญหาของชุมชน ซึ่งปรากฏเป็นกระบวนการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อค้นหาทุนทางสังคมตามมุมมองของชุมชนทั้ง 4* ระดับ ได้แก่ ระดับบุคคล ระดับกลุ่ม องค์กร ระดับหน่วยงาน และระดับหมู่บ้าน

* ทุนทางสังคม หมายถึง ผู้ทำให้มีกิจกรรม หรือกลุ่มผู้ที่ทำให้มีกิจกรรมรวมตัว เพื่อร่วมคิด ร่วมทำให้เกิดงานและกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน โดยมีผู้ที่เกี่ยวข้องใน 4 ระดับ คือ (1) ระดับบุคคล (ผู้นำ นักสู้ ประชาชน คนเก่ง คนสำคัญ) (2) ระดับกลุ่ม องค์กร ชุมชน (3) ระดับหน่วยงาน แหล่งประโยชน์ และ (4) ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง

2. เพื่อค้นหาข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและโครงสร้างทางสังคมที่สนับสนุนการทำงานของทุนทางสังคม ระดับบุคคล ระดับกลุ่ม องค์กร ระดับหน่วยงาน และระดับหมู่บ้าน

3. เพื่อศึกษาวิธีการจัดการตนเองของทุนทางสังคมระดับบุคคล ระดับกลุ่ม องค์กร ระดับหน่วยงาน และระดับหมู่บ้าน รวมถึงผลกระทบจากการจัดการ และประชากรที่ได้รับผลกระทบ

วิธีดำเนินการ

1. ทีมวิจัยชุมชนพูดคุยกับผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประชาชน เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่หน่วยบริการสุขภาพ ประชาชนทั่วไป แกนนำกลุ่ม องค์กร หน่วยงาน และหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง เพื่อร่วมค้นหาบุคคลที่เป็นคนเก่ง คนดี คนสำคัญ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและโครงสร้างทางสังคมที่มีส่วนร่วมในการพัฒนา แก้ไขปัญหา หรือยกระดับภาวะสุขภาพของคนในชุมชน โดยใช้แนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ศักยภาพและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น ในตารางที่ 1.1

2. บันทึกผลลงในตารางวิเคราะห์ที่ 1.2 – 1.13

ตารางที่ 1.2 การสำรวจศักยภาพและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น รายหมู่บ้าน

ตารางที่ 1.3 การจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคมในพื้นที่ เทียบเคียงกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม และการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ

ตารางที่ 1.4 การจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคมในพื้นที่ เทียบเคียงกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม และการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ

ตารางที่ 1.5 กระบวนการเรียนรู้เพื่อจัดการงานและกิจกรรม ผู้รับประโยชน์ การเชื่อมประสานงานและกิจกรรม และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการทุกด้าน

ตารางที่ 1.6 ความเชื่อมโยงทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นกับแหล่งเรียนรู้อื่นในชุมชน

ตารางที่ 1.7 ที่มาและเส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคม

ตารางที่ 1.8 ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมกับการสร้างผลกระทบต่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพในประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม

ตารางที่ 1.9 ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมกับความสอดคล้องกับข้อเสนอนโยบายสาธารณะ

ตารางที่ 1.10 ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตารางที่ 1.11 ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้อง

* ทุนทางสังคม หมายถึง ผู้ทำให้มีกิจกรรม หรือกลุ่มผู้ที่ทำให้มีกิจกรรมรวมตัว เพื่อร่วมคิด ร่วมทำให้เกิดงานและกิจกรรมที่ส่งผลกระทบท่อชุมชน โดยมีผู้ที่เกี่ยวข้องใน 4 ระดับ คือ (1) ระดับบุคคล (ผู้นำ นักสู้ ประชาชน คนเก่ง คนสำคัญ) (2) ระดับกลุ่ม องค์กร ชุมชน (3) ระดับหน่วยงาน แหล่งประโยชน์ และ (4) ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง

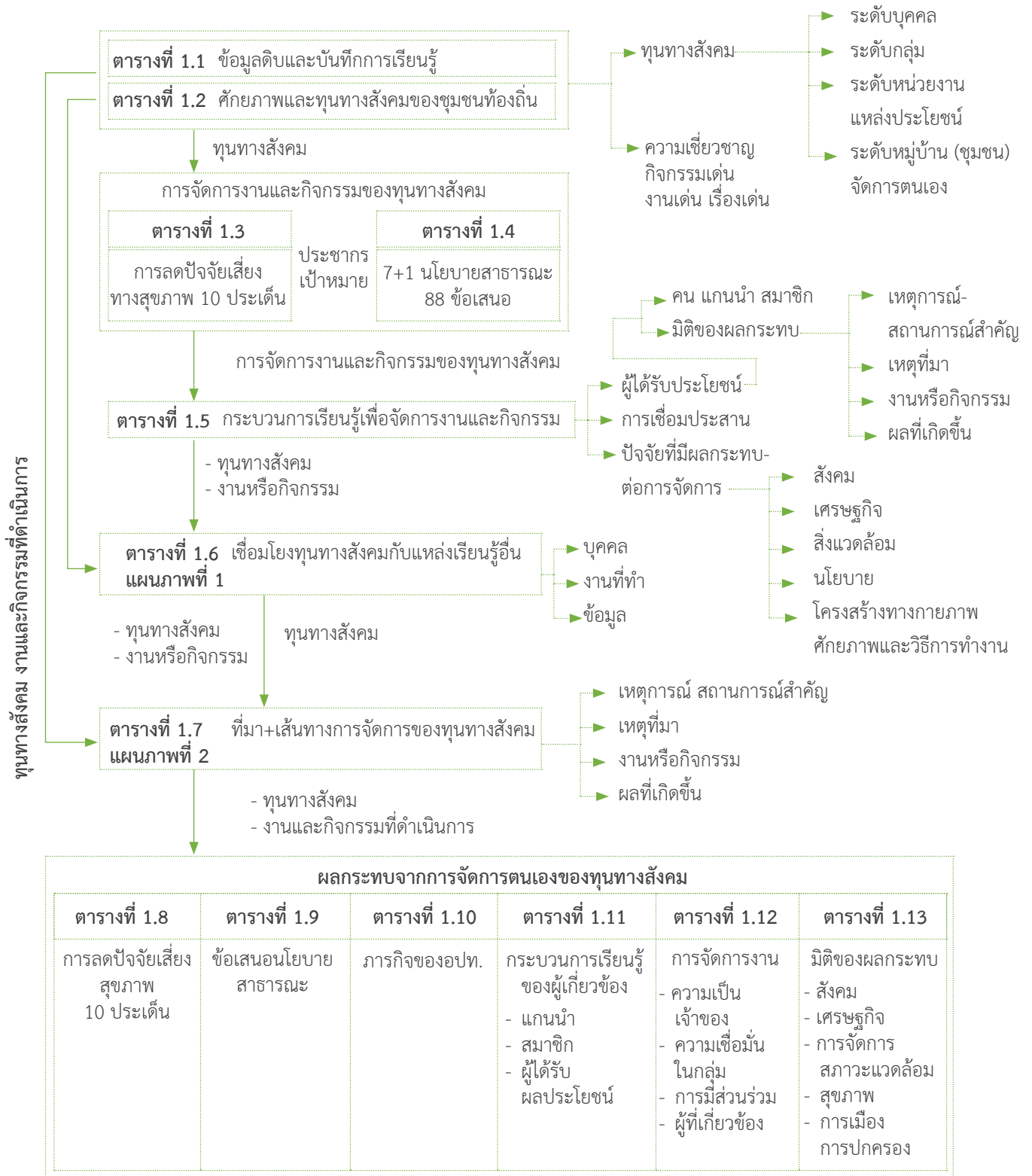
ตารางที่ 1.12 ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมต่อความเป็นเจ้าของ ความเชื่อมั่นในกลุ่ม การมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 1.13 ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมต่อประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม และมิติของผลกระทบ

ผลผลิต/ผลลัพธ์ที่ต้องการ

1. ข้อมูลจำนวนและคุณลักษณะส่วนบุคคลของทุนสังคมในตำบล
2. ข้อมูลจำนวน โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและโครงสร้างทางสังคม
3. ข้อมูลการจัดการตนเองของทุนทางสังคม
4. ข้อมูลการถอดบทเรียนลักษณะการทำงานของทุนสังคม
5. ผู้เข้าร่วมกระบวนการถอดบทเรียนเกิดการรับรู้ เรียนรู้ และสามารถนำใช้ข้อมูลในการวางแผนหนุนเสริมการแสดงศักยภาพของทุนทางสังคม ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและโครงสร้างทางสังคมในพื้นที่

ภาพรวมปฏิบัติการที่ 1 วิเคราะห์ศักยภาพและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น

1.1 กุณทางสังคม

ตารางที่ 1.1 แนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ คักยภาพและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น ที่มาและเส้นทางของการจัดการตนเองของทุนทางสังคม ผลกระทบต่อบังคับจยเสียด้ำนสุขภาพความสอดคล้องกับนโยบายสาธารณะ ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมต่อการเรียนรู้ ความเป็นเจ้าของ ความเชื่อมั่นในกลุ่ม การมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งต่อประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม และมีติของผลกระทบ

ข้อมูลที่ต้องการ	ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการเข้าถึงข้อมูล
ข้อมูลทุนสังคมระดับบุคคล	<ul style="list-style-type: none"> ในชุมชนของท่าน ใครเป็นคนสำคัญ ผู้นำ คนเก่ง อาสาสมัครในการพัฒนาชุมชน ผู้นำที่สร้างการเปลี่ยนแปลง เป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ เชื้อพั้งในชุมชน แต่ละคนเก่งเรื่องอะไร เมื่อมีการจัดทำแผนชุมชน ใครมีส่วนร่วมและมีส่วนร่วมอย่างไร ท่านมีความเชี่ยวชาญในด้านใด กิจกรรม งานที่ทำส่งผลต่อใครในชุมชน ท่านมีแนวคิดและหลักการทำงานอย่างไร มีพัฒนาการอย่างไร กิจกรรมที่ทำเกี่ยวข้องกับใคร สร้างผลกระทบต่อกันและคนอื่นในชุมชนอย่างไร กิจกรรมหรืองานที่ทำเป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับใครบ้าง ใครที่ช่วยเหลือให้การสนับสนุน นอกจากงานที่ท่านมีความเชี่ยวชาญ ท่านมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มใดบ้างมีส่วนร่วมอย่างไร 	<p>ทุนทางสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> บุคคล ได้แก่ แกนนำ ผู้นำ คนดี คนเก่ง คนสำคัญ ประชาญ ผู้นำกลุ่มทางสังคม องค์กร ชุมชน ได้แก่ แกนนำแหล่งเรียนรู้ อาสาสมัคร พระนักบวช ผู้นำทางศาสนา เป็นต้น แกนนำหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ ครู เจ้าหน้าที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลผู้นำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น 	<p>วิธีการเข้าถึงข้อมูล</p> <ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์เอกสาร สนทนากลุ่ม ศึกษาจากเอกสาร สังเกตและสัมภาษณ์เชิงลึก
กลุ่มทางสังคม เครือข่ายประชาคม และองค์กรชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ความเป็นมาในการรวมกลุ่มของท่านเป็นอย่างไร แนวคิดในการรวมกลุ่มคืออะไร ใครมีส่วนร่วม แกนนำกลุ่มและสมาชิกมีวิธีการทำงานอย่างไร และผู้เข้าร่วมมีบทบาทอย่างไร กิจกรรม การดำเนินที่ที่เป็นอย่างไร มีการจัดการกลุ่มในด้านต่างๆ อย่างไร การทำงานกลุ่มส่งผลกระทบต่อใครในชุมชนบ้าง กลุ่มต่างๆ ที่มี ในชุมชนมีความเชื่อมโยงในการทำงานกับกลุ่มของท่านอย่างไรกลุ่มมีองค์กรชุมชน แกนนำ หน่วยงานในชุมชนใดที่ช่วยสนับสนุนการทำงานของกลุ่ม 		

ข้อมูลที่ต้องการ	ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการเข้าถึงข้อมูล
<p>หน่วยงานที่สนับสนุนการทำงานของผู้คนทางสังคม</p>	<ul style="list-style-type: none"> มีหน่วยงานใดบ้างที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานชุมชน เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์ สถาบันการศึกษา สปสช. สสส. โรงเรียน วัด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นต้น หน่วยงานเหล่านี้ให้การสนับสนุนชุมชนในด้านใด อย่างไร เช่น การเป็นพี่เลี้ยง สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ เป็นต้น กิจกรรมการดำเนินงานมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนกลุ่มใด การดำเนินงานมีปัญหาอะไร อุปสรรคอะไรบ้างหรือไม่ และประสานใคร หน่วยงานใดมาช่วยเหลือในการทำงานร่วมกัน หน่วยงานเหล่านี้มีความเชื่อมโยงกับ คนสำคัญ แกนนำ กลุ่มองค์กรในชุมชนอย่างไร กิจกรรมที่ร่วมกันเป็นอย่างไร ผลของการเชื่อมโยงช่วยเหลือสร้างผลกระทบกับประชากรกลุ่มใดบ้าง 	<ul style="list-style-type: none"> แกนนำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการประชาคมหมู่บ้าน เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์เอกสาร สนทนากลุ่ม ศึกษาจากเอกสาร สังเกตและสัมภาษณ์เชิงลึก
<p>ข้อมูลสถานที่ แหล่งประโยชน์ หรือแหล่งทรัพยากร ในชุมชนที่สนับสนุนการทำงานของผู้คนทางสังคม</p>	<ul style="list-style-type: none"> มีสถานที่/ แหล่งประโยชน์ใดบ้างที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานในพื้นที่ชุมชนใช้พื้นที่นั้นในการดำเนินกิจกรรมอย่างไร เช่น พื้นที่สำหรับออกกำลังกาย ศาลากลางบ้าน ศูนย์ฝึกอาชีพ ศูนย์เกษตรอินทรีย์ บ่อน้ำสาธารณะ แหล่งน้ำ เป็นต้น สถานที่หรือแหล่งประโยชน์อื่น ๆ อยู่ที่หมู่ใด แหล่งประโยชน์เหล่านั้นได้มาอย่างไร เช่น เป็นพื้นที่สาธารณะ เป็นพื้นที่ที่ได้จากการบริจาคของบุคคล/หน่วยงาน 		
<p>ผู้รับผิดชอบในการจัดการระดับหมู่บ้าน หรือชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ในชุมชน หมู่บ้านของท่าน มีผู้รับผิดชอบในการจัดการด้านต่างๆ หรือไม่ แกนนำต่างๆ ได้มาอย่างไร แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่อย่างไร บุคคลเหล่านั้น อยู่หมู่ใดบ้าง 		
<p>1. กิจกรรมของชุมชน สังคมในพื้นที่กับ ประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม</p>	<ul style="list-style-type: none"> ในพื้นที่ของท่าน มีงาน/กิจกรรม ส่งเสริม ช่วยเหลือ สนับสนุนในด้าน สังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ การจัดการสภาวะแวดล้อม และการเมืองการปกครอง เช่น การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม งาน/กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อประชากรวัยใดบ้าง กระทำโดยตรงหรือโดยอ้อม และกระทบอย่างไร 	<p>ทุนทางสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> บุคคล ได้แก่ แกนนำ ผู้นำ คนดี คนเก่ง คนสำคัญ ผู้นำกลุ่มทางสังคม องค์กร 	<ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์เอกสาร สนทนากลุ่ม ศึกษาจากเอกสาร สังเกตและสัมภาษณ์เชิงลึก

ข้อมูลที่ต้องการ	ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการเข้าถึงข้อมูล
<p>3. ความสอดคล้องกับปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ 10 ประเด็น และประเด็นข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ</p>	<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมเหล่านั้นช่วยพัฒนาศักยภาพของบุคคล หรือหน่วยงานใด อย่างไร กิจกรรมเหล่านั้นส่งผลต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อม พัฒนาระบบบริการ การตั้งกองทุนหรือสวัสดิการ หรือการพัฒนาข้อมูลและนำใช้ข้อมูลด้านใดบ้าง อย่างไร 		
<p>ความเป็นมาของการดำเนินงานของทุนทางสังคม</p>	<ul style="list-style-type: none"> มีแรงจูงใจหรือแนวคิดในการจัดตั้งอย่างไรบ้าง มีสถานการณ์/สาเหตุอะไรที่ทำให้ทำงานช่วยเหลือชุมชน หรือมีการการจัดตั้งกลุ่ม รมกลุ่มในชุมชน ใครมีส่วนร่วมบ้าง และมีส่วนร่วมอย่างไร ในแต่ช่วงระยะเวลา (ปี พ.ศ.) มีสถานการณ์หรือเหตุการณสำคัญเกิดขึ้นที่มีผลต่อการทำงานของท่าน เช่น มีปัญหาสุขภาพ มีนโยบายจากภาครัฐ มึงบอกของทุนสนับสนุน เป็นต้น รายชื่อการรวมกลุ่ม แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มอาสาสมัครต่างๆ กลุ่มทำกิจกรรมตามโครงการต่างๆ กิจกรรมที่ทำมีอะไรบ้าง ใครเป็นคนทำและทำอย่างไร เมื่อจัดกิจกรรมนี้แล้วชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง กลุ่ม ครอบครัว ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง มีกิจกรรมหรือการทำงานร่วมกันอย่างไร มีใครเก่งเรื่องอะไรบ้างในงานที่ทำ และ เก่งอย่างไร ก่อให้เกิดผลสำเร็จในงานอะไรบ้าง อย่างไร กลุ่มการจัดแบ่งหน้าที่กันอย่างไร มีวิธีการสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างไร ทั้งเรื่องที่ต้องการสื่อสาร วิธีการ ช่องทางการสื่อสาร แหล่งเรียนรู้มีการเชื่อมโยงกับแหล่งอื่นหรือไม่ ถ้ามี มีการเชื่อมโยงอย่างไรบ้าง แกนนำหรือสมาชิกที่เกี่ยวข้องในการทำงานมีใครบ้าง และมีบทบาทอย่างไร <p>มีเทคนิควิธีการในการทำงาน ปัจจัยที่สนับสนุนที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มมีอะไรบ้าง</p>	<ul style="list-style-type: none"> บุคคล เช่น แกนนำ ผู้นำ นักสู้ ประชาชน คนเก่ง คนดี คนสำคัญ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่ม องค์กร เช่น ชมรม สถาบัน การเงิน วัด กลุ่มออมทรัพย์ อาสาสมัคร เป็นต้น หน่วยงาน เช่น โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น แกนนำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นต้น ชุมชน ได้แก่ แกนนำแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น แกนนำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> การสัมภาษณ์ สนทนากลุ่ม

ข้อมูลที่ต้องการ	ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการเข้าถึงข้อมูล
<p>การดำเนินงานและ กิจกรรม (เทียบเคียงกับ นโยบายสาธารณะ และ ปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ 10 ประเด็น</p>	<ul style="list-style-type: none"> งานหรือกิจกรรมเป็นประเด็น เรื่องที่เกิดขึ้นคือเรื่องใด กิจกรรมที่ดำเนินงานเป็น อย่างไร ผลที่ดำเนินงาน หรือกิจกรรมสร้างผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงอะไรบ้าง หรือสร้างผลกระทบต่อใครในชุมชน และกระทบอย่างไร เรื่องที่เป็นประเด็น เรื่องเชี่ยวชาญ เรื่องที่ใหม่ หรือเรื่องที่ทำกันดำเนินการไปแล้วได้ ibr่างวิธีหรือไม่ จากแหล่งใด งานหรือกิจกรรมที่ท่านทำในชุมชนมีอะไรบ้าง แต่ละช่วงของการดำเนินงานในแต่ละช่วงมีเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร การดำเนินงานเพื่อจัดการกับการเปลี่ยนแปลงนั้นทำอย่างไร เช่น การเป็นแกนนำออกกำลังกาย การเป็น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> บุคคล เช่น แกนนำ ผู้นำ นักสู้ ประชาชน คนแก่ คนดี เป็นต้น กลุ่ม องค์กร เช่น ชมรม สถาบัน การเงิน วัด กลุ่มออมทรัพย์ อาสาสมัคร เป็นต้น หน่วยงาน เช่น โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น แกนนำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - การสัมภาษณ์ - สทนทนากลุ่ม
<p>การเชื่อมประสานงาน และกิจกรรม คน แกนนำ และแหล่งประโยชน์</p>	<ul style="list-style-type: none"> งานที่ท่านดำเนินการต้องทำงานร่วมกับใครบ้าง มีหน่วยงาน หรือองค์กรอะไรที่เข้ามา เกี่ยวข้องบ้าง เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน แกนนำภาค ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภายนอก (สถาบันการศึกษา องค์กรภาคเอกชน กระทรวงต่างๆ เกี่ยวข้องอย่างไร การพัฒนางานใหม่ หรือต่อยอดงานเดิมให้ดีขึ้น ต้องเชื่อมประสานการทำงานกับใครบ้าง (เช่น กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน การจัดการขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น/ชุมชน หน่วยงานทั้งในและนอกพื้นที่ เป็นต้น) และเชื่อมประสานกัน อย่างไร แกนนำ กลุ่ม แหล่งเรียนรู้ มีการทำงานร่วมกันอย่างไร มีใครเก่งเรื่องอะไรบ้างใน งานที่ทำ และ เก่งอย่างไร ก่อให้เกิดผลสำเร็จในงานอะไรบ้าง อย่างไร การจัดแบ่ง หน้าที่กันอย่างไร มีวิธีการสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างไร ทั้งเรื่องที่ต้องการสื่อสาร วิธีการ ช่องทางการสื่อสาร แต่ละคนมีบทบาทอย่างไร มีเทคนิควิธีในการบริการ งาน ปัจจัยที่สนับสนุนที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มมีอะไรบ้าง แกนนำ กลุ่ม แหล่งเรียนรู้ มีการเชื่อมโยงกับแหล่งอื่น กลุ่มอื่น หรือหน่วยงานอื่น หรือไม่ ถ้ามี มีการเชื่อมโยงอย่างไรบ้าง 	<ul style="list-style-type: none"> - บุคคล เช่น แกนนำ ผู้นำ นักสู้ ประชาชน คนแก่ คนดี เป็นต้น - กลุ่ม องค์กร เช่น ชมรม สถาบัน การเงิน วัด - กลุ่มออมทรัพย์ อาสาสมัคร เป็นต้น - หน่วยงาน เช่น โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ - ตำบลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น - แกนนำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - การสัมภาษณ์ - สทนทนากลุ่ม

ข้อมูลที่ต้องการ	ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการเข้าถึงข้อมูล
<p>กระบวนการเรียนรู้เพื่อจัดการงานและกิจกรรม คน แกนนำ สมาชิก ผู้รับประโยชน์ การเชื่อมประสานงาน และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการทุกด้าน</p>	<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมการดำเนินงานของแกนนำ กลุ่ม องค์กร หน่วยงาน ชุมชน หมู่บ้านทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการงานอย่างไร งานที่ทำไมมีการดำเนินงานอย่างไร การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคทำอย่างไร ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงงานอย่างไร จะมีวิธีดำเนินการปรับปรุงวิธีการทำงานให้ดีขึ้นอย่างไร สิ่งที่จะสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้คืออะไร กระบวนการเรียนรู้เพื่อการจัดการงานและกิจกรรมนั้นเป็นแบบไหน (1. การแลกเปลี่ยนข้อมูล 2. การเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา ท้าทายออก 3. การเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง) ท่านได้รับการพัฒนาศักยภาพความรู้ วิธีการทำงานอย่างไร เช่น การส่งไปรับการอบรม การฝึกปฏิบัติในพื้นที่ เป็นวิทยากรแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น การนำมาใช้ในการพัฒนาการทำงานเป็นอย่างไร เช่น การทำบัญชีครัวเรือน การปรับปรุงพื้นที่การเกษตร การปรับวิธีการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น มีข้อมูลใดบ้างที่ช่วยสนับสนุนการทำงาน เช่น ข้อมูลลักษณะประชากรในพื้นที่ ข้อมูลสภาพเศรษฐกิจ จาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ ข้อมูลสุขภาพจาก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่างๆ เป็นต้น มีแหล่งทรัพยากรใดบ้างที่ช่วยสนับสนุนการทำงานของท่าน เช่น แหล่งนำพาชุมชน เป็นต้น สนับสนุนในลักษณะใด ในการพัฒนาใหม่หรือต่อยอดงานเดิม ต้องใช้ทรัพยากรใดที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงาน (เช่น สถานที่ แหล่งประโยชน์) และสนับสนุนอย่างไร 	<ul style="list-style-type: none"> บุคคล เช่น แกนนำ ผู้นำ นักศึกษา ประชาชน คนแก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น กลุ่ม องค์กร เช่น ชมรม สถาบัน การเงิน วัด กลุ่มออมทรัพย์ อาสาสมัคร เป็นต้น หน่วยงาน เช่น โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น แกนนำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> การสัมภาษณ์ สนทนากลุ่ม
<p>ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการทำงาน และส่งผลกระทบต่ออย่างไร มีสถานที่/แหล่งประโยชน์ใดบ้างที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงาน ใช้พื้นที่นี้ในการดำเนินกิจกรรมอย่างไร เช่น พื้นที่ภายใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่สาธารณะของหมู่บ้าน ศาลากลางบ้าน วิทยุชุมชน เว็บไซต์ประชาคม เป็นต้น ในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> บุคคล เช่น แกนนำ ผู้นำ นักศึกษา ประชาชน คนแก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น กลุ่ม องค์กร เช่น ชมรม สถาบัน การเงิน วัด 	<ul style="list-style-type: none"> การสัมภาษณ์ สนทนากลุ่ม

ข้อมูลที่ต้องการ	ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการเข้าถึงข้อมูล
	<p>มีการแจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีใดบ้าง ใครเป็นผู้แจ้ง แจ้งเรื่องอะไรบ้าง ช่องทางการสื่อสารในชุมชนมีช่องทางใดบ้าง อยู่ที่ใดบ้าง</p> <ul style="list-style-type: none"> • แหล่งบริการสุขภาพในชุมชนที่ชาวบ้านใช้บริการมีอะไรบ้าง ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพในชุมชนมีอะไรบ้าง ส่วนใหญ่เป็นปัญหาเรื่องใด กลุ่มคน/องค์กรหลักที่ทำให้บริการหรือช่วยเหลือดูแลมีใครบ้าง เรื่องใดบ้าง และให้การดูแลอย่างไร ได้รับสิทธิการรักษายาอะไรบ้าง มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างไร ผลจากการดูแล และจัดการกับปัญหาในชุมชนเป็นอย่างไร • มีเงินทุน หรืองบประมาณจากแหล่งใดที่ช่วยสนับสนุนการค้าเงินงาน เช่น งบประมาณจากกองทุน เงินบริจาคจากชุมชน เงินงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ หรือ เอกชน เป็นต้น • งานและกิจกรรมที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการอยู่ตอนนี้มีอะไรบ้าง สอดคล้องกับกิจกรรมที่ดำเนินการของผู้นำ แกนนำ กลุ่มและองค์กรที่ทำในชุมชนอย่างไร แต่ละกิจกรรมที่ทำสอดคล้องกับนโยบายสาธารณะ ประเด็นใดบ้าง และสอดคล้องกับข้อถ้อยแถลงแต่ละประเด็นอย่างไร และแต่ละกิจกรรมที่สอดคล้องกับการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพข้อใดบ้าง อย่างไร • ในการจัดการงาน/กิจกรรม ของแกนนำ กลุ่ม องค์กร หน่วยงาน หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละครั้งหรือแต่ละเรื่อง ก่อให้เกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง (1. การแลกเปลี่ยนข้อมูล 2. การเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา ทางการออก 3. การเรียนรู้และจัดการเปลี่ยนแปลง) ผลการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับประชากรกลุ่มใด เปลี่ยนแปลงอย่างไร • กระบวนการเรียนรู้เพื่อการจัดการงานและกิจกรรมของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของแต่ละกิจกรรมนั้นเป็นแบบไหน (1. การแลกเปลี่ยนข้อมูล 2. การเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา ทางการออก 3. การเรียนรู้และจัดการเปลี่ยนแปลง) 	<p>กลุ่มอมทรัพย์ อาสาสมัคร เป็นต้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงาน เช่น โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น - แกนนำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นต้น 	

ข้อมูลที่ต้องการ	ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการเข้าถึงข้อมูล
<p>ผลลัพธ์ที่เกิดจาก ดำเนินงาน (ระบุผู้ได้รับ ประโยชน์จากการดำเนิน งานและกิจกรรม เช่น คน แกนนำ กลุ่ม สมาชิก)</p>	<ul style="list-style-type: none"> แต่ละกิจกรรม ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการอยู่มีใครได้รับประโยชน์บ้าง คนเหล่านั้นเป็น แกนนำ หรือสมาชิกของกลุ่ม มีการเชื่อมประสานงานกับใครบ้าง และแหล่งประโยชน์อะไรบ้าง เช่น วัด โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล เป็นต้น ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการแต่ละกิจกรรมอย่างไรบ้าง 	<ul style="list-style-type: none"> บุคคล เช่น แกนนำ ผู้นำ นักสู้ ประชาชน คนเก่ง คนดี คนสำคัญ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เป็นต้น กลุ่ม องค์กร เช่น ชมรม สถาบัน การเงิน วัด อาสาสมัคร เป็นต้น หน่วยงาน เช่น โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แกนนำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - การสัมภาษณ์ - สทนทนากลุ่ม
	<ul style="list-style-type: none"> เป้าหมายหลักในการทำงานคืออะไร (เช่น การมีหลักความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน การมีสวัสดิการที่เกิดจากการกำหนดร่วมกันของชุมชน การสร้างรายได้ ลดรายจ่ายครัวเรือน การมีสุขภาพดี การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน การอนุรักษ์วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมต่อสังคม เป็นต้น) การเข้าถึงเป้าหมายการทำงานที่ต้องการ ต้องทำอย่างไรบ้าง มีวิธีการทำงาน กระบวนการ และขั้นตอนอย่างไร งานที่ดำเนินการเกิดประโยชน์ต่อใครและอย่างไร แกนนำ หรือสมาชิกกลุ่มมีความสุขในการมีส่วนร่วมหรือไม่ ชุมชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานอย่างไร ผลของการดำเนินงานส่งผลกระทบต่อคนอื่นๆ กลุ่มใดบ้าง และในชุมชนในเรื่องใดบ้าง เช่น ภาวะสุขภาพของประชากรแต่ละกลุ่ม สภาพสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรหรือสิ่งแวดล้อมอย่างไร เช่น ทำให้ผู้สูงอายุได้มาออกกำลังกายมีสุขภาพดีขึ้น ชุมชนมีสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น สร้างงานให้กับวัยทำงานในชุมชน หรือช่วยลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ เป็นต้น กิจกรรมต่างๆ ที่ทำมีผลต่อความเชื่อมั่นในกลุ่ม องค์กร ชุมชน แกนนำอย่างไรบ้าง สร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิก และผู้ได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง มีผลกับความสัมพันธ์กันของแกนนำ และสมาชิกอย่างไร ลักษณะการทำงานของกลุ่ม แหล่งเรียนรู้เป็นการทำงานแบบใหม่ หรือต่อยอดหรือบูรณาการการทำงานเดิม (การเสริมศักยภาพและเพิ่มทักษะ การเพิ่มสมาชิก การเพิ่มขึ้นตอนรายละเอียดของงาน การเพิ่มกติกา ข้อตกลงการทำงาน เพิ่มการเชื่อมประสานกับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หน่วยงาน การจัดการของ 		

ข้อมูลที่ต้องการ	ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการเข้าถึงข้อมูล
<p>ประชากรที่ได้รับผลกระทบ</p>	<p>องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ชุมชน) มีการสร้างข้อกำหนด มาตรการ กฎ กติกา ข้อตกลง หรือนโยบายที่ประกาศใช้ในชุมชนหรือไม่</p> <ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมที่ทำมีประโยชน์และส่งผลกระทบ ต่อใคร กลุ่มใด อย่างไร และส่งผลกระทบต่อปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพด้านใดบ้าง การดำเนินงานแต่ละกิจกรรมสร้างความเป็นเจ้าของงาน กิจกรรม และผลประโยชน์ของผู้ร่วมกิจกรรมอย่างไรบ้าง สร้างความเชื่อมั่นในกลุ่มองค์กร ชุมชน แกนนำอย่างไรบ้าง หรือสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิก แกนนำ และผู้ได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง 		<p>- การสัมภาษณ์</p>

แบบบันทึกการเรียนรู้

คำชี้แจง ให้บันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์พูดคุยกับผู้ให้ข้อมูลลงในตารางตามประเด็นที่กำหนด โดยระบุชื่อผู้ให้ข้อมูลและรายละเอียดข้อมูลที่สัมภาษณ์ตามแนวคำถามใน ตารางที่ 1.1

ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
1. ทุนและศักยภาพชุมชน (บุคคล กลุ่ม องค์กร หน่วยงาน แหล่งประโยชน์ โครงสร้างพื้นฐาน ทางกายภาพและ โครงสร้างทางสังคม และหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง)		

ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
<p>2. การจัดการตนเอง (งาน กิจกรรม การเรียนรู้ ผู้ได้รับประโยชน์ คน แกนนำ สมาชิก การเชื่อม ประสานงาน ปัจจัยที่มี ผลกระทบ)</p>		

ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
<p>3. ผลกระทบ (ปัจจัยเสียงทางสุขภาพ 10 ประเด็น, 7+1 นโยบาย สาธารณะ 88 ข้อเสนอ, ภารกิจองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และการเรียนรู้)</p>		

ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
<p>4. ประชากรที่ได้รับผลกระทบ (ประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม มิติของการได้รับผลกระทบ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมเด่น)</p>		

ตารางที่ 1.2 การสำรวจศักยภาพและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น รายหมู่บ้าน

คำชี้แจง อธิบายรายละเอียดของทุนทางสังคม ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม องค์กรชุมชน ระดับหน่วยงาน และระดับหมู่บ้านที่เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการระดับหมู่บ้านหรือชุมชน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือกันในชุมชนทั้งหมดของตำบล ในแต่ละหมู่บ้านเพื่อทำให้เห็นการกระจายของลักษณะของทุนและศักยภาพของชุมชน ที่เกิดจากการที่ชาวบ้าน หรือชุมชนจัดการเพื่อดูแลช่วยเหลือกัน ที่แสดงให้เห็นความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นตนเอง

หมู่บ้าน	ทุนทางสังคม	ความเชี่ยวชาญ กิจกรรมเด่น งานเด่นหรือเรื่องเด่น
หมู่บ้านที่.....	1. ระดับบุคคล 1. 2.	
	2. ระดับกลุ่ม องค์กรชุมชน 1. 2.	
	3. ระดับหน่วยงานแหล่งประโยชน์ 1. 2.	
	4. ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง 1. 2.	

แนวทางการเขียนสรุป

ทุนทางสังคมของหมู่บ้านที่ สรุปได้ว่า ในหมู่บ้านมีทุนระดับบุคคล จำนวน..... คน ที่มีความเชี่ยวชาญ ดังนี้ (อธิบาย) มีกลุ่มองค์กร หน่วยงาน จำนวน.....และแหล่งประโยชน์ ได้แก่.....ซึ่งทั้งหมดมีส่วนร่วมในการจัดการหมู่บ้าน และดูแลช่วยเหลือกันในชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็นความเข้มแข็งของหมู่บ้านที่

ตัวอย่างตารางที่ 1.2 การสำรวจศักยภาพและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น รายหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	ทุนทางสังคม	ความเชี่ยวชาญ กิจกรรมเด่น งานเด่นหรือเรื่องเด่น
หมู่ที่ 11	1. ระดับบุคคล 1. นางหนอง แ่งน้อย 2.	- ผู้นำในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น การย้อมผ้าลายคราม
	2. ระดับกลุ่ม องค์กรชุมชน 1. กลุ่มสตรีแม่บ้าน 2.	- เป็นจิตอาสาในการช่วยเหลือจัดการกิจกรรมในชุมชน ให้ สวัสดิการดูแลช่วยเหลือผู้ต้องการความช่วยเหลือใน ชุมชน
	3. ระดับหน่วยงาน แหล่งประโยชน์ 1. แม่น้ำห้วย 2. ลานกีฬา	- แหล่งน้ำสำหรับการเกษตร และใช้อุปโภค - เป็นสถานที่เล่นกีฬาเปตอง และตะกร้อในตอนเย็น
	4. ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง 1. หมู่บ้านจัดการขยะชุมชน 2.	- เป็นหมู่บ้านที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับการกำจัดขยะ เช่น - กลุ่มเยาวชนรณรงค์การแยกขยะ - กลุ่มธนาคารความดี ที่มีการแลกขยะกับคะแนนความดี

1.2 การจัดการตนเองของทุนทางสังคม

ทุนทางสังคมในชุมชนที่รวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับประโยชน์ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ประกอบด้วย

- 1) บุคคล ที่ชุมชนมองว่า เป็นแกนนำ ผู้นำ นักสู้ ประชาชน คนดี คนเก่ง คนสำคัญ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น
- 2) กลุ่มองค์กร เช่น ชมรม สถาบันการเงิน วัด กลุ่มออมทรัพย์ อาสาสมัคร เป็นต้น
- 3) หน่วยงาน เช่น โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น หรือ การนำใช้แหล่งประโยชน์ เช่น ป่า แหล่งน้ำ ลานกีฬา เป็นต้น
- 4) ผู้รับผิดชอบในการจัดการระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิก องค์กรบริหารส่วนตำบล แกนนำองค์กรระดับหมู่บ้าน เป็นต้น

ซึ่งกลุ่มทุนทางสังคมในชุมชนเหล่านี้ที่มีการจัดการตนเอง โดยมีการดำเนินงานและกิจกรรมที่เทียบเคียงได้กับ 7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ และการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ 10 ประเด็น

การจัดการตนเองของทุนทางสังคมก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของบุคคล เพื่อจัดการงานและกิจกรรม การเชื่อมประสานในการทำงานกับกลุ่ม องค์กร หน่วยงาน และนำใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่น และการทำงาน เพื่อจัดการตนเอง โดยมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจัดการ ได้แก่ (1) ปัจจัยทางสังคม (2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (3) ปัจจัยทางสภาวะแวดล้อม (4) ปัจจัยด้านนโยบาย (5) ปัจจัยด้านโครงสร้างทางกายภาพ และ (6) ปัจจัยด้านศักยภาพ และวิธีการทำงานของกำลังคน

ตัวอย่างตารางที่ 1.3 การจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคมในพื้นที่ ที่เปรียบเทียบกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม และการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ

ทุนทางสังคม	การจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคม	ประชากรเป้าหมาย (ระบุหมายเลขประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม)	งานกระทบ		การลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ														
			ตรง	อ้อม	1. การควบคุมการบริโภคยาสูบ	2. การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ที่อันตราย	3. เกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อสุขภาพ	4. ระบบการดูแลสุขภาพ	5. การเรียนรู้ของตนเองและเยาวชน	6. ครอบครัวอบอุ่นและคนในวัยเรียน	7. การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนท้องถิ่น	8. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	9. การออกกำลังกาย	10. การลงทุนสุขภาพ					
1. อสม.	- ทำแผนเยี่ยมบ้านสังคม	1, 5, 7, 11, 13	✓				✓		✓										
	- สร้างหลักสูตรอบรม อสม. น้อย			✓					✓										
	- พัฒนาทักษะในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย			✓															✓
2. เครือข่ายกำจัดขยะชุมชน	- รับซื้อขยะรีไซเคิล	3, 4, 6	✓											✓					
	- สร้างเครือข่ายผู้รับซื้อขยะรีไซเคิลในระดับตำบล	3, 4, 6		✓											✓				
	- ให้ความรู้และรณรงค์การแยกขยะกับเด็กในโรงเรียน	2, 3		✓												✓			

ตารางที่ 1.4 การจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคมในพื้นที่ที่เทียบเคียงกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม และข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ คำชี้แจง ให้วิเคราะห์งานและกิจกรรมของทุนทางสังคมในพื้นที่ที่เทียบเคียงกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม กับข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ

1. เด็ก 0-3 ปี	2. เด็ก 3-5 ปี	3. เด็ก 6-12 ปี	4. เยาวชน	5. ผู้ทำงาน	6. หญิงตั้งครรภ์	7. ผู้สูงอายุ
8. ผู้ป่วยติดเชื้อ	9. ผู้ป่วยจิตเวช	10. ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง	11. คนพิการ	12. ผู้ด้อยโอกาส	13. ผู้ป่วยระยะสุดท้าย	14. ทุกกลุ่มประชากร

ทุนทางสังคม	การจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคม	ประชากรเป้าหมาย (ระบุหมายเลขประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม)	งานกระทบบ		เทียบเคียงข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ (ระบุหมายเลขข้อเสนอแนะแต่ละประเด็น)											
			ตรง	อ้อม	1. การบริหารจัดการท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม	2. การจุดสวัสดิการสังคม	3. เกษตรกรรมยั่งยืน	4. การจัดการทรัพยากร	5. การเรียนรู้ของเด็ก	6. การบริหารสุขภาพ	7. การจัดการขยะมูลฝอย	8. วัฒนธรรม				

แนวทางการเขียนสรุป

อธิบายงานและกิจกรรมของทุนทางสังคมในพื้นที่ที่เกิดกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีการดำเนินการอย่างไร เป็นการดำเนินงานที่เป็นกิจกรรมตรงหรืออ้อม พร้อมทั้งพิจารณาว่ากิจกรรมนั้นๆ มีความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะประเด็นใด ข้อเสนอใด

* รายละเอียด 7 + 1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ ในภาคผนวก ค

ตัวอย่างตารางที่ 1.4 การจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคมในพื้นที่ ที่เกี่ยวข้องกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม และข้อเสนอนโยบายสาธารณะ

ทุนทางสังคม	การจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคม	ประชากรเป้าหมาย (ระบุหมายเลขประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม)	งานกระทบ		เทียบเคียงข้อเสนอนโยบายสาธารณะ (ระบุหมายเลขข้อเสนอในแต่ละประเด็น)							
			ตรง	อ้อม	1. การบริหารจัดการท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม	2. การจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชน	3. เกษตรกรรมยั่งยืน	4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5. การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน	6. การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม	7. การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนท้องถิ่น	8. พลเมืองดีร่วมพัฒนาท้องถิ่น
1. อสม.	- ทำแผนเยี่ยมบ้านสังคม	1, 5, 7, 11, 13	✓							6.1 6.2 6.8		
	- สร้างหลักสูตรอบรม อสม. น้อย			✓				5.8		6.4		
	- พัฒนาทักษะในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย		✓							6.4		
2. เครือข่ายกำจัดขยะชุมชน	- รับซื้อขยะรีไซเคิล	3, 4, 6	✓						4.1			
	- สร้างเครือข่ายผู้รับซื้อขยะรีไซเคิลในระดับตำบล	3, 4, 6		✓					4.3			
	- ให้ความรู้และรณรงค์การแยกขยะกับเด็กในโรงเรียน	2, 3		✓					4.4			

ตารางที่ 1.5 กระบวนการเรียนรู้เพื่อจัดการงานและกิจการ ผู้รับประโยชน์ การเชื่อมประสานและกิจการ และปัจจัยที่มีผลกระทบท่อการจัดการทุกด้าน
คำชี้แจง ระบุกิจกรรมที่ดำเนินการในพื้นที่ กระบวนการเรียนรู้เพื่อจัดการงาน ผู้ได้รับประโยชน์ การเชื่อมประสานและกิจการ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่
 กำหนด พร้อมระบุปัจจัยที่มีผลกระทบท่อการจัดการทุกด้าน ประกอบด้วย (1) ปัจจัยทางสังคม (2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (3) ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม (4) ปัจจัยด้านนโยบาย
 (5) ปัจจัยด้านโครงสร้างทางกายภาพ และ (6) ปัจจัยด้านศักยภาพและวิธีการทำงาน

งานและกิจการ ที่ดำเนินการในพื้นที่	กระบวนการเรียนรู้เพื่อ จัดการงานและกิจการ			ผู้ได้รับประโยชน์ (คน แกนนำ สมาชิก)			การเชื่อมประสานงานและกิจการ (คน แกนนำ สมาชิก)			ปัจจัยที่มีผลกระทบท่อการจัดการทุกด้าน (ระบุปัจจัยที่มีผลกระทบ และรายละเอียด ว่ากระทบอย่างไร)
	๒๕๕๕-๒๕๕๖	๒๕๕๖-๒๕๕๗	๒๕๕๗-๒๕๕๘	คน	กลุ่ม	ราย	คน	กลุ่ม	ราย	
1.										1. ปัจจัยทางสังคม 2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ 3. ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม 4. ปัจจัยด้านนโยบาย 5. ปัจจัยด้านโครงสร้างทางกายภาพ 6. ปัจจัยด้านศักยภาพและวิธีการทำงาน
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										

แนวทางการเขียนสรุป

อธิบายกระบวนการเรียนรู้เพื่อจัดการงานและกิจการ คน แกนนำ สมาชิก ผู้รับประโยชน์ การเชื่อมประสานงาน และปัจจัยที่มีผลกระทบท่อการจัดการทุกด้าน
 กิจการที่ดำเนินการในพื้นที่ กระบวนการเรียนรู้เพื่อจัดการงานและกิจการ ผู้ได้รับประโยชน์ การเชื่อมประสานงานและกิจการ ปัจจัยที่มีผลกระทบท่อการจัดการทุก
 ด้านที่มีผลต่อการดำเนินงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตัวอย่างตารางที่ 1.5 กระบวนการเรียนรู้เพื่อจัดการงานและกิจการ ผู้รับประโยชน์ การเชื่อมประสานงานและกิจการ และปัจจัยที่มีผลกระทบท่อการจัดการทุกด้าน
 คำชี้แจง ระบุกิจกรรมที่ดำเนินการในพื้นที่ กระบวนการเรียนรู้เพื่อจัดการงาน ผู้ได้รับประโยชน์ การเชื่อมประสานงานและกิจการ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่
 กำหนด พร้อมระบุปัจจัยที่มีผลกระทบท่อการจัดการทุกด้าน ประกอบด้วย (1) ปัจจัยทางสังคม (2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (3) ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม (4) ปัจจัยด้านนโยบาย
 (5) ปัจจัยด้านโครงสร้างทางกายภาพ และ (6) ปัจจัยด้านศักยภาพและวิธีการทำงานของกำลังคน

งานและกิจการ ที่ดำเนินการในพื้นที่	กระบวนการเรียนรู้เพื่อจัดการงานและกิจการ			ผู้ได้รับประโยชน์ (คน แกนนำ สมาชิก)			การเชื่อมประสานงานและกิจการ (คน แกนนำ สมาชิก)			ปัจจัยที่มีผลกระทบท่อการจัดการทุกด้าน (ระบุปัจจัยที่มีผลกระทบ และรายการละเอียดย่กว่ากระทบอย่างไร)
	๒ หรือ ๓ ผลกระทบ	๔ หรือ ๕ ผลกระทบ	๖ หรือ ๗ ผลกระทบ	๗ หรือ ๘ ผลกระทบ	๙ หรือ ๑๐ ผลกระทบ	๑๑ หรือ ๑๒ ผลกระทบ	๑๓ หรือ ๑๔ ผลกระทบ	๑๕ หรือ ๑๖ ผลกระทบ	๑๗ หรือ ๑๘ ผลกระทบ	
1. สร้างหลักสูตรอบรม อสม.น้อย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1. ปัจจัยทางสังคม 2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ 3. ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม 4. ปัจจัยด้านนโยบาย 5. ปัจจัยด้านโครงสร้างทางกายภาพ 6. ปัจจัยด้านศักยภาพและวิธีการทำงาน
2.										2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ไม่มีงบประมาณ สนับสนุนการทำงาน 6. ปัจจัยด้านศักยภาพและวิธีการทำงาน ของกำลังคน จำนวนเยาวชนที่สนใจ เข้าร่วมน้อย และไม่มีความรู้
3.										

ตารางที่ 1.6 ความเชื่อมโยงของทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นกับแหล่งเรียนรู้อื่นในชุมชน
คำชี้แจง ระบุความเชี่ยวชาญ กิจกรรม/งานเด่น หรือเรื่องเด่นของทุนทางสังคมที่ดำเนินการในพื้นที่ พร้อมเชื่อมโยงความเชี่ยวชาญ กิจกรรม/งานเด่น หรือเรื่องเด่นของ
 ทุนทางสังคมกับแหล่งเรียนรู้อื่นในชุมชน และบรรยายละเอียดความเชื่อมโยงจำแนกตามบุคคล งานที่ทำ และข้อมูล

ทุนทางสังคม	ความเชี่ยวชาญ กิจกรรม/งานเด่น หรือเรื่องเด่นของทุนทางสังคม	ความเชื่อมโยงความเชี่ยวชาญ กิจกรรม/งานเด่น หรือเรื่องเด่นของทุนทางสังคมกับแหล่งเรียนรู้อื่นในชุมชน		
		เชื่อมโยง บุคคล	เชื่อมโยง งานที่ทำ	เชื่อมโยง ข้อมูล
ระดับบุคคล	-	-	-	-
ระดับกลุ่ม องค์กรชุมชน	-	-	-	-
ระดับหน่วยงาน แหล่งประโยชน์	-	-	-	-
ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง	-	-	-	-

แนวทางการเขียนสรุป

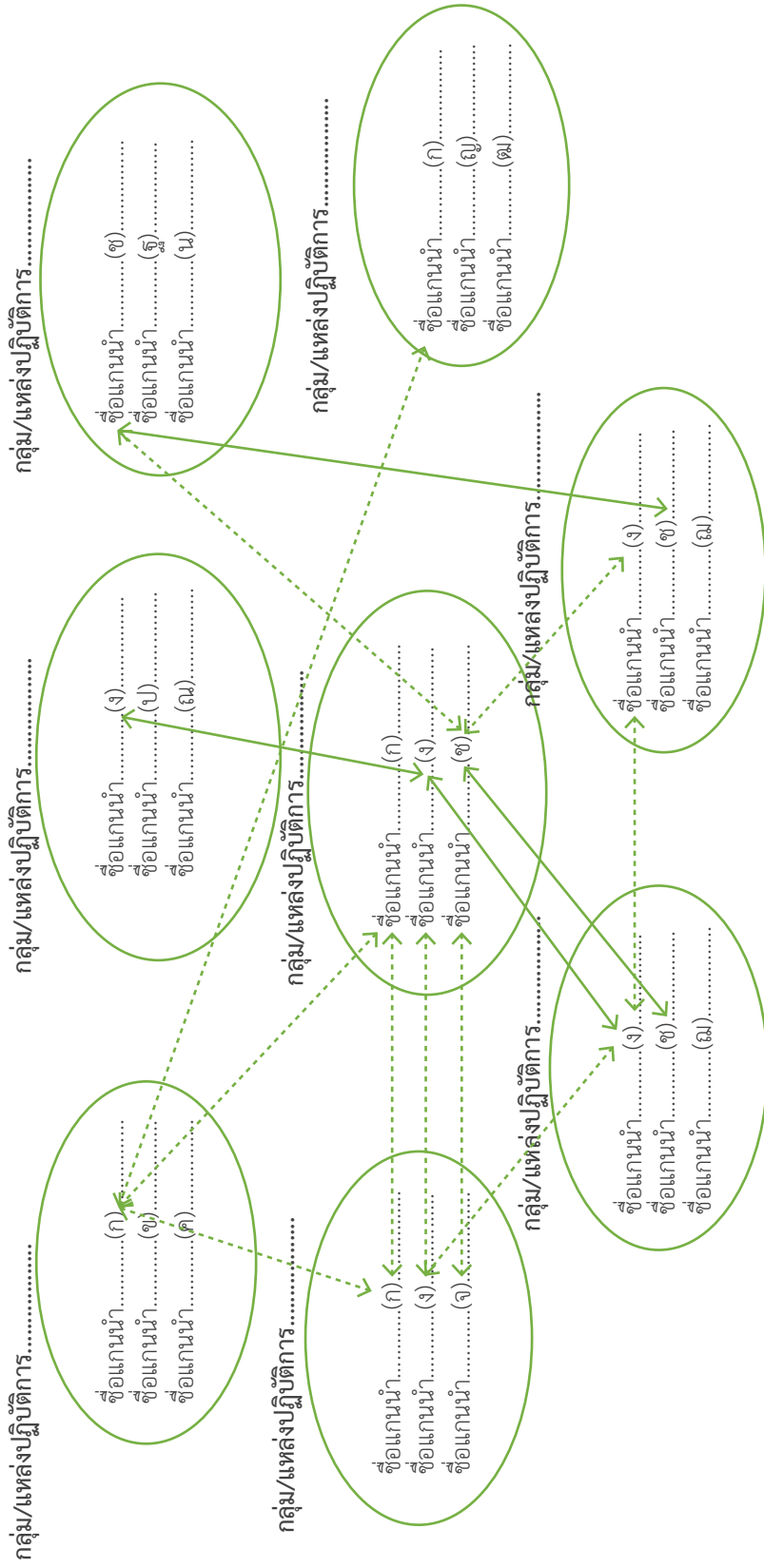
อธิบายทุนทางสังคมที่เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน โดยอธิบายความเชี่ยวชาญ กิจกรรม/งานเด่น หรือเรื่องเด่นของทุนทางสังคมที่ดำเนินการในพื้นที่ว่า มีความเชื่อมโยงกับคน งาน และข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้อื่นในชุมชนอย่างไร

ตัวอย่างตารางที่ 1.6 ความเชื่อมโยงของทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นกับแหล่งเรียนรู้อื่นในชุมชน

ทุนทางสังคม	ความเชี่ยวชาญ กิจการ/งานเด่น หรือเรื่องเด่นของทุนทางสังคม	ความเชื่อมโยงความเชี่ยวชาญ กิจการ/งานเด่น หรือเรื่องเด่นของทุนทางสังคมกับแหล่งเรียนรู้อื่นในชุมชน		
		เชื่อมโยง บุคคล	เชื่อมโยง งานที่ทำ	เชื่อมโยง ข้อมูล
ระดับบุคคล 1. นายพิภาค กรุงศรี	- การจัดการปัญหาชุมชน จิตอาสา - ประธานกลุ่มอนุรักษ์น้ำ	- ประธานกลุ่มอนุรักษ์น้ำ	- การจัดการปัญหาชุมชนจิตอาสา	- การจัดการปัญหาชุมชนจิตอาสา - การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำในชุมชน
ระดับกลุ่ม องค์กรชุมชน	-	-	-	-
ระดับหน่วยงาน แหล่งประโยชน์	-	-	-	-
ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง	-	-	-	-

แผนภาพที่ 1.2 ความเชื่อมโยงทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นกับแหล่งเรียนรู้อื่นในชุมชน

ทุนทางสังคม งานและกิจกรรมที่ดำเนินการ

หมายเหตุ สัญลักษณ์แทนความสัมพันธ์	←-----→	เส้นประ หมายถึง ความเชื่อมโยงบุคคล
	↔	เส้นทึบ หมายถึง ความเชื่อมโยงงาน
	↔↔	เส้นคู่ หมายถึง ความเชื่อมโยงข้อมูล

ตารางที่ 1.7 ที่มาและเส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคม

คำชี้แจง อธิบายที่มาและเส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคม ตามลำดับระยะเวลาที่เกิดเหตุการณ์ สถานการณ์สำคัญ พร้อมรายละเอียดของงานหรือกิจกรรมในการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น โดยระบุประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม ทุนทางสังคมและกระบวนการที่เกิดขึ้นและสอดคล้องกันในแต่ละช่วงเวลา

ระยะเวลา (ปี พ.ศ.)	เหตุการณ์ สถานการณ์ สำคัญของการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น	เหตุที่มา				งานหรือกิจกรรม ในการจัดการตนเอง ของชุมชนท้องถิ่น	ประชากรเป้า หมาย (ระบุหมายเลข ประชากร เป้าหมาย 13 กลุ่ม)	ระบุทุนทางสังคมที่เข้าร่วม กระบวนการจัดการตนเอง พร้อมเรื่องที่ทำ/ ความช่วยเหลือ ความเชี่ยวชาญ	ผลผลิต/ผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้น (สอบทานเพิ่มเติมจาก ผู้ให้ข้อมูลโดยการ สัมภาษณ์)
		ปัจเจกบุคคล	กลุ่ม	องค์กร	สังคม				

แนวทางการเขียนสรุป

อธิบายที่มาและเส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคม ตามลำดับเหตุการณ์หรือสถานการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา พร้อมทั้งรายละเอียดงานหรือกิจกรรมในการจัดการตนเองที่เกิดขึ้น ว่าส่งผลต่อประชากรเป้าหมายกลุ่มใด มีทุนทางสังคมใดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการตนเอง รวมถึงผลผลิต/ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา

ตัวอย่างตารางที่ 1.7 ที่มาและเส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคม

คำชี้แจง อธิบายที่มาและเส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคม ตามลำดับระยะเวลาที่เกิดเหตุการณ์ สถานการณ์สำคัญ พร้อมรายละเอียดของงานหรือกิจกรรมในการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น โดยระบุประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม ทุนทางสังคมและกระบวนการจัดการตนเอง และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นและสอดคล้องกันในแต่ละช่วงเวลา

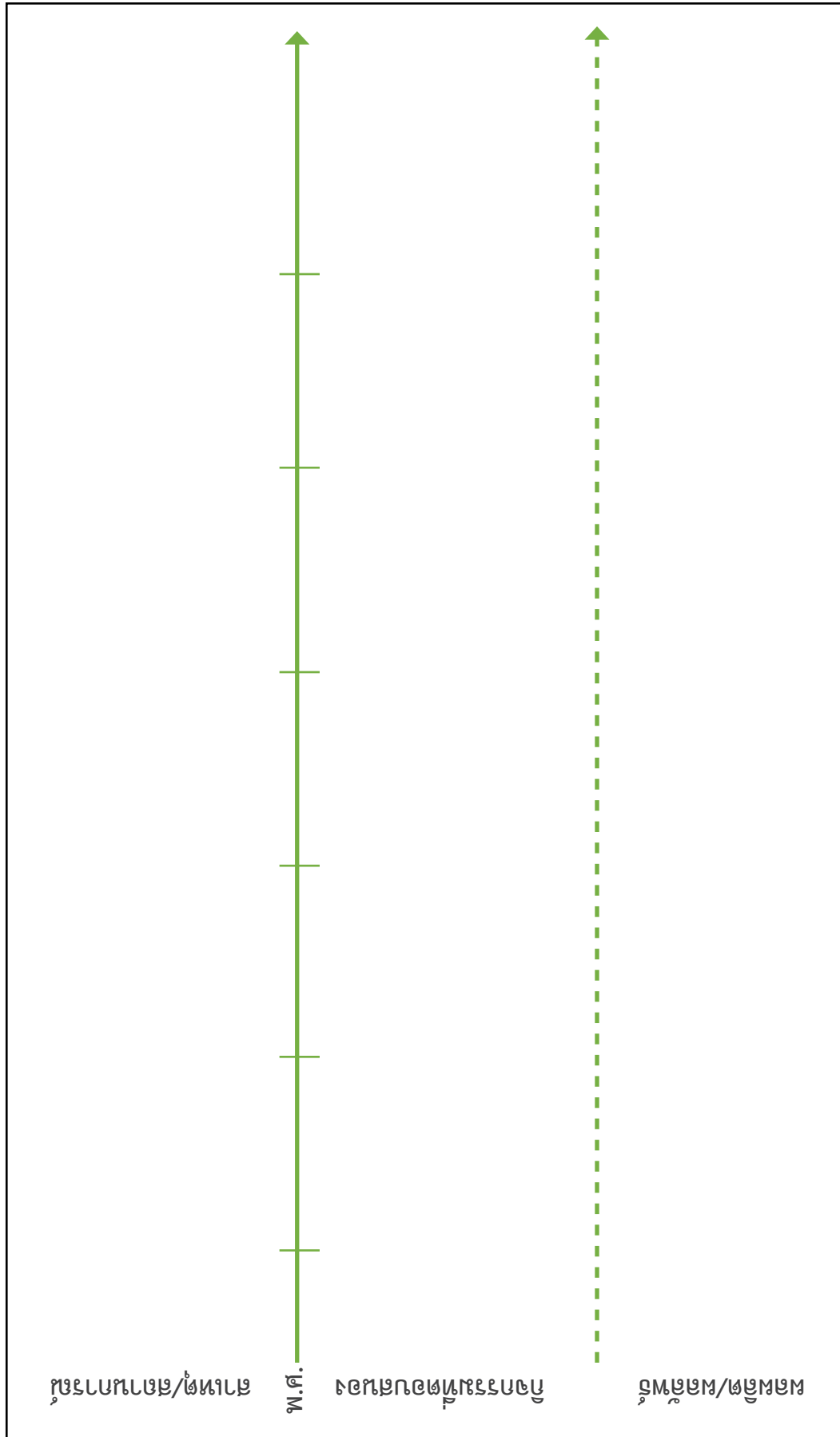
ระยะเวลา (ปี พ.ศ.)	เหตุการณ์ สถานการณ์ สำคัญของการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น	เหตุที่มา				งานหรือกิจกรรม ในการจัดการตนเอง ของชุมชนท้องถิ่น	ประชากรเป้า หมาย (ระบุหมายเลข ประชากร เป้าหมาย เป้าหมาย 13 กลุ่ม)	ระบุทุนทางสังคมที่เข้าร่วม กระบวนการจัดการตนเอง พร้อมเรื่องที่ทำ/ ความเชี่ยวชาญ	ผลผลิต/ผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้น (สอบถามเพิ่มเติมจาก ผู้ให้ข้อมูลโดยการ สัมภาษณ์)
		ประชากรกลุ่ม	ประชากรกลุ่ม	ประชากรกลุ่ม	ประชากรกลุ่ม				
ปี พ.ศ.2535	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนอยู่ห่างไกล - บริการทางการแพทย์ - ประชาชนไม่ได้รับการ รักษาอย่างทันเวลาที่ - นโยบายกระทรวง สาธารณสุข มุ่งเน้นการเข้า ถึงบริการสุขภาพของ ประชาชน 	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างสถานีอนามัย - รับสมัคร อสม. - ทุกหมู่บ้าน - อบรม อสม.ให้มีความรู้ ในการดูแลสุขภาพ ประชาชน 	ทุกกลุ่ม ประชากร	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานรัฐ กระทรวง สาธารณสุข อบรม อสม. 	<ul style="list-style-type: none"> - เกิดกลุ่ม อสม. รับผิดชอบ ดูแล ประชาชน 10 – 15 หลังคาเรือน 	
ปี พ.ศ.2540	<ul style="list-style-type: none"> - ยาวชนทะเลาะวิวาท - เกิดอุบัติเหตุทางถนน - เกิดภัยพิบัติน้ำท่วมในพื้นที่ - นโยบายรัฐบาล ต้องจัดให้ มี อปพร. 2% ของ ประชากรในตำบล 	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> - องค์การบริหารส่วน ตำบลรับสมัคร อาสาสมัคร จัดฝึกอบรมผู้ภัย - มี อปพร. รักษาความ สงบเรียบร้อยของชุมชน 	ทุกกลุ่ม ประชากร	<ul style="list-style-type: none"> - องค์การบริหารส่วนตำบล สนับสนุนงบประมาณ - หน่วยงานรัฐ กระทรวง มหาดไทย อบรมและพัฒนา ศักยภาพผู้นำ 	<ul style="list-style-type: none"> - เกิดกลุ่ม อปพร. - กลุ่มไทยอาสาป้องกัน ชาติ - ดำรงบ้าน - หน่วยงานภัย 	

แผนภาพที่ 1.3 สรุปภาพเส้นทางจัดการตนเองของหน่วยงานสังคม

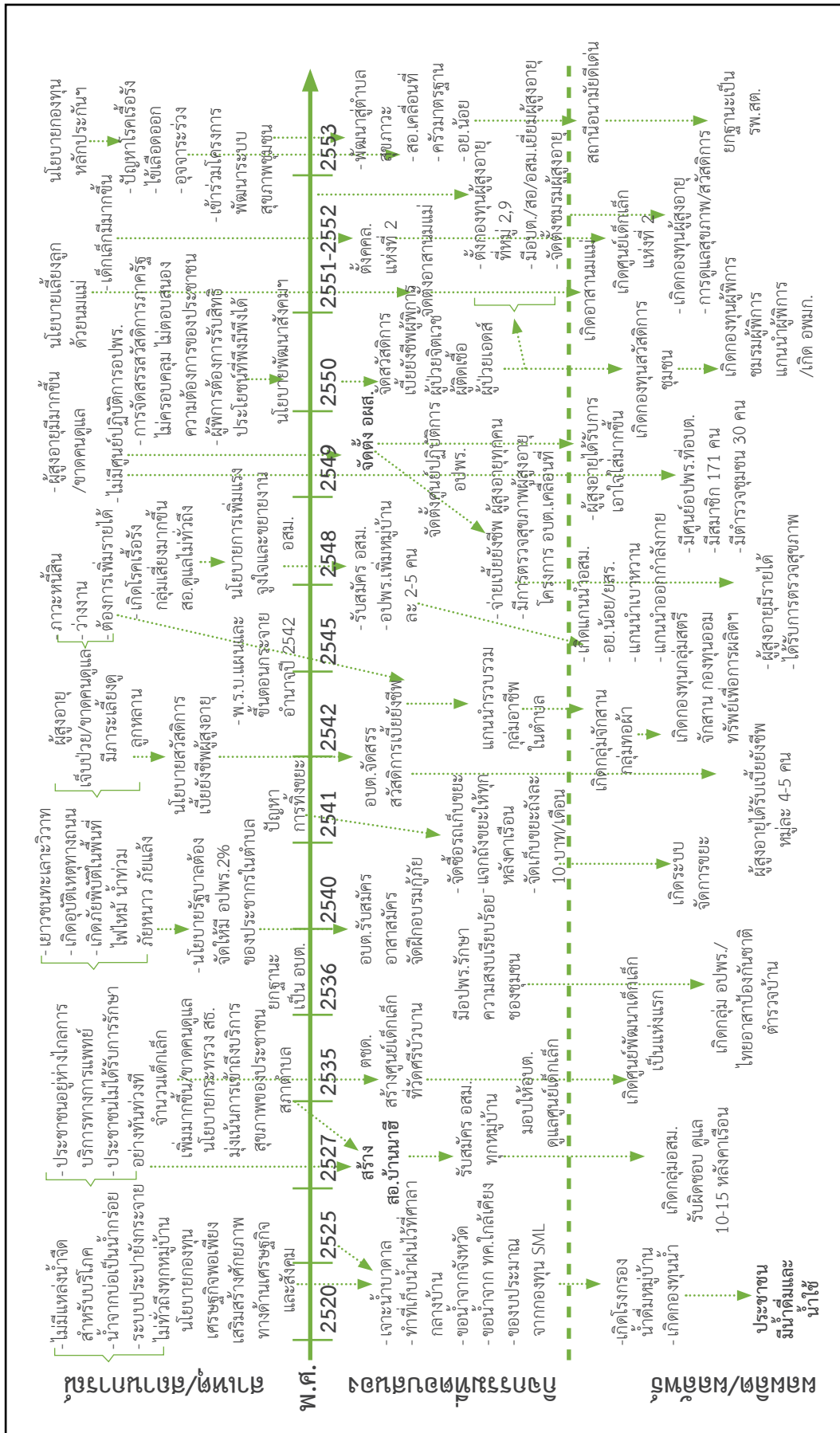
วิธีการทำ

1. ให้ทำโน้ตโปรแกรม Microsoft PowerPoint เพื่อสะดวกต่อการแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนข้อมูล
2. ใช้ข้อมูลจากตารางที่ 1.7 ที่มาและเส้นทางจัดการตนเองของหน่วยงานสังคม เป็นข้อมูลตั้งต้นในการสรุปแผนภาพ
3. ส่วนสำคัญของแผนภาพประกอบด้วย (1) ช่วงเวลาเป็นปี พ.ศ. ที่เกิดเหตุการณ์หรือสถานการณ์ (2) สถานการณ์และเหตุที่มา (นโยบายรัฐ นโยบายท้องถิ่น ปัญหาในพื้นที่ ความต้องการพัฒนาของประชาชน) (3) กิจกรรมที่ตอบสนอง งานและกิจกรรมการแก้ปัญหา และ (4) ผลของการแก้ปัญหา ปัญหาในพื้นที่ การเกิดเหตุการณ์สำคัญ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น เช่น การเกิดแก๊งค์ กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หมู่บ้านหรือชุมชนจัดการตนเอง โดยเรียงตามลำดับช่วงเวลา จนถึงปัจจุบัน
5. การนำเสนอแผนภาพ ให้ใช้ช่วงเวลา ให้เกิดสถานการณ์) ให้อยู่ในแนวนอน ส่วนแนวตั้งให้แสดงข้อมูล 3 ส่วน (1) สาเหตุหรือสถานการณ์ (2) กิจกรรมที่ตอบสนอง งานและกิจกรรมการแก้ปัญหา และ (3) ผลผลิต/ผลลัพธ์ ที่แสดงให้เห็นถึงผลของการแก้ปัญหา โดยเรียงตามลำดับช่วงเวลา จนถึงปัจจุบัน
6. เมื่อบันทึกข้อมูลลงใน โปรแกรม Microsoft PowerPoint แล้ว ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูล เมื่อเรียบร้อยแล้วจึงคัดลอกสไลด์มาวางในเอกสาร (Word) หากต้องการแก้ไขข้อมูล ให้กลับไปแก้ไขโปรแกรม Microsoft PowerPoint แล้วจึงคัดลอกสไลด์มาวางในเอกสาร (Word) อีกครั้ง

แผนภาพที่ 1.3 สรุปลภาพเส้นทางจัดการตนเองของทุนทางสังคม

แผนภาพที่ 2 สรุปภาพเส้นทางจัดการตนเองของทางหลวงสังคม

ตารางที่ 1.8 ผลกระทบจากการจัดการตนเองของชุมชนทางสังคมกับการสร้างผลกระทบต่อความปลอดภัยทางสุขภาพในประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม
คำชี้แจง นำใช้ข้อมูลการจัดการงานและกิจกรรมของชุมชนในพื้นที่ทั้งหมด จากตารางที่ 1.3 มาวิเคราะห์งานและกิจกรรมจากการจัดการตนเองของชุมชนทางสังคม
 เทียบเคียงกับการสร้างผลกระทบต่อความปลอดภัยด้านสุขภาพในประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม โดยระบุหมายเลขปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ 10 ประเด็น ในช่องที่ตรง
 กับการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพของประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม

ปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ 10 ประเด็น													
1. การควบคุมการบริหารโรคยาสูบ	2. การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการลดอุบัติเหตุจราจร	3. เกษตรกรรมยั่งยืนสู่อาหารเพื่อสุขภาพ	4. ระบบการดูแลสุขภาพ	5. การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน									
6. ครอบครัวอ่อนแอตั้งครุฑ ในวัยรุ่น	7. การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนท้องถิ่น	8. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	9. การออกกำลังกาย	10. การลงทุนด้านสุขภาพ									
การจัดการงาน และกิจกรรม ของชุมชน สังคม	หนทางสังคม	การลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ ในประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม (ระบุหมายเลขปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ)											
		1. 1.๓ 0-3 ปี	2. 1.๓ 3-5 ปี	3. 1.๓ 6-12 ปี	4. 1.๓ 13-17 ปี	5. 1.๓ 18-24 ปี	6. 1.๓ 25-34 ปี	7. 1.๓ 35-44 ปี	8. 1.๓ 45-54 ปี	9. 1.๓ 55-64 ปี	10. 1.๓ 65-74 ปี	11. 1.๓ 75-84 ปี	12. 1.๓ 85 ปีขึ้นไป

แนวทางการเขียนสรุป

การจัดการงานและกิจกรรมของชุมชนทางสังคม ระดับบุคคล ระดับบุคคล ระดับกลุ่มทางสังคม องค์การชุมชน ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง ได้สร้าง
 ปฏิบัติการต่างๆ ที่ช่วยลดประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม โดยปรากฏผลลัพธ์เชิงรูปธรรมอย่างชัดเจนในการส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยทางสุขภาพ ได้แก่.....
 (ยกตัวอย่างการจัดการงานและกิจกรรมของชุมชนทางสังคมในพื้นที่แต่ละระดับ ที่สร้างผลกระทบต่อความปลอดภัยทางสุขภาพหลายประเด็น และในประชากรเป้าหมาย
 13 กลุ่ม)

ตัวอย่างตารางที่ 1.8 ผลกระทบจากการจัดการตนเองของหน่วยงานสังคมกับการสร้างผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพในประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม

หนทางสังคม	การจัดการงาน และกิจกรรม ของหนทาง สังคม	การลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ ในประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม (ระบุหมายเลขปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ)															
		1. 1. 1-3 ปี	2. 1. 3-5 ปี	3. 1. 6-12 ปี	4. เยาวชน	5. วัยทำงาน	6. หญิงตั้งครรภ์	7. ผู้สูงอายุ	8. ผู้ป่วยติดเชื้อ	9. ผู้ป่วยจิตเวช	10. ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง	11. คนพิการ	12. ผู้ด้อยโอกาส	13. ผู้ป่วยระยะสุดท้าย	14. อื่นๆ ระบุ		
1. อสม.	- ทำแผนเยี่ยมบ้าน - สร้างหลักสูตรอบรม อสม. น้อย	1		5		5			8			10	8				
					4												
	- พัฒนาทักษะในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย								8				8				8

ตารางที่ 1.9 ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมกับความสอดคล้องกับข้อเสนอนโยบายสาธารณะ

คำชี้แจง นำใช้ข้อมูลผลการจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคมในชุมชน จากตารางที่ 1.3 มาวิเคราะห์งานและกิจกรรมจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมเทียบเคียงความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ โดยระบุหมายเลขข้อเสนอแนะที่สอดคล้องและเกิดผลกระทบ

ทุนทางสังคม	การจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคม	ความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ (ระบุหมายเลขข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะที่สอดคล้อง)							
		1. การบริหารจัดการต้องเงินแบบมีส่วนร่วม	2. การจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชน	3. เกษตรกรรมยั่งยืน	4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5. การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน	6. การดูแลสุขภาพชุมชนโดยชุมชน	7. การจัดกรรภัยพิบัติโดยชุมชนท้องถิ่น	8. การลงทุนด้านสุขภาพโดยชุมชน

แนวทางการเขียนสรุป

อธิบายงานและกิจกรรมจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมในพื้นที่ทั้งหมด ว่าแต่ละคน แต่ละกลุ่มมีงานและกิจการจัดการตนเองอย่างไร งานและกิจกรรมเหล่านั้น แต่ละอย่างมีความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะประเด็นใดบ้าง

ตัวอย่างตารางที่ 1.9 ผลกระทบจากการจัดการตนเองของชุมชนทางสังคมสอดคล้องกับข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ

ชุมชนสังคม	การจัดการงานและกิจกรรม ของชุมชนทางสังคม	ความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ (ระบุหมายเลขข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะที่สอดคล้อง)							
		1. การ บริหาร จัดการ ท้องถิ่นแบบ มีส่วนร่วม	2. การจัด สวัสดิการ สังคมโดย ชุมชน	3. เกษตรกรรม ยั่งยืน	4. การจัดกา รทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	5. การเรียนรู้ ของเด็กและ เยาวชน	6. การดูแล สุขภาพ ชุมชนโดย ชุมชน	7. การ จัดการภัย พิบัติโดย ชุมชน ท้องถิ่น	8. การลงทุน ด้านสุขภาพ โดยชุมชน
1. อสม.	- ทำแผนเยี่ยมบ้าน - สร้างหลักสูตรอบรม อสม. น้อย - พัฒนาทักษะในการดูแลผู้ป่วย ระยะสุดท้าย						6.1		
					5.8		6.13		
							6.6 6.12 6.13		

ตารางที่ 1.10 ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น

คำชี้แจง นำข้อมูลผลการจัดการตนเองของทุนทางสังคมในชุมชน จากตารางที่ 1.3 มาวิเคราะห์งานและกิจกรรมจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมที่เทียบเคียงกับการตอบสนองต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยระบุหมายเลขกิจกรรมที่ตรงกับผลกระทบบทที่เกิดขึ้น

ทุนทางสังคม	การจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคม	การตอบสนองต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น (ระบุหมายเลขกิจกรรมที่ตรงกับท้องถิ่น)						
		1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2. ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต	3. การจัดระเบียบชุมชนและสังคม	4. การวางแผนการส่งเสริมการลงทุนและพาณิชย์	5. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6. ด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญา	7. บริหารจัดการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางการเขียนสรุป

อธิบายงานและกิจกรรมจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมในพื้นที่ทั้งหมด ว่างานและกิจกรรมของแต่ละคน แต่ละกลุ่ม ตอบสนองต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านใดบ้าง อย่างไร

ตัวอย่างตารางที่ 1.10 ผลกระทบจากกิจกรรมจัดการตนเองของชุมชนทางสังคมต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ทุนทางสังคม	การจัดการงานและกิจกรรมของชุมชนทางสังคม	การตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ระบุหมายเลขภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)						
		1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2. ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต	3. การจัดระเบียบชุมชนและสังคม	4. การวางแผนการส่งเสริมการลงทุนและพาณิชย์	5. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6. ด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญา	7. บริหารจัดการสนับสนุนการปฏิบัติการของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
1. อสม.	ทำแผนเยี่ยมบ้าน		2.2 2.3 2.5 2.8					
	สร้างหลักสูตรอบรม อสม.น้อย		2.1 2.2 2.7					
	พัฒนาทักษะในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย		2.3 2.5					

ตารางที่ 1.11 ผลกระทบจากการจัดการตนเองของชุมชนทางสังคมต่อการเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้อง

คำชี้แจง นำใช้ข้อมูลการจัดการงานและกิจกรรรมของชุมชนในชุมชน จากตารางที่ 1.3 มาวิเคราะห์งานและกิจการมาจากจัดการตนเองของชุมชนทางสังคมเทียบเคียงกับผลกระทบต่อการสร้างการเรียนรู้ของผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ประเภทย่อย และผู้ได้รับผลประโยชน์ โดยระบุหมายเลขผลกระทบต่อการสร้างการเรียนรู้ของผู้เกี่ยวข้อง ลงในช่องตารางที่ตรงกับผลกระทบต่อการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

ผลกระทบต่อการสร้างการเรียนรู้ของผู้เกี่ยวข้อง		ผู้ได้รับผลประโยชน์
แกนนำ	สมาชิก	
<ol style="list-style-type: none"> 1. เพิ่มความรู้ ทักษะ 2. เพิ่มผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3. เพิ่มการประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูล 4. เพิ่มการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5. เพิ่มการสื่อสาร 6. เพิ่มการจัดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม/เครือข่าย 7. สร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือจัดการกับเงื่อนไขต่างๆ 8. เพิ่มแหล่งเรียนรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพิ่มความรู้ ทักษะ 2. เพิ่มผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3. เพิ่มการประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูล 4. เพิ่มการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5. เพิ่มการสื่อสาร 6. เพิ่มการจัดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม/เครือข่าย 7. สร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือจัดการกับเงื่อนไขต่างๆ 8. เพิ่มแหล่งเรียนรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพิ่มความรู้ ทักษะ 2. เพิ่มผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3. เพิ่มการประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูล 4. เพิ่มการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5. เพิ่มการสื่อสาร 6. เพิ่มการจัดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม/เครือข่าย 7. สร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือจัดการกับเงื่อนไขต่างๆ 8. เพิ่มแหล่งเรียนรู้

ชุมชนทางสังคม	การจัดการงานและกิจกรรมของชุมชนทางสังคม	กระบวนการเรียนรู้ (ระบุหมายเลขผลกระทบต่อการสร้างการเรียนรู้ของผู้เกี่ยวข้อง)	
		แกนนำ	สมาชิก
			ผู้ได้รับผลประโยชน์

แนวทางการเขียนสรุป

อธิบายงานและภารกิจจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมในพื้นที่ต่อการสร้างการเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แกนนำ สมาชิก และผู้ได้รับผลประโยชน์ในชุมชนว่า สามารถสร้างผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เกี่ยวข้องได้อย่างไร

ตัวอย่างตารางที่ 1.11 ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมต่อการสร้างการเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ทุนทางสังคม	การจัดการงานและกิจกรรมของ ทุนทางสังคม	กระบวนการเรียนรู้ (ระบุหมายเลขผลกระทบต่อการสร้างการเรียนรู้ของผู้เกี่ยวข้อง)		
		แกนนำ	สมาชิก	ผู้ได้รับผลประโยชน์
1. อสม.	- ทำแผนเยี่ยมบ้าน	1, 2, 3, 4	1, 4	1, 2, 4
	- สร้างหลักสูตรอบรม อสม. น้อย	1, 2, 3, 4	1, 2, 3	
	- พัฒนาทักษะในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	1, 2, 4

ตารางที่ 1.12 ผลกระทบจากการจัดการตนเองของชุมชนทางสังคมต่อความยั่งยืนของกลุ่ม การมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง
คำชี้แจง นำใช้ข้อมูลการจัดการงานและกิจกรรมของชุมชนทางสังคมในชุมชน จากตารางที่ 1.3 มาวิเคราะห์งานและกิจกรรมจากการจัดการตนเองของชุมชนทางสังคมที่เปรียบเทียบกับผลกระทบต่อการสร้างความยั่งยืนของกลุ่ม ความเชื่อมั่นในกลุ่ม การมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางที่กำหนด

ชุมชนทางสังคม	การจัดการงาน และกิจกรรมของชุมชนทางสังคม	ความเป็นเจ้าของ			ความเชื่อมั่นในกลุ่ม			การมีส่วนร่วม				ความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง			
		ผู้รับผิดชอบ	ผู้สนับสนุน	ผู้ให้คำปรึกษา	ความไว้วางใจ	ความซื่อสัตย์	ความโปร่งใส	การปรึกษาหารือ	การช่วยเหลือ	การสนับสนุน	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	การยอมรับ	การเคารพสิทธิ	การประสานงาน	การสื่อสาร
		ผู้รับผิดชอบ	ผู้สนับสนุน	ผู้ให้คำปรึกษา	ความไว้วางใจ	ความซื่อสัตย์	ความโปร่งใส	การปรึกษาหารือ	การช่วยเหลือ	การสนับสนุน	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	การยอมรับ	การเคารพสิทธิ	การประสานงาน	การสื่อสาร

แนวทางการเขียนสรุป

อธิบายผลงานและกิจกรรมจากการจัดการตนเองของชุมชนทางสังคมในชุมชน ว่าแต่ละคน แต่ละกลุ่มสร้างผลกระทบจากการจัดการตนเองของชุมชนทางสังคมในด้านของการสร้างความยั่งยืนของกลุ่ม ความเชื่อมั่นในกลุ่ม การมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างไร

ตัวอย่างตารางที่ 1.12 ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมต่อความเป็นเจ้าของ ความเชื่อมั่นในกลุ่ม การมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ทุนทางสังคม	การจัดการงาน และกิจกรรมของทุนทางสังคม	ความเป็นเจ้าของ		ความเชื่อมั่นในกลุ่ม		การมีส่วนร่วม		ความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง	
		ผู้เป็นเจ้าของ	ผู้เกี่ยวข้อง	ความเชื่อมั่นในกลุ่ม	การมีส่วนร่วม	ความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง	ผู้ที่เกี่ยวข้อง		
1. อสม.	- ทำแผนเยี่ยมบ้าน - สร้างหลักสูตรอบรม อสม. น้อย - พัฒนาทักษะในการดูแลผู้ป่วย ระยะสุดท้าย	ผู้ดูแลระบบของมูลนิธิ	ผู้ดูแลระบบของมูลนิธิ	อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย	อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย	อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย	อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย	อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย	อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย
		อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย	อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย	อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย	อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย	อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย	อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย	อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย	อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย
		อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย	อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย	อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย	อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย	อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย	อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย	อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย	อาสาสมัคร/ทีม/เครือข่าย

ตารางที่ 1.13 ผลกระทบจากการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นต่อประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม และมีติดของผลกระทบ
คำชี้แจง นำใช้ข้อมูลการจัดการงานและกิจกรรมของชุมชนในพื้นที่ทั้งหมด จากตารางที่ 1.3 มาวิเคราะห์งานและกิจการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น
 เทียบเคียงกับผลกระทบต่อกลุ่มประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม และมีติดของผลกระทบด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการดูแลสุขภาพ แวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้าน
 การเมืองการปกครอง โดยระบุหมายเลขประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม ลงในช่องมีติดผลกระทบที่กำหนด

1. เด็ก 0-3 ปี	2. เด็ก 3-5 ปี	3. เด็ก 6-12 ปี	4. เยาวชน	5. วัยทำงาน	6. หญิงตั้งครรภ์	7. ผู้สูงอายุ
8. ผู้ป่วยติดเชื้อ	9. ผู้ป่วยจิตเวช	10. ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง	11. คนพิการ	12. ผู้ด้อยโอกาส	13. ผู้ป่วยระยะสุดท้าย	14. ทุกกลุ่มประชากร

ทุนทางสังคม	การจัดการงานและกิจกรรม ของชุมชนทางสังคม			มิติของผลกระทบ (ระบุหมายเลขประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม)			
	สังคม	เศรษฐกิจ	การจัดการ สถานะแวดล้อม	สุขภาพ	การเมือง การปกครอง		

แนวทางการเขียนสรุป

อธิบายงานและกิจการจัดการตนเองของชุมชนในพื้นที่ แต่ละคระดับว่า สามารถสร้างผลกระทบจากการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นต่อประชากร
 เป้าหมาย 13 กลุ่ม และมีติดของผลกระทบได้อย่างไร

ตัวอย่างตารางที่ 1.13 ผลกระทบจากการจัดการตนเองของทุนทางสังคมต่อประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม และมิติของผลกระทบ

ทุนทางสังคม	การจัดการงานและกิจกรรม ของทุนทางสังคม	มิติของผลกระทบ (ระบุหมายเลขประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม)				
		สังคม	เศรษฐกิจ	การจัดการ สภาวะแวดล้อม	สุขภาพ	การเมือง การปกครอง
1. อสม.	ทำแผนเยี่ยมบ้าน	1,6,7,8,13				
	สร้างหลักสูตรอบรม อสม. น้อย	3,4				
	พัฒนาทักษะในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย	13				

ปฏิบัติการที่ 2

การวิเคราะห์ปัญหา และการแก้ปัญหา โดยชุมชนท้องถิ่น

หลักการ

การเรียนรู้สถานการณ์ตำบล โดยการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันของแกนนำ ผู้นำ ประชาชน แกนนำ กลุ่มทางสังคมและองค์กรชุมชน ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน สถาบันการเงิน วัด สถาบันทางศาสนา ผู้นำหน่วยงานที่มีปฏิบัติการในพื้นที่ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน สถานบริการสุขภาพในพื้นที่ เป็นต้น แกนนำหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นต้น เป็นการทบทวนศักยภาพการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น ประเด็นปัญหาของพื้นที่ ปัจจัยหรือสาเหตุของการเกิดปัญหา แนวทางการแก้ปัญหา ประชากรที่ได้รับผลกระทบ ผลลัพธ์ที่เกิดจากการแก้ไข ปัญหา เพื่อให้แกนนำและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เรียนรู้ทางออกและแนวทางการจัดการกับสถานการณ์และปัจจัยต่างๆ เรียนรู้ วิธีการทำงานแบบช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชุมชน กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง หน่วยงานทั้งในพื้นที่และองค์กรสนับสนุนจากนอกพื้นที่ ความเชี่ยวชาญของพื้นที่ในการนำใช้ทุนทางสังคมและ ศักยภาพที่มีในตำบลจัดการปัญหาหรือเงื่อนไขต่างๆ รวมถึงศักยภาพและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการเป็นกลไกขับเคลื่อนให้ระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็ง เช่น การมีกองทุนสวัสดิการ แผน พัฒนาตำบล การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ทุนทางสังคมของชุมชน ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแนวคิด ความรู้ ทักษะ วิธีการทำงาน และความสามารถในด้านอื่นๆ ภายใต้กระบวนการและกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การประชุม อบรม การจัดเวทีเรียนรู้ การสรุปบทเรียน การถอดบทเรียน การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้ข้ามพื้นที่หรือการ ศึกษาดูงาน เป็นต้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและเหตุที่มาของปัญหาในพื้นที่ ประชากรที่ได้รับผลกระทบ การแก้ปัญหา ของชุมชน และผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา
2. เพื่อวิเคราะห์การนำใช้ทุนทางสังคมในการเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่น

3. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเป็นกลไกขับเคลื่อนให้การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็ง
4. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการสร้างความเข้มแข็งให้ทุนทางสังคม

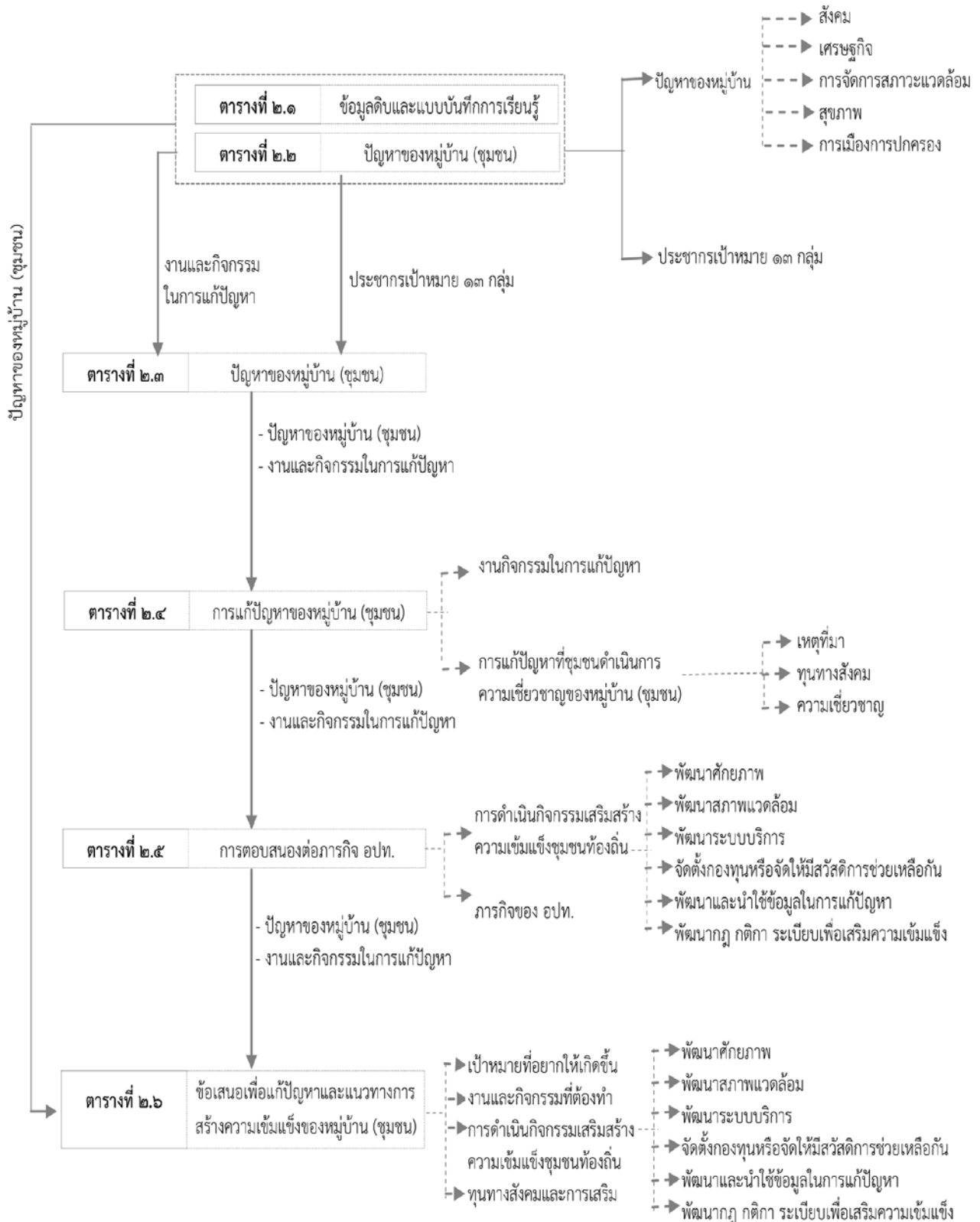
วิธีการ

1. แกนนำชุมชน พุฒคยุแลกเปลี่ยนประสบการณ์และบททวนการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น ประเด็นปัญหาของพื้นที่ ปัจจัยหรือสาเหตุของการเกิดปัญหา แนวทางการแก้ปัญหา ประชากรที่ได้รับผลกระทบและผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา โดยใช้แนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ปัญหาของชุมชน ประชากรที่ได้รับผลกระทบ การแก้ปัญหาของชุมชนและผลการแก้ไขปัญหาของชุมชน ในตารางที่ 2.1
 2. แกนนำชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลและจัดหมวดหมู่ข้อมูล บันทึกผลการวิเคราะห์ข้อมูลลงในตารางที่ 2.2-2.6
ตารางที่ 2.2	ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน) จำแนกรายหมู่บ้าน
ตารางที่ 2.3	เหตุที่มาของปัญหาในหมู่บ้าน (ชุมชน) งานและกิจกรรมในการแก้ปัญหา
ตารางที่ 2.4	การแก้ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน) และความเชี่ยวชาญ
ตารางที่ 2.5	การดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น และการตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ตารางที่ 2.6	ข้อเสนอเพื่อแก้ปัญหาและแนวทางการสร้างความเข้มแข็งให้ทุนทางสังคม

ผลลัพธ์

1. ข้อมูลศักยภาพการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น
2. ข้อมูลประเด็นปัญหาของพื้นที่ เหตุที่มาของปัญหา ประชากรที่ได้รับผลกระทบ แนวทางการแก้ปัญหา และผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา
3. การแก้ปัญหาของชุมชนกับการสนับสนุนและตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. ข้อเสนอแนวทางเพื่อแก้ปัญหาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น

แผนภาพที่ 2.1 การวิเคราะห์ปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชนท้องถิ่น

ตารางที่ 2.1 แนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ปัญหาชุมชน ประชากรที่ได้รับผลกระทบ การแก้ปัญหาของชุมชน และผลการแก้ปัญหาของชุมชน

ข้อมูลที่ต้องการ	ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการเข้าถึงข้อมูล
<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาชุมชนและการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านมาทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การจัดการ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมือง การปกครอง ตามภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* 	<ul style="list-style-type: none"> - มีเหตุการณ์หรือสถานการณ์อะไรในชุมชน ที่ทำให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน - เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นในช่วงเวลาใด อะไรเป็นสาเหตุของปัญหา - เมื่อเกิดปัญหาชุมชนมีการแก้ไขปัญหาอย่างไร ใครเข้ามาช่วยแก้ไขหรือจัดการบ้าง (บุคคล กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หน่วยงาน หมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง) แต่ละภาคส่วนมีบทบาทอย่างไร - ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการกับปัญหา 	<p>ทุนทางสังคม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บุคคล ได้แก่ แก่นนำ ผู้นำ คนดี คนเก่ง คนสำคัญ ประชาชน 2. ผู้นำกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ได้แก่ แก่นนำ แหล่งเรียนรู้ อาสาสมัคร พระ เป็นต้น 3. แก่นนำหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ ครู เจ้าหน้าที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลผู้นำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น 4. แก่นนำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ แก่นนำ ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการประชาคมหมู่บ้าน เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - การสังเกตแบบมีส่วนร่วม - การสนทนากลุ่ม - การสัมภาษณ์เชิงลึก

* รายละเอียดภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคผนวก ข

ข้อมูลที่ต้องการ	ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการเข้าถึงข้อมูล
<ul style="list-style-type: none"> - สถานการณ์ปัญหาปัจจุบันของชุมชน เหตุของปัญหา ผลกระทบ ประชากรที่ได้รับผลกระทบ 	<p>ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปัจจุบันชุมชนมีปัญหาและความต้องการด้านใดบ้าง - อะไรเป็นสาเหตุของปัญหาชุมชน - ปัญหาชุมชนส่งผลกระทบต่อประชากรกลุ่มใดบ้าง (กลุ่มประชากรที่ได้รับผลกระทบ จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ) และกระทบอย่างไร (สังคม เศรษฐกิจ การจัดการสภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครอง) 		
<ul style="list-style-type: none"> - การแก้ปัญหาของชุมชนกับความสอดคล้องกับนโยบายทางสังคมและความเชี่ยวชาญของพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ชุมชนมีวิธีแก้ปัญหาหรือจัดการกับปัญหานั้นอย่างไร - วิธีแก้ปัญหาหรือจัดการกับปัญหาของชุมชนมีความสอดคล้องกับนโยบาย (นโยบายรัฐ นโยบายท้องถิ่น ความต้องการของประชาชน การแก้ปัญหาชุมชน) อย่างไร - วิธีแก้ปัญหาหรือจัดการกับปัญหาของชุมชน มีการใช้ศักยภาพทางสังคมทั้งหมดในชุมชนและความเชี่ยวชาญของพื้นที่อย่างไร 		
<ul style="list-style-type: none"> - การสนับสนุนการแก้ปัญหาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - เมื่อเกิดปัญหาในชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนการจัดการแก้ปัญหาหรือไม่ อย่างไร - การเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนการจัดการแก้ไขปัญหาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับภารกิจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือไม่ อย่างไร 		
<ul style="list-style-type: none"> - ผลของการแก้ปัญหาชุมชนต่อกลุ่มประชากรและชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - การแก้ปัญหาชุมชนที่ดำเนินการอยู่ ส่งผลกระทบต่อประโยชน์ต่อประชากรกลุ่มเป้าหมายใดบ้าง อย่างไร และช่วยลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพอย่างไรบ้างในแต่ละกลุ่มประชากรเป้าหมายการดูแล - การแก้ปัญหาชุมชนที่ดำเนินการอยู่ช่วยเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นอย่างไร <ol style="list-style-type: none"> 1) สร้างการเรียนรู้: สร้างแหล่งเรียนรู้ สร้างความรู้ สร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) สร้างความเป็นพลเมือง: สร้างการมีส่วนร่วม สร้างความเป็นเจ้าของ สร้างศักยภาพ 3) สร้างผลกระทบ สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม 		

ข้อมูลที่ต้องการ	ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการเข้าถึงข้อมูล
<ul style="list-style-type: none"> - ข้อเสนอแนวทางการแก้ปัญหาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ทุนทางสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> - เป้าหมายที่ต้องการหรือคาดหวังให้เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นคืออะไร - ถ้าจะให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ชุมชนจะมีวิธีดำเนินการอย่างไร ใครควรจะมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ใครควรจะเป็นคนดำเนินการหลัก และลักษณะการทำงานสมควรเป็นอย่างไร - ทุนทางสังคมทั้งหมดที่มีในพื้นที่ สามารถทำงานเหล่านี้ได้หรือไม่ ต้องหนุนเสริมหรือพัฒนาศักยภาพอย่างไรบ้างจึงจะสามารถดำเนินงานเหล่านี้ให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้น 		

แบบบันทึกการเรียนรู้

ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
<p>ปัญหาและการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านมา ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การจัดการสภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครอง ตามภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>		

ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
<p>สถานการณ์ปัญหาปัจจุบัน ของชุมชน เหตุของปัญหา ผลกระทบ ประชากรที่ได้รับ ผลกระทบ</p>		

ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
<p>การแก้ปัญหาของชุมชนกับ ความสอดคล้องกับนโยบาย ทุนทางสังคมและความ เชี่ยวชาญของพื้นที่</p>		

ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
<p>การสนับสนุนการแก้ปัญหา ชุมชนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น</p>		

ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
ผลของการแก้ปัญหาชุมชน ต่อกลุ่มประชากรและชุมชน		

ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
ข้อเสนอแนวทางเพื่อแก้ปัญหาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ทุนทางสังคม		

ตารางที่ 2.2 ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน) จำนวนรายหมู่บ้าน
 คำชี้แจง วิเคราะห์ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน) ตนเอง โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหมู่บ้าน พร้อมทั้งระบุหมายเลขประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม ที่ได้รับผลกระทบ และใส่จำนวนประชากรเป้าหมายแต่ละกลุ่มที่ได้รับผลกระทบลงใน () เช่น ส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมายกลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน 30 คน ให้ระบุ 7 (30)

กลุ่มประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม

1. เด็ก 0-3 ปี	2. เด็ก 3-5 ปี	3. เด็ก 6-12 ปี	4. เยาวชน	5. วัยทำงาน	6. หญิงตั้งครรภ์	7. ผู้สูงอายุ
8. ผู้ป่วยติดเชื้อ	9. ผู้ป่วยจิตเวช	10. ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง	11. คนพิการ	12. ผู้ด้อยโอกาส	13. ผู้ป่วยระยะสุดท้าย	14. ทุกกลุ่มประชากร

	รายหมู่บ้าน							
	หมู่ 1	หมู่ 2	หมู่ 3	หมู่ 4	หมู่ 5	หมู่ 6	หมู่ 7	หมู่ 8
ปัญหาสังคม								
1.								
2.								
3.								
ปัญหาเศรษฐกิจ								
1.								
2.								
3.								
ปัญหาการจัดการสถานะแวดล้อม								
1.								
2.								
3.								
ปัญหาสุขภาพ								
1.								
2.								
3.								

ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน)	รายหมู่บ้าน							
	หมู่ 1	หมู่ 2	หมู่ 3	หมู่ 4	หมู่ 5	หมู่ 6	หมู่ 7	หมู่ 8
ปัญหาการเมืองการปกครอง								
1.								
2.								
3.								

แนวทางการเขียนสรุป

ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน) ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน ได้แก่

1. ปัญหาสังคม ด้าน..... เป็นปัญหาทางสังคมที่พบมากในทุกหมู่บ้าน โดยส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมายในกลุ่ม รองลงมาคือ ปัญหาสังคม ด้าน..... โดยส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมายในกลุ่ม
2. ปัญหาเศรษฐกิจ ด้าน..... เป็นปัญหาทางเศรษฐกิจที่พบมากในทุกหมู่บ้าน โดยส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมายในกลุ่ม รองลงมาคือ ปัญหาเศรษฐกิจ ด้าน..... โดยส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมายในกลุ่ม
3. ปัญหาการจัดการสถานะแวดล้อม ด้าน..... เป็นปัญหาด้านสถานะแวดล้อมที่พบมากในทุกหมู่บ้าน โดยส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมายในกลุ่ม รองลงมาคือ ปัญหาการจัดการสถานะแวดล้อม ด้าน..... โดยส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมายในกลุ่ม
4. ปัญหาสุขภาพ ด้าน..... เป็นทางปัญหาสุขภาพที่พบมากในทุกหมู่บ้าน โดยส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมายในกลุ่ม รองลงมาคือ ปัญหาสุขภาพ ด้าน..... โดยส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมายในกลุ่ม
5. ปัญหาการเมืองการปกครอง ด้าน..... เป็นปัญหาด้านการเมืองการปกครองที่พบมากในทุกหมู่บ้าน โดยส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมายในกลุ่ม รองลงมาคือ ปัญหาเศรษฐกิจ ด้าน..... โดยส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมายในกลุ่ม

ตัวอย่างตารางที่ 2.2 ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน) จำแนกรายหมู่บ้าน

ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน)	รายหมู่บ้าน							
	หมู่ 1	หมู่ 2	หมู่ 3	หมู่ 4	หมู่ 5	หมู่ 6	หมู่ 7	หมู่ 8
ปัญหาสังคม								
1. วัยรุ่นทะเลาะวิวาท			4 (35)				4 (23)	
2. วัยรุ่นตั้งครรภ					4 (2)			
ปัญหาเศรษฐกิจ								
1. ปัญหาหนี้สินครัวเรือน		14 (25 ครัวเรือน)			14 (40 ครัวเรือน)		14 (20 ครัวเรือน)	
2. ไม่มีที่ดินทำกิน				14 (2 ครัวเรือน)				
ปัญหาการจัดการสภาวะแวดล้อม								
1. ปัญหาขยะชุมชน	✓ 14 (350)							✓ 14 (350)
ปัญหาสุขภาพและการเจ็บป่วย								
1. ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง	✓ 10 (12)		✓ 10 (15)					
2. ผู้สูงอายุขาดคนดูแล		✓ 7 (5)				✓ 7 (7)		

ตารางที่ 2.3 เหตุที่มาของปัญหาในหมู่บ้าน (ชุมชน) งานและกิจกรรมในการแก้ไขปัญหา

คำชี้แจง นำข้อมูลปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน) จากตารางที่ 2.2 มาจัดกลุ่มและวิเคราะห์เหตุที่มาของปัญหา งานและกิจกรรมในการแก้ปัญหา พร้อมระบุหมายเลขประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากปัญหา และทุนทางสังคมที่เข้ามาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน)	เหตุที่มา				งานและกิจกรรมในการแก้ไขปัญหา	ประชากรเป้าหมาย (ระบุหมายเลขประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม)	ทุนทางสังคมที่เข้ามาแก้ไขปัญหา (เรื่องที่ทำ/ความเชี่ยวชาญ (ระบุทุนทางสังคม บทบาทหน้าที่
	๓๘๓๘๓๘๓๘	๓๘๓๘๓๘๓๘๓๘	๓๘๓๘๓๘๓๘๓๘	๓๘๓๘๓๘๓๘๓๘๓๘			

แนวทางการเขียนสรุป

ปัญหาที่สำคัญของหมู่บ้าน (ชุมชน) ได้แก่

1. ปัญหา ซึ่งเป็นปัญหาที่ชุมชนตระหนักถึงอันตรายและต้องการแก้ไขเร่งด่วน เนื่องจากปัญหานี้ ส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมายใน
กลุ่ม ได้แก่ โดยงานและกิจกรรมในการแก้ปัญหาที่หมู่บ้าน (ชุมชน) ได้ดำเนินการ คือ และมีหน่วยงานหลาย

ภาคส่วนเข้ามาทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งทุนทางสังคมที่เข้าร่วมแก้ปัญหา ประกอบด้วย

- 1.1 บุคคล ที่เป็นแกนนำในการดำเนินงาน ได้แก่ (ระบุชื่อ)..... มีบทบาท.....
- 1.2 กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ที่เข้าร่วมร่วม ได้แก่ (ระบุชื่อกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน)..... มีบทบาท.....
- 1.3 หน่วยงาน แหล่งประโยชน์ ที่เข้าร่วมร่วม ได้แก่ (ระบุชื่อหน่วยงาน แหล่งประโยชน์)..... มีบทบาท.....
- 1.4 หมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง ได้แก่ (ระบุการจัดการตนเองของหมู่บ้าน (ชุมชน))..... มีบทบาท.....

2. ปัญหา ซึ่งเป็นปัญหาที่ชุมชนตระหนักถึงอันตรายและต้องการแก้ไขเร่งด่วน เนื่องจากปัญหานี้ ส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมายใน
กลุ่ม ได้แก่ โดยงานและกิจกรรมในการแก้ปัญหาที่หมู่บ้าน (ชุมชน) ได้ดำเนินการ คือ และมีหน่วยงานหลาย

ภาคส่วนเข้ามาทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งทุนทางสังคมที่เข้าร่วมแก้ปัญหา ประกอบด้วย

- 2.1 บุคคล ที่เป็นแกนนำในการดำเนินงาน ได้แก่ (ระบุชื่อ)..... มีบทบาท.....
- 2.2 กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ที่เข้าร่วมร่วม ได้แก่ (ระบุชื่อกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน)..... มีบทบาท.....
- 2.3 หน่วยงาน แหล่งประโยชน์ ที่เข้าร่วมร่วม ได้แก่ (ระบุชื่อหน่วยงาน แหล่งประโยชน์)..... มีบทบาท.....
- 2.4 หมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง ได้แก่ (ระบุการจัดการตนเองของหมู่บ้าน (ชุมชน))..... มีบทบาท.....

3. ปัญหา ซึ่งเป็นปัญหาที่ชุมชนตระหนักถึงอันตรายและต้องการแก้ไขเร่งด่วน เนื่องจากปัญหานี้ ส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมายใน
กลุ่ม ได้แก่ โดยงานและกิจกรรมในการแก้ปัญหาที่หมู่บ้าน (ชุมชน) ได้ดำเนินการ คือ และมีหน่วยงานหลาย

ภาคส่วนเข้ามาทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งทุนทางสังคมที่เข้าร่วมแก้ปัญหา ประกอบด้วย

- 3.1 บุคคล ที่เป็นแกนนำในการดำเนินงาน ได้แก่ (ระบุชื่อ)..... มีบทบาท.....
- 3.2 กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ที่เข้าร่วมร่วม ได้แก่ (ระบุชื่อกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน)..... มีบทบาท.....
- 3.3 หน่วยงาน แหล่งประโยชน์ ที่เข้าร่วมร่วม ได้แก่ (ระบุชื่อหน่วยงาน แหล่งประโยชน์)..... มีบทบาท.....
- 3.4 หมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง ได้แก่ (ระบุการจัดการตนเองของหมู่บ้าน (ชุมชน))..... มีบทบาท.....

ตัวอย่างตารางที่ 2.3 เหตุที่มาจากปัญหาในหมู่บ้าน (ชุมชน) งานและกิจกรรมในการแก้ปัญหา

ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน)	เหตุที่มา				งานและกิจกรรมในการแก้ปัญหา	ประชากรเป้าหมาย (ระบุหมายเลข ประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม)	ทุนทางสังคมที่เข้ามาแก้ปัญหา เรื่องที่ทำ/ความเชี่ยวชาญ (ระบุทุนทางสังคม บทบาทหน้าที่)
	ระดับหมู่บ้าน	ระดับชุมชน	ระดับกลุ่ม	ระดับบุคคล			
ประชาชนในชุมชนป่วยด้วยโรคเรื้อรัง เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง ระบุจำนวนผู้ป่วยเรื้อรัง ภาวะสุขภาพ กลุ่มเสี่ยง	✓	✓	✓		<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนการรวมกลุ่มผู้ป่วย เรื้อรัง ผู้ดูแล และอาสาสมัคร เพื่อสร้างเครือข่ายการดูแลผู้ป่วย เรื้อรังร่วมกัน - พัฒนาศักยภาพผู้ป่วยเรื้อรัง ผู้ดูแล และอาสาสมัคร โดยการอบรมความรู้และทักษะที่จำเป็น ในการดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง - พัฒนาระบบบริการ ได้แก่ การ เยี่ยมบ้านแบบบูรณาการ การจัดการ บริการรับ-ส่ง การมีผู้ดูแล ระหว่างนำส่ง - ตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือ ผู้ป่วยเรื้อรัง 	<ul style="list-style-type: none"> 7 10 12 13 	<ul style="list-style-type: none"> - อสม. อาสาสมัคร เยี่ยมบ้าน ติดตามภาวะสุขภาพ ให้ความรู้ค่า แนะนำตามปัญหาและความ ต้องการ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนอุปกรณ์ ค่าตอบแทน อาสาสมัคร

ตารางที่ 2.4 การแก้ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน) และความเสียหาย
คำชี้แจง วิเคราะห์งานและกิจกรรมในการแก้ปัญหาที่หมู่บ้าน (ชุมชน) ได้ดำเนินการ โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องความสอดคล้องของเหตุที่มา และระบุรายละเอียดของ
 ทุนทางสังคมที่สอดคล้องกับการแก้ปัญหาที่ดำเนินการ พร้อมทั้งอธิบายความเสียหายของหมู่บ้าน (ชุมชน) ในการแก้ปัญหา

ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน)	งานและกิจกรรมในการแก้ปัญหา		ความสอดคล้องกับเหตุที่มา					ความสอดคล้องของการแก้ปัญหาที่ได้ดำเนินการ				ความเสียหายของหมู่บ้าน (ชุมชน)		
			สอดคล้องกับเหตุที่มา			สอดคล้องกับทุนทางสังคม		สอดคล้องกับทุนทางสังคม		สอดคล้องกับทุนทางสังคม				
			นโยบายรัฐ	นโยบายท้องถิ่น/พื้นที่	ปัญหาของพื้นที่	ความต้องการของประชาชน	บุคคล	กลุ่มทางสังคมองค์กรชุมชน	หน่วยงาน	แหล่งประโยชน์	หมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง			

แนวทางการเขียนสรุป

งานและกิจกรรมในการแก้ปัญหาของหมู่บ้าน คือ(ระบุกิจกรรม) แสดงให้เห็นถึงการนำใช้ทุนทางสังคมและความเสียหายของพื้นที่ในด้านเพื่อการจัดการกับปัญหา โดยทุนทางสังคมที่เข้าร่วม ได้แก่ซึ่งมีความเสียหายในเรื่อง.....(ระบุทุนทางสังคมทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ระดับหน่วยงาน แหล่งประโยชน์ และระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง และความเสียหาย) โดยการแก้ปัญหาของชุมชนมีความสอดคล้องกับเหตุที่มา ด้าน..... ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

ตัวอย่างตารางที่ 2.4 การแก้ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน) และความเชี่ยวชาญ

ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน)	งานและกิจกรรมในการแก้ปัญหา	สอดคล้องกับเหตุที่มา				ความสอดคล้องของการแก้ปัญหาที่ได้ดำเนินการ				ความเชี่ยวชาญของหมู่บ้าน (ชุมชน)
		นโยบายรัฐ	นโยบายท้องถิ่น/พื้นที่	ปัญหาของพื้นที่	ความต้องการของประชาชน	บุคคล	กลุ่มทางสังคมองค์กรชุมชน	หน่วยงาน	แหล่งประโยชน์	
ประชาชนในชุมชนป่วยด้วยโรคเรื้อรัง เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนการรวมกลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง ผู้ดูแล และอาสาสมัคร เพื่อสร้างเครือข่ายการดูแลผู้ป่วยเรื้อรังร่วมกัน - พัฒนาศักยภาพผู้ป่วยเรื้อรัง ผู้ดูแล และอาสาสมัคร โดยการอบรมความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง - พัฒนาระบบบริการ ได้แก่ การเยี่ยมบ้านแบบบูรณาการ การจัดการบริการรับ-ส่ง การมีผู้ดูแลระหว่างวัน ส่งตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยเรื้อรัง 	✓	✓	✓		ผู้ดูแล	<ul style="list-style-type: none"> - อสม. - อาสาสมัคร - กลุ่มออมทรัพย์ - กองทุนสวัสดิการชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - รพ.สต - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - ศาลาประชาคม 	<ul style="list-style-type: none"> - มีแกนนำด้านสุขภาพในการดูแลสุขภาพตนเองและให้การดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง - มีกองทุน กองบุญเพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยเรื้อรัง

ตารางที่ 2.5 การดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น และการตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 คำชี้แจง วิเคราะห์งานและกิจการในการแก้ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน) เปรียบเทียบกับการดำเนินงานกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น 6 ด้าน และการตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยระบุหมายเลขกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น และการตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น		
1. การพัฒนาศักยภาพ	2. การพัฒนาสภาพแวดล้อม	3. การพัฒนาระบบบริการ
4. การจัดตั้งกองทุนหรือจัดให้มีสวัสดิการช่วยเหลือกัน	5. การพัฒนาและนำใช้ข้อมูลในการแก้ปัญหา	6. การพัฒนาภูมิ กติกา ระเบียบ เพื่อหนุนเสริมการสร้างความเข้มแข็ง

ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน)	งานและกิจการในการแก้ปัญหา	การดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น (ระบุหมายเลขกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น)	การตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ระบุหมายเลขกิจกรรมปกครองส่วนท้องถิ่น)																
			1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2. ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต	3. การจัดระเบียบชุมชนและสังคม	4. การวางแผนการส่งเสริมการลงทุนและพาณิชย์	5. การบริหารจัดการทรัพยากร	6. การส่งเสริมศาสนาและภูมิปัญญา	7. บริหารจัดการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจ										

* รายละเอียดภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคผนวก ข

แนวทางการเขียนสรุป

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักที่สนับสนุนการทำงานของชุมชนทางสังคมในพื้นที่ให้ทำหน้าที่สร้างปฏิบัติการต่างๆ ให้สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ การจัดการสภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งการดำเนินงานกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น 6 ด้านที่เกิดขึ้นในชุมชน ประกอบด้วย

- 1) การพัฒนาศักยภาพ ได้แก่ (ยกตัวอย่างงานเด่นในการพัฒนาศักยภาพที่เกิดขึ้น)..... ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้าน
- 2) การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาวะชุมชน และการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มทางสังคมองค์กรที่มีการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่เกิดขึ้น ได้แก่ (ยกตัวอย่างงานเด่นในการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น) ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้าน
- 3) การพัฒนาระบบบริการ ได้แก่ (ยกตัวอย่างงานเด่นในการพัฒนาระบบบริการที่เกิดขึ้น) ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้าน
- 4) การจัดตั้งกองทุนหรือจัดให้มีสวัสดิการช่วยเหลือกัน ได้แก่ (ยกตัวอย่างงานเด่นในการจัดตั้งกองทุนหรือจัดให้มีสวัสดิการที่เกิดขึ้น) ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้าน
- 5) พัฒนาและนำใช้ข้อมูลในการแก้ปัญหา ได้แก่ (ยกตัวอย่างงานเด่นในการพัฒนาและนำใช้ข้อมูลในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น) ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้าน
- 6) พัฒนากฎ กติกา ระเบียบ เพื่อหนุนเสริมการสร้างความเข้มแข็ง ได้แก่ (ยกตัวอย่างงานเด่นในการพัฒนากฎ กติกา ระเบียบฯ ที่เกิดขึ้น) ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้าน

ตัวอย่างตารางที่ 2.5 การดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น และการตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน)	งานและกิจกรรม ในการแก้ปัญหา	การดำเนินงานกิจกรรมเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชน ท้องถิ่น (ระบุหมายเลขกิจกรรมเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น)	การตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ระบุหมายเลขภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)					
			1. ด้าน โครงสร้าง พื้นฐาน	2. ด้านการ ส่งเสริม คุณภาพ ชีวิต	3. การจัด ระเบียบ ชุมชน และ สังคม	4. การ วางแผน การ ส่งเสริม การลงทุน และ พาณิชย์	5. การ บริหาร จัดการ ทรัพยากรฯ	6. การ ส่งเสริม ศาสนา และ ภูมิปัญญา
ประชาชนในชุมชน ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง	- สนับสนุนการรวมกลุ่มผู้ป่วย เรื้อรัง ผู้ดูแล และอาสาสมัคร เพื่อสร้างเครือข่ายการดูแล ผู้ป่วยเรื้อรังร่วมกัน - พัฒนาศักยภาพผู้ป่วยเรื้อรัง ผู้ดูแล และอาสาสมัคร โดยการ อบรมความรู้และทักษะที่จำเป็น ในการดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง - พัฒนาระบบบริการ ได้แก่ การเยี่ยมบ้านแบบบูรณาการ การจัดบริการรถรับ-ส่ง การมีผู้ดูแลระหว่างนำส่ง ตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อ ช่วยเหลือผู้ป่วยเรื้อรัง	1, 3, 4	2.2 2.3 2.8					7.1 7.2 7.3 7.4

ตารางที่ 2.6 ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาและแนวทางการสร้างความเข้มแข็งให้ทุนทางสังคม

คำชี้แจง จินตนาการเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้น จากการแก้ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน) โดยอธิบายให้เห็นถึงงานและกิจกรรมที่ต้องทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งระบุกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ทุนทางสังคมที่สนับสนุนงานและกิจกรรม และแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ทุนทางสังคม

การดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น		
1. การพัฒนาศักยภาพ	2. การพัฒนาสภาพแวดล้อม	3. การพัฒนาระบบบริการ
4. การจัดตั้งกองทุนหรือจัดให้มีสวัสดิการช่วยเหลือกัน	5. การพัฒนาและนำใช้ข้อมูลในการแก้ปัญหา	6. การพัฒนาภูมิปัญญา ทัศนคติ ระเบียบ เพื่อหนุนเสริมการสร้างเสริมความเข้มแข็ง

ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน)	เป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้น	งานและกิจกรรมที่ต้องทำ	การดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น (ระบุหมายเลขกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น)	ทุนทางสังคมที่สนับสนุนและกิจกรรม	แนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ทุนทางสังคม
				แกนนำ ระบุ กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ระบุ หน่วยงาน ระบุ หมู่บ้านจัดการตนเอง ระบุ	
				แกนนำ ระบุ กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ระบุ หน่วยงาน ระบุ หมู่บ้านจัดการตนเอง ระบุ	

แนวทางการเขียนสรุป

จากการวิเคราะห์ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน) พบว่า ยังคงมีปัญหาด้าน อยู่ ซึ่งเป้าหมายของการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ งานและกิจกรรมที่ชุมชนต้องทำ ได้แก่ โดยมีทุนทางสังคม คือ

เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงาน และมีทุนทางสังคม เข้าร่วมสนับสนุนและกิจกรรม ทุนนี้ทุนทางสังคม..... ต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพให้มีความพร้อมในเรื่อง.....

ตัวอย่างตารางที่ 2.6 ข้อเสนองานเพื่อแก้ไขปัญหาและแนวทางการสร้างความเข้มแข็งให้ทุนทางสังคม

ปัญหาของหมู่บ้าน (ชุมชน)	เป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้น	งานและกิจกรรมที่ต้องทำ	การดำเนินกิจกรรมเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น (ระบุเป้าหมายของชุมชนท้องถิ่น ความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น)	ทุนทางสังคมที่สนับสนุนงาน และกิจกรรม	แนวทางการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งให้ทุนทางสังคม
ขาดสวัสดิการ ช่วยเหลือเมื่อเจ็บป่วย เสียชีวิต	กลุ่มประชากรได้รับการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการ คลอบคลุมทุกช่วงวัย	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาศักยภาพแกนนำในเรื่องการบริหารจัดการกองทุน - สนับสนุนให้กลุ่มทางสังคมทุกกลุ่มมีการออมน และการจัดสวัสดิการ - สนับสนุนให้ทุกครัวเรือน เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มที่มี การออมนและสวัสดิการ 	1	<p>นายสะอาด ใจดี</p> <p>กลุ่มออมทรัพย์</p> <p>องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาทักษะด้านการทำบัญชี - จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามพื้นที่ให้แกนนำ - สนับสนุนงบประมาณ - จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามพื้นที่ให้แกนนำ

ปฏิบัติการที่ 3

การพัฒนางานต่อเนื่อง และขยายผล

แนวคิดและหลักการ

ศักยภาพของทุนทางสังคมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น วิเคราะห์ได้จาก (1) ศักยภาพในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล จากงานและกิจกรรมของทุนทางสังคมที่ดำเนินการอยู่ เช่น การพัฒนางานต่อเนื่องและขยายพื้นที่ การพัฒนางานต่อเนื่องในลักษณะการจัดกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้น การพัฒนางานต่อเนื่องในลักษณะการบูรณาการกับหลายภาคส่วน การพัฒนางานใหม่แต่ทำเฉพาะเรื่องเฉพาะประเด็น การพัฒนางานใหม่และทำในลักษณะการบูรณาการกับหลายภาคส่วน เป็นต้น และ (2) ศักยภาพในการสร้างการเรียนรู้ วิเคราะห์ได้จากงานกิจกรรมของทุนทางสังคมในชุมชนที่ดำเนินไป เช่น การประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูล การถอดบทเรียนตนเอง การเพิ่มความรู้ทักษะ การเพิ่มผู้นำการเปลี่ยนแปลง การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสื่อสาร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม/เครือข่าย การสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือจัดการกับเงื่อนไขต่างๆ เป็นต้น และ (3) การมีส่วนร่วมของทุนทางสังคมในการพัฒนางานของชุมชนท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล และการสร้างการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมาย จะทำให้เห็นวิธีการขับเคลื่อนงานที่ตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นการดำเนินงานและกิจกรรมที่สอดคล้องกับ 7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ ซึ่งถือเป็นชุดข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นวิธีการทำงานเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของทุนทางสังคมในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล
- 2) เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อมของทุนทางสังคมในการสร้างการเรียนรู้
- 3) เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง
- 4) เพื่อวิเคราะห์ภาพรวมของทุนทางสังคมที่มีส่วนร่วมในการพัฒนางานของชุมชนท้องถิ่น

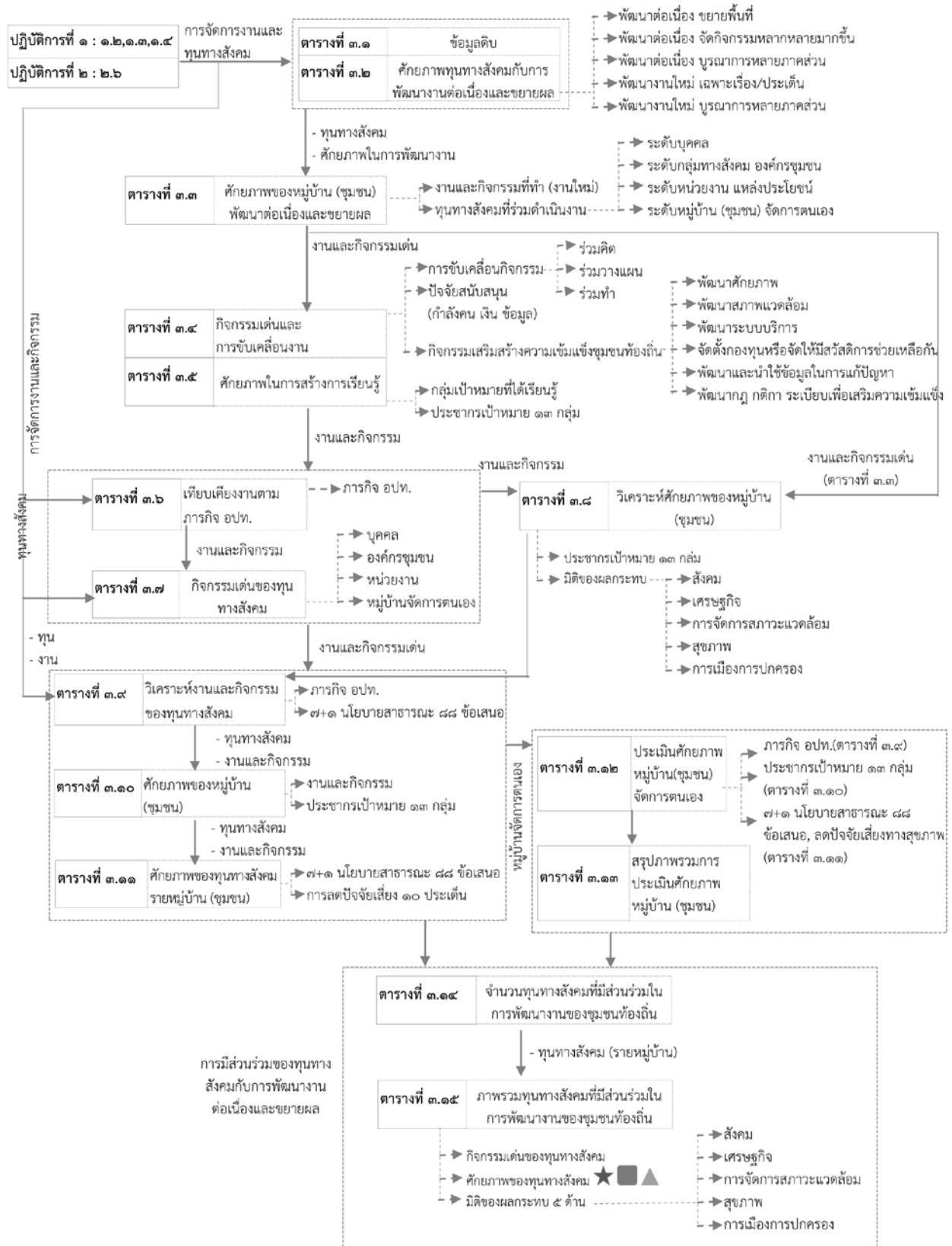
วิธีการ

1. วิเคราะห์ศักยภาพชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล และการสร้างการเรียนรู้ โดยนำใช้ข้อมูลที่ได้จากใช้ตารางวิเคราะห์จากปฏิบัติการที่ 1 และปฏิบัติการที่ 2 สรุปเป็นศักยภาพการต่อยอดงาน ในตารางวิเคราะห์ที่ 3.1-3.2
2. วิเคราะห์ศักยภาพชุมชนท้องถิ่นในการสร้างการเรียนรู้ โดยนำใช้ข้อมูลที่ได้จากใช้ตารางวิเคราะห์จากปฏิบัติการที่ 1 และ ปฏิบัติการที่ 2 สรุปเป็นศักยภาพและความพร้อมในการสร้างการเรียนรู้ ในตารางวิเคราะห์ที่ 3.3
3. วิเคราะห์ศักยภาพชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วม และการประสานเชื่อมโยงการดำเนินงานของทุนทางสังคมเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และวิเคราะห์การสร้างการมีส่วนร่วม และการเชื่อมประสานแหล่งประโยชน์ในการเข้าร่วมขับเคลื่อนงานของทุนทางสังคมในการพัฒนา กิจกรรมของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยนำใช้ข้อมูลที่ได้จากใช้ตารางวิเคราะห์จากปฏิบัติการที่ 1 และ ปฏิบัติการที่ 2 โดยใช้ตารางวิเคราะห์ที่ 3.4-3.7
4. สรุปศักยภาพหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง โดยนำใช้ผลการวิเคราะห์จากตาราง 3.8-3.11 โดยใช้ตารางวิเคราะห์สรุปที่ 3.12-3.13
5. วิเคราะห์ภาพรวมของทุนทางสังคมที่มีส่วนร่วมในการพัฒนางานของชุมชนท้องถิ่น โดยใช้ตาราง 3.14-3.15

ข้อมูลที่ต้องการ

1. ภาพรวมศักยภาพของทุนทางสังคมในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล
2. ภาพรวมความพร้อมและศักยภาพของทุนทางสังคมในการสร้างการเรียนรู้
3. ศักยภาพของหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง
4. ภาพรวมของทุนทางสังคมที่มีส่วนร่วมในการพัฒนางานของชุมชนท้องถิ่น

แผนภาพที่ 3.1 การพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล

ตารางที่ 3.1 แนวคำถามเพื่อการเรียนรู้การพัฒนาอย่างต่อเนื่องและขยายผล กระบวนการสร้างการเรียนรู้ การเชื่อมโยงประสานแหล่งประโยชน์ เพื่อการขับเคลื่อนงานที่ตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และงานตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ข้อมูลที่ต้องการ	ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการเข้าถึงข้อมูล
<ul style="list-style-type: none"> - ศักยภาพในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและขยายผล - การเชื่อมโยงประสานงาน - ความพร้อมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> • งานที่ท่าน หรือกลุ่ม แหล่งเรียนรู้ หรือ หมู่บ้านชุมชน ทำอยู่ มีช่วงเวลาใดที่มีการเพิ่มวิธีการทำงาน หรือปรับวิธีการทำงานหรือไม่ อย่างไร เพราะอะไรถึงปรับ • งานที่ท่านทำ มีการเชื่อมโยงประสานกับใคร ด้านใดบ้าง • การดำเนินงานของท่านหรือกลุ่มที่ท่านทำ ส่งผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมายใดบ้าง และมีผลกระทบอย่างไร • งานที่ท่านทำอยู่ ท่านมีวิธีการถ่ายทอดสู่บุคคลอื่นอย่างไร และวิธีการใดที่คนสนใจอยากเรียนรู้กับท่าน • งานที่ท่านทำอยู่ ทำให้เกิดการเรียนรู้ต่อกลุ่มเป้าหมายในชุมชนอย่างไร เช่น เพิ่มทักษะ เพิ่มแกนนำ ด้านใด อย่างไร • ท่านต้องการสิ่งใด หรือใคร/กลุ่มใดบ้างเพื่อสนับสนุนการทำงานของท่าน เช่น คน ข้อมูล งบประมาณ สถานที่ แหล่งประโยชน์ แหล่งทรัพยากร เงินทุน เป็นต้น 	<p>ทุนทางสังคม</p> <ol style="list-style-type: none"> บุคคล ได้แก่ แกนนำ ผู้นำ คนดี คนเก่ง คนสำคัญ ประชาชน ผู้นำกลุ่มทางสังคมองค์กร ชุมชน ได้แก่ แกนนำแหล่งเรียนรู้ อาสาสมัคร พระ เป็นต้น แกนนำหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ ครู เจ้าหน้าที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้นำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น แกนนำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการประชาคมหมู่บ้าน เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - การสังเกตแบบมีส่วนร่วม - การสนทนากลุ่ม - การสัมภาษณ์เชิงลึก

ข้อมูลที่ต้องการ	ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการเข้าถึงข้อมูล
<ul style="list-style-type: none"> - ความสอดคล้องของงานกับภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และงานตามข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ 	<ul style="list-style-type: none"> • งานที่ท่านหรือ กลุ่ม แหล่งเรียนรู้ หรือ หมู่บ้านชุมชนที่สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างไร • งาน และกิจกรรมในงานของท่านช่วยผลักดันหรือทำให้เกิดการตั้งกฎ/ กติกา มาตรการทางสังคม ของหมู่บ้านอย่างไร เมื่อเทียบเคียงงานกับ 7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ หรือมีกิจกรรมใดหรืองานใดบ้างที่สอดคล้องกับข้อเสนอ 	<p>พุนทางสังคม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บุคคล ได้แก่ แก่นนำ ผู้นำ คนดี คนเก่ง คนสำคัญ ประชาชน 2. ผู้นำกลุ่มทางสังคมองค์กรชุมชน ได้แก่ แก่นนำแหล่งเรียนรู้ อาสาสมัคร พระ เป็นต้น 3. แก่นนำหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ ครู เจ้าหน้าที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้นำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น 4. แก่นนำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกองค์กรบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการประชาคมหมู่บ้าน เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - การสนทนากลุ่ม - การสัมภาษณ์เชิงลึก

ข้อมูลที่ต้องการ	ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการเข้าถึงข้อมูล
<ul style="list-style-type: none"> - การมีส่วนร่วมของทุนทางสังคมในการพัฒนางานของชุมชนท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> • สมาชิกในชุมชนหรือหมู่บ้านที่ท่านให้คำสนทนาคำแนะนำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเรื่องใด และแสดงออกต่อความสนใจอย่างไร เช่น ร่วมคิด ร่วมออกแบบวางแผน และร่วมทำ เป็นต้น • องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการสร้างแรงจูงใจ สร้างการมีส่วนร่วมอย่างไรให้แก่สมาชิกของชุมชนหรือข้อับเคลื่อนการพัฒนาในงานในชุมชน 	<p>ทุนทางสังคม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บุคคล ได้แก่ แก่นนำ ผู้นำ คนดี คนเก่ง คนสำคัญ ประชาชน 2. ผู้ในกลุ่มทางสังคมองค์กรชุมชน ได้แก่ แก่นนำแหล่งเรียนรู้ อาสาสมัคร พระ เป็นต้น 3. แก่นนำหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ ครู เจ้าหน้าที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้นำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น 4. แก่นนำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการประชาคมหมู่บ้าน เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - การสนทนากลุ่ม - การสัมภาษณ์เชิงลึก

แบบบันทึกการเรียนรู้

ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
<ul style="list-style-type: none"> - ศักยภาพในการพัฒนา งานต่อเนื่องและขยายผล - การเชื่อมประสานงาน - ความพร้อมในการสร้าง กระบวนการเรียนรู้ 		

แบบบันทึกการเรียนรู้

ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
<ul style="list-style-type: none"> - ศักยภาพในการพัฒนา งานต่อเนื่องและขยายผล - การเชื่อมประสานงาน - ความพร้อมในการสร้าง กระบวนการเรียนรู้ 		

แบบบันทึกการเรียนรู้

ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
<p>- ความสอดคล้องของงาน กับภารกิจหลักของ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น และงานตาม ข้อเสนอนโยบาย สาธารณะ</p>		

แบบบันทึกการเรียนรู้

ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
<p>- การมีส่วนร่วมของทุนทางสังคมในการพัฒนางานของชุมชนท้องถิ่น rt</p>		

แบบบันทึกการเรียนรู้

ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
ศักยภาพของหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง		

ตารางที่ 3.2 ศักยภาพของทุนทางสังคมในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล

คำชี้แจง นำใช้ข้อมูลจากปฏิบัติการที่ 1 (ตาราง 1.2, 1.3, 1.4) ปฏิบัติการที่ 2 (ตาราง 2.6) และข้อมูลจากแนวคิดตามในตาราง 3.1 เพื่ออธิบายรายละเอียดของทุนทางสังคมและการจัดการงานและกิจกรรม ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม องค์กรชุมชน ระดับหน่วยงาน และระดับหมู่บ้านที่เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการระดับหมู่บ้านหรือชุมชน พร้อมทั้งเทียบเคียงศักยภาพของทุนทางสังคมกับลักษณะการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล โดยใช้เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางที่กำหนดให้

ทุนทางสังคม	การจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคม					ลักษณะการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล					
	พัฒนางานต่อเนื่องและขยายพื้นที่	พัฒนางานต่อเนื่องโดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้น	พัฒนางานต่อเนื่องโดยบูรณาการกับหลายภาคส่วน	พัฒนางานใหม่แต่ทำเฉพาะเรื่อง	พัฒนางานใหม่และทำในลักษณะการบูรณาการกับหลายภาคส่วน	อื่นๆ					
1. ระดับบุคคล											
1)											
2)											
2. ระดับกลุ่ม องค์กรชุมชน											
1)											
2)											
3. ระดับหน่วยงาน แหล่งประโยชน์											
1)											
2)											
4. ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง											
1)											
2)											

แนวทางการเขียนสรุป

ศักยภาพของทุนทางสังคมในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล ก่อให้เกิดการจัดทำงานและกิจกรรม รวม..... งาน/กิจกรรม ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมระดับบุคคล มีจำนวน.....งาน/กิจกรรม ได้แก่ (ระบุ).....

โดยมีลักษณะการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล คือ (ระบุ).....

2. การจัดกิจกรรมระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน มีจำนวน.....งาน/กิจกรรม ได้แก่ (ระบุ).....

โดยมีลักษณะการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล คือ (ระบุ).....

3. การจัดกิจกรรมระดับหน่วยงาน แหล่งประโยชน์ มีจำนวน.....งาน/กิจกรรม ได้แก่ (ระบุ).....

โดยมีลักษณะการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล คือ (ระบุ).....

4. การจัดกิจกรรมระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง มีจำนวน.....งาน/กิจกรรม ได้แก่ (ระบุ).....

โดยมีลักษณะการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล คือ (ระบุ).....

ตัวอย่างตารางที่ 3.2 คักยภาพของทุนทางสังคม ในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล

ทุนทางสังคม	การจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคม	ลักษณะการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล				
		พัฒนางานต่อเนื่องและขยายพื้นที่	พัฒนางานต่อเนื่องโดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้น	พัฒนางานต่อเนื่องโดยบูรณาการกับหลายภาคส่วน	พัฒนางานใหม่แต่ทำเฉพาะเรื่องเฉพาะประเด็น	พัฒนางานใหม่และทำในลักษณะการบูรณาการกับหลายภาคส่วน
1. ระดับบุคคล						
นายดำรง รัชชธรรม	- ครูสอนดนตรีที่บ้าน กลองสะบัดชัย	√				
นางแก้วใจ สุวรรณ	- ออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นบ้านให้กลุ่มแม่บ้าน		√			√
2. ระดับกลุ่ม องค์กรชุมชน						
แหล่ง กลองหลวง ม. 2	- ผลิตกลอง โดยการระดมทุนและสมทบ ในการสร้างกลองหลวงขึ้นมาเพื่อความสำเร็จสามารถสามัคคีและสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของประชาชนในพื้นที่				√	
กลุ่มหัตถกรรมเศษผ้า เอนกประสงค์ ม. 5	- ทำสินค้าหัตถกรรมจากเศษผ้าจำหน่าย			√		
3. ระดับหน่วยงานแหล่งประโยชน์						
โรงเรียนต้นแบบการคิดแยกขยะครบวงจร	- สร้างเครือข่ายกลุ่มนักเรียนจัดการขยะภายในโรงเรียนในอำเภอ	√				
	- สอน สาคิการคัดแยกขยะ		√			
	- ร่วมกับเครือข่ายขยะธนาคารขยะหมู่บ้านเพื่อพัฒนางาน			√		
4. ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง						
หมู่บ้านจัดการขยะชุมชน	- เพิ่มขนาดของเตาเผา เพื่อรองรับการจัดการขยะแบบครบวงจร				√	
	- เรียนรู้การจัดการขยะในพื้นที่ต้นแบบ			√		
	- พัฒนารูปแบบศูนย์การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนกับเอกชน			√		
	- ทำคู่มือการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างครบวงจรสำหรับครัวเรือนให้กับประชาชน	√				

ตารางที่ 3.3 ศักยภาพของหมู่บ้าน (ชุมชน) ในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล
 คำชี้แจง ให้แจ้งรายละเอียดหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีการพัฒนาต่อจากตารางที่ 3.2 ในงานและกิจกรรมที่ทำ (ระบุงานใหม่) และระบุบทบาททางสังคมที่ร่วม
 ดำเนินงานในพื้นที่ตาราง

หมู่บ้าน (ชุมชน)	ลักษณะการพัฒนางาน ต่อเนื่องและขยายผล	งานและกิจกรรมที่ทำ (ระบุงานใหม่)	บทบาทสังคมที่ร่วมดำเนินงาน (ระบุชื่อ)			
			ระดับบุคคล	ระดับกลุ่ม องค์กรชุมชน	ระดับหน่วยงาน แหล่งประโยชน์	ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการ ตนเอง
หมู่บ้าน.....	1. พัฒนางานต่อเนื่องและขยายพื้นที่	1.				
		2.				
	2. พัฒนางานต่อเนื่องโดยจัดกิจกรรมที่ หลากหลายมากขึ้น	1.				
		2.				
	3. พัฒนางานต่อเนื่องโดยบูรณาการกับ หลายภาคส่วน	1.				
		2.				
4. พัฒนางานใหม่แต่ทำเฉพาะเรื่องเฉพาะ ประเด็น	1.					
	2.					
5. พัฒนางานใหม่และทำในลักษณะ	1.					
	2.					
6. อื่นๆ.....	1.					
	2.					
หมู่บ้าน.....						

แนวทางการเขียนสรุป

ศักยภาพของหมู่บ้าน (ชุมชน) ในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล ก่อให้เกิดหมู่บ้านที่มีการพัฒนางานต่อเนื่อง จำนวน.....หมู่บ้าน ได้แก่ (ชื่อหมู่บ้าน)..... โดยจำแนกตามลักษณะการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล ได้ดังนี้

- (1) การพัฒนางานต่อเนื่องและขยายพื้นที่ มีจำนวน.....งาน/กิจกรรม ได้แก่ (ระบุ)..... โดยทุนทางสังคมที่ร่วมดำเนินงาน ได้แก่..... โดย ทุนทางสังคมที่ร่วมดำเนินงาน ได้แก่.....
- (2) การพัฒนางานต่อเนื่องโดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้น มีจำนวน.....งาน/กิจกรรม ได้แก่ (ระบุ)..... โดย ทุนทางสังคมที่ร่วมดำเนินงาน ได้แก่.....
- (3) การพัฒนางานต่อเนื่องโดยบูรณาการกับหลายภาคส่วน มีจำนวน.....งาน/กิจกรรม ได้แก่ (ระบุ)..... โดยทุนทางสังคมที่ร่วมดำเนินงาน ได้แก่.....
- (4) การพัฒนางานใหม่แต่ทำเฉพาะเรื่องเฉพาะประเด็น มีจำนวน.....งาน/กิจกรรม ได้แก่ (ระบุ)..... โดย ทุนทางสังคมที่ร่วมดำเนินงาน ได้แก่.....
- (5) การพัฒนางานใหม่และบูรณาการกับหลายภาคส่วน มีจำนวน.....งาน/กิจกรรม ได้แก่ (ระบุ)..... โดย ทุนทางสังคมที่ร่วมดำเนินงาน ได้แก่.....
- (6) งานอื่นๆ.....งาน/กิจกรรม ได้แก่ (ระบุ)..... โดย ทุนทางสังคมที่ร่วมดำเนินงาน ได้แก่.....

ตัวอย่างตารางที่ 3.3 ศักยภาพของหมู่บ้าน (ชุมชน) ในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล

หมู่บ้าน (ชุมชน)	ลักษณะการพัฒนางาน ต่อเนื่องและขยายผล	งานและกิจกรรมที่ทำ (ระบุงานใหม่)	ทุนทางสังคมที่ร่วมดำเนินงาน (ระบุชื่อ)			
			ระดับบุคคล	ระดับกลุ่มองค์กรชุมชน	ระดับหน่วยงาน แหล่งประโยชน์	ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง
หมู่ที่ 3, 6, 7	1. พัฒนางานต่อเนื่องและขยายพื้นที่	- ธนาคารขยะในชุมชน	นายสมใจ น้อยยา	กลุ่มธนาคารขยะ	องค์การบริหารส่วนตำบลต้นแบบ	ธนาคารขยะ
	2. พัฒนางานต่อเนื่องโดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้น	- จัดการระบบคัดแยกขยะตามมาตรฐาน - จัดระบบสายตรวจขยะ ตามท้องถนน - จัดกลุ่มอาสาสมัครหรือชมรมหรือนักเรียนให้มีกิจกรรม/โครงการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ - โครงการขยะรีไซเคิลแลกเปลี่ยนของ เช่น ต้นไม้ ไข่ - โครงการทำปุ๋ยน้ำจุลินทรีย์ ขยะหอม ปุ๋ยหมัก - โครงการตลาดนัดขยะรีไซเคิล	นายสมใจ น้อยยา นางสมศรี จันทร์ดี นายอนุสอน รักดี	สายตรวจขยะ กลุ่มอาสาสมัครหรือชมรมหรือนักเรียน	องค์การบริหารส่วนตำบลต้นแบบ รถตรวจขยะ	
	3. พัฒนางานต่อเนื่องโดยบูรณาการกับหลายภาคส่วน	- ขยายผลการดำเนินงานธนาคารขยะไปที่โรงเรียน	อ.สมศักดิ์ แสบพล่า ไปที่โรงเรียน	กลุ่มรักษ์ขยะ กลุ่มวัยใสหัวใจธรรมชาติ	โรงเรียนบ้านนา	

หมู่บ้าน (ชุมชน)	ลักษณะการพัฒนา ต่อเนื่องและขยายผล	งานและกิจกรรมที่ทำ (ระบุงานใหม่)	ทุนทางสังคมที่ร่วมดำเนินงาน (ระบุชื่อ)			
			ระดับบุคคล	ระดับกลุ่ม องค์กรชุมชน	ระดับหน่วยงาน แหล่งประโยชน์	ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการ ตนเอง
หมู่บ้าน (ชุมชน)	4. พัฒนางานใหม่แต่ทำเฉพาะเรื่องเฉพาะ ประเด็น	- สร้างระบบเทคโนโลยีการกำจัด มูลฝอยด้วยการทำปุ๋ยหมัก	นายสมใจ น้อยยา	สายตรวจขยะ กลุ่มอาสาสมัคร หรือชมรมหรือ นักเรียน	องค์การบริหาร ส่วนตำบลต้นแบบ รถตรวจขยะ	
	5. พัฒนางานใหม่และทำในลักษณะ การบูรณาการกับหลายภาคส่วน	- โครงการหมู่บ้านต้นแบบการจัดการ ขยะ	นายสมใจ น้อยยา	สายตรวจขยะ กลุ่มอาสาสมัคร	องค์การบริหาร ส่วนตำบลต้นแบบ รถตรวจขยะ	

ตารางที่ 3.4 กิจกรรมเด่นของทุนทางสังคมและการขับเคลื่อนงานเพื่อพัฒนาต่อเนื่องและขยายผล

คำชี้แจง อธิบายกิจกรรมเด่นของทุนทางสังคมและงานที่ปฏิบัติ โดยระบุทุนทางสังคมที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงาน (ร่วมคิด ร่วมออกแบบวางแผนงาน และร่วมทำ) พร้อมทั้งระบุปัจจัยสนับสนุนการทำงาน (กำลังคน งบประมาณ และข้อมูล) และการดำเนินกิจกรรมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น 6 ด้าน โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางที่กำหนด

กิจกรรมเด่น*	ทุนทางสังคมที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงาน (ระบุทุนทางสังคมได้มากกว่า 1 ข้อ)			ปัจจัยสนับสนุนการทำงาน (ใส่ ✓ ได้มากกว่า 1 ข้อ)			กิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น (ใส่ ✓ ได้มากกว่า 1 ข้อ)								
	ร่วมคิด	ร่วมออกแบบ	ร่วมทำ	กำลังคน	งบประมาณ	ข้อมูล	1. การพัฒนาศึกษา	2. การพัฒนาสภาพแวดล้อม	3. การพัฒนาระบบบริการ	4. การจัดตั้งกองทุนเพื่อจัดให้มีสวัสดิการช่วยเหลือกัน	5. การพัฒนาและนำข้อมูลไปใช้ปัญหา	6. การพัฒนาภูมิปัญญา	ระบบเพื่อประสานความร่วมมือ	เสริมสร้างโครงสร้าง	ความเข้มแข็ง
กิจกรรมเด่น															
งาน (ระบุ).....															
งาน (ระบุ).....															
กิจกรรมเด่น															
งาน (ระบุ).....															
งาน (ระบุ).....															

* กิจกรรมเด่น หมายถึง งานและกิจกรรมของทุนทางสังคม ทั้งที่เกิดจากตัวบุคคล แกนนำ ประชาชน รวมถึงกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หน่วยงาน แหล่งประโยชน์ ฯลฯ ที่เป็นตัวขับเคลื่อนงาน หรือสร้างให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและขยายผลในหมู่บ้าน (ชุมชน) รวมถึงได้สร้างผลกระทบในมิติต่างๆ ให้แก่คนในหมู่บ้าน (ชุมชน) นั้นๆ

แนวทางการเขียนสรุป

กิจกรรมเด่นของหมู่บ้าน (ชุมชน) มีจำนวน เรื่อง ประกอบด้วย.... (ระบุงานที่ปฏิบัติ)..... ซึ่งทุนทางสังคมที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงาน ประกอบด้วย(ระบุ)..... โดยมีปัจจัยที่ใช้ในการสนับสนุนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและขยายผล ได้แก่(ระบุ)..... และงานที่ปฏิบัติเป็นการดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ในด้าน(ระบุ).....

ตัวอย่างตารางที่ 3.4 กิจกรรมเด่นของทุนทางสังคมและการขับเคลื่อนงานเพื่อพัฒนาต่อเมืองและขยายผล

กิจกรรมเด่น*	ทุนทางสังคมที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงาน (ระบุทุนทางสังคมได้มากกว่า 1 ข้อ)			ปัจจัยสนับสนุนการทำงาน (ใส่ ✓ ได้มากกว่า 1 ข้อ)			กิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น (ใส่ ✓ ได้มากกว่า 1 ข้อ)								
	รวมผู้ดูแล	รวมออกแบบ	ร่วมทำ	กำลังคน	งบประมาณ	ข้อมูล	1. การพัฒนาศักยภาพ	2. การพัฒนา	สภาพแวดล้อม	3. การพัฒนาระบบบริการ	4. การจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้ตกด้อย	ช่วยเหลือผู้ตกด้อย	5. การพัฒนาและนำข้อมูลมาใช้ในการแก้ปัญหา	6. การพัฒนาภูมิปัญญา	เสริมสร้างโครงสร้างชุมชนเชิง
งานเด่น ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	- นางตัว - ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง - เกษตรอำเภอ	- นางตัว - ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง - ชุมชน หมู่ 4	- นางตัว - ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง - ชุมชน หมู่ 4	✓	✓	✓	✓								
การถ่ายทอดแนวคิดและสอนการทำบัญชีครัวเรือน	- นางตัว - ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง - เกษตรอำเภอ	- นางตัว - ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง - ชุมชน หมู่ 4	- นางตัว - ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง - ชุมชน หมู่ 4	✓	✓	✓	✓		✓						

ศักยภาพและความพร้อมในการสร้างการเรียนรู้	กลุ่มเป้าหมายที่ได้เรียนรู้ (ได้เครื่องหมาย ✓ ได้มากกว่า 1 ช่อง)							ผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม (ได้เครื่องหมาย ✓ ได้มากกว่า 1 ช่อง)															
	สมาชิกกลุ่ม/แหล่ง	แกนนำกลุ่ม/แหล่ง	ครูสอน	กำหนดผู้เรียน	ผู้บริหาร (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)	บุคลากร (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)	บุคลากรจากองค์กรรัฐวิสาหกิจของระชนหน่วยงาน	รวม	1. เด็ก 0-3 ปี	2. เด็ก 3-5 ปี	3. เด็ก 6-12 ปี	4.เยาวชน	5. ผู้ทำงาน	6. หญิงดงศรีสุ	7. ผู้สูงอายุ	8. ผู้ป่วยติดเชื้	9. ผู้ป่วยจิตเวช	10. ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง	11. คนพิการ	12. ผู้ด้อยโอกาส	13. ผู้ป่วยระยะสุดท้าย	รวม	
กิจกรรมเด่นข้อ 2.....																							
- เพิ่มความรู้ทักษะ																							
- เพิ่มผู้ให้บริการเปลี่ยนแปลง																							
- เพิ่มการประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูล																							
- เพิ่มการแลกเปลี่ยนเรียนรู้																							
- เพิ่มการสื่อสาร																							
- เพิ่มการจัดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม/เครือข่าย																							
- สร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือ จัดการกับเงื่อนไขต่างๆ																							
- อื่นๆ ระบุ.....																							

แนวทางการเขียนสรุป

ข้อมูลจากตาราง กิจกรรมเด่นของชุมชนท้องถิ่น มีจำนวน.....งาน ได้แก่ (ระบุ)..... และมีศักยภาพในการสร้างการเรียนรู้ในจำนวน.....ลักษณะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 1) งานเพิ่มความรู้อีกๆ มีกลุ่มเป้าหมายที่ได้เรียนรู้จำนวน.....กลุ่ม ได้แก่ (ระบุรายละเอียด).....
- 2) งานเด่นที่เพิ่มผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้ มีกลุ่มเป้าหมายที่ได้เรียนรู้จำนวน.....กลุ่ม ได้แก่ (ระบุรายละเอียด).....
- 3) เพิ่มการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มเป้าหมายที่ได้เรียนรู้จำนวน.....กลุ่ม (ระบุรายละเอียด).....
- 4) เพิ่มการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีกลุ่มเป้าหมายที่ได้เรียนรู้จำนวน.....กลุ่ม (ระบุรายละเอียด).....
- 5) เพิ่มการสื่อสาร มีกลุ่มเป้าหมายที่ได้เรียนรู้จำนวน.....กลุ่ม (ระบุรายละเอียด).....
- 6) เพิ่มการจัดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม/เครือข่ายสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือ จัดการกับเงื่อนไขต่าง มีกลุ่มเป้าหมายที่ได้เรียนรู้จำนวน.....กลุ่ม (ระบุรายละเอียด).....
- 7) งานอื่นๆ (ระบุรายละเอียด).....

และงานเด่นดังกล่าว ได้สร้างผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย จำนวน กลุ่ม ประกอบด้วย(ระบุ).....

ตัวอย่างตารางที่ 3.5 ศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงานสังคมในการสร้างการเรียนรู้แก่ประชากรเป้าหมาย

ศักยภาพและความพร้อมในการสร้างการเรียนรู้	กลุ่มเป้าหมายที่ได้เรียนรู้ (ได้เครื่องหมาย ✓ ได้มากกว่า 1 ช่อง)										ผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม (ได้เครื่องหมาย ✓ ได้มากกว่า 1 ช่อง)												
	สมาชิกกลุ่ม/แหล่ง	แกนนำกลุ่ม/แหล่ง	ครูสอน	กานันท์ ผู้ปฏิบัติงาน	ผู้บริหาร (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)	บุคลากร (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)	บุคลากรองค์กรวิชาชีพ/หน่วยงาน	รวม	1. เด็ก 0-3 ปี	2. เด็ก 3-5 ปี	3. เด็ก 6-12 ปี	4. เยาวชน	5. วิทยาลัย	6. หญิงตั้งครรภ์	7. ผู้สูงอายุ	8. ผู้ป่วยติดเชื้	9. ผู้ป่วยจิตเวช	10. ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง	11. คนพิการ	12. ผู้ด้อยโอกาส	13. ผู้ป่วยระยะสุดท้าย	รวม	
กิจกรรมต้น ต้นเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและพลังงานทางเลือก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
- เพิ่มความรู้ทักษะ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
- เพิ่มผู้รับการเปลี่ยนแปลง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	2
- เพิ่มการประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	5
- เพิ่มการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	5
- เพิ่มการสื่อสาร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
- เพิ่มการจัดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม/เครือข่าย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
- สร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหหรือ จัดการกับเงินแปดต่างๆ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	4	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	5
- อื่นๆ ระบุ.....																							

ตารางที่ 3.6 เที่ยบเคียงงานและกิจกรรมของหมู่บ้าน (ชุมชน) กับการตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
คำชี้แจง ระบุงานและกิจกรรมของหมู่บ้าน (ชุมชน) เช่น การขุดลอกคลอง การดูแลทางระบายน้ำในหมู่บ้าน การตัดหญ้าหรือจัดการขยะในวันสำคัญทางราชการ การจัดกิจกรรมวันผู้สูงอายุ การณรงคลดดูกัน่ายกลาง การส่งเสริมครัวเรือนทำบัญชี การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ การปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ พร้อมทั้งเทียบเคียงงานและกิจกรรมของหมู่บ้าน (ชุมชน) กับการตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระบุจำนวนครั้ง และปี พ.ศ. ที่ดำเนินการ (ตัวอย่างเช่น ในหมู่บ้านมีการจัดกิจกรรมวันผู้สูงอายุ จำนวน 2 ครั้ง ในปี พ.ศ.2551 และ พ.ศ.2554 ให้ระบุลงในช่องตารางของหมู่บ้านนั้นๆ เป็น 2551, 2554

ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	งานและกิจกรรม ของหมู่บ้าน (ชุมชน)	หมู่ที่ (ระบุจำนวนครั้ง และปี พ.ศ.)							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน									
1.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ และทางบก และระบายน้ำ									
1.2 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร									
1.3 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่าง โดยวิธีอื่น									
1.4 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ									
1.5 การสาธารณสุข โภคและก่อสร้างอื่นๆ									
1.6 อื่นๆ									
2. ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต									
2.1 การส่งเสริม การฝึก และการประกอบ อาชีพ									
2.2 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ									

ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	งานและกิจกรรม ของหมู่บ้าน (ชุมชน)	หมู่บ้าน (ระบุจำนวนครั้ง และปี พ.ศ.)							
		1	2	3	4	5	6	7	8
2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ									
2.4 ฝึกอบรมและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ									
2.5 การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส									
2.6 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย									
2.7 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน									
2.8 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล									
3. การจัดระเบียบชุมชนและสังคม									
3.1 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย									
3.2 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน									
3.3 การผังเมือง									
3.4 จัดให้มีที่จอดรถ									
3.5 การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง									

ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	งานและกิจกรรม ของหมู่บ้าน (ชุมชน)	หมู่ที่ (ระบุจำนวนครั้ง และปี พ.ศ.)								
		1	2	3	4	5	6	7	8	
3.6 การควบคุมอาคาร										
4. การวางแผนการส่งเสริมการลงทุนและพาณิชย์										
4.1 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว										
4.2 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์										
4.3 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพ ของราษฎร										
4.4 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม										
4.5 การท่องเที่ยว										
4.6 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์										
4.7 การส่งเสริม การฝึกและประกอบอาชีพ										
4.8 การพาณิชย์กรรมและการส่งเสริมการ ลงทุน										
5. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม										
5.1 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม										

ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	งานและกิจกรรม ของหมู่บ้าน (ชุมชน)	หมู่บ้าน (ระบุจำนวนครั้ง และปี พ.ศ.)							
		1	2	3	4	5	6	7	8
5.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัด มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล									
5.3 การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ									
5.4 สร้างคุณค่าการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม									
6. ด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญา									
6.1 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของ ท้องถิ่น									
6.2 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม									
6.3 การจัดการศึกษา									
6.4 การส่งเสริมกีฬา									
7. บริหารจัดการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจ ของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น									
7.1 สนับสนุนสภาพแวดล้อมและองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น									

ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	งานและกิจกรรม ของหมู่บ้าน (ชุมชน)	หมู่บ้าน (ระบุจำนวนครั้ง และปี พ.ศ.)							
		1	2	3	4	5	6	7	8
7.2 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบ หมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากร ให้ตามความจำเป็นและสมควร									
7.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการมีมาตรการป้องกัน									
7.4 การประสานและให้ความร่วมมือในการ ปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น									
7.5 การสร้างและบำรุงรักษาทางบก และทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น									
7.6 ส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร									

ตารางที่ 3.7 กิจกรรมเด่นของทุนทางสังคม จำแนกรายหมู่บ้าน

คำชี้แจง ระบุกิจกรรมเด่นของทุนทางสังคม จำแนกรายหมู่บ้าน โดยกิจกรรมเด่นของทุนทางสังคมระดับบุคคล ให้ระบุ ชื่อ-สกุลของบุคคล ลงในช่องตารางหมู่บ้าน ส่วนกิจกรรมเด่นของทุนทางสังคมระดับอื่นๆ ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางหมู่บ้าน

กิจกรรมเด่นของทุนทางสังคม	รายหมู่บ้าน							
	หมู่ 1	หมู่ 2	หมู่ 3	หมู่ 4	หมู่ 5	หมู่ 6	หมู่ 7	หมู่ 8
ระดับบุคคล								
-								
-								
-								
ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน								
-								
-								
-								
ระดับหน่วยงาน แหล่งประโยชน์								
-								
-								
-								
ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง								
-								
-								
-								

ตัวอย่างตารางที่ 3.7 กิจกรรมเด่นของทุนทางสังคม จำแนกรายหมู่บ้าน

กิจกรรมเด่นของทุนทางสังคม	รายหมู่บ้าน							
	หมู่ 1	หมู่ 2	หมู่ 3	หมู่ 4	หมู่ 5	หมู่ 6	หมู่ 7	หมู่ 8
ระดับบุคคล								
- การรักษาดูแลสมุนไพร	นายสมหมาย จันทิก				นางสมศรี ดิงาม			
- เกษตรอินทรีย์		นายมานะ เจริญผล	นายสมคิด จันดี	นายปรีชา ชนะ				
- แกนนำสุขภาพ					นางมาณี ทำดี	นายสมหวัง มารวย		
ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน								
- กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน		✓				✓		
- อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ	✓		✓					✓
- กลุ่มเกษตรอินทรีย์				✓	✓		✓	
- สถาบันการเงินชุมชน	✓		✓					
- กลุ่มออมทรัพย์วันละบาท								
ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง								
- หมู่บ้านจัดการตนเอง		✓		✓				✓
- หมู่บ้านสวัสดิการ	✓		✓			✓		
- หมู่บ้านส่งเสริมการเรียนรู้/การอ่าน					✓		✓	
- หมู่บ้านต้านยาเสพติด								
- หมู่บ้านเกษตรปลอดภัย								

ตารางที่ 3.8 ศักยภาพการจัดการงานและกิจกรรมของหมู่บ้าน (ชุมชน) กับประชากรเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์และมีขีดความสามารถ

คำชี้แจง นำใจใช้ข้อมูลกิจกรรมเด่นของชุมชนทางสังคมและงานที่ปฏิบัติ จากตาราง 3.4-3.5 มาเทียบเคียงกับประชากรเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์ และมีขีดความสามารถที่เกิดจากกิจกรรมเด่นของชุมชนทางสังคมและงานที่ปฏิบัติ โดยให้ระบุจำนวนประชากรเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์ และใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางมีขีดความสามารถ

หมู่บ้าน (ชุมชน)	นามและกิจกรรมของหมู่บ้าน (ชุมชน)	ประชากรเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์ (ระบุจำนวนประชากรเป้าหมายในแต่ละกลุ่ม)												มีขีดความสามารถ (ใส่เครื่องหมาย✓)								
		1. เด็ก 0-3 ปี	2. เด็ก 3-5 ปี	3. เด็ก 6-12 ปี	4. เด็กและเยาวชน	5. หญิงตั้งครรภ์	6. วัยทำงาน	7. ผู้สูงอายุ	8. ผู้ติดเชื้อ	9. ผู้ป่วยโรคจิต	10. ผู้ป่วยเรื้อรัง	11. ผู้ป่วยโอดาส	12. คนพิการ	13. ผู้ป่วยระยะสุดท้าย	รวม	1. สุขุม	2. เศรษฐกิจ	3. การจัดการสภาวะแวดล้อม	4. สุขภาพ	5. การเมืองการปกครอง	รวม	
หมู่บ้าน	กิจกรรมเด่น.....																					
																					
																					
																					
																					
																					
																					
																					
																					
																					

ตัวอย่างตารางที่ 3.8 ศักยภาพการจัดการงานและกิจกรรมของหมู่บ้าน (ชุมชน) กับประชากรเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์และมีติดของผลกระทบ

หมู่บ้าน (ชุมชน)	งานและกิจกรรมของหมู่บ้าน (ชุมชน)	ประชากรเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์ (ระบุจำนวนประชากรเป้าหมายในแต่ละกลุ่ม)												มิติของผลกระทบ (ใส่เครื่องหมาย✓)								
		1. เล็ก 0-3 ปี	2. เล็ก 3-5 ปี	3. เล็ก 6-12 ปี	4. เล็กและเยาวชน	5. หญิงตั้งครรภ์	6. วัยทำงาน	7. ผู้สูงอายุ	8. ผู้ด้อยโอกาส	9. ผู้ป่วยโรคจิต	10. ผู้ป่วยเรื้อรัง	11. ผู้ด้อยโอกาส	12. คนพิการ	13. ผู้ป่วยระยะสุดท้าย	รวม	1. สุขุม	2. เศรษฐกิจ	3. การจัดการสถานะแวดล้อม	4. สุขภาพ	5. การเมืองการปกครอง	รวม	
หมู่ที่ 1	กิจกรรมเด่น ศูนย์เรียนรู้การจัดการขยะ																					
	รณรงค์การจัดการขยะโดยใช้เตาเผา			5	5	67	45	5											✓			
	กำหนดกติกาไม่ให้เผาขยะ ในครัวเรือน			5	5	67	45	5											✓			
	พัฒนาอาสาสมัครค้นหาครัวเรือน สมาชิกเพิ่ม					56												✓	✓	✓		

ตารางที่ 3.9 ศักยภาพการจัดกระบวนการและกิจกรรมของหน่วยงานที่พัฒนากับการตอบสนองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความสอดคล้องกับข้อเสนอนโยบาย
และยุทธศาสตร์

คำชี้แจง นำใช้ข้อมูลการจัดกระบวนการและกิจกรรมของหน่วยงานซึ่งตั้ง 3.2 มาระบุในทางสังคมที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งเทียบเคียงกับกรอบตอบสนองของบริการเชิง
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความสอดคล้องกับ 7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ โดยระบุหมายเลขบริการเชิงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตอบสนองของ
(รายละเอียดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคผนวก ๒) และข้อเสนอนโยบายสาธารณะที่สอดคล้อง (รายละเอียดข้อเสนอนโยบายสาธารณะ ภาคผนวก ๓) ลง
ในช่องตารางที่กำหนดให้

การจัดบริการ และเป้าหมายของ แผนผัง	แนวทางสังคมที่เกี่ยวข้อง (ระบุชื่อพื้นที่)				การตอบสนองต่อ																
	ระดับ ยอด ระดับ	ระดับ ชุมชน ระดับ	ระดับ หน่วยงาน ระดับ	ระดับ ตนเอง ระดับ (ผู้ รับ บริการ)	การตอบสนองต่อ																
					ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ระบุการ บริการเชิงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตอบสนอง)					ข้อเสนอแนะสาธารณะที่สอดคล้อง											
					1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2. ด้านการส่งเสริมสุขภาพจิต	3. การจัดระเบียบชุมชนและสังคม	4. การวางแผนการส่งเสริมการลงพื้นที่ และพหุวิชาชีพ	5. การบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6. ด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	7. บริหารจัดการสนับสนุนการ ปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	รวม	1. การบริหารจัดการท้องถิ่นมีส่วนร่วม	2. การส่งเสริมการสังคมชุมชน	3. เศรษฐกิจสีเขียว	4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	5. การเรียนรู้ของทุกเพศวัย	6. การดูแลสุขภาพชุมชนโดยชุมชน	7. การจัดการสุขภาพชุมชนท้องถิ่น	8. การลงทุนด้านสุขภาพโดยชุมชน	รวม

แนวทางการเขียนสรุป

การจัดทำงานและกิจกรรมของทุนทางสังคม เป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนในชุมชนท้องถิ่น โดยมีงานและกิจกรรมของทุนทางสังคมเกิดขึ้นรวม..... งาน/กิจกรรม ดังนี้

1. งานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทุนทางสังคมระดับบุคคล ได้แก่..... ก่อให้เกิดการตอบสนองต่อ
 - 1.1 ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวม..... ภารกิจ ได้แก่
 - 1.2 สอดคล้องกับข้อเสนอนโยบายสาธารณะ รวม..... ประเด็น ได้แก่
2. งานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทุนทางสังคมระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ได้แก่..... ก่อให้เกิดการตอบสนองต่อ
 - 2.1 ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวม..... ภารกิจ ได้แก่
 - 2.2 สอดคล้องกับข้อเสนอนโยบายสาธารณะ รวม..... ประเด็น ได้แก่
3. งานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทุนทางสังคมระดับหน่วยงาน แห่ส่งประโยชน์ ได้แก่..... ก่อให้เกิดการตอบสนองต่อ
 - 3.1 ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวม..... ภารกิจ ได้แก่
 - 3.2 สอดคล้องกับข้อเสนอนโยบายสาธารณะ รวม..... ประเด็น ได้แก่
4. งานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทุนทางสังคมระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง ได้แก่..... ก่อให้เกิดการตอบสนองต่อ
 - 4.1 ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวม..... ภารกิจ ได้แก่
 - 4.2 สอดคล้องกับข้อเสนอนโยบายสาธารณะ รวม..... ประเด็น ได้แก่

ตัวอย่างตารางที่ 3.9 ศักยภาพการจัดดำเนินงานและกิจกรรมของหน่วยงานด้านการตอบสนององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และความสอดคล้องกับข้อเสนอ
นโยบายสาธารณะ

การจัดกิจกรรม และกิจกรรมของ หน่วยงานสังคม	ทุนทางสังคมที่เกี่ยวข้อง (ระบุชื่อทุนทางสังคม)				การตอบสนองต่อ																
	ระดับ บุคคล	ระดับ กลุ่ม องค์กร ชุมชน	ระดับ หน่วย งาน แหล่ง ประโยชน์	ระดับ หมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการ ตนเอง	ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ระบุภารกิจ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตอบสนอง)					ข้อเสนอนโยบายสาธารณะ (ระบุข้อเสนอนโยบายสาธารณะที่สอดคล้อง)											
	นางตัว บุญนong	ศูนย์ เรียนรู้วิถี พลังงาน ทางเล็ก	เทศบาล เกษตร อำเภอ	หมู่ 5	1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2. ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต	3. การจัดระเบียบชุมชนและสังคม	4. การวางแผนการส่งเสริมการลดทุน และพาณิชย์	5. การบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6. ด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	7. บริหารจัดการสนับสนุนการ ปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	รวม	1. การบริหารจัดการท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม	2. การจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชน	3. เศรษฐกิจยั่งยืน	4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	5. การเรียนรู้ของโตและเยาวชน	6. การดูแลสุขภาพชุมชนโดยชุมชน	7. การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนท้องถิ่น	8. การลงทุนด้านสุขภาพโดยชุมชน	รวม
ศูนย์เรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียง และการใช้พลังงาน ทางเล็ก					2.1				5.1	6		6	1.2	2.2	3.3	4.4	5.2	6.2	7.2	8.3	18
					2.2			5.2							3.4	4.6	5.5	6.3	7.5		
								5.3							3.5						
								5.4							3.6						
															3.7						
															3.8						
															3.9						

ตารางที่ 3.10 ศักยภาพของทุนทางสังคมรายหมู่บ้าน (ชุมชน) ก็กับการจัดการงานและกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย คำชี้แจง นำข้อมูลทุนทางสังคมรายหมู่บ้าน (ชุมชน) จากตารางที่ 3.3, 3.4 มาวิเคราะห์ประชากรเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบจากบริการงานและกิจกรรม โดยระบุจำนวนประชากรเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบ จำนวนรายหมู่บ้านและระดับทุนทางสังคม **พร้อมทั้งตรวจสอบว่า การจัดการงานและกิจการของหน่วยงานสังคม** **ครอบคลุมประชากรเป้าหมายมากน้อยเท่าใด โดยจัดลำดับการส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย ดังนี้**

- ▲ สัญลักษณ์สามเหลี่ยม หมายถึง การจัดการงานและกิจการของทุนทางสังคมสามารถส่งผลกระทบต่อได้ 5-7 กลุ่ม
- สัญลักษณ์สี่เหลี่ยม หมายถึง การจัดการงานและกิจการของทุนทางสังคมสามารถส่งผลกระทบต่อได้ 7- 10 กลุ่ม
- ★ สัญลักษณ์ดาว หมายถึง การจัดการงานและกิจการของทุนทางสังคมสามารถส่งผลกระทบต่อได้ 11-13 กลุ่ม

ทุนทางสังคม	การจัดการงานและ กิจกรรมของทุนทาง สังคม	ประชากรเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบ (ระบุจำนวนประชากรเป้าหมาย)													สรุป	
		1. กลุ่มเด็ก 0-3 ปี	2. กลุ่มเด็ก 3-5 ปี	3. กลุ่มเด็ก 6-12 ปี	4. กลุ่มเด็กและเยาวชน	5. กลุ่มหญิงมีครรภ์	6. กลุ่มวัยทำงาน	7. กลุ่มผู้สูงอายุ	8. กลุ่มผู้ติดเชื้อ	9. กลุ่มผู้ป่วยจิตเวช	10. กลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง	11. กลุ่มผู้ต้องการการ ช่วยเหลือ	12. กลุ่มคนพิการ	13. กลุ่มผู้ป่วยระยะสุดท้าย		
หมู่บ้าน..... บุคคล																
กลุ่มทางสังคม องค์การชุมชน หน่วยงาน แห่หลังประโยชน์ หมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง																
หมู่บ้าน..... บุคคล																
กลุ่มทางสังคม องค์การชุมชน หน่วยงาน แห่หลังประโยชน์ หมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง																

ตารางที่ 3.11 ศักยภาพของทุนทางสังคมรายหมู่บ้าน (ชุมชน) กับการจัดการงานและกิจกรรมที่สอดคล้องกับข้อเสนอนโยบายสาธารณะ และส่งผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ

คำชี้แจง นำใช้ข้อมูลทุนทางสังคมรายหมู่บ้าน (ชุมชน) จากตารางที่ 3.3, 3.4 มาวิเคราะห์ความสอดคล้องจากการจัดการงานและกิจกรรมกับ 7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ และผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ 10 ประเด็น โดยระบุหมายเลขข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะที่สอดคล้อง (รายละเอียดข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะภาคผนวก ค) และผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพลงในช่องตารางที่กำหนดให้

ปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ 10 ประเด็น				
1. การควบคุมการบริโภคยาสูบ	2. การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการลดอุบัติเหตุจราจร	3. เกษตรกรรมยั่งยืนสู่อาหารเพื่อสุขภาพ	4. ระบบการดูแลสุขภาพ	5. การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน
6. ครอบครัวยุคใหม่และตั้งครรภ์ในวัยรุ่น	7. การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนท้องถิ่น	8. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	9. การออกกำลังกาย	10. การลงทุนด้านสุขภาพ
ทุนทางสังคม	การจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคม	ความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ (ระบุข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะที่สอดคล้อง)		
		1. การบริหารจัดการท้องถิ่น	2. การจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชน	3. เกษตรกรรมยั่งยืน
		4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	5. การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน	6. การดูแลสุขภาพชุมชนท้องถิ่น
		7. การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนท้องถิ่น	8. การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ	9. การออกกำลังกาย
		10. การบริหารจัดการท้องถิ่น	11. การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ	12. การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ
หมู่บ้าน.....				
บุคคล				
กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน				
หน่วยงาน แพลตฟอร์มออนไลน์				
หมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง				

ตารางที่ 3.12 การประเมินศักยภาพหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง
 คำชี้แจง นำใช้ข้อมูลจากตารางที่ 3.9 (การตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น), ตารางที่ 3.10 (ผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม), ตารางที่ 3.11 (ความสอดคล้องกับ 7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ และผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ 10 ประเด็น) มาประเมินศักยภาพของหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง และสรุปภาพรวมของการเป็นหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง หากพบ ในทุกมิติของการประเมิน

หมู่บ้าน (ชุมชน)	มิติที่ 1 งานและกิจการที่ตอบสนอง ต่อภารกิจของ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น (ตารางที่ 3.9)			มิติที่ 2 งานและกิจการที่ส่งผล กระทบต่อประชากร เป้าหมาย (ตารางที่ 3.10)			มิติที่ 3 งานและกิจการที่ สอดคล้องกับข้อเสนอ นโยบายสาธารณะ (ตารางที่ 3.11)			มิติที่ 4 งานและกิจการที่ส่งผลกระทบต่อ การลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ (ตารางที่ 3.11)		
												
หมู่บ้าน.....	มีงาน สอดคล้อง ตั้งแต่ 1-2 ด้าน	มีงาน สอดคล้อง 3 ด้าน	มีงาน สอดคล้อง ตั้งแต่ 4 ด้านขึ้นไป	สร้างผล กระทบ ได้ 5-7 กลุ่ม	สร้างผล กระทบ ได้ 8-10 กลุ่ม	สร้างผล กระทบ ได้ 11-13 กลุ่ม	ประเด็น ประเด็น	3-4 ประเด็น	5-8 ประเด็น	ลดได้ 1 ด้าน	ลดได้ 2 ด้าน	ลดได้ 3 ด้าน ขึ้นไป
หมู่บ้าน.....												
หมู่บ้าน.....												

ตารางที่ 3.13 สรุปภาพรวมการประเมินศักยภาพหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง
คำชี้แจง นำข้อมูลสรุปจากตาราง 3.12 มาลงให้ตรงช่องที่กำหนดให้ และระบุศักยภาพของการเป็นหมู่บ้านจัดการตนเอง
 หากพบ ★ ในทุกมิติ สามารถสรุปได้ว่าหมู่บ้านจัดการตนเองได้

หมู่บ้าน (ชุมชน)	มิติที่ 1 งานและกิจกรรมที่ตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	มิติที่ 2 งานและกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อการประสานงาน	มิติที่ 3 งานและกิจกรรมที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ	มิติที่ 4 งานและกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนเชิงสุขภาพ	หมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง
หมู่ที่ 1					() เป็น () ไม่เป็น
หมู่ที่ 2					() เป็น () ไม่เป็น
หมู่ที่ 3					() เป็น () ไม่เป็น
หมู่ที่ 4					() เป็น () ไม่เป็น
หมู่ที่ 5					() เป็น () ไม่เป็น
หมู่ที่ 6					() เป็น () ไม่เป็น

ตารางที่ 3.14 จำนวนทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและขยายผล

คำชี้แจง นำข้อมูลจากตารางปฏิบัติการที่ 1, 2 และ 3 มาสรุปจำนวนทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและขยายผล โดยให้ระบุจำนวนของทุนทางสังคมลงในช่องตารางของแต่ละหมู่บ้าน ทั้งนี้กรณีของกลุ่ม องค์กรชุมชน หน่วยงาน แหล่งประโยชน์ หมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง ให้ระบุจำนวนกลุ่ม องค์กร หน่วยงาน แหล่ง และใส่จำนวนสมาชิกใน () เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 1 กลุ่ม มีสมาชิก 5 คน ให้ระบุ 1 (5)

ทุนทางสังคม	หมู่บ้าน (ระบุจำนวนทุนทางสังคม)								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. ระดับบุคคล									
2. ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน									
3. ระดับหน่วยงาน แหล่งประโยชน์									
4. ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง									

ตัวอย่างตารางที่ 3.14 จำนวนทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล

ทุนทางสังคม	หมู่ที่ (ระบุจำนวนหมู่ทางสังคม)								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. ระดับบุคคล									
เกษตรกรอินทรีย์	6			5					
ศิลปินธรรม		6			7	9		9	8
แกนนำสุขภาพ	4	4	7	8	6	8	5	8	3
2. ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน									
สภาตำบล				1(5)					
นักจัดการสุขภาพตำบล	1(6)		1(6)		1(6)		1(6)		
ผู้ช่วยเสด็จสุขภาพ (ชมรมรักสุขภาพ)		1(12)				1(8)			
อาสาสมัครสาธารณสุข	1(11)	1(23)	1(32)	1(20)	1(34)	1(23)	1(12)	1(34)	1(45)
3. ระดับหน่วยงาน แห่ส่งประโยชน์									
4. ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง									

ตารางที่ 3.15 ภาพรวมทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล คำชี้แจง นำข้อมูลจากตารางปฏิบัติการที่ 1, 2 และ 3 มาสรุปภาพรวมทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล โดยใช้สัญลักษณ์ของการจำแนกศักยภาพของทุนทางสังคมตามที่กำหนด ลงในช่องตารางของแต่ละหมู่บ้าน ที่เป็นที่อยู่ หรือที่ทำการของทุนทางสังคม

- 1) ระดับบุคคล ระบุความเชี่ยวชาญ เช่น เกษตรอินทรีย์ ศิลปวัฒนธรรม ภาษาและวรรณกรรม แกนนำการแก้ปัญหา การอาสา เป็นต้น
- 2) ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ใช้สัญลักษณ์
- 3) ระดับหน่วยงาน แหล่งประโยชน์ ใช้สัญลักษณ์   และ ใส่ตัวเลขกำกับผลกระทบ
- 4) ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง ใช้สัญลักษณ์   และ ใส่ตัวเลขกำกับผลกระทบ

①	②	③	④	⑤
สังคม	เศรษฐกิจ	การจัดการ สภาวะแวดล้อม	สุขภาพ	การเมือง การปกครอง

①	②	③	④	⑤
สังคม	เศรษฐกิจ	การจัดการ สภาวะแวดล้อม	สุขภาพ	การเมือง การปกครอง

ตารางวิเคราะห์ที่ 3.15 ภาพรวมทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและขยายผล

ทุนทางสังคม	หมู่บ้าน (ระบุจำนวนหมู่บ้านตั้งคคม)									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. ระดับบุคคล										
ชื่อ.....										
ชื่อ.....										
2. ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน										
ชื่อกลุ่มหรือแหล่ง.....										
ชื่อกลุ่มหรือแหล่ง.....										
3. ระดับหน่วยงาน แหล่งประโยชน์										
ระบุหน่วยงาน.....										
ระบุแหล่งประโยชน์.....										
4. ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง										
หมู่บ้าน.....										
หมู่บ้าน.....										

ตัวอย่างตารางที่ 3.15 ภาพรวมทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนางานต่อเนื่องและขยายผล

ทุนทางสังคม	หมู่บ้าน (ระบุจำนวนทางสังคม)									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. ระดับบุคคล										
- การรักษาคำสัญญาแม่พร	นายสมหมาย จันทิก	นายมานะ เจริญ	นายสมคิด จันทิ	นายปรีชา ชนะ	นางสมศรี ดิงาม					
- เกษตรอินทรีย์										
- แขนงน้ำสุขภาพ					นางมานี ทาทิ	นายสมหวัง มารวย				
2. ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน										
- กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน		★ ① ④				★ ① ④				
- อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ	★ ① ④		★ ① ④ ⑤					★ ① ④ ⑤		
- กลุ่มเกษตรอินทรีย์				★ ① ③	★ ① ③					
- สถาบันการเงินชุมชน						★ ① ② ③ ④				
3. ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง										
- หมู่บ้านสวัสดิการ		★ ① ② ③ ④		★ ① ② ③ ④				★ ① ② ③ ④		
- หมู่บ้านส่งเสริมการเรียนรู้/การอ่าน	★ ① ② ③ ④		★ ① ② ③ ④			★ ① ② ③ ④				
- หมู่บ้านด้านยาเสพติด									★ ① ② ③ ④ ⑤	
- หมู่บ้านเกษตรปลอดภัย					★ ① ② ③ ④					

ปฏิบัติการที่ 4

การสร้างและพัฒนานวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง

แนวคิดและหลักการ

การสร้างและพัฒนานวัตกรรมโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง เป็นกระบวนการนำใช้ความคิด แนวทาง วิธีการ กระบวนการทำงาน เครื่องมือการทำงานรวมทั้งกระบวนการสร้างการเรียนรู้ใหม่ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่ทั้งหมดในชุมชน ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ระดับหน่วยงาน แหล่งประโยชน์ และระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง ร่วมกับการใช้ความรู้หลายชุดทั้งทางหลักวิชาการ หลักสังคมวัฒนธรรม หลักประสบการณ์ เพื่อให้กระบวนการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง ต่อเนื่องและยั่งยืน ก่อให้เกิดประโยชน์ ผลกระทบและผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในแง่ของการเพิ่มทักษะหรือศักยภาพ การเพิ่มคุณค่า การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มผลตอบแทน การลดค่าใช้จ่าย การเพิ่มสวัสดิการ การเพิ่มคุณภาพการดูแล การลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ ตลอดจนการแก้ไขและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของนวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง
2. เพื่อวิเคราะห์นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งกับผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม
3. เพื่อวิเคราะห์นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งกับผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพของประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม
4. เพื่อวิเคราะห์นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งกับผลกระทบต่อการตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความสอดคล้องกับข้อเสนอนโยบายสาธารณะ
5. เพื่อสรุปและวิเคราะห์ภาพรวมของทุนทางสังคมต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง

วิธีการ

1. แกนนำชุมชน นำใช้ข้อมูลจากการถอดบทเรียนชุมชนจากปฏิบัติการที่ 1-3 พุดคุยและวิเคราะห์ถึงการสร้างและพัฒนานวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง โดยใช้ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ ฯลฯ ในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนานวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งกับการสร้างผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม การลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ การตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความสอดคล้องกับ 7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ และการเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

2. บันทึกผลการวิเคราะห์ข้อมูลลงในตารางที่ 4.2-4.6

ตารางที่ 4.2 นวัตกรรมที่แสดงถึงวิธีการดำเนินงาน และคุณลักษณะ

ตารางที่ 4.3 นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นกับการสร้างผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย

ตารางที่ 4.4 นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นกับการสร้างผลกระทบท่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพของประชากรเป้าหมาย

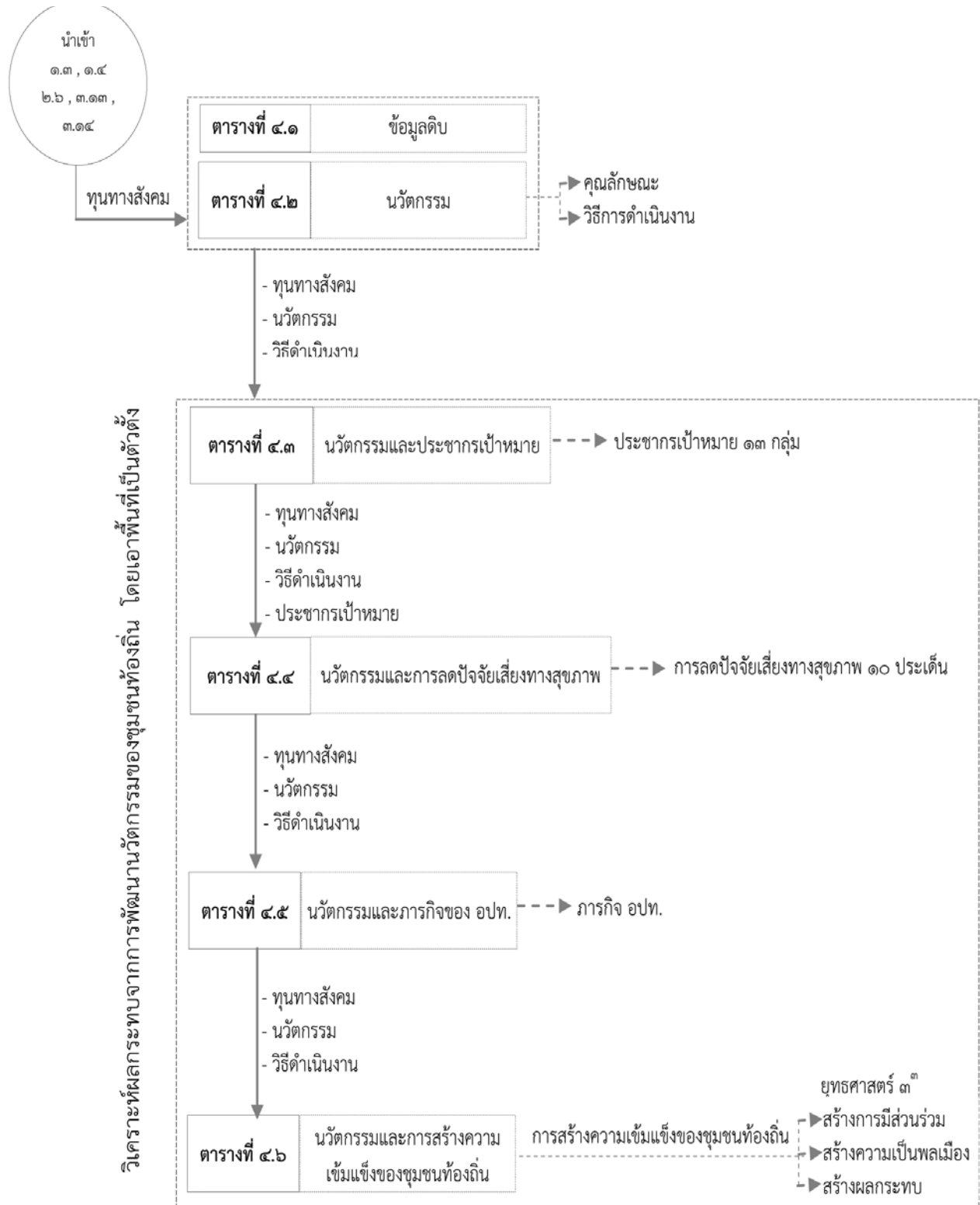
ตารางที่ 4.5 นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นกับการสร้างผลกระทบท่อการตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความสอดคล้องกับข้อเสนอนโยบายสาธารณะ

ตารางที่ 4.6 นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นกับการสร้างผลกระทบท่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ผลลัพธ์

ภาพรวมนวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นจากการทำงานของทุนทางสังคมกับการสร้างผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม การลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ การตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความสอดคล้องกับข้อเสนอโยบายสาธารณะ รวมถึงการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

แผนภาพที่ 4.1 การสร้างและพัฒนานวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง

ตารางที่ 4.1 แนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาวิถกรรมการเรียนรู้ของชุมชนท้องถิ่นโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งกับการสร้างผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม การลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ การตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความสอดคล้องกับ 7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ และการเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ข้อมูลที่ต้องการ	ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการเข้าถึงข้อมูล
<ul style="list-style-type: none"> - การสร้างและพัฒนานวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่น โดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง 	<ul style="list-style-type: none"> - เป้าหมายการทำงานของแกนนำ มีอะไรบ้าง (เช่น การมีหลักความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การมีสวัสดิการที่เกิดจากการกำหนดร่วมกันของชุมชน การสร้างรายได้ ลดรายจ่ายครัวเรือน การมีสุขภาพดี การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสีเขียวแวดล้อมในชุมชน เป็นต้น) - ถ้าจะไปถึงเป้าหมายการทำงานที่ต้องการ เราจะต้องทำอย่างไรบ้าง มีวิธีการทำงาน กระบวนการ และขั้นตอนอย่างไร - ลักษณะการทำงานที่คิดได้ เป็นการทำงานแบบใหม่ หรือต่อยอดการทำงานเดิม (การเสริมศักยภาพและเพิ่มทักษะ การเพิ่มสมาชิก การเพิ่มขึ้นตอนรายละเอียดของงาน การเพิ่มกติกา ข้อตกลงการทำงาน เพิ่มการเชื่อมประสานกับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หน่วยงาน การจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน) - การจะพัฒนางานใหม่ ต้องใช้ทรัพยากรอะไรบ้างที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงาน (เช่น สถานที่ แหล่งประโยชน์ แหล่งทรัพยากร เงินทุน เป็นต้น) และสนับสนุนอย่างไร - การจะพัฒนางานใหม่ ต้องเชื่อมประสานการทำงานกับใครบ้าง (เช่น กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน การจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน หน่วยงานทั้งในและนอกพื้นที่ เป็นต้น) และเชื่อมประสานกันอย่างไร - นวัตกรรมที่ทำ ส่งผลกระทบต่อยุทธศาสตร์สุขภาพด้านใดบ้าง อย่างไร นวัตกรรมที่ทำ ส่งผลกระทบต่อการเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นอย่างไร 	<p>ทุนทางสังคม</p> <p>1. บุคคล ได้แก่ แกนนำ ผู้นำ คนดี คนเก่ง คนสำคัญ ประชาชน</p> <p>2. ผู้นำกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ได้แก่ แกนนำแหล่งเรียนรู้ อาสาสมัคร พระ เป็นต้น</p> <p>3. แกนนำหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ ครู เจ้าหน้าที่ โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้นำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น</p> <p>ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น</p> <p>4. แกนนำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิก องค์กรการบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการประชาคมหมู่บ้าน เป็นต้น</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การสังเกตแบบมีส่วนร่วม - การสนทนากลุ่ม - การสัมภาษณ์เชิงลึก

ข้อมูลที่ต้องการ	ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการเข้าถึงข้อมูล
<ul style="list-style-type: none"> - นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งกับการสร้างผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม - นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งกับการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพในประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> - นวัตกรรมที่ทำให้มีประโยชน์หรือส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมายกลุ่มใดบ้างอย่างไร - นวัตกรรมที่ทำให้ส่งผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ 10 ด้านอย่างไร (1. การควบคุมการบริโภคยาสูบ 2. การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการลดอุบัติเหตุจราจร 3. เกษตรกรรมยั่งยืนสู่อาหารเพื่อสุขภาพ 4. ระบบการดูแลสุขภาพ (ระบบการดูแลสุขภาพ) 5. การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน 6. ครอบครัวอบอุ่นและตั้งครกรีนวัยรุ่น 7. การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนท้องถิ่นท้องถิ่น 8. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 9. ออกกำลังกาย และ 10. การลดทุนด้านสุขภาพ) แต่ละปัจจัยเสี่ยงกระทบในกลุ่มประชากรเป้าหมายใดบ้าง 	<p>ทุนทางสังคม</p> <ol style="list-style-type: none"> บุคคล ได้แก่ แก่นนำ ผู้นำ คนดี คนเก่ง คนสำคัญ ประชาชน ผู้นำกลุ่มทางสังคม องค์กร ชุมชน ได้แก่ แก่นนำ แหล่งเรียนรู้ อาสาสมัคร พระ เป็นต้น แก่นนำหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ ครู เจ้าหน้าที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้นำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น แก่นนำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการประชาคมหมู่บ้าน เป็นต้น ผู้ที่ได้รับผลกระทบ ผลประโยชน์ เช่น ผู้ป่วยเรื้อรัง ผู้พิการ คนยากจน เด็กและเยาวชน เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - การสังเกตแบบมีส่วนร่วม - การสนทนากลุ่ม - การสัมภาษณ์เชิงลึก

ข้อมูลที่ต้องการ	ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการเข้าถึงข้อมูล
<ul style="list-style-type: none"> - นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งกับการตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความสอดคล้องกับนโยบายสาธารณะ (7+1 ข้อเสนอ) ด้านใดบ้าง 88 ข้อเสนอ 	<ul style="list-style-type: none"> - นวัตกรรมที่ทำ มีประโยชน์ต่อชุมชนอย่างไร - เมื่อเทียบเคียงนวัตกรรมที่ทำ มีความสอดคล้องกับภารกิจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านใดบ้าง 88 ข้อเสนอ - นวัตกรรมที่ทำ มีความสอดคล้องกับนโยบายสาธารณะ (7+1 ข้อเสนอ) ด้านใดบ้าง 88 ข้อเสนอ 	<p>ทุนทางสังคม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บุคคล ได้แก่ แก่นนำ ผู้นำ คนดี คนเก่ง คนสำคัญ ประชาชน 2. ผู้นำกลุ่มทางสังคม องค์กร ชุมชน ได้แก่ แก่นนำ แหล่งเรียนรู้ อาสาสมัคร พระ เป็นต้น 3. แก่นนำหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ ครู เจ้าหน้าที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้นำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น 4. แก่นนำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิก องค์กรบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการประชาคมหมู่บ้าน เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - การสนทนากลุ่ม - การสัมภาษณ์เชิงลึก

ข้อมูลที่ต้องการ	ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการเข้าถึงข้อมูล
<p>- นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นโดยอาชีพที่เป็นตัวตั้งกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น</p>	<p>- นวัตกรรมที่ดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นอย่างไร</p> <p>1) สร้างการเรียนรู้: สร้างแหล่งเรียนรู้ สร้างความรู้ สร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง</p> <p>2) สร้างความเป็นพลเมือง: สร้างการมีส่วนร่วม สร้างความเป็นเจ้าของ สร้างศักยภาพ</p> <p>3) สร้างผลกระทบ: สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม)</p>	<p>เทศบาลสังคม</p> <p>1. บุคคล ได้แก่ แกนนำ ผู้นำ คนดี คนเก่ง คนสำคัญ ประชาชน</p> <p>2. ผู้นำกลุ่มทางสังคม องค์กร ชุมชน ได้แก่ แกนนำแหล่งเรียนรู้ อาสาสมัคร พระ เป็นต้น</p> <p>3. แกนนำหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ ครู เจ้าหน้าที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้นำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น</p> <p>4. แกนนำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการประชาคมหมู่บ้าน เป็นต้น</p>	<p>- การสนทนากลุ่ม</p> <p>- การสัมภาษณ์เชิงลึก</p>

แบบบันทึกการเรียนรู้

ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
การสร้างและพัฒนานวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่น โดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง		

แบบบันทึกการเรียนรู้

ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
<p>นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่น โดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งกับ การสร้างผลกระทบต่อ ประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม</p>		

แบบบันทึกการเรียนรู้

ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
<p>นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่น โดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งกับ การลดปัจจัยเสี่ยงทาง สุขภาพในประชากร เป้าหมาย 13 กลุ่ม</p>		

แบบบันทึกการเรียนรู้

ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
<p>นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่น โดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งกับการตอบสนองต่อภารกิจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความสอดคล้องกับ 7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ</p>		

แบบบันทึกการเรียนรู้

ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
<p>นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่น โดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งกับ การสร้างเสริมเข้มแข็งของ ชุมชนท้องถิ่น</p>		

ตารางที่ 4.2 นวัตกรรมที่แสดงถึงวิถีการดำเนินงานและคุณลักษณะ

คำชี้แจง ระบุการพัฒนา นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นของทุนทางสังคมทั้งหมดในชุมชน พร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดของวิธีการดำเนินงาน และวิเคราะห์ภาพรวมและคุณลักษณะของนวัตกรรม โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางที่กำหนด

ทุนทางสังคม	นวัตกรรม	วิถีการดำเนินงาน	ภาพรวมนวัตกรรม				คุณลักษณะของนวัตกรรม																																							
			บุคลากรระบบสุขภาพ	ระบบบริการสุขภาพ	เทคโนโลยีสุขภาพ	แหล่งบริการสุขภาพ	สุขภาพชุมชน	สุขภาพแรงงาน	สุขภาพเด็ก	สุขภาพผู้สูงอายุ	สุขภาพผู้พิการ	สุขภาพคนด้อยโอกาส	สุขภาพคนชายขอบ	สุขภาพคนกลุ่มเปราะบาง	สุขภาพคนกลุ่มเสี่ยง	สุขภาพคนกลุ่มเป้าหมาย	สุขภาพคนกลุ่มอื่น																													

แนวทางการเขียนสรุป

การพัฒนาแนวความคิดของชุมชนท้องถิ่นโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง มีที่มาจากหลายลักษณะ ได้แก่ 1) พัฒนามาจากปัญหาในพื้นที่ เช่น ปัญหาสุขภาพ โรคและภาวะเจ็บป่วย ก่อให้เกิดการพัฒนาแนวความคิดของชุมชนท้องถิ่น หมอพื้นบ้าน หมอสมุนไพร หมอยา กลุ่มอาสาสมัครต่างๆ เป็นต้น 2) พัฒนามาจากความต้องการในพื้นที่ เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันในยามเดือดร้อน เช่น การรวมกลุ่มจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ สถาบันการเงินชุมชน เป็นต้น 3) พัฒนามาจากนโยบายรัฐ ได้แก่ กองทุนหมู่บ้าน กองทุนสวัสดิการชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น 4) พัฒนามาจากนโยบายท้องถิ่น ได้แก่ กลุ่มอาสาสมัครต่างๆ กองทุนหลักประกันสุขภาพชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ธนาคารขยะ เป็นต้น การพัฒนาแนวความคิดของชุมชนท้องถิ่นโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง มีดังนี้

1. แนวคิดธรรมดาสามัญส่วนใหญ่เป็นแนวคิดธรรมดาที่ทำแยกตามความเชี่ยวชาญที่ได้รับถ่ายทอดมา เพื่อช่วยเหลือกันในชุมชน เช่น
คุณลักษณะของแนวคิดธรรมดาสามัญ

2. แนวคิดธรรมดาสามัญระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ส่วนใหญ่เป็นแนวคิดธรรมดาสามัญแบบบูรณาการ เช่นคุณลักษณะของแนวคิดธรรมดาสามัญ
.....

3. แนวคิดธรรมดาสามัญระดับหน่วยงาน แห่ลงประโยชน์ เป็นการพัฒนาแนวคิดธรรมดาสามัญได้ภาคกิจและบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานนั้นๆ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล มีภารกิจหลักในการดูแลสุขภาพประชาชนทั้งหมดในพื้นที่ ทั้งด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสุขภาพ ซึ่งต้องทำงานประสานร่วมกับหลายภาคส่วนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ แนวคิดธรรมดาสามัญเป็นการคุณลักษณะของแนวคิดธรรมดาสามัญ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรทุกกลุ่ม ทั้งด้าน สังคม เศรษฐกิจ การจัดการภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครอง การทำงานต้องประสานความร่วมมือกับหลายภาคส่วนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ แนวคิดธรรมดาสามัญเป็นการคุณลักษณะของแนวคิดธรรมดาสามัญ
เป็นการ.....

4. แนวคิดธรรมดาสามัญระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) เข้มแข็ง เป็นการทำงานร่วมกันของทางสังคมทั้งหมดในพื้นที่ระดับหมู่บ้าน ซึ่งมีทั้งแกนนำ ประชาชนชาวบ้าน กลุ่มทางสังคมในหมู่บ้าน วัด โรงเรียน แนวคิดธรรมดาสามัญเป็นการคุณลักษณะของแนวคิดธรรมดาสามัญ
.....

คุณลักษณะของนวัตกรรมกระแส ๒๓๕	
กระแส ๒๓๕	
	คณะครูและบุคลากรโรงเรียน	
	คณะผู้บริหารโรงเรียน	
	ครูและบุคลากรในโรงเรียน	
	เบญจมาภรณ์ ฐิตินันท์	
	คณะผู้บริหารโรงเรียน	
	บุคลากรโรงเรียน	
	บุคลากรโรงเรียน	
	บุคลากรโรงเรียน	
	บุคลากรโรงเรียน	
ภาพรวมนวัตกรรม	โรงเรียนที่นำผลมาสู่โรงเรียน	
	นักเรียนโรงเรียน	
	โรงเรียนที่นำผลมาสู่โรงเรียน	
	บุคลากรโรงเรียน	
ทุนทางสังคม	นวัตกรรม	<p>วิธีการดำเนินงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มผู้สูงอายุ จัดสรรงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ การส่งเสริมอาชีพ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่น จัดสวัสดิการช่วยเหลือผู้สูงอายุ

ตารางที่ 4.3 นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นกับการสร้างผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย
 คำชี้แจง นำข้อมูลนวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่น และวิธีการดำเนินงานจากตารางที่ 5.2 มาเทียบเคียงกับการสร้างผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม โดยใส่
 เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางที่กำหนด

ทุนทางสังคม	นวัตกรรม	วิธีการดำเนินงาน	ผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย																
			1) เล็ก 0-3 ปี	2) เล็ก 3-5 ปี	3) เล็ก 6-12 ปี	4) เล็กและเยาวชน	5) หญิงตั้งครรภ์	6) วัยทำงาน	7) ผู้สูงอายุ	8) ผู้ด้อยโอกาส	9) ผู้ป่วยโรคจิต	10) ผู้ป่วยเรื้อรัง	11) ผู้ด้อยโอกาส	12) คนพิการ	13) ผู้ป่วยระยะสุดท้าย	รวม			

แนวทางการเขียนสรุป

นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นที่เกิดจากการทำงานของทุนทางสังคม ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ระดับหน่วยงาน แหล่งประโยชน์ และ
 ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง เป็นการบูรณาการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน สร้างให้เกิดนวัตกรรมของชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย
 รวม..... นวัตกรรม ดังนี้

1. นวัตกรรมระดับบุคคล ได้แก่..... ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย รวม.....กลุ่ม คือ
2. นวัตกรรมระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ได้แก่..... ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย รวม.....กลุ่ม คือ
3. นวัตกรรมระดับหน่วยงาน แหล่งประโยชน์ ได้แก่..... ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย รวม.....กลุ่ม คือ
4. นวัตกรรมระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง ได้แก่..... ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย รวม.....กลุ่ม คือ

ตัวอย่างตารางที่ 4.3 นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นกับการสร้างผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย

ทุนทางสังคม	นวัตกรรม	วิธีการดำเนินงาน	ผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย													
			1) 1-3 ปี	2) 3-5 ปี	3) 6-12 ปี	4) 13-20 ปี	5) 21-30 ปี	6) 31-40 ปี	7) 41-50 ปี	8) 51-60 ปี	9) 61-70 ปี	10) 71-80 ปี	11) 81-90 ปี	12) คนพิการ	13) ผู้ป่วยระยะสุดท้าย	รวม
ชมรมผู้สูงอายุ	เสริมสร้างพลังอำนาจ และคุณค่าแก่ผู้สูงอายุ	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ ให้มีความรู้ในการดูแลสุขภาพตนเอง - พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุที่มีสุขภาพแข็งแรงให้เป็นแกนนำในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้สูงอายุ และร่วมช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ต้องการความช่วยเหลือ - จัดกิจกรรมเสริมพลังอำนาจและเสริมคุณค่าผู้สูงอายุ ได้แก่ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น แก่เด็กและเยาวชน การเป็นผู้นำออกกำลังกาย การจัดกิจกรรมวันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ เป็นต้น - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มผู้สูงอายุ จัดสร้างงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ การส่งเสริมอาชีพ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่น จัดสวัสดิการช่วยเหลือผู้สูงอายุ 	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7

ตารางที่ 4.4 นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นกับการสร้างผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพของประชากรเป้าหมาย
คำชี้แจง นำข้อมูลนวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่น และวิธีการดำเนินงานจากตารางที่ 5.2 มาเทียบกับการสร้างผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพของประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม โดยระบุหมายเลขปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพในช่องตารางที่กำหนดให้

ปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ 10 ประเด็น				
1. การควบคุมการบริโภคยาสูบ	2. การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการลดอุบัติเหตุจราจร	3. เกษตรกรรมยั่งยืนสู่อาหารเพื่อสุขภาพ	4. ระบบการดูแลสุขภาพ	5. การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน
6. ครอบครัวยุคใหม่และตั้งครกร์ในวัยรุ่น	7. การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนท้องถิ่น	8. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	9. การออกกำลังกาย	10. การลงทุนด้านสุขภาพ

ทุนทางสังคม	นวัตกรรม	วิธีการดำเนินงาน	ผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพของประชากรเป้าหมาย (ระบุหมายเลขปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ)																	
			1) เด็ก 0-3 ปี	2) เด็ก 3-5 ปี	3) เด็ก 6-12 ปี	4) เด็กและเยาวชน	5) หญิงตั้งครรภ์	6) วัยทำงาน	7) ผู้สูงอายุ	8) ผู้ด้อยโอกาส	9) ผู้ป่วยโรคจิต	10) ผู้ป่วยเอดส์	11) ผู้ด้อยโอกาส	12) คนพิการ	13) ผู้ป่วยระยะสุดท้าย					

แนวทางการเขียนสรุป

นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นที่เกิดจากการทำงานของชุมชนทางสังคม เป็นการบูรณาการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน สร้างให้เกิดนวัตกรรมของชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพของประชากรเป้าหมาย รวม..... นวัตกรรม ดังนี้

1. นวัตกรรมระดับบุคคล ได้แก่..... ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ รวม.....ประเด็น ได้แก่
 - 1.1 ประเด็น ส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย รวม.....กลุ่ม คือ
 - 1.2 ประเด็น ส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย รวม.....กลุ่ม คือ
2. นวัตกรรมระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ได้แก่..... ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ รวม.....ประเด็น ได้แก่
 - 2.1 ประเด็น ส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย รวม.....กลุ่ม คือ
 - 2.2 ประเด็น ส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย รวม.....กลุ่ม คือ
3. นวัตกรรมระดับหน่วยงาน แห่ส่งประโยชน์ ได้แก่..... ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ รวม.....ประเด็น ได้แก่
 - 3.1 ประเด็น ส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย รวม.....กลุ่ม คือ
 - 3.2 ประเด็น ส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย รวม.....กลุ่ม คือ
4. นวัตกรรมระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง ได้แก่..... ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ รวม.....ประเด็น ได้แก่
 - 4.1 ประเด็น ส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย รวม.....กลุ่ม คือ
 - 4.2 ประเด็น ส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย รวม.....กลุ่ม คือ

ตัวอย่างตารางที่ 4.4 นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นกับการสร้างผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพของประชากรเป้าหมาย

ทุนทางสังคม	นวัตกรรม	วิธีการดำเนินงาน	ผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพของประชากรเป้าหมาย (ระบุหมายเลขปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ)																
			1) 1-3 ปี	2) 3-5 ปี	3) 6-12 ปี	4) 1-3 เดือน	5) 4-6 เดือน	6) 7-12 เดือน	7) 1-3 ปี	8) 4-6 ปี	9) 7-12 ปี	10) 13-18 ปี	11) 19-24 ปี	12) 25-30 ปี	13) 31 ปีขึ้นไป				
ชมรมผู้สูงอายุ	เสริมสร้างพลังอำนาจ และคุณค่าแก่ผู้สูงอายุ	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ ให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพตนเอง - พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุที่มีสุขภาพแข็งแรงให้เป็นแกนนำในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้สูงอายุและร่วมช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ต้องการความช่วยเหลือ - จัดกิจกรรมเสริมพลังอำนาจและเสริมคุณค่า ผู้สูงอายุ ได้แก่ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่เด็กและเยาวชน การเป็นผู้นำออกกำลังกาย การจัดกิจกรรมวันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ เป็นต้น - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่น จัดสวัสดิการช่วยเหลือผู้สูงอายุ 	4	4	4	4	4	8	8	9	9	10	10	8	8	9	9	10	10

ตารางที่ 4.5 นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นกับการสร้างผลกระทบต่อการตอบสนององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความสอดคล้องกับข้อเสนอนโยบาย
สาธารณะ

คำชี้แจง นำข้อมูลนวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่น และวิธีการดำเนินงานจากตารางที่ 5.2 มาเทียบเคียงกับการสร้างผลกระทบต่อการตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความสอดคล้องกับ 7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ โดยระบุหมายเลขภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตอบสนอง* และข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ** ที่สอดคล้องลงในช่องตารางที่กำหนดให้

ทุนทางสังคม	นวัตกรรม	วิธีการดำเนินงาน	การสร้างผลกระทบต่อ																
			ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ระบุภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)					ข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ (ระบุข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะที่สอดคล้อง)											
			1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2. ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต	3. การจัดระเบียบชุมชนและสังคม	4. การวางแผนการส่งเสริมการลงทุนและพาณิชย์	5. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6. ด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมและภูมิปัญญา	7. บริหารจัดการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	รวม	1. การบริหารจัดการท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม	2. การจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชน	3. เศรษฐกิจยั่งยืน	4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5. การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน	6. การดูแลสุขภาพชุมชนโดยชุมชน	7. การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนท้องถิ่น	8. การลงทุนด้านสุขภาพโดยชุมชน	รวม

* รายละเอียดภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคผนวก ข

** รายละเอียดข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ ในภาคผนวก ค

แนวทางการเขียนสรุป

นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นที่เกิดจากการทำงานของทุนทางสังคม เป็นการบูรณาการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน สร้างให้เกิดนวัตกรรมของชุมชนที่ส่งผลกระทบท่อต่อการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ ธรรม..... นวัตกรรม ดังนี้

1. นวัตกรรมระดับบุคคล ได้แก่..... ก่อให้เกิดผลกระทบต่อ
 - 1.1 ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวม..... ภารกิจ ได้แก่.....
 - 1.2 สอดคล้องกับข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ รวม..... ประเด็น ได้แก่.....
2. นวัตกรรมระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ได้แก่..... ก่อให้เกิดผลกระทบต่อ
 - 2.1 ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวม..... ภารกิจ ได้แก่.....
 - 2.2 สอดคล้องกับข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ รวม..... ประเด็น ได้แก่.....
3. นวัตกรรมระดับหน่วยงาน แหล่งประโยชน์ ได้แก่..... ก่อให้เกิดผลกระทบต่อ
 - 3.1 ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวม..... ภารกิจ ได้แก่.....
 - 3.2 สอดคล้องกับข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ รวม..... ประเด็น ได้แก่.....
4. นวัตกรรมระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง ได้แก่..... ก่อให้เกิดผลกระทบต่อ
 - 4.1 ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวม..... ภารกิจ ได้แก่.....
 - 4.2 สอดคล้องกับข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ รวม..... ประเด็น ได้แก่.....

ตัวอย่างตารางที่ 4.5 นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นกับการสร้างผลกระทบต่อการตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความสอดคล้องกับข้อเสนอ
นโยบายสาธารณะ

ทุนทางสังคม	นวัตกรรม	วิธีการดำเนินงาน	การสร้างผลกระทบต่อ										
			ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ระบุงการกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตอบสนอง)					ข้อเสนอนโยบายสาธารณะ (ระบุข้อเสนอแนะที่สอดคล้อง)					
ชมรมผู้สูงอายุ	เสริมสร้างพลังอำนาจและคุณค่าแก่ผู้สูงอายุ	- พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ ให้มีความรู้เิน การดูแลสุขภาพตนเอง - พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุที่มีสุขภาพแข็งแรงให้เินแกนนำในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้สูงอายุและร่วมช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ต้องการความช่วยเหลือ - จัดกิจกรรมเสริมพลังอำนาจและเสริมคุณค่า ผู้สูงอายุ ได้แก่ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่เด็กและเยาวชน การเป็นผู้นำออกกำลังกาย การจัดกิจกรรมวันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ เป็นต้น	1. ดำเนินสร้างพื้นฐาน	2.1	2.2	1.8	2.6	2.10	2.11	2.12	รวม	5	
			3. การส่งเสริมชุมชนและสังคม	4. การวางแผนการส่งเสริมการดูแลสุขภาพ	5. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6. ดำเนินการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ	7. บริหารจัดการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	รวม	1. การบริหารจัดการท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม	2. การจัดทำศึกษาสังคมชุมชน	3. การพัฒนาระบบ	4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5. การเรียนรู้ของสังคมและเยาวชน

ตารางที่ 4.6 นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นกับการสร้างผลกระทบต่อการสร้างเสริมแข็งของชุมชน
คำชี้แจง นำข้อมูลนวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่น และวิธีการดำเนินงานจากตารางที่ 5.2 มาเทียบเคียงกับการสร้างผลกระทบต่อการสร้างเสริมแข็งของชุมชน โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางที่กำหนด

ทุนทางสังคม	นวัตกรรม	วิธีการดำเนินงาน	การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน				รวม
			สร้างการเรียนรู้	สร้างความเป็นพลเมือง	สร้างผลกระทบ		
			จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ	จัดตั้งชมรมสตรี	จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ	จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ	
			สร้างชมรมผู้สูงอายุ	จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ	จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ	จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ	
			จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ	จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ	จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ	จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ	
			จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ	จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ	จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ	จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ	

แนวทางการเขียนสรุป

นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นที่เกิดจากการทำงานของทุนทางสังคม เป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน สร้างให้เกิดนวัตกรรมของชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น รวม..... นวัตกรรม ดังนี้

1. นวัตกรรมระดับบุคคล ได้แก่..... ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการสร้างเสริมสร้างชุมชนท้องถิ่น รวม ด้าน ดังนี้

1.1 การสร้างการเรียนรู้ ได้แก่..... (ยกตัวอย่าง).....

1.2 การสร้างความเป็นพลเมือง ได้แก่..... (ยกตัวอย่าง).....

1.3 การสร้างผลกระทบ ได้แก่..... (ยกตัวอย่าง).....

2. นวัตกรรมระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ได้แก่..... ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการสร้างเสริมสร้างชุมชนท้องถิ่น รวม ด้าน ดังนี้

2.1 การสร้างการเรียนรู้ ได้แก่..... (ยกตัวอย่าง).....

2.2 การสร้างความเป็นพลเมือง ได้แก่..... (ยกตัวอย่าง).....

2.3 การสร้างผลกระทบ ได้แก่..... (ยกตัวอย่าง).....

3. นวัตกรรมระดับหน่วยงาน แห่หลังประโยชน์ ได้แก่..... ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการสร้างเสริมสร้างชุมชนท้องถิ่น รวม ด้าน ดังนี้

3.1 การสร้างการเรียนรู้ ได้แก่..... (ยกตัวอย่าง).....

3.2 การสร้างความเป็นพลเมือง ได้แก่..... (ยกตัวอย่าง).....

3.3 การสร้างผลกระทบ ได้แก่..... (ยกตัวอย่าง).....

4. นวัตกรรมระดับหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเอง ได้แก่..... ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการสร้างเสริมสร้างชุมชนท้องถิ่น รวม ด้าน ดังนี้

4.1 การสร้างการเรียนรู้ ได้แก่..... (ยกตัวอย่าง).....

4.2 การสร้างความเป็นพลเมือง ได้แก่..... (ยกตัวอย่าง).....

4.3 การสร้างผลกระทบ ได้แก่..... (ยกตัวอย่าง).....

ตัวอย่างตารางที่ 4.6 นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นกับการสร้างผลกระทบต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

ทุนทางสังคม	นวัตกรรม	วิธีการดำเนินงาน	การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน				รวม
			สร้างการเรียนรู้	สร้างความเป็นพลเมือง	สร้างผลกระทบ		
ชมรมผู้สูงอายุ	เสริมสร้างพลังอำนาจและคุณค่าแก่ผู้สูงอายุ	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ ให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพตนเอง - พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุที่มีสุขภาพแข็งแรงให้เป็นแกนนำในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้สูงอายุและร่วมช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ต้องการความช่วยเหลือ - จัดกิจกรรมเสริมพลังอำนาจและเสริมคุณค่า ผู้สูงอายุได้แก่ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่เด็กและเยาวชน การเป็นผู้นำออกกกำลังกาย การจัดกิจกรรมวันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ เป็นต้น - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นจัดสวัสดิการช่วยเหลือผู้สูงอายุ 	✓	✓	✓	✓	8
			✓	✓	✓	✓	
			✓	✓	✓	✓	
			✓	✓	✓	✓	
			✓	✓	✓	✓	
			✓	✓	✓	✓	
			✓	✓	✓	✓	
			✓	✓	✓	✓	

ปฏิบัติการที่ 5

การเขียนรายงานการวิจัยชุมชน

แนวคิดและหลักการ

การเขียนรายงานการวิจัยชุมชนเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการวิจัยชุมชน ภายหลังจากที่นักวิจัยได้ใช้กระบวนการเข้าถึงชุดข้อมูลของชุมชน โดยวิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพหลากหลายวิธี ผ่านกระบวนการคิดของผู้วิจัย โดยการตั้งคำถามที่สำคัญและจำเป็น บันทึกข้อมูลที่ได้จากการเรียนรู้จากทุนทางสังคม นำข้อมูลที่ได้สู่การวิเคราะห์ โดยใช้เครื่องมือสำคัญ คือตารางวิเคราะห์ (Matrix tables analysis) หนึ่งในเครื่องมือสำคัญของการวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography Research) จนทำให้เกิดความคิดรวบยอดสรุปเป็นข้อมูลต่างๆ ที่จำเป็น ชุดข้อมูลที่ได้ถือเป็นผู้ข้อมูลที่สำคัญ ที่จะนำไปสู่การเขียนให้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงของข้อมูลต่างๆ แสดงเป็นข้อความรู้ที่ได้จากการวิจัยชุมชน อาทิเช่น 1) ข้อความรู้ว่าด้วยทุนและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการกับปัญหา และความต้องการต่างๆของคนในชุมชน 2) ข้อความที่แสดงให้เห็นวิวัฒนาการปัญหา แนวทางและวิธีการจัดการปัญหา และ ผลของการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น กับโอกาสในการจัดการปัญหา จนเกิดวิธีการทำงานในการจัดการตนเอง 3) ข้อความรู้ว่าด้วยสถานะศักยภาพและความพร้อมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนท้องถิ่น และ 4) นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นและการตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นโยบายสาธารณะ ผลกระทบ (เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม) และ 5) รายงานนวัตกรรม เรื่องเด่น และการตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นโยบายสาธารณะ ผลกระทบเป็นต้น

ทั้งนี้การเขียนรายงานการวิจัยดังกล่าว จะต้องนำเอาข้อมูลที่สรุปได้ทำตารางวิเคราะห์แต่ละส่วนตั้งแต่ปฏิบัติการที่ 1 ถึงปฏิบัติการที่ 4 มาเขียนเป็นความเรียง และมีความเชื่อมโยงกันตามขอบเขตของเนื้อหาในแต่ละหัวข้อที่กำหนด

วัตถุประสงค์

1. เขียนรายงานตามโครงร่างหัวข้อที่กำหนดโดยนำใช้ข้อมูลที่สรุปได้ทำตารางวิเคราะห์แต่ละปฏิบัติการ
2. ทบทวนและสอบถามข้อมูลตำบลเพื่อนำมาเขียนเป็นรายงาน

วิธีการ

1. นำข้อมูลที่สรุปได้ทำตารางวิเคราะห์จากปฏิบัติการที่ 1 ถึงปฏิบัติการที่ 4 มาสรุปลงตารางตามโครงสร้างการเขียนที่วางไว้
2. อ่านเนื้อหาสาระ และเติมเต็มให้ครบถ้วนตามหัวข้อที่กำหนด
3. นำข้อมูลจากตารางในแต่ละหัวข้อมาเรียง และขยายความเพิ่มเติมเพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงกันของเนื้อหาแต่ละหัวข้อจนครบทุกหัวข้อ
4. ตรวจสอบความครอบคลุม
5. นำเสนอรายงานผลการวิจัยชุมชน

ผลลัพธ์ที่ต้องการ

1. รายงานทุนและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในด้านการจัดการตนเอง ที่แสดงให้เห็นรายละเอียด และความเชื่อมโยง
2. รายงานวิวัฒนาการปัญหา แนวทางและวิธีการการแก้ปัญหา และ ผลของการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น กับโอกาสของการแก้ปัญหา
3. รายงานสถานะศักยภาพและความพร้อมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนท้องถิ่น
4. รายงานนวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นและการตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นโยบายสาธารณะ ผลกระทบ (เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม)
5. รายงานนวัตกรรม เรื่องเด่น และการตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นโยบายสาธารณะ ผลกระทบ

ปฏิบัติการที่ 5.1 นำข้อมูลที่สรุปได้ทำตารางวิเคราะห์จากปฏิบัติการที่ 1 ถึงปฏิบัติการที่ 4 มาสรุปลงตารางตาม
 โครงร่างการเขียนที่วางไว้

คำชี้แจง นำเนื้อหาสาระซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญและจำเป็นที่คัดลอกจากการสรุปทำตารางปฏิบัติการ 1 ถึง ปฏิบัติการ
 ที่ 4 มาเขียนสรุปในรูปความเรียงเพื่อยกร่างสำหรับเขียนรายงานการวิจัยชุมชน

โครงร่าง รายงานฉบับที่ 1 คุณและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในด้านการจัดการตนเอง	
หัวข้อสำหรับการเขียนรายงาน	ประเด็นที่ควรเขียนระบุ
ทุนและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น	1) ทุนทางสังคมและการรวมตัวร่วมคิดร่วมทำ <ul style="list-style-type: none"> - บุคคล ได้แก่ แกนนำ ผู้นำ นักสู้ ประชาชน - กลุ่ม องค์กร ได้แก่ กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน (ชมรม สถาบันการเงิน วัด กลุ่มออมทรัพย์ อาสาสมัคร และอื่นๆ) - หน่วยงาน ได้แก่ โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - หมู่บ้าน ชุมชน จัดการตนเอง - แหล่งประโยชน์ ได้แก่ ป่า น้ำ ป่าชายเลน อื่นๆ
การจัดการตนเอง	2) การจัดการตนเองของทุนทางสังคม <ul style="list-style-type: none"> - งานและกิจกรรม (เทียบเคียงกับนโยบายสาธารณะ และการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ 10 ประเด็น) - กระบวนการเรียนรู้เพื่อจัดการงานและกิจกรรม - คน แกนนำ สมาชิก ผู้รับประโยชน์จากงานและกิจกรรม - การเชื่อมประสานงานและกิจกรรม คน แกนนำ และแหล่งประโยชน์ - ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจัดการทุกด้าน (เช่น ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม นโยบาย กายภาพ และศักยภาพ/วิธีการทำงานของกำลังคน) - วิวัฒนาการของการจัดการ - ผลกระทบ - ประชากรที่ได้รับผลกระทบ

ตัวอย่างแนวทางการเขียน¹

ศักยภาพและทุนทางสังคม กับการจัดการตนเองของตำบลสุขภาวะ

ศักยภาพและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น บอถึงการกระจายของทุนที่ปรากฏอยู่ในตำบล การบอกเล่ากระบวนการ วิธีทำงานที่ทำให้เกิดการรวมตัวร่วมคิดร่วมทำของ ทุนทางสังคม ทุกระดับ ทั้ง บุคคล คนเก่ง คนนำ คนสำคัญ กลุ่ม/แหล่งเรียนรู้/องค์กรชุมชน หน่วยงาน /องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล วัด โรงเรียน การเชื่อมประสานแหล่งประโยชน์และทรัพยากรที่ปรากฏในชุมชนเพื่อให้เกิดผลกระทบหรือเกิดประโยชน์ต่อคนในชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ศักยภาพและทุนทางสังคม

1.1 สถานะของทุนบุคคล

ตำบลต้นแบบมีแกนนำทั้งที่เป็นตัวบุคคล เป็นคนเก่ง คนนำทำงาน แกนนำ ผู้นำ มีความเชี่ยวชาญ ที่ทำงานจนส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสังคมรูปธรรมคือการมีคนต้นแบบด้านการประพฤติตามวิถีพอเพียง ด้านการจัดการองค์กร เป็นแกนนำที่ทำงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีคนดีเป็นแบบอย่างในการครองตน ครองงาน มีสัมมาอาชีพ ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม มีปราชญ์ที่ได้สั่งสมภูมิปัญญาหลายด้าน ทั้งด้านศิลปกรรมที่สามารถถ่ายทอดเรื่องราวการมีสุนทรีย์ของคนในชุมชน ผ่านภาษาและวรรณกรรม การละเล่นดนตรี การแต่งกาย การจัดงานบุญประเพณีตามวิถีชีวิต การดำรงรักษาศิลปะและวัฒนธรรม การศาสนาและประเพณี เป็นต้น 2) ด้านเศรษฐกิจ มีการแกนนำคนเก่งด้านอาชีพ มีความรู้ทักษะความชำนาญด้านการแปรรูปอาหาร

¹ ข้อมูลที่นำมาเขียนในตัวอย่างเป็นการผสมผสานข้อมูลจากหลายพื้นที่ มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงเนื้อหาที่ควรนำเสนอที่สำคัญและจำเป็น

จากวัตถุประสงค์ในพื้นที่ การสร้างอาชีพใหม่ให้คนในตำบล เกิดรายได้และลดหนี้สินในครัวเรือน 3) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีแกนนำที่สนใจด้านการอนุรักษ์พลังงาน การพัฒนาเทคโนโลยีด้านการเกษตรกรรม การจัดการขยะในครัวเรือน การใช้ประโยชน์และจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนเช่น การเพิ่มพื้นที่ป่า 4) ด้านการดูแลสุขภาพ มีแพทย์แผนไทยที่ใช้ภูมิปัญญาในการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพการต่อกระดูก มีอาสาสมัครร่วมดูแลสุขภาพ มีนักจัดการสุขภาพร่วมดูแลสุขภาพและทำงานเชื่อมโยงกับหน่วยบริการสุขภาพในพื้นที่จนก่อให้เกิดนวัตกรรมดูแลสุขภาพแบบใหม่ เช่น สปาเท้าเบาหวาน เป็นต้น

1.2 สถานะกลุ่มแหล่งเรียนรู้ และองค์กรชุมชน

ตำบลต้นแบบมีการรวมตัวของกลุ่มคนที่สนใจเรื่องราวเดียวกันตามปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนตนเอง เกิดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีวิธีการทำงานเพื่อจัดการกับปัญหาของชุมชนครอบคลุม 8 ระบบ (47 แหล่งเรียนรู้) ได้แก่ 1) ระบบบริหารจัดการท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ (1) การขับเคลื่อนและการบริหารจัดการตำบล (2) กองทุนสุขภาพตำบล (3) ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบล และ(4) อปพร.ตำรวจบ้าน2) ระบบเกษตรเพื่อสุขภาพ ประกอบด้วย 8 แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ (1) ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ (2) ศูนย์เรียนรู้ 1 ไร่ 1 แสน (3) ไร่นาสวนผสม (4) ศูนย์เรียนรู้พลังงานและเศรษฐกิจพอเพียง หมู่ที่ 5 (5) ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดิน (6) เกษตรปลอดภัย (7) กลุ่มผู้ผลิตพันธุ์ข้าวตำบล และ (8) กลุ่มเกษตรทำไร่ หมู่ที่ 4 3) ระบบภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ประกอบด้วย 5 แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ (1) อนุสรณ์สถานสงครามหาวีรบุรุษเมืองแพะ (2) สภาวัฒนธรรมตำบล (3) ศูนย์เอนกประสงค์ผู้สูงอายุ (4) แพทย์แผนไทยสมุนไพรพื้นบ้าน และ (5) กลุ่มตำแหหลวง 4) ระบบเศรษฐกิจชุมชนและการประกอบอาชีพ ประกอบด้วย 12 แหล่งเรียนรู้ (15 พื้นที่ปฏิบัติการ) ได้แก่ (1) กลุ่มจักสาน (2) กลุ่มมะขามแก้ว (3) กลุ่มพรมเช็ดเท้าประดิษฐ์ และผ้าห่ม (4) กลุ่มเห็ดนางฟ้า (5) ผู้เลี้ยงจิ้งหรีด หมู่ที่ 4 (6) กลุ่มทำน้ำพริกปลาเมืองแพะ (7) เครือข่ายผู้เลี้ยงกบ (8) เครือข่ายบริหารจัดการขยะ (9) กลุ่มจักสานตะกร้าพลาสติก (10) ศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP (11) กลุ่มผู้เลี้ยงไก่ และ (12) กลุ่มสมุนไพรแก่นตะวัน 5) ระบบการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทดแทน ประกอบด้วย 5 แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ (1) ศูนย์เรียนรู้พลังงานทดแทน (2) ศูนย์เรียนรู้การจัดการขยะชุมชน (3) ป่าชุมชนตำบล (4) ศูนย์วิถีพลังงานชุมชนคนพอเพียง และ (5) สวนป่าโรงเรียน 6)ระบบการเรียนรู้เพื่อเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย 3 แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ (1) สภาเด็กและเยาวชนตำบล (2) ศูนย์กีฬาตำบล และ (3) ศูนย์เรียนรู้ด้านศิลปะ (จินตคณิต) 7) ระบบการดูแลสุขภาพชุมชน ประกอบด้วย 4 แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ (1) ชมรมถักไร้พุง (2) นักจัดการสุขภาพตำบล (3) สปาเท้าเบาหวาน และ (4) ผู้สูงวัยใส่ใจสุขภาพ (ชมรมรักษ์สุขภาพ) 8) ระบบองค์การการเงินและสวัสดิการชุมชน ประกอบด้วย 6 แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ (1) กองทุนสวัสดิการชุมชน (2) กองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 1 (3) กลุ่มกสิกรปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ (4) ฌาปนกิจสงเคราะห์ผู้สูงอายุ หมู่ 1 และ 8 (5) ศูนย์สงเคราะห์ราษฎร หมู่ที่ 4 และ (6) กองทุน กองบุญ บ้านบุญเจริญ

1.3 หน่วยงาน องค์กร และแหล่งประโยชน์

ตำบลต้นแบบมีการทำงานร่วมกันของ 4 องค์กรหลัก ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา สถานบริการสุขภาพ วัด มีแหล่งประโยชน์ที่เอื้อต่อการทำงานของบุคคล กลุ่ม แหล่งเรียนรู้และหน่วยงานองค์กร ทั้งที่เป็นการสนับสนุนด้านโครงสร้างกายภาพให้เกิดการเข้าไปมีกิจกรรมสร้างสัมพันธ์อันดีต่อกัน เช่น วัด สนามกีฬา ศูนย์กีฬาตำบล อนุสรณ์สถาน ศูนย์วัฒนธรรม การสนับสนุนข้อความรู้ ให้เกิดความสนใจที่อยากจะและสนใจในกิจกรรม และงานต่อ ยอดมากขึ้น ได้แก่ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี เป็นต้น

1.3.1 สถานะของเทศบาลตำบล

1) วิสัยทัศน์ตำบล

เทศบาลตำบลต้นแบบ มีวิธีการ กระบวนการทำงานเกิดขึ้นจากรากฐานของ คำว่า “ชุมชนเข้มแข็ง ด้วยทุนทางสังคม” ซึ่งมีรากฐานมาจากประชาชน การที่จะแก้ไขปัญหาของชุมชนได้นั้น ต้องมาจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และการบูรณาการทำงานของภาคีเครือข่าย โดยอาศัยกลไกการประชุมเชิงบูรณาการ ระหว่างเทศบาลตำบลต้นแบบ องค์กรภาคีเครือข่าย องค์กรภาคประชาชน และผู้นำท้องถิ่น เพื่อนำพาตำบลสุขภาวะไปสู่วิสัยทัศน์ที่ว่า “คุณภาพชีวิตดีถ้วนหน้า เป็นแหล่งรวมผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้มาตรฐาน เป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงระดับประเทศ ชุมชนมีความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน” โดยมีรายละเอียดดังนี้

“คุณภาพชีวิตดีถ้วนหน้า” เป็นเป้าหมายเพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิตด้านคน ครอบครัว เสริมสร้างคน เสริมสร้างการศึกษา ให้ความรู้เสริมทักษะการดูแลสุขภาพตนเอง การพัฒนาบริการสุขภาพอย่างทั่วถึง ให้การสงเคราะห์ และให้สวัสดิการแก่ผู้ด้อยโอกาส การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา วัฒนธรรม วิถีชีวิต และการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ส่งเสริมและพัฒนารวมกลุ่ม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่มต่างๆ องค์กรชุมชนในการพัฒนากลุ่ม องค์กร ชุมชน หมู่บ้านท้องถิ่น สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน เสริมสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ สามัคคี เกื้อกูลซึ่งกันและกัน และดำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันสำคัญของชาติ ส่งเสริมการออกกำลังกาย นันทนาการ และกิจกรรมสุนทรีย์ภาพจัดหาและพัฒนาสถานที่สาธารณะสำหรับออกกำลังกาย พักผ่อนหย่อนใจ หรือลานกิจกรรมที่ชุมชนใช้ร่วมกัน “เป็นแหล่งรวมผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้มาตรฐาน” เป็นเป้าหมายของการส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้และส่งเสริมการออมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน ส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพและพัฒนาความรู้ความเข้าใจการผลิตการเพิ่มมูลค่าผลผลิตการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการตลาดสินค้าส่งเสริมและพัฒนา ผลิตภัณฑ์ชุมชนศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ความเป็นอัตลักษณ์ชุมชน สถานที่และแหล่งธรรมชาติเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวและสร้างรายได้สนับสนุนและส่งเสริมเกษตรกรในการผลิต ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ ในด้านการเกษตรกรรมส่งเสริมและยกระดับแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง “เป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงระดับประเทศ” เป็นเป้าหมายของการยกระดับแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนการค้นคว้าหาสาระสมัครเพื่อรณรงค์การใช้ชีวิตตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง “ชุมชนมีความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ” มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาระบบการจัดการทุกด้านให้พร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

2. ฐานคิดในการทำงานของตำบลสุขภาวะ

ตำบลสุขภาวะเชื่อว่ากระบวนการพัฒนาชุมชนนั้นต้องประสานความร่วมมือทั้งจากองค์กรในพื้นที่ และนอกพื้นที่ซึ่งมีองค์ความรู้ และประสบการณ์ในแต่ละด้านดังนั้นการพัฒนาเพื่อเสริมศักยภาพชุมชนด้วยการเพิ่มกระบวนการสร้างพลังให้กับประชาชนได้มีความสุขผู้นำย่อมมีความสุขไปด้วยจึงเป็นเป้าหมายของการใช้กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนให้ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้สู่การจัดการแบบมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นโดยมุ่งเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างภาคีเครือข่ายและภาคประชาชนในการขับเคลื่อนตำบลให้เป็นตำบลน่าอยู่เทศบาลตำบลต้นแบบได้สะท้อนแนวคิดของการพัฒนาเครือข่ายเพื่อสร้างชุมชนที่สามารถจัดการตนเองได้อย่างชัดเจนอันประกอบด้วย 4 แนวทางคือ 1) ชุมชนเข้มแข็งด้วยทุนทางสังคม 2) ฐานรากมาจากประชาชน 3) สร้างการมีส่วนร่วม 4) การบูรณาการงานร่วมกันกล่าวคือ

2.1 ชุมชนเข้มแข็งด้วยทุนทางสังคม

แนวคิดการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ได้นำแนวคิดการพัฒนาที่มีคนเป็นศูนย์กลาง โดยเชื่อว่าคนในชุมชนมีศักยภาพสามารถพัฒนาตนเองและชุมชนของตนได้ เพราะในแต่ละชุมชนมีได้มีลักษณะวางแปลนทางความรู้แต่ในทางตรงกันข้าม ทุกชุมชนมีองค์ความรู้และมีภูมิปัญญาที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาตนเองได้แนวคิดการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เชื่อว่าองค์ความรู้และภูมิปัญญาของชุมชนที่มีอยู่เดิม จะพอกพูนและเพิ่มขึ้นได้หากมีกระบวนการในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งการดำเนินงานให้เป็นไปตามกระบวนการนี้ ทำได้โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอนของกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ได้แก่การร่วมศึกษาชุมชน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผลและการที่มีทุนทางสังคมจะช่วยเสริมสร้างและพัฒนาการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมาจากทั้งภายในและภายนอกตำบล อันได้แก่ คน ภูมิปัญญาท้องถิ่นวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น กลุ่มอาชีพและกลุ่มทางสังคมประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ ในตำบลเช่น เชิญผู้นำ อดีตผู้นำมาปรึกษาสร้างผู้ที่เอาจริงเอาจัง หรือมีสำนักต่อท้องถิ่นขึ้นมาระดมความคิดเห็นทั้งนี้เพื่อหาความร่วมมือในการแก้ปัญหาจัดทุกข์ของคนในตำบลไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตามจัดเวทีสร้างช่องทางเปิดโอกาสและหนุนเสริมให้ผู้รู้ในท้องถิ่นได้ถ่ายทอดความรู้ความสามารถที่พิเศษเฉพาะที่แต่ละคนมีอยู่สู่คนรุ่นใหม่ไม่ว่าจะเป็นครูดนตรี ช่างฝีมือต่างๆ ฯลฯ สนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพกลุ่มทางสังคมวัฒนธรรมประเพณีกลุ่มเยาวชนกลุ่มออมทรัพย์หรือกลุ่มอื่นใดอันอาจนำไปสู่การเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายเสริมสร้างสติปัญญาความรู้ความสามารถทั้งของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลและบุคลากรในตำบลเพื่อความเข้มแข็งขององค์กรและตำบลในการระดมทุนทางสังคมนี้สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือการสร้างเครือข่ายทั้งในทางสังคมและเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มพลังในลักษณะทวีคูณได้

2.2 ฐานรากมาจากประชาชน

จากแนวคิดยึดหลัก “ประชาชนเป็นศูนย์กลาง” โดยมีเป้าหมายคือ “ประโยชน์สุขของประชาชน” เป็นหลักการนำปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริงผ่านกระบวนการจัดทำแผนชุมชนการขบคิด

ระดมสมองคิดหาทางแก้ไขปัญหาโดยประชาชนเพื่อประชาชนโดยมีเทศบาลตำบลต้นแบบเป็นที่เลี้ยงคอยหนุนเสริม และประสานงานหน่วยงานและภาคีต่างๆรวมทั้งให้องค์ความรู้การนำเอาแผนหมู่บ้านประกอบแนวทางการพัฒนา ตำบลการสร้างควมตื่นรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของพลเมืองมีกลไกของการพูดคุยเสวนาในที่ประชุมของภาคประชาชนใน เวทีต่างๆ เป็นเครื่องมือทำให้ประชาชนได้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของตนซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาในระบอบ ประชาธิปไตย

2.3 สร้างการมีส่วนร่วม

แนวคิดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในตำบลสุขภาวะเป้าหมาย คือ การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมรับรู้ ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผล และร่วมขับเคลื่อน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับองค์กรท้องถิ่น และท้องที่ เน้นการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนทั้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และส่วนองค์กรเอกชนในพื้นที่และนอกพื้นที่ขั้นตอนซึ่งแต่ละ ขั้นตอนมีช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วม และองค์การบริหารส่วนตำบลต้องเปิดหรือสร้างช่องทางใหม่ๆ ให้ประชาชน เข้าร่วมได้มากที่สุดทั้งอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการการมีผู้รับความคิดเห็นเป็นช่องทางรับข้อมูลข่าวสารถึง ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ การจัดองค์การบริหารส่วนตำบลสัญจร แม้เป็นทางการแต่บางครั้งอาจ ยังไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของผู้คนดังนั้นจำเป็นต้ององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องรับรู้ความต้องการหรือข้อ ขัดข้องเดือดร้อนของประชาชนผ่านจากกลุ่มต่างๆในชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการแม้ในวงสนทนางาน บุญประเพณีต่างๆ แล้วดำเนินการแก้ไขข้อขัดข้องเหล่านั้น แม้เป็นเรื่องเล็กน้อยเมื่อนั้นสมาชิกในชุมชนจะรู้สึกว่ องค์การบริหารส่วนตำบลเอาใจใส่สนใจความเห็นของตนและพร้อมจะให้ความร่วมมือในเรื่องอื่นๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของท้องถิ่น เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นบรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมายที่ ตั้งไว้ โดยใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด กระบวนการเรียนรู้การมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เป้าหมายคือ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติความรู้และทักษะ โดยมีบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในตำบล เป็นเป้าหมายโดยใช้วิธีการศึกษาดูงานเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงจัดเวทีประชาชนระดมความคิดเห็นสรุปบทเรียน ทำความเข้าใจปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกันรวมทั้งร่วมลงมือปฏิบัติ ในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองซึ่งใน กระบวนการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความเท่าเทียมกันให้เกียรติซึ่งกันและกัน และใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมเนื่องจากแต่ละ คนล้วนมีความรู้ความสามารถแตกต่างกันและที่สำคัญจำเป็นต้องมีการสรุปการเรียนรู้ ในแต่ละครั้งเพื่อพัฒนาต่อยอด ความรู้ใหม่การเรียนรู้จากการปฏิบัติทั้งหลายทั้งปวงของการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการที่มุ่งแก้ไขทุกข์ และสร้างสุขให้ประชาชนในตำบล

2.4 การบูรณาการงานร่วมกัน

เทศบาลตำบลต้นแบบ มีเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้ประชาชนมีส่วนร่วม ประสานการบูรณาการ งานระหว่างภาคีเครือข่าย เช่น 4 องค์กรหลักในชุมชน หน่วยงานราชการ เอกชน รัฐวิสาหกิจ ร่วมหนุนเสริมการ ขับเคลื่อนงานพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้กลไกจัดเวทีเสวนาหรือประชุมหมู่บ้าน ตำบล ระดมความคิด เกิดการวางแผนร่วมกัน ประชาชนมีความพึงพอใจแนวทางการพัฒนางานแบบบูรณาการ ในการพัฒนาตำบลท้องถิ่น

3. สถานะหมู่บ้านจัดการตนเอง

ตำบลต้นแบบมีหมู่บ้านที่มีกระบวนการพัฒนาและจัดการตนเองจนเกิดเป็นข้อความรู้ที่สามารถถ่ายทอดเรื่องราวของตนเองให้เห็นการหลอมรวม กระบวนการ วิธีการทำงาน การจัดกิจกรรม การปรับปรุงสภาพต่างๆ ของทุนทางสังคมที่มีอยู่ในหมู่บ้าน เพื่อจัดการกับปัญหาต่างๆ เช่น การรณรงค์ป้องกันยาเสพติด การจัดการตนเองตามความต้องการ เช่น การจัดการให้ครัวเรือนใช้พลังงานทางเลือกและการใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง หรือแม้กระทั่งการทำงานตามนโยบายทุกระดับ เช่น หมู่บ้านจัดการตนเองด้านสุขภาพ การพัฒนานวัตกรรมมรดกภูมิปัญญา การสร้างกฎกติกาให้ใช้จักรยานเป็นพาหนะในการเดินทางไปมา ลดการใช้รถยนต์

4. การจัดการตนเองของตำบลสุขภาวะ

ตำบลต้นแบบมีประสบการณ์ในการจัดการตนเอง ในการเข้าสู่ตำบลสุขภาวะ โดยใช้แนวคิดที่จะพัฒนาชุมชน โดยการขับเคลื่อนชุมชนโดยชุมชน ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมมุ่งเน้นการพัฒนาความเป็นอยู่ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินดังคติที่ว่า “ถูกต้อง กว้างไกล ทนใจประชาชน” มุ่งเน้นประโยชน์สุขของประชาชน โดยนำหลักของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารองค์กร เน้นการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยสร้างการมีส่วนร่วม การเสริมความเข้มแข็งภาคประชาชนด้วยการหนุนการทำงานของกลุ่มและแหล่งเรียนรู้ และเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ การพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการบูรณาการงานร่วมกัน อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้มีงานเด่นสร้างการยอมรับในระดับเขตโดยได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดการที่ดีในปี พ.ศ.2546 และ พ.ศ.2549

เส้นทางการพัฒนาตำบลสุขภาวะ

เทศบาลตำบลต้นแบบ ได้มีการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชน ที่เกิดขึ้นจากการจัดการกับปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองต่อนโยบายของส่วนกลาง โดยเส้นทางการพัฒนาสามารถสรุปได้เป็น 4 ยุค คือ 1) ยุคก่อนการพัฒนา ปี พ.ศ.2535 - 5402) ยุคเริ่มต้นการพัฒนา 2541 - 25473) ยุคพัฒนาสู่ความเข้มแข็งของตำบล ปี พ.ศ.2548 - 2554 4) ยุคการเตรียมความพร้อมเข้าสู่เครือข่ายตำบลสุขภาวะ ปี พ.ศ.2555- ปัจจุบัน

ระยะที่ 1 ยุคก่อนการพัฒนา (ระหว่าง พ.ศ.2535 -2540)

กิจกรรมที่เกิดขึ้นในยุคนี้ เป็นกิจกรรมที่ดำเนินงานโดยชุมชนท้องถิ่น เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของส่วนกลาง เช่น นโยบายการตั้งชมรม อสม. นโยบายของรัฐให้ดูแลความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาความยากจน การให้บริการสุขภาพของสถานีอนามัย และการยกฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลทำให้มีกิจกรรมที่เป็นการจัดการกับปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น เช่นการจัดการปัญหาความยากจน โครงการอีสานเขียว การดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมริมฝั่งแม่น้ำมูล มีหมู่บ้านป้องกันตนเอง (อพป.) ประชาชนได้รับความช่วยเหลือดูแลความปลอดภัย และมีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้นอกจากการทำนา

ระยะที่ 2 ยุคเริ่มต้นการพัฒนา (ระหว่าง พ.ศ.2541 - 2547)

การดำเนินกิจกรรมในยุคนี้ยังคงเป็นการดำเนินกิจกรรมตามนโยบายและกิจกรรมที่ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของพื้นที่อีกทั้งยังมุ่งเน้นการแสวงหาข้อมูลและการนำใช้แหล่งประโยชน์จากทุนทางสังคมตลอดจนหน่วยงานองค์กรทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการจัดการกับประเด็นปัญหาต่างๆ ของพื้นที่เช่นได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาหมู่บ้าน โครงการกู้ยืมเงินทุนเศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านละ 100,000 บาท ได้ส่งผลให้ประชาชนมีอาชีพเสริมมีรายได้ นโยบายกระจายอำนาจและการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐบาลมีนโยบายกองทุนหมู่บ้าน นอกจากนี้กรมชลประทานได้ถ่ายโอนสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า 2 สถานี ให้เทศบาลตำบลต้นแบบดูแลรับผิดชอบ และได้จัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำ ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายถ่ายโอนภารกิจศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด (ศพด.) รัฐบาลมีนโยบายโครงการ SML สนับสนุนเงิน 100,000 บาทให้กับหมู่บ้าน นโยบายกองทุนหมู่บ้าน เทศบาลสุขภาวะมีการแต่งตั้งอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งได้ผ่านการคัดเลือกจากที่ประชุมประชาคมหมู่บ้าน กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพโดยรัฐบาลจัดสรรงบประมาณให้ตามโครงการ กองทุนหลักประกันสุขภาพฯ (สปสช.) ทำให้ประชาชนได้รับการดูแลสุขภาพได้ทั่วถึง การถ่ายทอดภูมิปัญญาต่างๆ กระทรวงมหาดไทยที่ความต้องการให้มีอาสาสมัครดูแลช่วยเหลือกรณีฉุกเฉินจึงเกิดหน่วยกู้ชีพกู้ภัยและความต้องการให้ประชาชนมีสวัสดิการช่วยเหลือเวลาเดือดร้อนหรือยามเจ็บป่วยประกอบกับการมีนโยบายของรัฐที่ต้องการให้ประชาชนมีสวัสดิการช่วยเหลือจึงมีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นต้น

ระยะที่ 3 ยุคการพัฒนาสู่ความเข้มแข็งของตำบล (ระหว่าง พ.ศ.2548 -2554)

เทศบาลตำบลต้นแบบ ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารของผู้บริหารเน้นความสำคัญของการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาคน และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนการให้ความรู้และทุนทางสังคมในการพัฒนาตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการพึ่งตนเอง เกิดโครงการบุญปลอดเหล้า สร้างศูนย์อำนวยการความสะอาดและเฝ้าระวังภัยตลอด 24 ชม. เช่น ศูนย์ อปพร. 24 ชั่วโมง หมู่บ้านป้องกันตนเอง (หมู่บ้าน อพป.) เป็นต้น ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลที่หลากหลายในการร่วมคิดร่วมทำ มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จนสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนได้เกิดความหวงแหนถิ่นเกิด นโยบายรัฐบาล จัดให้มี อปพร.ในตำบล กองทุนหมู่บ้าน มีหน่วยให้บริการประชาชนในพื้นที่ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสุขภาวะ ตำรวจชุมชน โรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียน เป็นต้น ประชาคมหมู่บ้านเพื่อเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลต้นแบบ คัดเลือกประชาชนที่มีจิตอาสาร้อยละ 2 ของประชากรทั้งหมดในตำบล สนับสนุนการฝึกอบรม อปพร.รุ่น 1 จำนวน 100 นาย และรุ่น 2 จำนวน 50 นาย รับโอนจาก อ.ชุมพลบุรี จำนวน 29 นาย เทศบาลตำบลต้นแบบ ตั้งงบประมาณในการสร้างศูนย์ อปพร. ในพื้นที่ของ เทศบาล การดำเนินงานของ อปพร.ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็งเป็นที่ยอมรับและได้เป็นตัวแทนอำเภอ เข้าประกวดระดับเขต ได้รางวัลศูนย์ อปพร. ดีเด่นระดับจังหวัด และระดับเขตเป็นลำดับ เกิดการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ สร้างเครือข่ายอาสาสมัคร อปพร.มีศูนย์ อปพร.ที่ใช้เป็นสถานที่รับแจ้งเหตุและร้องทุกข์ในพื้นที่ ประชาชนได้รับการดูแลเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้น

ระยะที่ 4 ยุคการเตรียมความพร้อมเข้าสู่เครือข่ายตำบลสุขภาวะ (ระหว่าง พ.ศ.2555-ปัจจุบัน)

เป็นการต่อยอดการพัฒนาจากการดำเนินกิจกรรมในระยะเวลาที่ผ่านมาเพื่อการจัดการกับปัญหาและความต้องการอย่างต่อเนื่องโดยขยายแนวทางการดำเนินงานจากกิจกรรมที่ผ่านมาได้แก่การบริหารจัดการตำบลเช่นการขยายกิจกรรมการจัดการโดยมีการตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลสุขภาวะเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนในการตั้งกฎกติการ่วมกันของชุมชนและเป็นจุดเริ่มต้นในการก้าวเข้าสู่ตำบลที่น่าอยู่โดยการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกๆฝ่าย ค้นหาศักยภาพในชุมชนทำให้มีการจัดระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ เช่น ศูนย์สาธิตการตลาด โรงสีชุมชน กลุ่มเลี้ยงปลาในกระชัง ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นและลดรายจ่ายของสมาชิกกลุ่ม นอกจากนี้กลุ่มทอสีอ็อก ซึ่งแต่เดิมนั้นยังไม่สามารถสร้างรายได้ใหม่และสวยงามได้เทศบาลตำบลต้นแบบได้รับการอนุเคราะห์จากเทศบาลนครฯ จัดหาวิทยากรมาสอนการคิดและมีลายใหม่ๆ จนสมาชิกกลุ่มสามารถคิดลวดลายได้เอง ทำให้สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นและยั่งยืน สำหรับการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นทางด้านนวดแผนไทย นวดจับเส้น และกะลानวดฝ่าเท้า ล้วนเป็นภูมิปัญญาหรือทุนทางสังคมในชุมชนทำให้ประชาชนมีทางเลือกการรักษา และสามารถเรียนรู้และถ่ายทอดให้กับคนในชุมชนได้ ในส่วนของหน่วยงานองค์กรภายนอกที่มีหนุนเสริมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เช่นการเข้าร่วมเป็นตำบลลูกข่ายกับตำบลนครชุมอำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ (ตำบลต้นแบบการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งสู่การเป็นตำบลสุขภาวะ) ทำให้เกิดการเรียนรู้แนวคิดกระบวนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งและนำมาปรับ

ใช้ในการค้นหาศักยภาพและทุนทางสังคมในพื้นที่ตนเองเพื่อการพัฒนาหมู่บ้านหรือเครือข่ายการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่ให้มีศักยภาพและความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ในอนาคตการดำเนินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ที่มีการนำใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินงานซึ่งเกิดกิจกรรมต่อเนื่องในหลายกิจกรรมทั้งการสร้างจิตสำนึกการป้องกันโรคด้วยการรณรงค์ให้ทุกหมู่บ้านรักษาความสะอาดหมู่บ้านครัวเรือนพร้อมกันเป็นประจำทุกเดือน โดยการหนุนเสริมบูรณาการทำงานของ เทศบาล สปสช. เศรษฐกิจชุมชน สาธารณสุขมูลฐาน ไปพร้อมๆ กันทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดี มีช่องทางประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ลดรายจ่ายของครอบครัว และประชาชนมีสุขภาพที่ดี การมีบุคคลต้นแบบการเกิดหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง เทศบาลตำบลต้นแบบได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนระดับอำเภอ ตามโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC โดยพิจารณาคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย อำเภอละ 1 ตำบลจัดทำบัญชีครัวเรือนทำให้แต่ละครัวเรือนรวมทั้งชุมชนได้รู้จักรายรับรายจ่ายของตนเองเพื่อแก้ปัญหาความยากจน และการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง เป็นต้น

การถอดบทเรียนการทำงานของทุนทางสังคมทั้งหมดในตำบลต้นแบบสะท้อนให้เห็นวิธีการทำงานเพื่อการจัดการตนเอง ใน 4 ลักษณะ ได้แก่

1) การจัดการแบบมีส่วนร่วมของตำบลสุขภาพ

ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลต้นแบบได้รับการจัดการอย่างต่อเนื่อง โดยมีแนวทางสำคัญคือเป็นการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมซึ่งเป็นผลมาจาก 1) การมีเวทีประชุมพูดคุยเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องการเน้นความสำคัญของการให้ข้อมูลที่เป็นเหตุเป็นผลและการสร้างความเข้าใจร่วมกันมากกว่าการใช้เสียงข้างมากในการตัดสินใจ 2) การมีวัฒนธรรมการทำงานที่ใช้สัมพันธภาพส่วนบุคคลในลักษณะของความเป็นเพื่อนพี่น้องเครือข่ายและเครือข่ายที่เคยมีส่วนร่วมในการพัฒนา 3) การมีเป้าหมายการทำงานที่เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งและความเจริญให้กับชุมชนท้องถิ่นตนเองและ 4) การที่นายกเทศบาลตำบลต้นแบบเป็นคนของพื้นที่ซึ่งมีประสบการณ์ทั้งจากการเป็นแกนนำชุมชนสมาชิก เทศบาลประธานสภาฯ และการเข้าร่วมเป็นทีมบริหารเทศบาลก่อนที่จะเข้ารับตำแหน่งนายกเทศบาลตำบลต้นแบบในปัจจุบันจึงทำให้มีความเข้าใจปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ซึ่งส่งผลให้การดำเนินภารกิจต่างๆของเทศบาลทั้งที่เป็นงานนโยบายจากส่วนกลางและงานที่แก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

2) การต่อยอดกระบวนการพัฒนาของตำบลสุขภาพ

การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตำบลสุขภาพจะมีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องในแต่ละด้าน ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน จากการผ่านเวทีประชุมประชาคมหมู่บ้าน เวทีประชุมประชาคมตำบล ซึ่งผ่านกระบวนการพูดคุยรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่างๆ ในที่ประชุม ปัญหาและความต้องการของพื้นที่ เช่น ปัญหาด้านแหล่งน้ำ น้ำเป็นหัวใจสำคัญของเกษตรกรในพื้นที่เพื่อใช้ในการทำเกษตร เทศบาลตำบลต้นแบบได้เร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้รับการถ่ายโอนสถานีสูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้าขึ้น 2 สถานี จากกรมชลประทาน สูบน้ำให้แก่เกษตรกรประกอบอาชีพการทำนาปี และนาปรัง เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน จึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำในตำบล ปัญหาปุ๋ยที่มีราคาสูง เกิดการรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาดังกล่าว มีการประชุมจัดตั้งกองทุนกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด เพื่อทดแทนปุ๋ยที่มีราคาสูง และยังใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์ ปัญหาด้านสุขภาพ เป็นปัญหาที่สำคัญ เพื่อให้การ

ดูแลช่วยเหลือและให้คำแนะนำด้านสุขภาพให้ประชาชนในพื้นที่ มีหน่วยบริการด้านสุขภาพ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสุขภาพะ หน่วยบริการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เป็นผู้ดูแลคอยช่วยเหลือในการดูแลสุขภาพระดับปฐมภูมิหรือการรักษาเบื้องต้น อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ดูแลผู้สูงอายุ ผู้ป่วย ผู้พิการ ประจำหมู่บ้านที่รับผิดชอบ ปัญหาการว่างงาน ค่าครองชีพสูง เทศบาลเน้นให้ความสำคัญและสนับสนุนการนำใช้แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต หนุนเสริมให้ประชาชนรวมตัวระดมความคิดเห็นเพื่อแก้ไขปัญหา การลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ จึงเกิดกลุ่มกองทุนเศรษฐกิจของชุมชนขึ้น เช่น กลุ่มเลี้ยงปลาในกระชัง กลุ่มเลี้ยงกบ กลุ่มทอผ้าไหม กลุ่มทอเสื่อกก กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุธรรมชาติ กลุ่มผลิตตุ๊กตาไหมพรม กลุ่มอ้อมทรัพย์เย็บผ้า กลุ่มโรงสีชุมชน เป็นต้น ปัญหาเด็กและเยาวชน ปัญหาเรื่องการทะเลาะวิวาท ปัญหายาเสพติด เทศบาลเห็นถึงความสำคัญของเด็กเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ จึงจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชน และจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ให้ความรู้เกี่ยวกับสาระที่มีประโยชน์ เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทางเทศบาลหรือชุมชนจัดขึ้น จึงเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง การจัดตั้งศูนย์ อปพร. หน่วยกู้ชีพ เพื่อช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของชุมชน

ตำบลสุขภาพะ จึงมีความพร้อมที่จะทำหน้าที่ในฐานะตำบลต้นแบบที่มีการจัดการตนเองสู่ตำบลสุขภาพะทั้งนี้ มีเป้าหมายสำคัญเพื่อ 1) เสริมสร้างศักยภาพตนเอง ให้มีความพร้อมในการเป็นกลไกขับเคลื่อนชุมชนท้องถิ่นนำอยู่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่ายและเครือข่ายขยายผล รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่สนใจ 2) เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่ายจนเกิดการปรับเปลี่ยนวิธีคิดและมีการแปลงสู่การปฏิบัติการของชุมชนท้องถิ่นตามบริบทพื้นที่โดยมีบทเรียนของเทศบาลตำบลต้นแบบเป็นตัวเทียบเคียง 3) เพื่อสร้างและนำใช้ชุดความรู้และนวัตกรรมการการัดการตนเองสู่ตำบลสุขภาพะที่ตอบสนองต่อการพัฒนาในพื้นที่ตำบลสุขภาพะ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่าย รวมถึงการสื่อสารกับสังคมจนเกิดความเชื่อมั่นต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม 4) เพื่อสนับสนุนกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและนโยบายสาธารณะที่เป็นประเด็นร่วมของเครือข่าย และ 5) เพื่อสนับสนุนการเสริมสร้างภาวะผู้นำสำหรับการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรชุมชนทั้งในเทศบาลตำบลต้นแบบ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่ายและเครือข่ายขยายผล และกลไกของรัฐที่เกี่ยวข้อง

การทำงานของทุนทางสังคมทั้ง 5 ระดับได้ดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับงานตามภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ 7+1 ประเด็น 88 ข้อเสนอรายละเอียดของทุนและศักยภาพ ทั้งหมดมีการกระจายในแต่ละหมู่บ้านดังตาราง ที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 ทุนและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น

ทุนทางสังคม	หมู่ที่										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
① ทุนบุคคล คนแก่ คนสำคัญ นักสู้ ประชาชน											
การศึกษาดำเนินพร	สมหมาย จันทัก				สมศรี ดิงาม						
เกษตรอินทรีย์		มานะ เจริญ	สมคิด จันดี	ปรีชา ชนะะ							
แกนนำสุขภาพ					มานี ทำดี	สมหวัง มารวย					
แกนนำศิลปวัฒนธรรม								สมพงษ์ ใจกล้า			
แกนนำการจัดการพลังงานทางเลือก				จัน ศรีนอก	สุเทพ ใจดี						
คนต้นแบบการออกกำลังกาย		สมนึก เวลา				สมหญิง แก้วยา			สุธีรา กรุงศรี		
② กลุ่ม แหล่งเรียนรู้ องค์กรชุมชน											
1. ต้นแบบบุคคลใช้ชีวิตตาม แนวเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนา				★	★		★				
2. กลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้า			★				★				
3. ศูนย์เรียนรู้ด้านศิลปะ (จินตคณิต)			★								
4. ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่			★							★	

ทุนทางสังคม	หมู่ที่									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5. ชมรมตีปี่ไฉ่ฟ่ง	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★
6. สภาตำบลเบตง					★					
7. ศูนย์เรียนรู้พลังงานและเศรษฐกิจพอเพียง หมู่ที่ 5	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★
③ หน่วยงาน องค์การภาครัฐและเอกชน										
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	★ ①④									
คลินิกศึกษาโรคทั่วไป				★ ①④						
สำนักงานขนส่งจังหวัด			■ ①							
โรงเรียนประชาบาลสุรณ		★ ①④								
โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย						★ ①④				

④ แหล่งประโยชน์

ทุนทางสังคม	หมู่บ้าน									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
๔ แหล่งประโยชน์										
สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	★ ①/④									
ลานกีฬาชุมชน	★ ①/④	★ ①/④	★ ①/④		★ ①/④	★ ①/④	★ ①/④	★ ①/④	★ ①/④	★ ①/④
มูลนิธิเพื่อเด็ก		■ ①/④								
สถานสงเคราะห์เด็กชาย					■ ①/④					
ห้องสมุดชุมชน			■ ①							

โครงร่าง รายงานฉบับที่ 2 วิวัฒนาการปัญหา และ ผลของการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น กับโอกาสของการแก้ปัญหา จนเกิดวิธีการทำงานในการจัดการตนเอง	
หัวข้อสำหรับการเขียนรายงาน	ประเด็นที่ควรเขียนระบุ
1. วิวัฒนาการปัญหา และผลของการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาที่มีและสาเหตุของปัญหา - ประชากรที่รับผลกระทบ และผลกระทบจากปัญหา - แนวทางการแก้ปัญหา (นโยบาย ความเชี่ยวชาญของพื้นที่ ความสอดคล้องกับทุนทางสังคม การสนับสนุนจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอื่นๆ) - ผลของการแก้ปัญหาที่ผ่านมา
2. โอกาสของการแก้ปัญหา จนเกิดวิธีการทำงานในการจัดการตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อเสนอ งาน เพื่อแก้ปัญหาและสร้างความเข้มแข็งให้ทุนทางสังคมและองค์กรชุมชน

ตัวอย่างแนวทางการเขียน²

วิวัฒนาการปัญหา และผลของการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น กับโอกาสของการแก้ปัญหา จนเกิดวิธีการทำงานในการจัดการตนเอง

1. วิวัฒนาการปัญหา และ ผลของการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

ตำบลสุภาวะได้มีการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง โดยเทศบาลตำบลต้นแบบสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ จากกลุ่มมาสู่ชุมชน จากชุมชนมาสู่ท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหา ตอบสนองความต้องการของชุมชนเอง ซึ่งสรุปเส้นทางการพัฒนาสรุปได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้

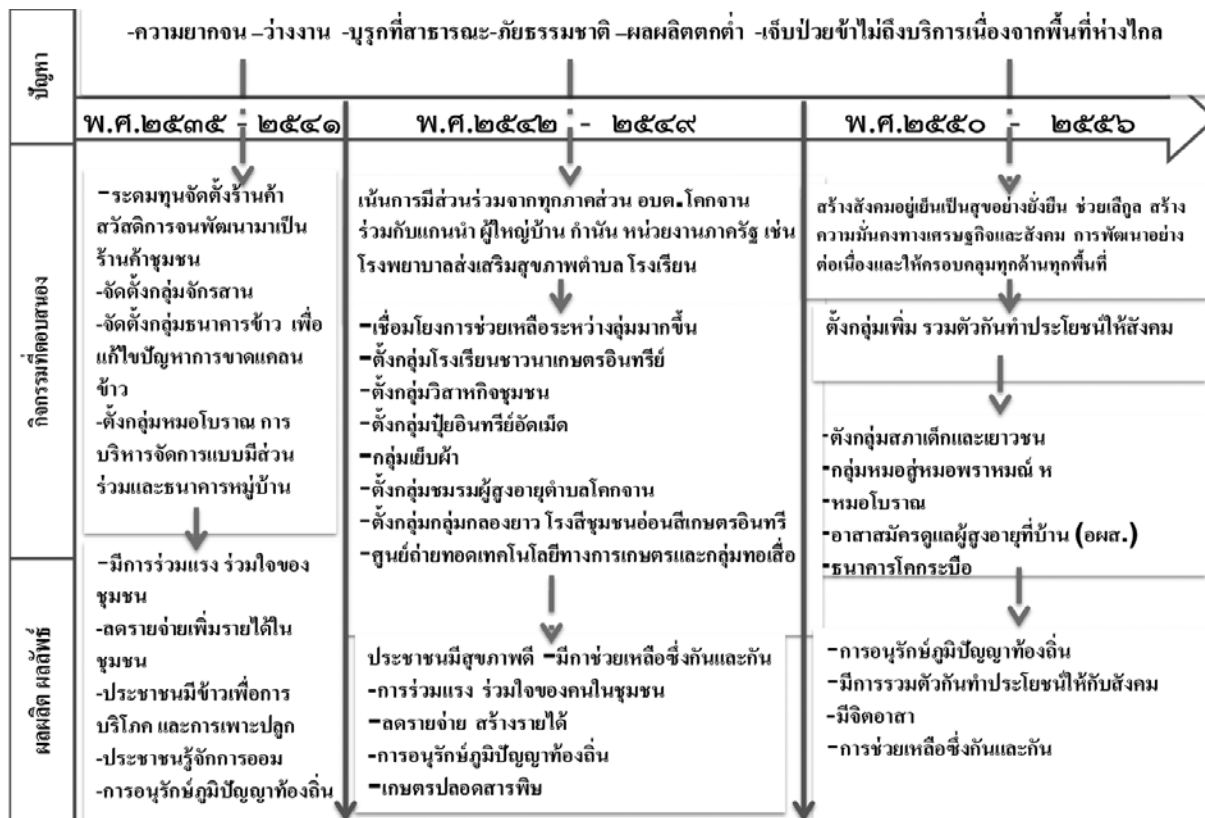
ระยะที่หนึ่ง พัฒนาเพื่อสนองต่อนโยบายรัฐและสร้างคนให้ช่วยเหลือตนเองได้ (พ.ศ.2535 - 2541) เมื่อมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น การยกฐานะสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล คณะทำงานได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินงานและการดำรงชีวิต ใช้หลักการเข้าใจ เข้าถึงเพื่อการพัฒนาทำให้เกิดการรวมตัว ร่วมแรง ร่วมทุนกันของคนในตำบลเป็นกลุ่มต่างๆขึ้น เช่น การระดมทุนจากสมาชิกจัดตั้งร้านค้าสวัสดิการจนพัฒนาเป็นร้านค้าชุมชนกลุ่มจักรสาน การตั้งกลุ่มธนาคารข้าว เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนข้าว และธนาคารหมู่บ้านเพื่อช่วยเหลือกันด้านการเงิน

ระยะที่สอง ปรับการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (พ.ศ.2542 - 2549) เทศบาลตำบลต้นแบบร่วมกับแกนนำ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หน่วยงานภาครัฐ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงเรียน โดยร่วมกันสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มต่างๆ เพิ่มขึ้นเพื่อให้แต่ละกลุ่มเชื่อมโยงการช่วยเหลือให้ขยายเพิ่มมากขึ้น เช่น จัดตั้งโรงเรียนชานาเกษตรอินทรีย์ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด เพื่อทำ “เกษตรปลอดภัย” เนื่องจากการทำนาเป็นอาชีพหลักของคนในชุมชน จัดตั้งกลุ่มเย็บผ้า เพื่อใช้เวลาว่างที่นอกเหนือจากการ

² ข้อมูลที่นำมาเขียนในตัวอย่างเป็นการผสมผสานข้อมูลจากหลายพื้นที่ มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงเนื้อหาที่ควรนำเสนอที่สำคัญและจำเป็น

ทำนาให้เกิดประโยชน์ ช่วยให้คนในชุมชนไม่ต้องไปทำงานต่างถิ่น ชมรมผู้สูงอายุเพื่อรวมตัวทำกิจกรรมร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ทั้งในยามปกติและเจ็บป่วยการจัดตั้งกลุ่มกลองยาวเพื่ออนุรักษ์และสืบสานประเพณีท้องถิ่นไว้ และการตั้งกลุ่มทอเสื่อเพื่อนำวัตถุดิบที่มาจากอยู่ในตำบลมาสร้างคุณค่าสร้างราคาเพิ่มขึ้น

ระยะที่สาม การพัฒนาเพื่อสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างยั่งยืน (พ.ศ.2550 - ปัจจุบัน) เน้นการสร้างสังคมน่าอยู่ร่วมกัน เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่มีอย่างต่อเนื่อง และเพื่อรองรับการเปิดประตูสู่อาเซียน เป้าหมายเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม คนในสังคมชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและให้ครอบคลุมทุกด้านทุกพื้นที่ จึงทำให้มีการจัดตั้งกลุ่มต่างๆเพิ่มขึ้นมีการรวมตัวกันทำประโยชน์ให้กับสังคม เช่น กลุ่มสภาเด็กและเยาวชน การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น กลุ่มหมอสู่หมอพราหมณ์ หมอโบราณ การดูแลของคนในชุมชน เช่น อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (อผส.) การช่วยเหลือด้านเกษตรกรรม เช่น ธนาคารโคกระบือ นอกจากนี้ เทศบาลตำบลต้นแบบยังได้ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อหนุนเสริมการพัฒนาพื้นที่ตำบลสุภาวะ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอตระการพืชผล สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ตำบลสุภาวะเครือข่ายเทศบาลตำบลเขมราฐ แสดงได้ดังแผนภาพที่ 5.1

แผนภาพที่ 5.1 วิวัฒนาการของปัญหา แนวทางการจัดการกับปัญหา

2. โอกาสของการแก้ปัญหา จนเกิดวิธีการทำงานในการจัดการตนเอง

จากสถานการณ์การแก้ปัญหาของตำบลที่ผ่านมา นำมาสู่วิธีการทำงานในการจัดการตนเองเพื่อสร้างความเข้มแข็งของตำบลแสดงให้เห็นจาก ความร่วมมืออย่างแข็งขันของ 4 องค์กรหลักในตำบล ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างตำบลให้น่าอยู่ด้วย “กระบวนการพัฒนาชุมชนโดยชุมชนท้องถิ่น” ภายใต้ภารกิจของท้องถิ่นแบบ “บริการด้วยใจ โปร่งใสอย่างคุ้มค่า” ดังนี้

2.1. ความร่วมมืออย่างแข็งขันของ 4 องค์กรหลักในตำบล

ได้แก่ เทศบาลตำบลต้นแบบ ประกอบด้วย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คณะทำงานที่ได้รับมอบหมาย ท้องที่ (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) แกนนำกลุ่มทางสังคม กลุ่มอาชีพและองค์กรชุมชน หัวหน้าส่วนราชการหรือหน่วยงานรัฐในพื้นที่ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงเรียน สถานีตำรวจภูธรสุขภาพ เกษตรอำเภอ พัฒนาชุมชนอำเภอ เป็นต้น ร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพกลุ่ม แหล่งเรียนรู้ สร้างภาวะผู้นำ สร้างกระบวนการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ รวมถึงพัฒนาและนำใช้โครงสร้างกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ และเมื่อเข้าร่วมเป็นเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ กับ สสส.ทำให้ภาวะผู้นำมีมากขึ้น นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้วยการพัฒนางานใหม่ การแก้ปัญหา และการต่อยอดงานที่เกิดขึ้น เช่นการพัฒนาโครงสร้างทางกายภาพโดยการ จัดหาพื้นที่ในการพบปะสังสรรค์ของคนในตำบล การสนับสนุน สิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากรต่างๆ ให้กับระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละบาท โรงเรียนชุมชนอ่อนสีเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น และการพัฒนาโครงสร้างทางสังคมโดยการจัดการสร้างและเพิ่มจำนวนอาสาสมัครและแหล่งเรียนรู้ ด้วยวิธีการเพิ่มศักยภาพและการพัฒนาทักษะแกนนำแหล่งเรียนรู้ เน้นสร้างความรู้สึกรับผิดชอบเป็นเจ้าของ จนเกิดแหล่งเรียนรู้ที่สร้างประโยชน์ต่อคนในตำบลและสามารถสรุปบทเรียนได้ เช่น ระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กองทุนสวัสดิการชุมชน โรงเรียนชุมชนอ่อนสีเกษตรอินทรีย์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ธนาคารหมู่บ้าน หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงดีเด่นระดับจังหวัด เป็นต้น ซึ่งแต่ละแหล่งเรียนรู้มีการทำงานร่วมกัน จนสามารถสร้างผลกระทบต่อ การลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ สร้างผลกระทบต่อด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม สร้างการเรียนรู้ และสร้างความเป็นพลเมือง แสดงให้เห็นว่าชุมชนท้องถิ่นมีศักยภาพเพียงพอในการบูรณาการงาน

นอกจากนี้การเข้าร่วมเป็นเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ยังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอีกหลายด้าน เช่น การเพิ่มศักยภาพบุคลากรของเทศบาลตำบลต้นแบบ การมีบทสรุปองค์ความรู้ที่เกิดจากการทำงานที่ได้ผลจริงในพื้นที่ต้น การเรียนรู้บทเรียนของพื้นที่ร่วมกันอย่างเป็นระบบ การเพิ่มทักษะของแกนนำในการชี้แนะและสร้างการเปลี่ยนแปลงในงานและการเปลี่ยนแปลงความคิด การมีระบบข้อมูล การเพิ่มรูปธรรมการมีส่วนร่วมของหลายฝ่ายในพื้นที่ ตลอดจน การปรับความคิดของผู้นำและแกนนำกลุ่มและองค์กรในการมุ่งเป้าหมายการพัฒนางานพื้นที่ที่ผลลัพธ์และผลกระทบต่อ การลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ เป็นต้น

2.2 การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

ตำบลสุขภาวะได้มีการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง โดยเทศบาลตำบลต้นแบบสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่ม และสร้างเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ จากกลุ่มมาสู่ชุมชน จากชุมชนมาสู่ท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาตอบสนองความต้องการของชุมชนเอง

2.3 สร้างตำบลให้น่าอยู่ด้วย “กระบวนการพัฒนาชุมชนโดยชุมชนท้องถิ่น” ภายใต้ภารกิจของท้องถิ่นแบบ “บริการด้วยใจ โปร่งใสอย่างคุ้มค่า”

เทศบาลตำบลต้นแบบกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์เพื่อนำไปสู่การบริหารที่ประสบผลสัมฤทธิ์โปร่งใส จำเป็นและประหยัด เพื่อให้งบประมาณเกิดความคุ้มค่าแก่ประชาชนอย่างสูงสุดโดยยึดหลัก “ประชาชนคือลูกค้า คือ ผู้ใช้บริการที่สำคัญของเราต้องบริการด้วยหัวใจ” ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รู้จัก เข้าใจ ประชาชนในพื้นที่ มีสัมพันธภาพอันดีต่อกันทำให้ง่ายต่อการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนให้กลุ่ม แห่ลงเรียนรู้ แคนนำ หน่วยงาน องค์กรในตำบลเข้ามาทำงานร่วมกันได้ง่าย โดยกระบวนการทำงานเน้นการส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนเป็นผู้คิด ริเริ่มงานตามปัญหาและความต้องการของชุมชนเอง โดย เทศบาลตำบลต้นแบบเป็นเจ้าภาพหลักในการเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อ สร้าง “กระบวนการพัฒนาชุมชนโดยชุมชนท้องถิ่น” เป้าหมายเพื่อให้ประชาชนในตำบลเกิดการ “รับรู้” นำไปสู่การ “เรียนรู้” เพื่อ “การจัดการเปลี่ยนแปลง” ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของตำบล การรับรู้เป็นการเข้าถึงข้อมูลปัญหาหรือศักยภาพของตำบลที่มีอยู่เพื่อนำใช้ในการออกแบบการพัฒนาชุมชนโดยชุมชนท้องถิ่นได้

จากฐานคิด และหลักการดังกล่าวตำบลสุขภาวะจึงมุ่งที่จะสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับองค์กรหลักและ แห่ลงเรียนรู้ในตำบลสุขภาวะ การทำงานร่วมกันให้เกิดความรู้ในกระบวนการเพื่อนำไปสู่การส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน สร้างกลไกการขับเคลื่อนสู่การเป็นตำบลศูนย์เรียนรู้เพื่อให้เกิดผลผลิตและผลลัพธ์ที่ต้องการเช่น การขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมและสนับสนุนประชาชนให้มีการรวมกลุ่มเพื่อประกอบ อาชีพสาขาต่างๆ อาทิเช่น กลุ่มโรงสีชุมชนอ่อนสีเกษตรอินทรีย์ กลุ่มปลูกเผือก เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มให้มีรายได้จากการค้าขายผลผลิตของกลุ่มเพิ่มขึ้นมากกว่ามีอาชีพทำนาอย่างเดียว โดย เทศบาล ตำบลต้นแบบจัดสรรงบประมาณในการประชุม จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์บุคลากรและความรู้ในด้านทฤษฎี วิชาการเพื่อให้ กลุ่มสามารถนำความรู้ ทักษะไปปฏิบัติงานได้ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม จนสามารถเห็นผลที่ได้จากการทำงานบรรลุใน หลายๆด้าน นำหมู่บ้านประกวดแข่งขันได้เป็นหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับที่ 1 ใน ระดับจังหวัด อุบลราชธานี ซึ่งภาคร่วมพัฒนาได้เข้าร่วมคิดและช่วยทำในการขับเคลื่อนกิจกรรมด้านต่างๆ ได้แก่ท้องที่ และหน่วยงานราชการได้แก่ สำนักงานปกครองจังหวัดอุบลราชธานี และอำเภอตระการพืชผล สำนักงานเกษตรอำเภอ ตระการพืชผล สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอตระการพืชผล ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขา ตระการพืชผล ซึ่งสิ่งสำคัญคือชุมชนเองเป็นผู้ปฏิบัติและรับประโยชน์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและ สิ่งแวดล้อม เปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตในหมู่บ้านหรือชุมชนเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิต ของประชาชนในชุมชนและสังคมต่อไป

2.4 การรวมตัวร่วมคิดร่วมทำเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

เทศบาลตำบลต้นแบบเป็นเจ้าภาพหลักในการประสานเชื่อมโยงกับ 4 องค์กรหลักในตำบลเพื่อจัดเวทีประชาคมให้วิเคราะห์ปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่เพื่อร่วมกันคิด วางแผน ดำเนินกิจกรรมแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่แท้จริงของตำบล โดยใช้วิธีการจัดการแบบมีส่วนร่วม ใช้คณะกรรมการบริหารจัดการกลุ่มต่างๆ ในตำบล ทำให้สามารถลดปัจจัยเสี่ยงต่อภาวะสุขภาพ ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างหลากหลาย เช่น 1) หมู่บ้านจัดการตนเองตามวิถีบ้านโนนสว่าง ประชาชนในบ้านโนนสว่างมีความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจ ในการพัฒนาหมู่บ้านตนเองเคารพเชื่อถือนำชุมชน เกิดการรวมกลุ่มทำกิจกรรมตามอาชีพ และความคิดที่เหมือนกัน บริหารกลุ่มในรูปแบบคณะกรรมการทำให้กลุ่มเข้มแข็ง มีกลุ่มในหมู่บ้านทั้งที่เป็นแหล่งเรียนรู้จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มอาชีพปลูกเผือก ธนาคารข้าว กลุ่มกลองยาว และโรงสีอ่อนสีเกษตรอินทรีย์ กลุ่มทอเสื่อ กลุ่มที่ยังไม่ได้เป็นแหล่งเรียนรู้จำนวน 11 กลุ่ม อาทิ กลุ่มโพหน้ำจากแฝก กลุ่มหมูหลุม กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มโรงเรียนชวานาเกษตรอินทรีย์ ช่วยให้ประชาชนเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกันร่วมตั้งกองทุนสวัสดิการ สร้างฐานเอื้ออาทรเพื่อช่วยเหลือกันในชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สุขภาพ การศึกษา เป็นต้น 2) ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรประจำตำบล ที่มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐเอกชน และชุมชน โดยบริหารในรูปแบบคณะกรรมการที่มีองค์ประกอบมาจากประชาชน กลุ่มอาชีพต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนด้านเกษตรกรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติจากทางธรรมชาติและแมลงศัตรูพืชการทดแทนทดแทนความเสียหายจากภัยเบื้องต้น ช่วยให้ประชาชนได้รับการถ่ายทอดงานวิชาการ ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมอาชีพ การได้รับสงเคราะห์วัสดุและอุปกรณ์ทางการเกษตร จำนวน 1,459 ครั้วเรือน 3) กลุ่มปลูกเผือกที่เป็นการบริหารกลุ่มโดยภาคประชาชนเพื่อจัดหาสวัสดิการสังคมโดยชุมชน ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน ช่วยให้ครัวเรือนได้รับงบประมาณ วัสดุ และอุปกรณ์ทางการเกษตร ปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตใช้เอง และช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการอนุรักษ์และขยายผลพันธุ์เผือกพื้นบ้านและมีการปลูกเผือกไปยังสมาชิกเครือข่ายในพื้นที่อื่น ควบคุมการใช้สารเคมี ส่งเสริมกลุ่มสมาชิกให้มีรายได้จากการขายพันธุ์เผือก จนสามารถยกระดับคุณภาพของชีวิตดีขึ้นของสมาชิกจำนวน 32 ครั้วเรือน 4) กองทุนหลักประกันสุขภาพตำบล ที่บริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการที่ประกอบด้วย ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน กลุ่มต่างๆ และส่วนราชการ ช่วยกันบริหารงบประมาณของกองทุนฯ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดบริการสาธารณสุขเน้นการมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคและการฟื้นฟูสมรรถภาพ และส่งเสริมให้กลุ่มที่ควรได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดเกิดการพัฒนาสุขภาพของคน จำนวน 1,459 ครั้วเรือน 5) กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลสุขภาวะ ที่มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมภาครัฐและประชาชน เพื่อจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชน มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีกิจกรรมการออม จัดตั้งเครือข่ายสวัสดิการสังคม เปิดโอกาสให้ผู้ด้อยโอกาสหรือประชาชนได้เข้าเป็นสมาชิก ให้เงินช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่นการป่วยนอนโรงพยาบาล คลอดบุตร เงินฌาปนกิจสงเคราะห์ แก่สมาชิกจำนวน 249 คน 6) ระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน ที่เกิดจากการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่นที่ต้องการจัดสวัสดิการและลงทุนด้านสุขภาพให้กับประชาชนจัดทำโครงการรถพยาบาลฉุกเฉินพร้อมอุปกรณ์ใช้ในราชการปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย บริการประชาชนที่เจ็บป่วยฉุกเฉินหรือเจ็บป่วยจากอุบัติเหตุ ตลอด 24 ชั่วโมง ด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง ปลอดภัย ได้มาตรฐาน ประชาชนได้รับการอย่างครอบคลุมทั่วถึง เป็นต้น

โครงร่าง
รายงานฉบับที่ 3 รายงานสถานะศักยภาพและความพร้อม
ในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนท้องถิ่น

หัวข้อสำหรับการเขียนรายงาน	ประเด็นที่ควรเขียนระบุ
1. ศักยภาพชุมชนท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> - ภาพรวมสถานะศักยภาพของทุนทางสังคมต่อการพัฒนาต่อยอด - ภาพรวมสถานะศักยภาพของทุนทางสังคมต่อการสร้างการเรียนรู้ - การเข้าร่วมขับเคลื่อนงานและกิจกรรมของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การพัฒนานโยบายสาธารณะ การสร้างการมีส่วนร่วม การเชื่อมประสาน แหล่งประโยชน์ - ความสนใจของ แกนนำ สมาชิกชุมชนในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
2. ความพร้อมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> - ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้งภายในพื้นที่ตนเองและนอกพื้นที่สำหรับเครือข่ายครบทุกองค์ประกอบ ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1) ศักยภาพของแหล่งเรียนรู้ หลักสูตร 2) การสร้างการเรียนรู้มีระบบข้อมูลตำบล มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในและข้ามพื้นที่ 3) การจัดการความรู้และการพัฒนานโยบายสาธารณะ 4) การสื่อสารสาธารณะ

ตัวอย่างแนวทางการเขียน³

สถานะศักยภาพและความพร้อม

ในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนท้องถิ่น จนเกิดวิธีการทำงานในการจัดการตนเอง

1. สถานะศักยภาพและความพร้อมต่อการสร้างการเรียนรู้

1.1. ภาพรวมสถานะศักยภาพของทุนทางสังคมต่อการพัฒนาต่อยอด

1. มีแกนนำ ผู้นำทั้งระดับบุคคล กลุ่มองค์กรแหล่งเรียนรู้ที่มีความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริง ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตำบลได้ และพร้อมจะถ่ายทอดเรื่องราวให้กับผู้มาทำงานให้เกิดการเรียนรู้ได้ ได้แก่ 1) ผู้นำท้องถิ่นคือ นายเทศมนตรี เป็นผู้น้ององค์กรที่มีคุณลักษณะของการเป็นผู้ประสานงาน หน่วยงาน องค์กร กลุ่มต่างๆ ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนางาน เป็นลักษณะของการเป็นนักจัดการความสัมพันธ์ของคนทั้งตำบล 2) ผู้นำท้องถิ่น คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สามารถประสานความร่วมมือคนในหมู่บ้านให้มีความรัก ความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจในการพัฒนางานต่างๆในหมู่บ้านได้ ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นทั้งนักจัดการปัญหาและนักจัดการความสัมพันธ์ และ 3) ผู้นำกลุ่มและแหล่งปฏิบัติการต่างๆ เช่น นางสำลี มีหาญ เป็นผู้นำกลุ่มพัฒนาสตรีของตำบลต้นแบบ นายปรีชา เพียรชนะ อดีตนายก เทศบาลต้นแบบ และผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านต้นแบบใหญ่ ปัจจุบันเป็นข้าราชการเกษียณ เป็นผู้นำด้านจริยธรรมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น และเป็นแกนนำในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น อีกทั้งเป็นแกนนำในการเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่างๆ ในโรงเรียนและตำบล จึงเป็นทั้งนักจัดการกิจกรรม และนักจัดการปัญหา นายแก้ว ยิ่งวงศ์ เป็นผู้นำด้านประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น การคุมประพฤติ การระงับข้อพิพาท และ เป็นแกนนำในการระงับข้อพิพาทระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ จึงเป็นนักจัดการปัญหา ในส่วนของภาคประชาชน พบว่า มีแกนนำที่เป็นนักจัดการกิจกรรมในหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มภูมิปัญญาพื้นบ้าน กลุ่มสวัสดิการชุมชนต่างๆ 4) หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียน 3 แห่ง

³ ข้อมูลที่นำมาเขียนในตัวอย่างเป็นการผสมผสานข้อมูลจากหลายพื้นที่ มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงเนื้อหาที่ควรนำเสนอที่สำคัญและจำเป็น การเขียนรายงานในปฏิบัติการนี้ขอให้ผู้ใช้ข้อมูลของพื้นที่การวิจัยเป็นสำคัญ

ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู ให้ความร่วมมือและสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม มีการเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง และได้มีการสรุปบทเรียนของแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเข้าร่วมเป็นแหล่งเรียนรู้ในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลแบบ และคากลาง ทั้ง 2 แห่ง ให้ความร่วมมือและมีการเตรียมหลักสูตรของแหล่งเรียนรู้ของ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเข้าร่วมด้วย อีกทั้งมีปลัดเทศบาลตำบลแบบ เป็นอีกหนึ่งในแกนนำสำคัญในการทำกิจกรรมร่วมกับชาวบ้าน เพราะเป็นลูกหลานตำบลต้นแบบ โดยกำเนิด และเป็นปลัดเทศบาลตำบลแบบ คนแรกจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นจึงได้มองเห็นความสำคัญในการขับเคลื่อนตำบลต้นแบบ เข้าสู่ตำบลสุขภาพะ ซึ่งจะเห็นได้ว่าทุกฝ่ายต่างก็ให้ความสำคัญและร่วมมือกันในการขับเคลื่อนตำบลเข้าสู่ตำบลสุขภาพะ โดยมีนายก เทศบาลเป็นผู้เชื่อมประสานและผลักดัน เพื่อให้ตำบลต้นแบบพร้อมเป็นพื้นที่ให้เครือข่ายมาร่วมเรียนรู้และจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนสู่ชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ต่อไปได้

2. มีปฏิบัติการให้เห็นจาก 27 แหล่งเรียนรู้ใน 8 ระบบ ได้แก่ 1) ระบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม 2) ระบบเศรษฐกิจชุมชน 3) ระบบการจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชน 4) ระบบการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น 5) ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน 6) ระบบการดูแลสุขภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 7) ระบบการดูแลสุขภาพโดยชุมชน 8) ระบบการเรียนรู้เพื่อเด็กและเยาวชน แต่ละแหล่งเรียนรู้ในระบบย่อยสะท้อนถึงความพร้อมในการถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้ และแนวปฏิบัติให้กับตำบลที่สนใจที่จะมาร่วมกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ของชุมชนท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งศักยภาพของชุมชน และเตรียมความพร้อมในด้านการพัฒนาที่จัดการตำบล การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพ ภายใต้โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ระบบการจัดการตนเองของตำบลสุขภาพะ เครือข่ายตำบลสุขภาพะ มีทุนที่เป็นหน่วยงาน องค์กรในพื้นที่ที่เข้ามาสนับสนุนการทำงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและทำให้เกิดงานที่สอดคล้องกับข้อเสนอนโยบายสาธารณะ มีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นนวัตกรรมจัดการตนเองของหมู่บ้านที่ใช้การสร้างการมีส่วนร่วม การเชื่อมประสานแหล่งประโยชน์ การให้ความสนใจต่อปัญหาของชุมชนท้องถิ่นในระดับร่วมวางแผน ร่วมคิด ร่วมทำกิจกรรม กระจายอยู่ แต่ละแหล่งเรียนรู้ในระบบเหล่านี้สะท้อนให้เห็นการทำงานร่วมกันอย่างเข้มแข็งของชุมชน ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการบริหารจัดการร่วมกัน ซึ่งการถ่ายทอดประสบการณ์จากการทำงานจริงของวิทยากรทุกคนอย่างละเอียดทุกขั้นตอนของการทำงานจะสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับสมาชิกในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี เช่น การสาธิตขั้นตอนในการปฏิบัติงานจริงให้กับผู้มาแลกเปลี่ยนรู้ การบรรยายหรือเล่าประสบการณ์ในการดำเนินงานร่วมกันเป็นทีมในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง การเน้นให้สมาชิกกลุ่มและประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างชุมชนเข้มแข็งและนำอยู่ร่วมกันในรูปแบบต่างๆ ของแต่ละแหล่งเรียนรู้ นอกจากนี้ยังพร้อมที่จะรับฟังการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแต่ละพื้นที่เพื่อนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาชุมชนของตนเองต่อไป

3. ประชาชนในตำบลต้นแบบ มีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต้นแบบ จากการรวมกลุ่มกันดำเนินกิจกรรมต่างๆ จนเกิดเป็นแหล่งเรียนรู้ภายใต้ 8 ระบบ มีการเตรียมความพร้อมหลายส่วน คือ ด้านการสรุปบทเรียนของแหล่งเรียนรู้ด้วยการวิจัยถอดบทเรียนตนเอง การออกแบบกระบวนการเรียนรู้จากบทเรียนหลายพื้นที่ที่จนเป็นหลักสูตร การเพิ่มศักยภาพแกนนำจนเป็นวิทยากรได้ การเพิ่มศักยภาพผู้นำและผู้ปฏิบัติในการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการจัดการทรัพยากรในพื้นที่ให้อำนวยความสะดวกและเอื้อการเรียนรู้ เช่น การมีส่วนร่วมในการจัดบ้านพักโฮมสเตย์ การจัดรถรับส่ง การประกอบอาหาร ทั้งนี้โดยเน้นให้ประชาชนทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ เพื่อเป็นการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันของคนในชุมชน อันก่อให้เกิดความรักและสามัคคีกันมากขึ้นด้วย

4. บุคลากรในเทศบาลต้นแบบ ได้พัฒนาวิธีการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ในหลายลักษณะ ได้แก่ การทำงานเป็นทีมโดยเฉพาะอย่างลงตัวของฝ่ายบริหารและพนักงานประจำ การช่วยเหลืองานกัน การทำงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบ การอาสาช่วยเหลืองานกันแบบญาติมิตร การตั้งเป้าหมายร่วมและขับเคลื่อนงานไปด้วยกันโดยเฉพาะการมุ่งเป้าที่การทำงานพัฒนาสู่ชุมชนท้องถิ่นอยู่ การให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่ได้ผลดีในงาน ตลอดจนการพัฒนาความเชื่อมั่นในการทำงานร่วมมือกันกับองค์กรชุมชน หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องรวมทั้งโรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล วัด แกนนำกลุ่ม กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกษตรอำเภอ พัฒนาการอำเภอ เป็นต้น

2. ความพร้อมของประชาชนในการเป็นพื้นที่การเรียนรู้

2.1. ความพร้อมจากการเมืองานเด่น

การเมืองงานเด่นในพื้นที่เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญที่สะท้อนให้เห็นวิธีการทำงานของทุนทางสังคมซึ่งมีวิวัฒนาการมายาวนาน ประสบการณ์การทำงานเด่น ทำให้มีคนมาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง เกิดกระบวนการพัฒนาทุนให้มีศักยภาพในทุกระดับ มีแกนนำกลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญ มีความสามารถในการต่อยอดงาน และมีประสบการณ์การทำงานเพื่อพัฒนางานเด่น โดยได้นำใช้วิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ ทั้งนี้ใช้วิธีการที่สำคัญได้แก่การศึกษาดูงานในต่างพื้นที่ นำมาพัฒนาต่อยอดงานของตนเอง ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะให้กับแกนนำ เกิดเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและขยายงานต่อได้ การนำใช้เวทีประชาคมเพิ่มการประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อเพิ่มการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองในการเพิ่มทักษะการสื่อสาร รวมไปถึงการมีประสบการณ์ ในการเพิ่มการจัดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม/เครือข่าย จนเกิดเป็นผลลัพธ์ในพื้นที่ได้จริง ทั้งการเพิ่มทักษะให้กับสมาชิกกลุ่ม/แหล่งแกนนำกลุ่ม/แหล่งครัวเรือน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านผู้บริหาร (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) บุคลากร (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) บุคลากรจากองค์กรรัฐที่เกี่ยวข้อง ระบุหน่วยงาน

2.2. ความร่วมมือของบุคลากรภายในเทศบาลตำบลต้นแบบ

ส่วนมากเป็นคนในพื้นที่ถึงร้อยละ 85 ของเจ้าหน้าที่ทั้งหมด และเจ้าหน้าที่ทุกคน มีความรักและสามัคคีกัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม และประชาชนทุกคนภายในตำบลสุขภาพะ ได้มีส่วนร่วมและมีความต้องการที่จะร่วมกันพัฒนาตำบลให้สู่ตำบลสุขภาพะ โดยจะเห็นได้จากการที่ 4 องค์กรหลัก ที่สำคัญในการเข้าร่วม

เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานสู่ตำบลสุขภาวะของตำบลสุขภาวะ เพื่อร่วมกันเตรียมชุมชน และสร้างความพร้อมในการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมตำบลสุขภาวะของตำบลสุขภาวะ เห็นได้ว่าจะเป็นโรงเรียน วัด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล แกนนำ ประชาชนทุกคนต่างก็ มีความกระตือรือร้นร่วมการสร้างสรรค์ชุมชนน่าอยู่จึงทำให้ สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

2.3. ความพร้อมของเทศบาลตำบลต้นแบบ

ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานร่วมมือกับหน่วยงานรัฐและเอกชนโดยทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมประสานในการขับเคลื่อนนโยบายการนำแบบแผนการปฏิบัติงานของภาครัฐไปดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอีกทั้งยังเป็นกลไกในการสร้างความร่วมมือของคนในพื้นที่และองค์กรในชุมชนที่มีปฏิบัติการเพิ่มตัวกลางในการเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างคนในชุมชนผู้นำชุมชนของตำบลกับองค์กรภาคีเครือข่ายก่อให้เกิดพลังในการร่วมกันพัฒนาตำบลสุขภาวะ การทำงานร่วมกับหน่วยงานภายนอกที่เข้ามาหนุนเสริมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ทำให้เกิดการเรียนรู้แนวคิดและนำมาปรับใช้กับพื้นที่ตำบลตนเอง โดยการหนุนเสริมบูรณาการการทำงานของของเทศบาล สปสช. โครงการเศรษฐกิจชุมชน และการสาธารณสุข มูลฐาน เกิดหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนระดับอำเภอ ตามโครงการบำบัดทุกข์บำรุงสุข แบบ ABC

2.4. ความเชื่อมโยงของกิจกรรม ผู้ดำเนินการ บทบาท กลไกและผลลัพธ์ที่สนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

เทศบาลตำบลต้นแบบมีการทำงานร่วมกันระหว่าง 4 องค์กรหลักในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ท้องถิ่นน่าอยู่ โดยยึดหลักการบริหารจัดการตามหลักโปร่งใส เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม ท้องถิ่นหารือกับท้องที่ รวมทั้งองค์กรภาคประชาชน (แกนนำกลุ่มและแหล่งเรียนรู้ 8 ระบบ 27 แหล่งเรียนรู้) และหน่วยงานภาครัฐ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล โรงเรียนภายในตำบลเพื่อจัดการกับปัญหาด้านต่างๆ ให้กับคนในชุมชน พัฒนาศักยภาพให้กลุ่มมีความเข้มแข็งพาไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างคนสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชุมชน ในรูปแบบและวิถีของป่าโมง เช่น การเสริมสร้างรายได้ให้ประชาชนภายในตำบล ด้วยการสร้างกลุ่มต่างๆ เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สร้างชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง มีการดูแลสุขภาพร่างกายของประชาชน โดยมีการจัดกีฬาประจำปีเพื่อเป็นการสานสัมพันธ์ที่ดี เกิดความรักสามัคคี ทำให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติด ถือเป็นการลดผลกระทบต่อการลดปัจจัยเสี่ยงต่อภาวะสุขภาพ และด้านการห่างไกลการบริโภคแอลกอฮอล์ รวมทั้งบุหรี่ การนำใช้กลไกด้านกองทุนโดยการจัดตั้งกองทุนและจัดให้มีสวัสดิการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งชาวบ้านตำบลป่าโมง มีการช่วยเหลือกันในการแก้ไขปัญหาให้คนในชุมชน รู้สึกถึงการเป็นเจ้าของร่วมกัน ไม่ทอดทิ้งกัน ก่อให้เกิดความรักและสามัคคีภายในชุมชน นอกจากนี้ยังได้นำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมเป็นลูกข่ายของตำบลบักได มาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดการสร้างแหล่งเรียนรู้ใหม่ เช่น กลุ่มฅนกิจสงเคราะห์ ได้นำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากแม่ข่ายบักได เช่น การจัดงานศพปลอดเหล้า มาพัฒนาปรับปรุงใช้ในพื้นที่ของตนเอง เป็นต้น นอกจากนี้ยังทำให้ตำบลป่าโมงได้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพิ่มขึ้น เช่น กองทุนสวัสดิการชุมชนพึ่งตนเองตำบลป่าโมง ซึ่งเป็นกลุ่มที่สามารถดูแลความเป็นอยู่ของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการเกิดแก่ เจ็บ ตาย การให้ทุนการศึกษาบุตร ซึ่งเป็นการช่วยเหลือกันและกันภายในชุมชน องค์กรบริหาร

ส่วนตำบลป่าโมงยังมีประสบการณ์ของการสร้างศักยภาพ ให้กับคนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นแกนนำ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก เทศบาล ผู้นำท้องถิ่น และองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องต่างๆ ก็ได้รับการสนับสนุนในการเพิ่มศักยภาพการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับ มาพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ของตนเองให้ดียิ่งขึ้น เพราะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็น โอกาสดีที่จะทำให้ได้นำเอาสิ่งดีในแต่ละพื้นที่มาปรับปรุงพื้นที่ของตนเอง เช่น การพัฒนาศักยภาพ อปพร. ทำให้นำ ความรู้ที่ได้มาปรับปรุง เครือข่าย อปพร. ตำบลต้นแบบได้เป็นอย่างดี กลุ่มร้านค้าสาธิตการตลาดตำบลร้านค้าชุมชน บ้านหนองผอง และศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนบ้านป่าโมงน้อย นำความรู้มาปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการร้านค้าชุมชน ให้ มีการจัดทำบัญชี รายรับรายจ่ายต่างๆ ให้เป็นระบบ นำประสบการณ์การพักในบ้านพักโฮมสเตย์ที่อยู่ร่วมกันเหมือนญาติ พี่น้อง มาปรับปรุงเพื่อเตรียมความพร้อมบ้านพักโฮมสเตย์ เป็นต้น ทำให้ตำบลป่าโมง มีความกระตือรือร้นที่จะเป็น เหมือนตำบลบักได ซึ่งก่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาและปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้นทำให้ต่าง คนต่างก็ให้ความสำคัญในการทำงานร่วมกัน ตามคำกล่าวที่ สามัคคี คือ พลัง ที่จะขับเคลื่อนการทำงานทุกอย่างให้ ประสบผลสำเร็จ ซึ่งเป็นการร่วมสร้างให้ชุมชนน่าอยู่ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ไม่ว่าจะเป็นการสุขภาพ สุขใจ สุขทาง สังคม และสุขด้านรายได้ที่เพียงพอ เมื่อประชาชนทุกคนมีความสุข ย่อมส่งผลให้สังคมสุขด้วย

โครงร่าง รายงานฉบับที่ 4 นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นและการตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นโยบายสาธารณะ ผลกระทบ (เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม)	
หัวข้อสำหรับการเขียนรายงาน	ประเด็นที่ควรเขียนระบุ
1. นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่น ภาพรวมนวัตกรรมจากการทำงาน ของทุนทางสังคมทั้งหมด	<ul style="list-style-type: none"> - นวัตกรรมทำแยก และ บูรณาการ - แก้ปัญหา - เสริมศักยภาพทุนทางสังคม - อื่นๆ
2. การตอบสนองภารกิจขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น นโยบาย สาธารณะ ผลกระทบ (เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม)	<ul style="list-style-type: none"> - ทุนทางสังคมกับนวัตกรรมที่ตอบสนองภารกิจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - นวัตกรรมจากการทำงานของทุนทางสังคมทั้งหมดที่ตอบสนองภารกิจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - นวัตกรรมจากการทำงานของทุนทางสังคมที่สอดคล้องกับนโยบายสาธารณะ - นวัตกรรมจากการทำงานของทุนทางสังคมกับการสร้างผลกระทบ 4 ด้าน (เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม)

ตัวอย่างแนวทางการเขียน ⁴

นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นและการตอบสนองภารกิจ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

นโยบายสาธารณะ ผลกระทบ

(เศรษฐกิจ สังคม การจัดการสภาวะแวดล้อม สุขภาพ การเมืองการปกครอง)

1. นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่น

1.1. ที่มาของการพัฒนานวัตกรรมในชุมชนท้องถิ่น

การพัฒนานวัตกรรมจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น มีที่มาจากหลายลักษณะ ได้แก่ 1) การพัฒนามาจากปัญหาในพื้นที่ เช่น ปัญหาสุขภาพโรคและการเจ็บป่วย ก่อให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมของทุนทางสังคมที่หลากหลาย เช่น นักจัดการสุขภาพ หมอพื้นบ้าน หมอสมุนไพร หมอยา กลุ่มอาสาสมัครการพัฒนาจักรยานถีบลดพุงต่างๆ เป็นต้น 2) การพัฒนามาจากความต้องการในพื้นที่ เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันในยามเดือดร้อน เช่น การรวมกลุ่มจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อการผลิต การพัฒนาสถาบันการเงินชุมชน เป็นต้น 3) การพัฒนามาจากนโยบายรัฐ ได้แก่ การจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบล การจัดการกองทุนหมู่บ้าน การจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน การจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น 4) การพัฒนามาจากนโยบายท้องถิ่น ได้แก่ กลุ่มอาสาสมัครต่างๆ กองทุนหลักประกันสุขภาพชุมชน กลุ่มวิทยุชุมชนธนาคารขยะ เป็นต้น

1.2. ภาพรวมของนวัตกรรมชุมชนท้องถิ่น

ที่มาของสถานการณ์ปัญหาในชุมชนที่มีความแตกต่างและหลากหลาย นำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมในชุมชน แต่มีเป้าหมายการทำงานที่สอดคล้องกัน หากจำแนกนวัตกรรมตามกระบวนการหรือวิธีการทำงาน จะปรากฏนวัตกรรมในชุมชนอยู่หลายลักษณะ ได้แก่

⁴ ข้อมูลที่นำมาเขียนในตัวอย่างเป็นการผสมผสานข้อมูลจากหลายพื้นที่ มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงเนื้อหาที่ควรนำเสนอที่สำคัญและจำเป็น การเขียนรายงานในปฏิบัติการนี้ขอให้ผู้ใช้ข้อมูลของพื้นที่การวิจัยเป็นสำคัญ

1) นวัตกรรมทำแยก ที่เกิดขึ้นในชุมชนส่วนใหญ่เป็นการคิดค้นจากทุนในระดับบุคคลที่เกิดจากความเชี่ยวชาญได้รับการถ่ายทอดมา เพื่อใช้ช่วยเหลือกันในชุมชน เป็นนวัตกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างแบบแผนการดำรงชีวิตที่อิสระจากพันธนาการทางความคิดและการหลุดพ้นไปจากความคุ้นเคยฝืนวิถีการปฏิบัติแบบเดิมๆ เป็นชีวิตใหม่ที่มีการเรียนรู้และการจัดการตนเองอย่างต่อเนื่องได้แก่ ต้นแบบบุคคลใช้ชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาวิธีการวางเห็ดของกลุ่มเห็ดเพื่อเพิ่มพื้นที่ศูนย์เรียนรู้ด้านศิลปะ (จินตคณิต) ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ ศูนย์เรียนรู้ 1 ไร่ 1 แสน

2) นวัตกรรมบูรณาการ ที่เกิดขึ้นในชุมชนส่วนใหญ่เป็นนวัตกรรมที่มุ่งแก้ปัญหาที่มีขอบเขตกว้าง และเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นและกระทบกับคนหมู่มาก จำเป็นต้องอาศัยการทำงานร่วมกันขององค์กรภาคีเครือข่ายที่มีเป้าหมายการทำงานเดียวกันเข้ามาร่วมจัดการ ส่วนใหญ่เป็นนวัตกรรมของทุนทางสังคมระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ได้แก่ นวัตกรรมศูนย์กีฬาตำบล นวัตกรรม การพัฒนาระบบเสียงตามสายสองทาง ในการพัฒนางานสุขภาพภาคประชาชน นวัตกรรมหมู่บ้านจัดการสุขภาพ

3) นวัตกรรมเพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นการค้นหาวิธีการทำงาน หรือพัฒนาแนวทางการทำงานเพื่อจัดการกับปัญหาของตนเองเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม วิธีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ชีวิตของผู้คน เป็นเรื่องของการเปลี่ยนวิถีชีวิตที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กับเรื่องของสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม โดยอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงจากประติสัทธิธรรมให้เป็นวัฒนธรรม เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้คนในสังคม ได้แก่ ชมรมตีปี่ไผ่ ผู้จัดการสุขภาพตำบล สป่าเท้าเบาหวาน และ ผู้สูงวัยใส่ใจสุขภาพ (ชมรมรักษ์สุขภาพ)

4) นวัตกรรมเสริมศักยภาพทุนทางสังคมนวัตกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนส่วนใหญ่ เป็นนวัตกรรมที่ค้นหาวิธีการใหม่ๆ มาดำเนินการเพื่อให้คนและหมู่คณะเป็นบุคคลที่พึงประสงค์ มีความรู้ ความสามารถ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สติปัญญาที่เหมาะสมกับความเป็นอยู่และรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น นวัตกรรมในการเสริมสร้างศักยภาพคน ได้แก่ เครือข่ายอาสาสมัครเรียนรู้วิถีพลังงานทดแทน ศูนย์เรียนรู้การจัดการขยะชุมชนศูนย์วิถีพลังงานชุมชนคนพอเพียง ศูนย์เรียนรู้ด้านศิลปะ (จินตคณิต) ศูนย์เรียนรู้พลังงานและเศรษฐกิจพอเพียง หมู่ที่ 5 การขับเคลื่อนและการบริหารจัดการตำบลแสดงภาพรวมนวัตกรรมเชิงปริมาณได้ดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 จำนวนนวัตกรรมจำแนกตามกลุ่มของนวัตกรรมชุมชนท้องถิ่น

ลำดับที่	กลุ่มของนวัตกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1	นวัตกรรมทำแยก	7	17.90
2	นวัตกรรมบูรณาการ	8	20.51
3	นวัตกรรมเพื่อการแก้ปัญหา	9	23.07
4	นวัตกรรมเสริมศักยภาพทุนทางสังคม	15	38.46
	รวมทั้งสิ้น	39	100

1.3 คุณลักษณะของนวัตกรรมชุมชนท้องถิ่น

ภาพรวมของนวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นที่ปรากฏในชุมชนดังกล่าวมา สะท้อนให้เห็นแนวคิดที่มาของการพัฒนานวัตกรรมของทุนทางสังคม ในหลายลักษณะ อาทิ 1) เป็นนวัตกรรมที่มุ่งเน้นให้มีการเปิดพื้นที่ทางปัญญาและพื้นที่ทางสังคมให้กว้างขวางที่สุด เป็นนวัตกรรมที่ใช้สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่ผ่านการสั่งสมและการรับรู้ของคนในสังคมร่วมกันทั้งสังคม 2) เป็นนวัตกรรมที่แสดงให้เห็นกระบวนการเกิดจากการรวมตัวร่วมคิด ร่วมสร้างของคนในสังคมหรือชุมชน ที่ไม่ใช่เกิดจากการสั่งการจากภายนอก เป็นนวัตกรรมที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงเพื่อรับใช้คนในสังคมตามสภาพในขณะนั้น 3) เป็นนวัตกรรมที่เกิดจากจิตสำนึกร่วมต่อสาธารณะ และเป็นประโยชน์ต่อสังคมมาก่อนประโยชน์ส่วนตัว มุ่งเน้นการหาวิธีการเพื่อตอบสนองความต้องการของคนหลายคน 4) มีพัฒนาการที่ไม่เกิดขึ้นและหายไปอย่างรวดเร็ว แต่อาจมีการเปลี่ยนรูปแบบอันเป็นผลจากการคิดสร้างสรรค์ มุ่งมั่นและลงมือปฏิบัติที่ต่อเนื่องกันไปในระยะยาวไม่มีที่สิ้นสุดและหากวิเคราะห์เทียบเคียงลักษณะของการพัฒนานวัตกรรมของคนในชุมชนท้องถิ่น จะพบว่าลักษณะของนวัตกรรมมีทั้งเป็นแบบ 1) งานใหม่ 2) ต่อยอดงานเดิม 3) เสริมศักยภาพ 4) เพิ่มสมาชิก 5) เพิ่มขั้นตอนวิธีการทำงาน 6) เพิ่มกฎ ระเบียบ กติกา 7) เพิ่มการเชื่อมต่อกับทุนทางสังคมอื่น 8) มีเครื่องมือการทำงาน 9) สร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแสดงความสัมพันธ์ได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 5.3 แสดงความสัมพันธ์ของนวัตกรรม กับแนวคิดของการพัฒนาและคุณลักษณะของนวัตกรรม

นวัตกรรม	แนวคิดของการพัฒนานวัตกรรม	คุณลักษณะ							
		เทคโนโลยี	การบูรณาการ	การเชื่อมโยง	การปรับตัว	การสร้างสรรค์	การขยาย	การยั่งยืน	การมีผลกระทบ
นวัตกรรม	① ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	② ระบบสารสนเทศเพื่อการผลิต	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	③ ระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	④ ระบบสารสนเทศเพื่อสุขภาพ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	⑤ ระบบสารสนเทศเพื่อสิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	⑥ ระบบสารสนเทศเพื่อพลังงาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	⑦ ระบบสารสนเทศเพื่อเกษตรกรรม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	⑧ ระบบสารสนเทศเพื่อสังคม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	⑨ ระบบสารสนเทศเพื่อวัฒนธรรม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	⑩ ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1. ต้นแบบบุคคลใช้ชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนา		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. วิธีการวางเขตของกลุ่มเพื่อเพิ่มพื้นที่		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. ศูนย์เรียนรู้ด้านศิลปะ (จินตคณิต)		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. ศูนย์เรียนรู้ 1ไร่ 1แสน		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
8. นวัตกรรมศูนย์กีฬาตำบล นวัตกรรม		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9. การพัฒนาระบบเสียงตามสายสองทาง ในการพัฒนางานสุขภาพประชาชน		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
10. นวัตกรรมหมู่บ้านจัดการสุขภาพ		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

2. การตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลกระทบ (เศรษฐกิจ สังคม การจัดการสภาวะแวดล้อม สุขภาพ การเมืองการปกครอง) นโยบายสาธารณะ

2.1. ผลกระทบ 5 ด้าน (เศรษฐกิจ สังคม การจัดการสภาวะแวดล้อม สุขภาพ การเมืองการปกครอง) ต่อกลุ่มเป้าหมาย

ผลการถอดบทเรียน ทำให้ค้นพบนวัตกรรมการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นที่มีลักษณะแตกต่างกันตามปัญหาและที่มา อย่างไรก็ตามนวัตกรรมทั้งหมดที่เกิดขึ้นมีการทำงาน มีกิจกรรมที่เสริมหนุนซึ่งกันและกันได้ เป็นเรื่องที่ใช้แก้ไขปัญหาได้จริงเนื่องจากการริเริ่มใหม่ๆ ในชุมชนท้องถิ่น ที่เกิดขึ้นจากการนำใช้ความเชี่ยวชาญของทุนทางสังคมทั้งหมดในพื้นที่ตามบริบทสภาพแวดล้อมของชุมชน จึงเชื่อมั่นได้ว่านวัตกรรมการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นตามแนวทางดังกล่าว ทำให้เกิดรูปธรรมงานและกิจกรรมหลากหลายลักษณะ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือกลุ่มประชากรเป้าหมายให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้จริง ครอบคลุมผลกระทบใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) เศรษฐกิจ 2) สังคม 3) การจัดการสภาวะแวดล้อม 4) สุขภาพ และ 5) การเมืองการปกครอง ทั้งนี้ สามารถส่งผลลัพธ์ได้ครอบคลุมประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) เด็ก 0-3 ปี 2) เด็ก 3-5 ปี 3) เด็ก 6-12 ปี 4) เด็กและเยาวชน 5) หญิงตั้งครรภ์ 6) วัยทำงาน 7) ผู้สูงอายุ 8) ผู้ติดเชื้อ 9) ผู้ป่วยโรคจิต 10) ผู้ป่วยเรื้อรัง 11) ผู้ด้อยโอกาส 12) คนพิการ และ 13) ผู้ป่วยระยะสุดท้าย ได้จริง

2.2. การสนองตอบต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ทั้งนี้เมื่อเทียบเคียงนวัตกรรมจัดการชุมชนท้องถิ่นโดยทุนทางสังคมทั้งหมด กับภารกิจ ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า นวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่นมีความสอดคล้องกับภารกิจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบคลุมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นนวัตกรรมเพื่อสนับสนุน

1) ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การทำงานของกลุ่มที่รวมตัวร่วมคิดร่วมทำอาชีพทั้งที่เป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเอง เช่น กลุ่มผลิตพรมเช็ดเท้า และผ้าห่ม กลุ่มมะขามแก้ว กลุ่มจักสาน กลุ่มเห็ดนางฟ้า ผู้เลี้ยงจิ้งหรีด กลุ่มทำน้ำพริกสาบ เครื่องขายผู้เลี้ยงกบกลุ่มจักสานตะกร้าพลาสติก ศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP กลุ่มผู้เลี้ยงไก่ และ กลุ่มสมุนไพรแก่นะวันการทำงานของกลุ่มในลักษณะนี้จึงเป็นงานที่สนองตอบภารกิจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในมิติของการส่งเสริมการฝึกและการประกอบอาชีพ ของเทศบาลอย่างชัดเจน หากเทศบาลดำเนินการส่งเสริมให้กลุ่มเหล่านี้มีความเข้มแข็งหรือต่อยอดงานได้ ก็เท่ากับว่าเทศบาลได้ทำงานตามภารกิจของตนเอง ได้โดยตรง นอกจากนี้การดำเนินการของศูนย์กีฬา ชมรมลิบไร่พุง เป็นตัวอย่างของนวัตกรรมที่ช่วยสนับสนุนการเพิ่มโครงสร้างทางกายภาพและสังคมเพื่อให้เกิดการพักผ่อนหย่อนใจ การมาพบปะพูดคุยของประชาชนได้เป็นอย่างดี การทำงานในลักษณะเช่นนี้จึงทำให้เกิดผลลัพธ์ต่อการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพด้านได้อย่างชัดเจน

2) ด้านการจัดระเบียบชุมชนและสังคม การทำงานของกลุ่มอปพร.และตำรวจบ้าน และ กลุ่มอาสาสมัครต่างๆ ถือเป็นรูปธรรมนวัตกรรมการทำงานที่สร้างความเป็นระเบียบ ทำให้สังคมสงบ เพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชนช่วยลดปัญหาอาชญากรรมทำให้ลดปัจจัยกำหนดภาวะด้านสุขภาพได้

3) การวางแผนการส่งเสริมการลงทุนและพาณิชย์การรวมกลุ่มศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดิน ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่เกษตรปลอดภัย กลุ่มผู้ผลิตพันธุ์ข้าวตำบล กลุ่มเกษตรทำไร่ ศูนย์เรียนรู้ 1 ไร่ 1 แสนถือเป็นกิจกรรมที่สนองต่อภารกิจส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร ถือเป็น การบำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร เป็นการส่งเสริมการฝึกและประกอบอาชีพ ได้อย่างชัดเจน หากเทศบาลมีการส่งเสริมกลุ่มเหล่านี้ให้มีความเข้มแข็งเพื่อสร้างงานใหม่ๆ จะเป็นนวัตกรรมที่ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงไปยังกลุ่มองค์กรอื่นๆ ได้ เช่น หากในตำบลมีการขยายกลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่เกษตรปลอดภัย ไปทุกหมู่บ้าน จำนวนครัวเรือนที่ทำการเกษตรแน่นอนนี้เพิ่มมากขึ้น ก็เท่ากับว่าเกิดการลงทุนทางสุขภาพได้อย่างดี เป็นการลงทุนที่ถือว่าสุขภาพดีคือวิถีของการทำเกษตรปลอดภัยเป็นต้น

4) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีต้นแบบบุคคลใช้ชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครเรียนรู้วิถีพลังงานทดแทน ศูนย์เรียนรู้พลังงานและเศรษฐกิจพอเพียงการเกิดขึ้นของศูนย์วิถีพลังงานชุมชนคนพอเพียง ศูนย์เรียนรู้การจัดการขยะชุมชน กลุ่มอนุรักษ์ป่าโรงเรียน รวมทั้งกลุ่มอนุรักษ์ป่าชุมชนถือเป็นกิจกรรมที่สนองต่อภารกิจด้านการ คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ สร้างคุณค่าการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม

5) ด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญา สะท้อนให้เห็นจากการเชื่อมประสานแหล่งประโยชน์กับกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยการนำเอากิจกรรมการเข้าค่ายและทำพิธีเคารพสักการะที่อนุสรณ์สถานสงฆมหาวิบุรุษเมืองแพร่ทำให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ รับรู้ ระลึกถึงบุญคุณของผู้ที่มีคุณูปการต่อพวกเขา เป็นกิจกรรมที่สร้างความตระหนักและสร้างการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเยาวชน การรวมกลุ่มสภาวัฒนธรรมตำบลเป็นงานที่ดำเนินการเพื่อการหล่อหลอมและร่วมเรียนรู้ ปฏิบัติตามประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ได้อย่างจับต้องได้ การเกิดขึ้นของศูนย์เอนกประสงค์ผู้สูงอายุ กลุ่มแพทย์แผนไทยสมุนไพรพื้นบ้าน และ กลุ่มตำแหลหหลวง ถือเป็นงานกิจกรรมที่สอดคล้องกับภารกิจของเทศบาลในด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การจัดการศึกษา การส่งเสริมกีฬาที่แสดงให้เห็นผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม

6) บริหารจัดการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การรวมกลุ่มการขับเคลื่อนและการบริหารจัดการตำบล เป็นงานและกิจกรรมที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในแนวราบมากขึ้น เพิ่มการทำประชาคม ช่วยให้ประชาชนได้รับสื่อและข้อมูลเพิ่มขึ้น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีมาตรการป้องกันการประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แสดงเป็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงได้ดังตารางที่ 5.4

ตารางที่ 5.4 ความสัมพันธ์ของนวัตกรรมกับผลกระทบ 5 ด้าน ต่อประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม และความสอดคล้องกับภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ① กระทับด้านสังคม ② กระทับด้านเศรษฐกิจ ③ กระทับด้านสภาวะแวดล้อม ④ กระทับด้านสุขภาพ ⑤ กระทับด้านการเมืองการปกครอง

นวัตกรรม	จำนวนที่ได้รับผลกระทบ												ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น										
	อายุ 0-3 ปี	อายุ 3-5 ปี	อายุ 6-12 ปี	เยาวชน	วัยทำงาน	หญิงตั้งครรภ์	ผู้สูงอายุ	ผู้วัยติดเตียง	ผู้วัยจิตเวช	ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง	คนพิการ	ผู้สูงอายุ	ผู้ด้อยโอกาส	ผู้เปราะบางที่สุด	อื่นๆ	1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2. ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต	3. การจัดระเบียบชุมชนและสังคม	4. การวางแผนการส่งเสริมการลดทอนและพาณิชย์	5. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6. ด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมและภูมิปัญญา	7. บริหารจัดการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
1. ต้นแบบบุคคลใช้ชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง					56		8									✓					✓		
					①		①																
2. การพัฒนา วิธีการวางเขตของกลุ่มเขตเพื่อเพิ่มพื้นที่					43											✓			✓				
					②																		
3. กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารจากวัตถุดิบท้องถิ่น					35	3	12									✓			✓		✓		
					②	②	②																
4. ศูนย์เรียนรู้ด้านศิลปะ (จินตคณิต)		20	12	32												✓		✓		✓			
		①	①	①																			

วัตถุประสงค์	จำนวนที่ได้รับผลกระทบ												ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น						
	เด็ก 0-3 ปี	เด็ก 3-5 ปี	เด็ก 6-12 ปี	เยาวชน	วัยทำงาน	หญิงตั้งครรภ์	ผู้สูงอายุ	ผู้เปราะบาง	ผู้เปราะบางพิเศษ	ผู้เปราะบางเฉพาะ	ผู้เปราะบางไร้รัฐ	คนพิการ	ผู้ด้อยโอกาส	ผู้เปราะบางระยะสุดท้าย	อื่นๆ				
5. ศูนย์เรียนรู้ 1ไร่ 1 แสน					28		10					2	2						
					(2)		(2)					(2)	(2)						
					(1)		(1)					(1)	(1)						
					(4)		(4)					(4)	(4)						
						56	3	45				3	3						
					(1)	(1)	(1)	(1)				(1)	(1)						
					(4)	(4)	(4)	(4)				(4)	(4)						
6. นวัตกรรมศูนย์กีฬาตำบล นวัตกรรม		20	37	70															
		(1)	(1)	(1)	(1)														
		(4)	(4)	(4)	(4)														
		(4)	(4)	(4)	(4)														
		(4)	(4)	(4)	(4)														
7. การพัฒนาระบบเสียงตามสายสองทาง ในการพัฒนางานสุขภาพภาคประชาชน		20	34	70															
		(1)	(1)	(1)	(1)														
		(4)	(4)	(4)	(4)														
		(5)	(5)	(5)	(5)														
		(5)	(5)	(5)	(5)														
8. กลุ่มตำบลหวาง				12	23		32												
				(1)	(1)		(1)												
			(4)	(4)		(4)													

2.3 การสนองตอบต่อนโยบายสาธารณะ และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

เมื่อนำนวัตกรรม งานและกิจกรรมที่ทุนทางสังคมได้ดำเนินการอยู่มาเทียบเคียงกับงานตามข้อเสนอโยบายซึ่งถือเป็นกิจกรรมที่ได้ผลดีในพื้นที่อื่น ๆ มาก่อน นั้น ทำให้เห็นความสอดคล้องกันได้ดังนี้

2.3.1 บุคคล หรือ กลุ่มองค์กรชุมชน รวมทั้งหมู่บ้านจัดการตนเอง ที่รวมตัวร่วมคิดร่วมทำอาชีพทั้งที่เป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเอง เช่น กลุ่มผลิตพรมเช็ดเท้า และผ้าไหมประดิษฐ์ กลุ่มมะขามแก้ว กลุ่มจักสาน กลุ่มเห็ดนางฟ้า ผู้เลี้ยงจิ้งหรีด กลุ่มทำน้ำพริกปลา เครือข่ายผู้เลี้ยงกบกลุ่มจักสานตะกร้าพลาสติก ศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP กลุ่มผู้เลี้ยงไก่ และ กลุ่มสมุนไพรแก่นตะวัน หมู่บ้านจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจพอเพียงและการใช้พลังงานทางเลือก เป็นการทำงานที่สนับสนุนข้อเสนอโยบายสาธารณะด้านการบริหารจัดการตำบล ด้านการลงทุนด้านสุขภาพ ด้านการจัดสวัสดิการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และด้านเกษตรกรรมยั่งยืนได้ วิธีการทำงานที่ดำเนินอยู่ของกลุ่มและเป็นงานที่ทำให้เกิดการสร้างแหล่งเรียนรู้ สามารถถ่ายทอดเรื่องราวข้อความรู้ได้ เกิดวิธีการทำงานจนนำไปปฏิบัติได้จริง ทำให้เกิดทักษะความชำนาญ ขยายผล เพิ่มสมาชิก จึงถือเป็นการสร้างความรู้ได้ งานของกลุ่มได้เห็นประจักษ์ในชุมชนว่าทำให้เกิดการสร้างรายได้ เกิดการขยายกลุ่มเป็นเครือข่ายระหว่างหมู่บ้าน ทำให้ผู้นำกลุ่มมีภาวะของการนำและสร้างการเปลี่ยนแปลงได้จริง สมาชิกที่รวมกลุ่มเกิดความรักและหวงแหนอาชีพที่ตนได้พัฒนาร่วมกันทำให้เกิดกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างความเป็นเจ้าของได้

2.3.2 บุคคล หรือ กลุ่มที่รวมตัวกันเป็นเกษตรเพื่อสุขภาพ ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ ศูนย์เรียนรู้ 1 ไร่ 1 แสน ไร่นาสวนผสม ศูนย์เรียนรู้พลังงานและเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดิน เกษตรปลอดภัย กลุ่มผู้ผลิตพันธุ์ข้าว และ กลุ่มเกษตรทำไร่ เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับข้อเสนอโยบายสาธารณะประเด็นเกษตรกรรมยั่งยืนโดยตรงเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เพิ่มครัวเรือนเกษตรกรรมยั่งยืนทำให้เกิดการขยายกลุ่มขยายสมาชิกผลิตปุ๋ยอินทรีย์โดยใช้วัตถุดิบในชุมชนเป็นหลักและเป็นการสนับสนุนตัวชี้วัดเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนระดับจังหวัดวิธีการทำงานที่ดำเนินอยู่ของกลุ่มและเป็นงานที่ทำให้เกิดการสร้างแหล่งเรียนรู้สามารถถ่ายทอดเรื่องราวข้อความรู้ได้ เป็นการจุดประกายหรือสร้างแรงบันดาลใจ บางกิจกรรมทำให้เกิดวิธีการทำงานจนนำไปปฏิบัติได้จริง ทำให้เกิดทักษะความชำนาญ ขยายผล เพิ่มสมาชิก จึงถือเป็นการสร้างความรู้ได้ งานของกลุ่มได้เห็นประจักษ์ในชุมชนว่าทำให้เกิดการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้จากการมีผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น มีอาหารปลอดภัยทาน เกิดการขยายกลุ่มเป็นเครือข่ายระหว่างหมู่บ้าน ทำให้ผู้นำกลุ่มมีภาวะของการนำและสร้างการเปลี่ยนแปลงได้จริง สมาชิกที่รวมกลุ่มเกิดความรักและหวงแหนอาชีพที่ตนได้พัฒนาร่วมกันทำให้เกิดกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างความเป็นเจ้าของได้

2.3.3 บุคคล หรือ กลุ่มที่รวมตัวกันทำงานตามระบบภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่ อนุสรณ์สถานสองมหาวีรบุรุษเมืองแพร์ สภาวัฒนธรรมตำบลศูนย์เอนกประสงค์ผู้สูงอายุ แพทย์แผนไทยสมุนไพรพื้นบ้าน และ กลุ่มตำแหลหหลวง ถือเป็นการเปิดพื้นที่ทางสังคม เป็นการสร้างพื้นที่สร้างสรรค์หรือลานกิจกรรม อย่างน้อย 1 พื้นที่ในตำบล การทำงานของกลุ่มนี้ทำให้เกิดการศึกษาตามอัธยาศัยหรือการศึกษาทางเลือกอื่นๆ รวมถึงการจัดระบบการศึกษาในรูปแบบบูรณาการ สังคม วัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพตามบริบทพื้นที่ สำหรับเด็กและเยาวชน ทั้งในและนอกระบบ รวมทั้งเด็กพิเศษได้ การทำงานจึงสอดคล้องกับข้อเสนอโยบายสาธารณะตามประเด็น

การบริหารจัดการตำบล และการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน วิธีการทำงานที่ดำเนินอยู่ของกลุ่มและเป็นงานที่ทำให้เกิดการสร้างแหล่งเรียนรู้ สามารถถ่ายทอดเรื่องราวข้อความรู้ได้ เกิดวิธีการทำงานจนนำไปปฏิบัติได้จริง ทำให้เกิดทักษะความชำนาญ ขยายผล เพิ่มสมาชิก จึงถือเป็นการสร้างความรู้ได้ งานของกลุ่มได้เห็นประจักษ์ในชุมชนว่าทำให้เกิดการสร้างรายได้ เกิดการขยายกลุ่มเป็นเครือข่ายระหว่างหมู่บ้าน ทำให้ผู้นำกลุ่มมีภาวะของการนำและสร้างการเปลี่ยนแปลงได้จริง สมาชิกที่รวมกลุ่มเกิดความรักและหวงแหนอาชีพที่ตนได้พัฒนาร่วมกันทำให้เกิดกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างความเป็นเจ้าของได้

2.3.4 บุคคล หรือ กลุ่มองค์กรชุมชน รวมทั้งหมู่บ้านจัดการตนเอง ที่รวมกลุ่มกันเพื่อทำงานมีเป้าหมายเพื่อ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและพลังงานทดแทน ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้พลังงานทดแทน ศูนย์เรียนรู้การจัดการขยะชุมชน ป่าชุมชนตำบล ศูนย์วิถีพลังงานชุมชนคนพอเพียง และ สวนป่าโรงเรียน ทั้งหมดเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับข้อเสนอนโยบายสาธารณะประเด็นการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติได้โดยตรง เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดการขยะในระดับครัวเรือนและชุมชนอย่างถูกวิธีส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่ารวมทั้งมีการปลูกต้นไม้เพิ่มเติมในพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ป่าเดิม เป็นกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการใช้พลังงานทางเลือกในระดับครอบครัวและชุมชนวิธีการทำงานที่ดำเนินอยู่ของกลุ่มและเป็นงานที่ทำให้เกิดการสร้างแหล่งเรียนรู้ สามารถถ่ายทอดเรื่องราวข้อความรู้ได้ เกิดวิธีการทำงานจนนำไปปฏิบัติได้จริง ทำให้เกิดทักษะความชำนาญ ขยายผล เพิ่มสมาชิก จึงถือเป็นการสร้างความรู้ได้ งานของกลุ่มได้เห็นประจักษ์ในชุมชนว่าทำให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อชุมชน เกิดความร่มเย็น มีกิจกรรมร่วมกันในการบวชป่า ทำให้เพิ่มพื้นที่ป่าได้จริง เกิดการขยายกลุ่มเป็นเครือข่ายระหว่างหมู่บ้าน ทำให้ผู้นำกลุ่มมีภาวะของการนำและสร้างการเปลี่ยนแปลงได้จริง สมาชิกที่รวมกลุ่มเกิดความรักและหวงแหน ภาคภูมิใจในงานที่ตนทำให้เกิดกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างความเป็นเจ้าของได้

2.3.5 บุคคล หรือ กลุ่มองค์กรชุมชน ที่รวมกลุ่มกันเพื่อทำงานมีเป้าหมายเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชน ได้แก่ สภาดูแลเด็กและเยาวชน ศูนย์กีฬาตำบล และ ศูนย์เรียนรู้ด้านศิลปะ (จินตคณิต) ทั้งหมดเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับข้อเสนอนโยบายสาธารณะประเด็นการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน เป็นกิจกรรมที่นำไปสู่การสร้างภาคีเครือข่ายและจัดตั้งกลไกขับเคลื่อนโดยการ จัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนประจำตำบลหรือกลุ่มองค์กรของเด็กและเยาวชนเพื่อให้มีส่วนร่วมทำกิจกรรมของชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในการเพิ่มสมรรถนะเด็กและเยาวชนทุกด้านการสร้างพื้นที่สร้างสรรค์หรือลานกิจกรรม อย่างน้อย 1 พื้นที่ในตำบล การมีศูนย์กีฬาในตำบล การเชื่อมประสานแหล่งประโยชน์ของสนามฟุตบอลโรงเรียน เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณให้เด็กและเยาวชนมีเวทีในการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.3.6 บุคคล หรือ กลุ่มองค์กรชุมชน และหมู่บ้านจัดการตนเอง ที่รวมกลุ่มกันเพื่อทำงานมีเป้าหมายเดียวกันเพื่อให้การช่วยเหลือดูแลสุขภาพชุมชนร่วมกัน ได้แก่ ชมรมนักร้องไร้พุง นักจัดการสุขภาพตำบลแม่หลาย สปาเท้าเบาหวาน และ ผู้สูงวัยใส่ใจสุขภาพ (ชมรมรักสุขภาพ) รวมทั้งหมู่บ้านจัดการตนเองด้านสุขภาพ ทั้งหมดเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับข้อเสนอนโยบายสาธารณะประเด็นการดูแลสุขภาพชุมชน และส่งผลเชื่อมโยงไปยังนโยบายสาธารณะประเด็นการลงทุนด้านสุขภาพชุมชน เป็นกิจกรรมที่นำไปสู่การสร้างและเพิ่มอาสาสมัครเพื่อการดูแลกัน มีการ

สร้างเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียน มีนักจัดการสุขภาพ ทำงานเชื่อมโยงกับหน่วยบริการสุขภาพเป็นการสนับสนุนให้หน่วยบริการสุขภาพหรือศูนย์บริการสุขภาพสามารถประสานและให้บริการครอบคลุมการดูแลกลุ่มเป้าหมายตามปัญหาในพื้นที่ และส่งเสริม สนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือดูแลกันจัดทำแผนที่กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือโดยเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้และทุนทางสังคมของพื้นที่ มีการจัดทำคู่มือหรือแนวทางการดูแลสุขภาพตนเอง และการช่วยเหลือดูแลผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ หมู่บ้านจัดการตนเองด้านเกษตรอินทรีย์มีการจัดทำตลาดสีเขียว จำหน่ายพืชผักปลอดสาร เกิดจัดให้มีร้านอาหารปลอดภัยหรือแหล่งจำหน่ายอาหารที่ปลอดภัย มีกิจกรรมการสร้างช่องทางการสื่อสาร และกระจายข่าวสารด้านสุขภาพสร้างเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉินหรือต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วนระหว่างกลุ่มอาสาสมัครในพื้นที่และเครือข่ายหน่วยบริการสุขภาพ

แสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 5.5

ตารางที่ 5.5 ความสัมพันธ์ของนวัตกรรมกับการตอบสนองต่อ 7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ กับการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น

นวัตกรรม	การสนองตอบต่อ 7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ								การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น					
	นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ								สร้าง การเรียนรู้	สร้างความเป็น พลเมือง		สร้าง ผลกระทบ		
	1. การบริหารจัดการท้องถิ่น แบบมีส่วนร่วม	2. การจัดสวัสดิการสังคมชุมชน	3. เศรษฐกิจชุมชน	4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	5. การเรียนรู้ของสังคมและชาวชน	6. การดีต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม	7. การจัดการภัยพิบัติ โดยชุมชนท้องถิ่น	8. การลดความเสี่ยงในชนบท		สร้างความรู้ และความ เข้าใจ	สร้างการมีส่วนร่วม	สร้างความเป็น พลเมือง	ทางสังคม	ทางเศรษฐกิจ
1. ต้นแบบบุคคลใช้ชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	1.2	2.2	3.3 3.4 3.5 3.6 3.7 3.8 3.9	4.4 4.6					✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. การพัฒนาวิธีการวางเขตของกลุ่มเขตเพื่อเพิ่มพื้นที่	1.2	2.2	3.3 3.4 3.5 3.6 3.7 3.8 3.9						✓	✓	✓	✓	✓	✓

นวัตกรรม	การสนองตอบต่อ 7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ							การสร้างคามเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น						
	1. การบริหารจัดกาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม	2. การจัสตีสวัสดิการสังคมโดยชุมชน	3. เกษตรกรรมยั่งยืน	4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5. การเรียนรู้ของสังคมและเยาวชน	6. การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	7. การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน	8. การลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ	สร้างการรับรู้	สร้างความเข้มแข็ง	สร้างพันธมิตร	สร้างความร่วมมือ	สร้างพลัง	สร้างผลกระทบ
3. ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่	1.2	2.2	3.3 3.4 3.5 3.6 3.7 3.8 3.9	4.4 4.6				8 7 8 9 8 10	✓	✓	✓	✓	✓	✓
									✓	✓	✓	✓	✓	✓
									✓	✓	✓	✓	✓	✓
									✓	✓	✓	✓	✓	✓
									✓	✓	✓	✓	✓	✓
									✓	✓	✓	✓	✓	✓
									✓	✓	✓	✓	✓	✓
									✓	✓	✓	✓	✓	✓
									✓	✓	✓	✓	✓	✓
									✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. ศูนย์เรียนรู้ 1ไร่ 1 แสน	1.2	2.2	3.3 3.4 3.5 3.6 3.7 3.8 3.9					8 7 8 9 8 10	✓	✓	✓	✓	✓	✓
									✓	✓	✓	✓	✓	✓

นวัตกรรม	การสนองตอบต่อ 7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ							การสร้างคามเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น							
	1. การบริหารจัดการท้องถิ่น แบบมีส่วนร่วม	2. การจตุสดวิสัยทัศน์การสังคมโดยชุมชน	3. เกษตรกรรมยั่งยืน	4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5. การเรียนรู้ของสังคมและเยาวชน	6. การแก้ไขปัญหาสังคมโดยชุมชน	7. การจัดการภัยพิบัติ โดยชุมชนท้องถิ่น	8. การลดปัญหาสิ่งแวดล้อม	สร้าง การรับรู้	สร้างความ เป็น หุ้นส่วน	สร้าง ความ เป็น พลเมือง	สร้าง ผลกระทบ	สร้าง ความ เป็น หุ้นส่วน	สร้าง ความ เป็น พลเมือง	สร้าง ผลกระทบ
5. นวัตกรรมศูนย์กีฬาตำบล นวัตกรรม	1.2	2.2			5.2 5.4	6.6		8							
								7	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6. การพัฒนาระบบเสียงตามสายสองทาง ในการพัฒนาทางสุขภาพภาค ประชาชน								8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
								7	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
					5.2 5.5 5.11 5.12			8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
								9	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
								8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
								9	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
								8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
								8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
								10	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
								11	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

นวัตกรรม	การสนองตอบต่อ 7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ		การสร้างคามเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น					
	1. การบริหารจัดการท้องถิ่น แบบมีส่วนร่วม	2. การจตุสดวิสัยทัศน์การสังคมโดยชุมชน	3. เกษตรกรรมยั่งยืน	4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5. การเรียนรู้ของสังคมและเยาวชน	6. การอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรม	7. การจัดการภัยพิบัติ โดยชุมชนท้องถิ่น	8. การลดความเสี่ยงด้านสุขภาพ
นวัตกรรม	1.2	2.2			5.2 5.5	6.2 6.3		8 7 8 9 8 11
	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7. นวัตกรรมหมู่บ้านจัดการสุขภาพ								
8. ชมรมกีฬาไร้พุง								
9. สปอเท้าเบาหวาน								

นวัตกรรม	การสนองตอบต่อ 7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ								การสร้างคามเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น									
	1. การบริหารจัดการท้องถิ่น แบบมีส่วนร่วม	2. การจตุสดมภ์การส่งเสริมชุมชน	3. เศรษฐกิจยั่งยืน	4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5. การเรียนรู้ของสังคมและเยาวชน	6. การดูแลสุขภาพชุมชนโดยชุมชน	7. การจัดการภัยพิบัติ โดยชุมชนท้องถิ่น	8. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน	สร้าง การรับรู้	สร้างความ เป็น	สร้าง ผลกระทบ	การสร้าง พลัง	สร้าง การมีส่วนร่วม	สร้าง ความ เป็น	สร้าง สังคม	ทาง สังคม	ทาง เศรษฐกิจ	ทาง สิ่งแวดล้อม
9. สป่าเท้าเอหวาน	1.2	2.2			5.2 5.5	6.6 6.7		8 7 8 9 8 11										

โครงร่าง
รายงานฉบับที่ 5 รายงานนวัตกรรม กิจกรรมเด่น
และการตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นโยบายสาธารณะ ผลกระทบ

หัวข้อสำหรับการเขียนรายงาน	ประเด็นที่ควรเขียนระบุ
1. นวัตกรรมเรื่องเด่น	- ภาพรวมนวัตกรรมเรื่องเด่นจากทุนทางสังคมทุกกลุ่ม
2. การตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นโยบายสาธารณะ ผลกระทบ (เศรษฐกิจ สังคม สภาวะแวดล้อม สุขภาพ การเมืองการปกครอง)	- นวัตกรรมเรื่องเด่นที่ตอบสนองภารกิจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - นวัตกรรมเรื่องเด่นกับการตอบสนองต่อนโยบายสาธารณะ - นวัตกรรมเรื่องเด่นกับการสร้างผลกระทบ 5 ด้าน (เศรษฐกิจ สังคม สภาวะแวดล้อม สุขภาพ การเมืองการปกครอง)

ตัวอย่างแนวทางการเขียน⁵

รายงานนวัตกรรม และการตอบสนองภารกิจ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นโยบายสาธารณะ ผลกระทบ

ตัวอย่างนวัตกรรมชุมชนท้องถิ่น: หมู่บ้านจัดการตนเองตามวิถีบ้านโนนสว่าง

1. วิวัฒนาการหมู่บ้าน (ชุมชน) จัดการตนเองตามวิถีบ้านโนนสว่าง

บ้านโนนสว่างตั้งขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ.2523 ราษฎรส่วนใหญ่อพยพมาจากบ้านโคกน้อย หมู่ที่ 7 ตำบลสุขภาวะ อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อประมาณ ปี พ.ศ.2502 บ้านโนนสว่างหมู่ที่ 9 มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบสูงเล็กน้อย เส้นทางคมนาคมไม่สะดวก พื้นที่แห้งแล้ง พื้นที่ห่างจากอำเภอตระการพืชผล 16 กิโลเมตร อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ห่างจากจังหวัดอุบลราชธานี ประมาณ 66 กิโลเมตร ประชากรที่อาศัยอยู่ในบ้านโนนสว่าง เป็นคนพื้นเมือง พูดภาษาอีสานเป็นภาษาถิ่นในการติดต่อสื่อสาร มีการตั้งบ้านเรือนรวมกันเป็นกลุ่ม มีผู้นำชุมชนและคณะกรรมการหมู่บ้านในการกำกับดูแลหมู่บ้าน

ประชาชนในหมู่บ้านมีปัญหาความยากจน รายได้น้อยจากการประกอบอาชีพทำนา ทำเกษตรที่มีต้นทุนจากการผลิตสูง เช่น ค่าปุ๋ย ค่ารถไถนา เป็นต้น จากการขาดรายได้จึงเกิดการรวมกลุ่มของราษฎรในหมู่บ้านที่มีอาชีพเดียวกัน และความคิดคล้ายกันบริหารจัดการกลุ่มด้วยคณะกรรมการหมู่บ้านและคณะกรรมการแต่ละกลุ่ม ทำให้กลุ่มเข้มแข็งช่วยเหลือตนเองได้และช่วยเหลือชุมชน ได้แก่ 1) กลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้าน 2) กลุ่มโรงเรียนชาวนาเกษตรอินทรีย์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 3) กลุ่มสตรีทอเสื่อ 4) กลุ่มปลูกเผือก 5) กลุ่มหมูหลุม 6) กลุ่มไฟหญ้า 7) กลุ่มชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง 8) กลุ่มโรงสีชุมชนอ่อนสีเกษตรอินทรีย์ 9) กลุ่มฌาปนกิจศพชาวบ้าน 10) กลุ่มกองทุนโค กระบือ 11) กลุ่มกองทุนธนาคารข้าว 12) กลุ่มกองทุนโค กระบือ 13) กองทุนหมู่บ้าน 14) กองทุนแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.)

⁵ ข้อมูลที่นำมาเขียนในตัวอย่างเป็นการผสมผสานข้อมูลจากหลายพื้นที่ มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงเนื้อหาที่ควรนำเสนอที่สำคัญและจำเป็น การเขียนรายงานในปฏิบัติการนี้ขอให้นำข้อมูลของพื้นที่การวิจัยเป็นสำคัญ

จากการรวมกลุ่มในหมู่บ้านทำให้ประชาชนอยากพัฒนาความเป็นอยู่ของตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เกิดแรงกระตุ้นจากภายในหมู่บ้าน ทำให้คณะกรรมการหมู่บ้านได้ประสานพัฒนาชุมชนอำเภอตระการพืชผลเพื่อได้ฝึกอบรมแกนนำและขยายผลการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในหมู่บ้านโนนสว่าง ทำให้หมู่บ้านสามารถพึ่งตนเองโดยตัวผู้นำและชาวบ้านต่างเป็นคนที่มีความรักในถิ่นเกิด มีความเสียสละมองเห็นถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะพัฒนาหมู่บ้านและพร้อมเป็นต้นแบบในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงจึงเป็นแรงผลักดันให้การประกวดหมู่บ้านฯดำเนินไปอย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จได้ในที่สุด ได้รับรางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงดีเด่นระดับจังหวัด 2554 และผู้ใหญ่บ้านยอดเยี่ยมประจำปี 2555

1.1. วิธีการทำงาน

ผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านโนนสว่างมีวิธีการทำงานเพื่อพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นหมู่บ้านจัดการตนเองโดยใช้หลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านและองค์กรในตำบลให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้สร้างการมีส่วนร่วมโดยการสนับสนุนการแสดงความคิดเห็นในการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน อัตราการมีงานทำ เพิ่มศักยภาพโดยการส่งเสริมการรวมกลุ่ม สร้างเครือข่าย ศึกษาดูงานยกย่องชมเชยคนที่ทำดีด้วยการให้รางวัลทั้งในระดับหมู่บ้าน ส่งประกวดในระดับตำบล อำเภอ จังหวัดและระดับประเทศ ทำให้คนในหมู่บ้านได้รับประโยชน์ที่เท่าเทียมกันทุกคน เกิดความรู้สึกรักชุมชนและทำงานเพื่อชุมชน

ทิศทางการพัฒนาเริ่มต้นจากผู้ใหญ่ และคณะกรรมการหมู่บ้านร่วมกันจัดทำข้อมูลปัญหา และความต้องการของประชาชนนำเข้าสู่เวทีประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของคนทั้งหมู่บ้านให้ร่วมกันแสวงความคิดเห็นร่วมหาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และต่อยอดการพัฒนา งาน กลุ่ม แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาในระดับหมู่บ้านเพื่อเข้าใจร่วมกัน ให้แผน โครงการที่ร่วมกันจัดทำขึ้นนั้นเป็นเครื่องมือในการประสานการทำงาน ขอความช่วยเหลือทั้งด้านคน งาน งบประมาณจากหน่วยงาน กลุ่ม องค์กรต่างๆ ที่มีนอกชุมชน เช่น ของงบประมาณการอบรม จากองค์การบริหารส่วนตำบลสุทวารุณี ขอวิทยากรจากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนเพื่อฝึกอบรมด้านอาชีพ เป็นต้น วิธีการทำงานเน้นการรวมกลุ่มกันทำงานด้านอาชีพเพื่อช่วยให้สามารถต่อราคาซื้อสินค้าต้นทุนการผลิตในราคาที่ถูกลงกว่าไปซื้อเป็นรายบุคคล เช่น ค่าปุ๋ย ค่ารถไถนา เป็นต้น และแต่ละกลุ่มมีการร่วมทุน ร่วมแรงในการทำงาน ร่วมกันตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในหมู่บ้าน และปันผลรายได้เมื่อสิ้นปี

โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จคือศาลากลางบ้านเป็นสถานที่รวมกลุ่มของคนในหมู่บ้าน และที่ทำการกลุ่มต่างๆ ในการทำกิจกรรม แลโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมคือการพูดอีสานเป็นภาษาถิ่น ในการติดต่อสื่อสารประชาชนมีความเข้มแข็ง กระจือรือร้น ชาวบ้านยึดหลักความสามัคคีธรรม เนื่องจากมีแรงกระตุ้นจากปัจจัยภายในหมู่บ้าน และปัจจัยภายนอก

เครือข่ายหน่วยงานที่มีบทบาทในการหนุนเสริมการทำงานที่สำคัญในตำบลคือ 1) องค์กรบริหารส่วนตำบลสุทวารุณีสนับสนุนงบประมาณ วิชาการ การประสานงาน 2) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโคกน้อย ร่วมกิจกรรม ส่งเสริมป้องกันโรค 3) สถานีตำรวจภูธรสุทวารุณีกิจกรรมลดอุบัติเหตุจรรยา/ยาเสพติด 4) กำนัน ผู้ใหญ่บ้านช่วยการประชาสัมพันธ์งานต่างๆ ส่วนนอกตำบล คือ 1) สำนักงานปกครองจังหวัดอุบลราชธานี และอำเภอตระการพืชผล

สนับสนุนกระบวนการจัดทำแผนชุมชน ประสาน กำนันผู้ใหญ่บ้าน2) สำนักงานเกษตรอำเภอตระการพืชผล สนับสนุนวิชาการเกษตร ร่วมพัฒนาด้านการเกษตร 3) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอตระการพืชผล สนับสนุนข้อมูล จปฐ. ประกอบการวางแผนพัฒนา 4) ธนาคาร ธกส.สาขาตระการพืชผล สนับสนุนแหล่งเงินทุนให้กับชุมชนและ 5) การศึกษานอกนอกรโรงเรียน ร่วมพัฒนาอาชีพ

1.2. ทุนทางสังคมที่เกี่ยวข้อง

แกนนำ

- นายนายสมศักดิ์ บุญราศี ผู้ใหญ่บ้านโนนสว่าง
- นายบุญมี ทองทรัพย์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสุขภาวะ
- นายจอมพล คุณมี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสุขภาวะ
- นายจรัส ทองกลาง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
- นายฉลองชัย พิมพ์กันต์ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

หน่วยงานและองค์กรภายในตำบล

- องค์การบริหารส่วนตำบลสุขภาวะ
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโคกน้อย
- สถานีตำรวจภูธรสุขภาวะ
- กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

หน่วยงานภายนอกตำบล

- สำนักงานปกครองจังหวัดอุบลราชธานี และอำเภอตระการพืชผล ผู้ใหญ่บ้าน
- สำนักงานเกษตรอำเภอตระการพืชผล
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอตระการ
- ธนาคาร ธกส.สาขาตระการพืชผล
- การศึกษานอกนอกรโรงเรียน

1.3. ผลผลิตและผลลัพธ์

ประชาชนในบ้านโนนสว่างมีความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนาหมู่บ้านตนเองเคารพเชื่อถือผู้นำชุมชน เกิดการรวมกลุ่มทำกิจกรรมตามอาชีพ และความคิดที่เหมือนกัน บริหารกลุ่มในรูปแบบคณะกรรมการทำให้กลุ่มเข้มแข็ง มีกลุ่มในหมู่บ้านทั้งที่เป็นแหล่งเรียนรู้จำนวน 5 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มอาชีพปลูกเผือก ธนาคารข้าว กลุ่มกลองยาว โรงสีอ่อนสีเกษตรอินทรีย์ กลุ่มทอเสื่อ และกลุ่มที่ยังไม่ได้เป็นแหล่งเรียนรู้จำนวน 11 กลุ่ม อาทิ กลุ่มไผ่หญ้าจากแฝก กลุ่มหมูหลุม กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มโรงเรียนชานาเกษตรอินทรีย์ ช่วยให้ประชาชนเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกันร่วมตั้งกองทุนสวัสดิการ สร้างฐานเอื้ออาทรเพื่อช่วยเหลือกันในชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สุขภาพ การศึกษา ทำให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายรับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. การตอบสนองภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หมู่บ้านจัดการตนเองบ้านโนนสว่างสามารถตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 7 ด้าน ดังนี้

1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดย เทศบาลสุขภาวะสนับสนุนในการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก และทางระบายน้ำให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่นๆ

2) ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเป็นการส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬาการพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะการสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาสการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยการส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชนการสาธารณสุข การอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล

3) การจัดระเบียบชุมชนและสังคมโดยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

4) การวางแผนการส่งเสริมการลงทุนและพาณิชย์ โดยการส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว จัดให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎรการส่งเสริม การฝึกและประกอบอาชีพ และการส่งเสริมการลงทุน

5) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ และสร้างคุณค่าการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6) ด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ได้แก่ การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และการจัดการศึกษา

7) บริหารจัดการสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่อื่นตามทางราชการการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

3. การตอบสนองต่อนโยบายสาธารณะ

หมู่บ้านจัดการตนเองบ้านโนนสว่างสามารถตอบสนองต่อข้อเสนอโยบายสาธารณะดังนี้

1) ประเด็นการบริหารจัดการท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม คือ การหนุนเสริมการสร้างเครือข่ายขององค์กรชุมชนและกลุ่มทางสังคมด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการเรียนรู้แบบข้ามพื้นที่จัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นโดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้ง “สภาองค์กรชุมชน”

2) การจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชน คือ จัดตั้งกองทุนสวัสดิการกลางเพื่อจัดสวัสดิการให้กลุ่มคนที่ด้อยโอกาสในตำบลสนับสนุนการจัดเวทีนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทุกระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมทบงบประมาณให้กองทุนสวัสดิการชุมชนและให้สมาชิกมีการออมร่วมกับกองทุนสวัสดิการชุมชนส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนในพื้นที่เป็นสมาชิกกลุ่มสวัสดิการที่มีอยู่ในชุมชนอย่างน้อย 1 กลุ่มจัดตั้งกองทุนแบ่งปันเพื่อจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติและจัดสรรที่ดินทำกิน หนุนเสริมการเพิ่มศักยภาพแกนนำในการบริหารกองทุนเพื่อจัดการสวัสดิการสังคมให้มีประสิทธิภาพสร้างเครือข่ายการจัดสวัสดิการสังคมการจัดตั้งกองทุนหรือกองทุนอื่นๆ เฉพาะกลุ่มและขยายไปยังกลุ่มต่างๆ ในชุมชน

3) เกษตรกรรมยั่งยืน คือ การส่งเสริมให้เพิ่มครัวเรือนเกษตรกรรมยั่งยืนไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของครัวเรือนเกษตรในตำบลสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งปลูกสร้าง ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์โดยใช้วัตถุดิบในชุมชนเป็นหลัก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากพื้นที่สาธารณะในการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้มีแผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมให้ประชาชนพึ่งตนเองด้านอาหาร สนับสนุนการศึกษาและพัฒนากระบวนการผลิตและการตลาดที่สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภคให้มีการพัฒนามาตรฐานเกษตรและอาหารที่ปลอดภัยของชุมชนโดยชุมชนจัดให้มีการขึ้นทะเบียนพันธุ์พืชท้องถิ่นและพันธุ์พืชหายากส่งเสริมการอนุรักษ์และพัฒนาพันธุกรรมพื้นบ้านให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับชุมชนในการวางแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอุดหนุนงบประมาณเพื่อส่งเสริมให้เกิดกองทุนปรับเปลี่ยนสู่ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

4) **การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** คือ การสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดการขยะในระดับครัวเรือนและชุมชนอย่างถูกวิธีส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่ารวมทั้งมีการปลูกต้นไม้เพิ่มเติมในพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ป่าเดิมสนับสนุนการจัดตั้งกลไกคณะทำงานและส่งเสริมการพัฒนาอาสาสมัครดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหนุนเสริมการบริหารจัดการแหล่งน้ำหรือจัดทำธนาคารน้ำโดยชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนการใช้พลังงานทางเลือกในระดับครอบครัวและชุมชน และมีศูนย์เรียนรู้ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ที่มีศักยภาพสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5) **การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน** คือ การที่สนับสนุนและจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนประจำตำบลหรือกลุ่มองค์กรของเด็กและเยาวชนเพื่อให้มีส่วนร่วมทำกิจกรรมของชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณให้เด็กและเยาวชนมีเวทีในการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์มีนโยบายร่วมกับหน่วยบริการสุขภาพ ครอบครัว และชุมชน ในการส่งเสริมสุขภาพเด็กตั้งแต่อยู่ในครรภ์จนถึงวัยรุ่นสร้างพื้นที่สร้างสรรค์หรือลานกิจกรรม อย่างน้อย พื้นที่ในตำบลและสร้างภาคีเครือข่ายและจัดตั้งกลไกขับเคลื่อน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในการเพิ่มสมรรถนะเด็กและเยาวชนทุกด้าน

6) **การดูแลสุขภาพชุมชนโดยชุมชน** คือ การจัดให้มีศูนย์ประสานงานอาสาสมัครของชุมชนเพื่อเพิ่มทักษะและวางแผนจัดบริการให้การดูแลผู้ต้องการความช่วยเหลือตั้งแต่เกิดจนตาย ทุกสภาวะสุขภาพ สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมการช่วยเหลือดูแลของอาสาสมัครสร้างและพัฒนาอาสาสมัครให้การดูแลกลุ่มเป้าหมายที่มีปัญหาเฉพาะด้าน เช่น แรงงานต่างด้าว ผู้ป่วยทางจิต ผู้ป่วยเอดส์ เป็นต้นผลักดันให้กองทุนมีแผนการทำงานในการดูแลช่วยเหลือกลุ่มประชากรเป้าหมาย ตั้งแต่เด็กในครรภ์จนตาย รวมทั้งการจัดการกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชนสนับสนุนให้หน่วยบริการสุขภาพหรือศูนย์บริการสุขภาพสามารถประสานและให้บริการครอบคลุมการดูแลกลุ่มเป้าหมายตามปัญหาในพื้นที่ และส่งเสริม สนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือดูแลกันจัดทำแผนที่กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือดูแลโดยเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้และทุนทางสังคมของพื้นที่จัดทำคู่มือหรือแนวทางการดูแลสุขภาพตนเอง และการช่วยเหลือดูแลผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือจัดให้มีร้านอาหารปลอดภัยหรือแหล่งจำหน่ายอาหารที่ปลอดภัยสร้างช่องทางการสื่อสาร และกระจายข่าวสารด้านสุขภาพสร้างเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉินหรือต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วนระหว่างกลุ่มอาสาสมัครในพื้นที่และเครือข่ายหน่วยบริการสุขภาพสร้างเยาวชนอาสาสมัครร่วมให้การดูแลสุขภาพ

7) **การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนท้องถิ่น** โดยการสนับสนุนและสร้าง “อาสาสมัครจัดการภัยพิบัติ” จัดตั้ง “ศูนย์จัดการภัยพิบัติประจำตำบล” แบบบูรณาการภายใต้การมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ท้องถิ่น ชุมชน และภาคเอกชน จัดตั้ง “กองทุน” การจัดการภัยพิบัติประจำตำบลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนระบบการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉิน และจัดตั้ง “ศูนย์ประสานงาน” เครือข่ายท้องถิ่นกับพื้นที่ใกล้เคียงภูมิภาคเพื่อการจัดการภัยพิบัติ

8) **การลงทุนด้านสุขภาพโดยชุมชน** ได้แก่ การตั้งศูนย์ประสานงานให้การช่วยเหลือประชาชน ทั้งในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉินองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ จัดจ้างบุคลากร เพื่อจัดหรือเสริมบริการสุขภาพครอบคลุมการดูแลกลุ่มเป้าหมายตามปัญหาในพื้นที่สนับสนุนกระบวนการค้นหาแกนนำจิตอาสาและพัฒนาศักยภาพ ให้สามารถเข้าร่วมให้บริการสุขภาพได้จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อลงทุนด้าน

สุขภาพโดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติในการสนับสนุนกองทุนสวัสดิการให้
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพเพื่อลดต้นทุนการดูแลสุขภาพการ
สนับสนุนและผลักดันให้แหล่งเรียนรู้ที่มีรายได้จัดสรรทุนเพื่อการดูแลสุขภาพโดยใช้การมีสุขภาพดีเป็นเงื่อนไขของการ
จัดสวัสดิการ และสนับสนุนให้จัดตั้งแหล่งอาหารปลอดภัย เช่น การทำเกษตรปลอดภัย อาหารปลอดภัย สมุนไพร
ใกล้ตัว เป็นต้น

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คำนิยามเชิงปฏิบัติการ

ภาคผนวก ข

ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาคผนวก ค

7+1 นโยบายสาธารณะ: 88 ข้อเสนอ

ภาคผนวก ก

คำนิยามเชิงปฏิบัติการ

1. **เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่** หมายถึง การรวมตัวของพื้นที่ในระดับตำบลและระดับจังหวัดที่มีเป้าหมายเพื่อร่วมสร้างพื้นที่ของตนเองให้เป็นตำบลน่าอยู่และจังหวัดน่าอยู่ โดยเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ มีบทบาทสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน การผลักดันให้เกิดนโยบายสาธารณะระดับตำบล เครือข่าย และจังหวัด รวมถึงการขับเคลื่อนและรณรงค์ให้มีการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคืนอำนาจให้ชุมชน

2. **แหล่งเรียนรู้** หมายถึง ปฏิบัติการที่เกิดจากการรวมตัวร่วมคิดร่วมทำของคนในพื้นที่ที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้อันเกิดจากการสรุปบทเรียนของการปฏิบัติจนเกิดเป็นผลดีจริง ซึ่งอาจเกิดจากนโยบายของภาครัฐ องค์กรชุมชน หรือการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรชุมชนกับภาครัฐ รวมถึงองค์ความรู้ที่เป็น ภูมิปัญญาของท้องถิ่น ชุมชน คิดเอง มีการเรียนการสอนด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นและก่อให้เกิดการพัฒนาหรือการต่อยอดนำใช้องค์ความรู้ที่ได้เรียนรู้หรือได้รับการถ่ายทอด

3. **เครื่องมือวิจัยชุมชนเชิงชาติพันธุ์วรรณนาแบบเร่งด่วน (Rapid Ethnographic Community Assessment Process: RECAP)** หมายถึง เครื่องมือในการพัฒนาทักษะด้านการถอดบทเรียนและการเขียนสรุปข้อมูลทุนและศักยภาพของกลุ่มหรือแหล่งปฏิบัติการในพื้นที่

4. **การพัฒนาศักยภาพ** หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่นที่สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแนวคิด ความรู้ ทักษะ วิธีการทำงาน และความสามารถในด้านอื่นๆ ทั้งในส่วนของผู้ต้องการการดูแล ผู้ดูแล อาสาสมัคร แกนนำ ผู้นำชุมชน บุคลากรของหน่วยงาน องค์กรในพื้นที่ และผู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆ ภายใต้กระบวนการและกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การประชุม อบรม การจัดเวทีเรียนรู้ การสรุปบทเรียน การถอดบทเรียน การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้ข้ามพื้นที่หรือการศึกษาดูงาน

5. **นโยบายสาธารณะ** หมายถึง 8 นโยบายสาธารณะร่วมสร้างประเทศไทยให้น่าอยู่ที่เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ได้ประกาศเป็นเป้าหมายร่วม (ปฏิญญา) 1) นโยบายสาธารณะด้านการบริหารจัดการท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม 2) นโยบายสาธารณะด้านการจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชน 3) นโยบายสาธารณะด้านเกษตรกรรมยั่งยืน 4) นโยบายสาธารณะด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5) นโยบายสาธารณะด้านเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน 6) นโยบายสาธารณะด้านการดูแลสุขภาพชุมชนโดยชุมชน 7) นโยบายสาธารณะด้านการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน 8) นโยบายสาธารณะการลงทุนด้านสุขภาพโดยชุมชน

6. การลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ 10 ประเด็น หมายถึง 1) การควบคุมการบริโภคยาสูบ 2) การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการลดอุบัติเหตุจราจร 3) เกษตรกรรมยั่งยืนสู่อาหารเพื่อสุขภาพ 4) ระบบการดูแลสุขภาพ 5) การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน 6) ครอบครัวอบอุ่นและตั้งครุภคในวัยรุน 7) การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนท้องถิ่น 8) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 9) การออกกำลังกาย 10) การลงทุนด้านสุขภาพ

7. นวัตกรรม หมายถึง กระบวนการนำใช้ความคิดใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ แนวทางและวิธีการทำงานใหม่ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์และผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เกี่ยวข้อง ทั้งในแง่ของการเพิ่มคุณค่า การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มผลตอบแทน การเพิ่มคุณภาพ การลดปัจจัยเสี่ยงที่กระทบสุขภาพ การลดค่าใช้จ่าย การสร้างความพึงพอใจ ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นซึ่งนำไปสู่นวัตกรรม อาจประกอบด้วย โครงสร้างที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ผลที่ดีกว่าผลผลิต และกระบวนการ เป็นต้น

8. ทูทางสังคม หมายถึง ผู้ทำให้มีกิจกรรม หรือกลุ่มผู้ทำให้มีกิจกรรมรวมตัว เพื่อร่วมคิด ร่วมทำให้เกิดงานและกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน โดยมีผู้ที่เกี่ยวข้องใน 4 ระดับ คือ (1) ระดับบุคคล (ผู้นำ นักสู้ ปราชญ์ คนเก่ง คนสำคัญ) (2) ระดับกลุ่ม องค์กรชุมชน (3) ระดับหน่วยงาน แหล่งประโยชน์ และ (4) ระดับหมู่บ้าน (ชุมชน จัดการตนเอง

9. กลุ่มประชากรเป้าหมาย หมายถึง กลุ่มคนที่พื้นที่ใช้เป็นฐานในการพัฒนาให้เกิดผลที่ตรงตามความต้องการ และผลเฉพาะของกลุ่มนั้นๆ ซึ่งประกอบด้วย 13 กลุ่ม คือ 1) เด็ก 0-3 ปี 2) เด็ก 3-5 ปี 3) เด็ก 6-12 ปี 4) เยาวชน 5) วัยทำงาน 6) หญิงตั้งครรภ์ 7) ผู้สูงอายุ 8) ผู้ป่วยติดเชื้อ 9) ผู้ป่วยโรคจิต 10) ผู้ป่วยเรื้อรัง 11) คนพิการ 12) ผู้ด้อยโอกาส และ 13) ผู้ป่วยระยะสุดท้าย

10. หมู่บ้านจัดการตนเอง หมายถึง หมู่บ้านที่สามารถบริหารจัดการตนเองได้ โดยใช้ข้อมูล ความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ ทุนและศักยภาพของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อจัดการปัญหาและสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ภาคผนวก ข

ภารกิจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภารกิจหลัก 7 ด้าน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- 1.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก และทางระบายน้ำ
- 1.2 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- 1.3 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 1.4 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 1.5 การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่นๆ
- 1.6 อื่นๆ

2. ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต

- 2.1 การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ
- 2.2 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- 2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 2.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬาการพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- 2.5 การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- 2.6 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- 2.7 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- 2.8 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล

3. การจัดระเบียบชุมชนและสังคม

- 3.1 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 3.2 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- 3.3 การผังเมือง
- 3.4 จัดให้มีที่จอดรถ
- 3.5 การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- 3.6 การควบคุมอาคาร

4. การวางแผนการส่งเสริมการลงทุนและพาณิชย์

- 4.1 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 4.2 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์
- 4.3 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 4.4 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 4.5 การท่องเที่ยว
- 4.6 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 4.7 การส่งเสริม การฝึกและประกอบอาชีพ
- 4.8 การพาณิชย์กรรมและการส่งเสริมการลงทุน

5. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 5.1 ค้ำครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 5.3 การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ
- 5.4 สร้างคุณค่าการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6. ด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญา

- 6.1 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 6.2 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 6.3 การจัดการศึกษา
- 6.4 การส่งเสริมกีฬา

7. บริหารจัดการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการและ อปท.

- 7.1 สนับสนุนสภาพตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
- 7.2 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร
- 7.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการมีมาตรการป้องกัน
- 7.4 การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 7.5 การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
- 7.6 ส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ภาคผนวก ก

7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ

7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ

1. การบริหารจัดการท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม (10 ข้อเสนอ)

- 1.1 จัดทำระบบฐานข้อมูลชุมชนหรือมีศูนย์รายงานข้อมูล
- 1.2 หนุนเสริมการสร้างเครือข่ายขององค์กรชุมชนและกลุ่มทางสังคมด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการเรียนรู้แบบข้ามพื้นที่
- 1.3 ปฏิรูปการทำประชาคมโดยเน้นการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์
- 1.4 ออกข้อบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยสนับสนุนให้ทุกกลุ่มในชุมชนท้องถิ่นมีการจัดสวัสดิการ
- 1.5 ให้จัดทำ “ธรรมนูญท้องถิ่น” ที่มาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีทุกภาคส่วน
- 1.6 รายงานผลการดำเนินงานต่อประชาชน (public report) อย่างน้อย 2 ครั้งต่อปี
- 1.7 จัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นโดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน
- 1.8 สนับสนุนกระบวนการ “ค้นหาแกนนำของตำบลจากทุกภาคส่วน”
- 1.9 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้ง “สภาองค์กรชุมชน”
- 1.10 สร้างและพัฒนานักวิจัยชุมชน

2. การจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชน (12 ข้อเสนอ)

- 2.1 จัดตั้งกองทุนสวัสดิการกลางเพื่อจัดสวัสดิการให้กลุ่มคนที่ด้อยโอกาสในตำบล
- 2.2 สนับสนุนการจัดเวทีนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทุกระดับ
- 2.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมทบงบประมาณให้กองทุนสวัสดิการชุมชนและให้สมาชิกมีการออกร่วมกับกองทุนสวัสดิการชุมชน
- 2.4 ส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนในพื้นที่เป็นสมาชิกกลุ่มสวัสดิการที่มีอยู่ในชุมชนอย่างน้อย 1 กลุ่ม
- 2.5 การจัดสวัสดิการให้แก่ชุมชนโดยผ่านกระบวนการจัดการฐานข้อมูลและการนำใช้ข้อมูลชุมชน
- 2.6 ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นว่าด้วยการจัดสวัสดิการชุมชน
- 2.7 จัดตั้งกองทุนแบ่งปันเพื่อจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติและจัดสรรที่ดินทำกิน

- 2.8 หนุนเสริมการเพิ่มศักยภาพแกนนำในการบริหารกองทุนเพื่อจัดการสวัสดิการสังคมให้มีประสิทธิภาพ
- 2.9 ส่งเสริมระบบสวัสดิการสังคม 7 ด้าน และครอบคลุมในทุกกลุ่มทุกชาติพันธุ์อย่างน้อย 4 ใน 7 ด้าน
- 2.10 สร้างเครือข่ายการจัดสวัสดิการสังคม
- 2.11 การจัดตั้งกองทุนหรือกองทุนอื่นๆ เฉพาะกลุ่มและขยายไปยังกลุ่มต่างๆ ในชุมชน
- 2.12 ผลักดันและเปิดโอกาสให้ผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากจน ผู้พิการ และผู้ได้รับผลกระทบ ได้เข้าเป็นสมาชิกและได้รับสวัสดิการจากกองทุนสวัสดิการโดยไม่มีเงินสมทบ

3. เกษตรกรรมยั่งยืน (14 ข้อเสนอ)

- 3.1 ส่งเสริมให้เพิ่มครัวเรือนเกษตรกรรมยั่งยืนไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของครัวเรือนในตำบล
- 3.2 สนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งปลูกสร้าง ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์โดยใช้วัตถุดิบในชุมชนเป็นหลัก
- 3.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากพื้นที่สาธารณะในการทำเกษตรกรรมยั่งยืน
- 3.4 ให้มีแผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมให้ประชาชนพึ่งตนเองด้านอาหาร
- 3.5 สนับสนุนการศึกษาและพัฒนาระบบการผลิตและการตลาดที่สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภค
- 3.6 ให้มีการจัดทำและนำใช้ฐานข้อมูลการตกค้างของสารเคมีเกษตรในร่างกาย
- 3.7 สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนระดับจังหวัด
- 3.8 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับโรงเรียนในตำบลจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเกษตรกรรมยั่งยืน
- 3.9 ให้มีการพัฒนามาตรฐานเกษตรและอาหารที่ปลอดภัยของชุมชนโดยชุมชน
- 3.10 จัดให้มีการขึ้นทะเบียนพันธุ์พืชท้องถิ่นและพันธุ์พืชหายาก
- 3.11 ส่งเสริมการอนุรักษ์และพัฒนาพันธุกรรมพื้นบ้าน
- 3.12 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับชุมชนในการวางแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน
- 3.13 ออกกฎ กติกา ข้อตกลงร่วม ในการควบคุมการโฆษณาประชาสัมพันธ์และการใช้สารเคมีในชุมชน
- 3.14 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอุดหนุนงบประมาณเพื่อส่งเสริมให้เกิดกองทุนปรับเปลี่ยนสู่ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (10 ข้อเสนอ)

- 4.1 สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดการขยะในระดับครัวเรือนและชุมชนอย่างถูกวิธี
- 4.2 ส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่ารวมทั้งมีการปลูกต้นไม้เพิ่มเติมในพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ป่าเดิม
- 4.3 การทำข้อตกลงหรือออกข้อบัญญัติการดูแลรักษาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุกประเภท
- 4.4 สนับสนุนการจัดตั้งกลไกคณะทำงานและส่งเสริมการพัฒนาอาสาสมัครดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 4.5 หนุนเสริมการบริหารจัดการแหล่งน้ำหรือจัดทำธนาคารน้ำโดยชุมชน
- 4.6 ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้พลังงานทางเลือกในระดับครอบครัวและชุมชน และมีศูนย์เรียนรู้
- 4.7 กำหนดตัวชี้วัดเพื่อการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพตามบริบทของพื้นที่
- 4.8 สนับสนุนให้มีการจัดทำและการนำใช้ฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4.9 ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ที่มีศักยภาพ
- 4.10 สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5. การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน (10 ข้อเสนอ)

- 5.1 สนับสนุนและจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนประจำตำบลหรือกลุ่มองค์กรของเด็กและเยาวชนเพื่อให้มีส่วนร่วมทำกิจกรรมของชุมชน
- 5.2 ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณให้เด็กและเยาวชนมีเวทีในการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์
- 5.3 กำหนดกฎเกณฑ์ให้ทุกกลุ่มกิจกรรมมีสมาชิกกลุ่มเป็นเด็กและเยาวชนรวมอยู่ด้วยในกลุ่มต่างๆ ในตำบล
- 5.4 มีนโยบายร่วมกับหน่วยบริการสุขภาพ ครอบครัว และชุมชน ในการส่งเสริมสุขภาพเด็กตั้งแต่อยู่ในครรภ์จนถึงวัยรุ่น
- 5.5 สร้างพื้นที่สร้างสรรค์หรือลานกิจกรรม อย่างน้อย 1 พื้นที่ใน
- 5.6 จัดตั้งศูนย์คลายทุกข์เพื่อยุติความรุนแรงแก่เด็กและครอบครัว และสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังความรุนแรง โดยมีทีมสหวิชาชีพระดับตำบลร่วมด้วย
- 5.7 สนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยหรือการศึกษาทางเลือกอื่นๆ รวมถึงการจัดระบบการศึกษาในรูปแบบบูรณาการ สังคม วัฒนธรรม วิถีการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพตามบริบทพื้นที่สำหรับเด็กและเยาวชน ทั้งในและนอกระบบ รวมทั้งเด็กพิเศษ
- 5.8 สร้างภาคีเครือข่ายและจัดตั้งกลไกขับเคลื่อน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในการเพิ่มสมรรถนะเด็กและเยาวชนทุกด้าน
- 5.9 จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
- 5.10 จัดทำฐานข้อมูลเด็กและเยาวชน

6. การดูแลสุขภาพชุมชนโดยชุมชน (13 ข้อเสนอ)

- 6.1 จัดทำและใช้ “ฐานข้อมูลชุมชน” ในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายการดูแลเพื่อออกแบบการดูแลสุขภาพและช่วยเหลือร่วมกับหน่วยบริการสุขภาพ กลุ่มอาสาสมัคร และแหล่งเรียนรู้
- 6.2 จัดให้มีศูนย์ประสานงานอาสาสมัครของชุมชนเพื่อเพิ่มทักษะและวางแผนจัดบริการให้การดูแลผู้ต้องการความช่วยเหลือตั้งแต่เกิดจนตาย ทุกสภาวะสุขภาพ
- 6.3 สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมการช่วยเหลือดูแลของอาสาสมัคร
- 6.4 สร้างและพัฒนาอาสาสมัครให้การดูแลกลุ่มเป้าหมายที่มีปัญหาเฉพาะด้าน เช่น แรงงานต่างด้าว ผู้ป่วยทางจิต ผู้ป่วยเอดส์ เป็นต้น

- 6.5 ผลักดันให้กองทุนมีแผนการทำงานในการดูแลช่วยเหลือกลุ่มประชากรเป่าหมาย ตั้งแต่เด็กในครรภ์จนตาย รวมทั้งการจัดการกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชน
- 6.6 ส่งเสริมสนับสนุนหรือสร้างมาตรการในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อสุขภาพแม่และเด็ก คนพิการ ผู้สูงอายุ และกลุ่มผู้ต้องการความช่วยเหลืออื่นๆ ในชุมชน
- 6.7 สนับสนุนให้หน่วยบริการสุขภาพหรือศูนย์บริการสุขภาพสามารถประสานและให้บริการครอบคลุมการดูแลกลุ่มเป่าหมายตามปัญหาในพื้นที่ และส่งเสริม สนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือดูแลกัน
- 6.8 จัดทำแผนที่กลุ่มเป่าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือดูแลโดยเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้และทุนทางสังคมของพื้นที่
- 6.9 จัดทำคู่มือหรือแนวทางการดูแลสุขภาพตนเอง และการช่วยเหลือดูแลผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ
- 6.10 จัดให้มีร้านอาหารปลอดภัยหรือแหล่งจำหน่ายอาหารที่ปลอดภัย
- 6.11 สร้างช่องทางการสื่อสาร และกระจายข่าวสารด้านสุขภาพ
- 6.12 สร้างเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉินหรือต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วนระหว่างกลุ่มอาสาสมัครในพื้นที่และเครือข่ายหน่วยบริการสุขภาพ
- 6.13 สร้างเยาวชนอาสาสมัครร่วมให้การดูแลสุขภาพ

7. การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนท้องถิ่น (8 ข้อเสนอ)

- 7.1 สนับสนุนและสร้าง “อาสาสมัครจัดการภัยพิบัติ”
- 7.2 จัดตั้ง “ศูนย์จัดการภัยพิบัติประจำตำบล” แบบบูรณาการภายใต้การมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ชุมชน และภาคเอกชน
- 7.3 จัดทำฐานข้อมูลชุมชนแบบบูรณาการและข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยเพื่อพัฒนาแผนที่การจัดการภัยพิบัติประจำตำบล
- 7.4 จัดตั้ง “กองทุน” การจัดการภัยพิบัติประจำตำบล
- 7.5 จัดทำคู่มือการจัดการภัยพิบัติ
- 7.6 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนระบบการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉิน
- 7.7 จัดตั้ง “ศูนย์ประสานงาน” เครือข่ายท้องถิ่นกับพื้นที่ใกล้เคียง/ภูมิภาค เพื่อจัดการภัยพิบัติ
- 7.8 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งเครือข่ายการจัดการภัยพิบัติประจำภาค

8. การลงทุนด้านสุขภาพโดยชุมชน (11 ข้อเสนอ)

- 8.1 ทุกภาคส่วนร่วมสมทบทุนผลิตและสร้างบุคลากรด้านสุขภาพ
- 8.2 ตั้งศูนย์หรือหน่วยบริการสุขภาพแบบบูรณาการที่เกิดจากการร่วมสมทบทุนของทุกภาคส่วนเพื่อจัดหรือเสริมให้บริการสุขภาพครอบคลุมการดูแลกลุ่มเป่าหมายตามปัญหาในพื้นที่
- 8.3 ตั้งศูนย์ประสานงานให้การช่วยเหลือประชาชน ทั้งในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน
- 8.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ จัดจ้างบุคลากร เพื่อจัดหรือเสริมบริการสุขภาพครอบคลุมการดูแลกลุ่มเป่าหมายตามปัญหาในพื้นที่

- 8.5 สนับสนุนกระบวนการค้นหาแกนนำจิตอาสาและพัฒนาศักยภาพ ให้สามารถเข้าร่วมให้บริการสุขภาพได้
- 8.6 จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อลงทุนด้านสุขภาพโดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติในการสนับสนุนกองทุนสวัสดิการ
- 8.7 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพเพื่อลดต้นทุนการดูแลสุขภาพ
- 8.8 การลงทุนจัดทำข้อมูลชุมชนและนำใช้ข้อมูลกำหนดกลุ่มเป้าหมายการดูแลและออกแบบการลงทุนจัดบริการสุขภาพแก่ประชาชนในพื้นที่
- 8.9 การสนับสนุนและผลักดันให้แหล่งเรียนรู้ที่มีรายได้จัดสรรทุนเพื่อการดูแลสุขภาพโดยใช้การมีสุขภาพดีเป็นเงื่อนไขของการจัดสวัสดิการ
- 8.10 สนับสนุนให้จัดตั้งแหล่งอาหารปลอดภัย เช่น การทำเกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย สมุนไพรใกล้ตัว เป็นต้น
- 8.11 ผลักดันให้มีการสมทบทุนจากทุกภาคส่วนในการจัดตั้งศูนย์สร้างสุขภาวะชุมชน 4 มิติ (กาย ใจ สังคม และปัญญา)

